Ο Ναός του Απόλλωνα στην Κολώνα, στην Αίγινα, 1820. Πρωτότυπος τίτλος *"Tempio di Venere in Egina"*. Συλλογή: *Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα.* / Ο Ναός του Απόλλωνα στην Κολώνα, στην Αίγινα, 1820. Πρωτότυπος τίτλος "Tempio di Venere in Egina". Συλλογή: Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα.

Η Αίγινα τον 19ο αιώνα

AEGINA IN THE 19TH CENTURY

Το πρώτο Ελληνικό και Ευρωπαικό νόμισμα , η «Χελώνη» της Αίγινας. / Το πρώτο Ελληνικό και Ευρωπαικό νόμισμα , η «Χελώνη» της Αίγινας.

Η Αίγινα κατοικήθηκε μόνιμα και χωρίς διακοπή από το 3.500 π. Χ., όπως μαρτυρούν τα μνημεία της από όλες τις ιστορικές περιόδους. Από τον 10ο π.Χ. αι. αποτελούσε σημαντική ναυτική δύναμη και γνώρισε μεγάλη εμπορική και οικονομική ακμή. Πρώτοι οι Αιγινήτες σε ευρωπαϊκό έδαφος έκοψαν νόμισμα, την ασημένια «χελώνη», και τα αιγινήτικα νομίσματα, μέτρα και σταθμά ήταν σε ευρεία χρήση σε όλο τον ελληνικό κόσμο. Η Αθήνα την είδε ως εμπόδιο και πολλές φορές οι δύο πόλεις βρέθηκαν αντιμέτωπες. Όμως, συμπαρατάχθηκαν απέναντι στον Περσικό κίνδυνο στη ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.), όπου οι Αιγινήτες αρίστευσαν[1]. Κατά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο (431 - 404 π.Χ.), αντίπαλοι πάλι με τους Αθηναίους, υποχρεώθηκαν να μετοικήσουν στην Πελοπόννησο, απ' όπου επέστρεψαν μετά το τέλος του. Στα χρόνια της παρακμής των ελληνικών πόλεων, η Αίγινα προσαρτήθηκε στην Αχαϊκή Συμπολιτεία, κατακτήθηκε από τους Περγαμηνούς και υποτάχτηκε στους Ρωμαίους. Με τις επιδρομές των Γοτθικών φύλων, πολλοί Στερεοελλαδίτες και Πελοποννήσιοι κατέφυγαν στο νησί, που τότε γνώρισε μια δεύτερη ακμή. Στα χρόνια που ακολούθησαν, την κατέλαβαν οι Φράγκοι (1204 – 1317), οι Καταλανοί (1451- 1540), οι Ενετοί (1451-1540, 1687-1715) και, τέλος, οι Οθωμανοί (1540-1687, 1715-1821).

Το Αιγαίο ως χώρος ανταγωνισμού ανάμεσα σε πολλές δυνάμεις (Λατίνους, Βυζαντινούς, Άραβες), ήταν και χώρος ανταγωνισμού ανάμεσα στους κουρσάρους που τις υπηρετούσαν. Βασικό ορμητήριο για πειρατές και κουρσάρους, ιδίως για τις επιθέσεις τους εναντίον της Αττικής, ήταν η Αίγινα. Παρότι και οι Αιγινήτες ασκούσαν πειρατεία, το νησί υπέφερε από συχνές πειρατικές επιδρομές, και εξαιτίας αυτών οι Αιγινήτες κατά τον 9ο - 10ο αι. εγκατέλειψαν την παράλια πόλη τους. Αναζητώντας ασφαλέστερες συνθήκες ζωής, άλλοι από αυτούς μετανάστευσαν κι άλλοι αποτραβήχτηκαν στο εσωτερικό του νησιού, όπου έχτισαν τη νέα πόλη τους, την Αίγενα, σ' ένα δυσπρόσιτο και φυσικά οχυρό λόφο, από τον οποίο μπορούσαν να ελέγχουν τη γύρω περιοχή.

1 Ηροδότου, Ιστορίαι 8.93.1

AEGINA HAS BEEN INHABITED continuously and without interruption since 3500 BC. Evidence to this comes from the island's monuments which date back to all historical periods. As early as the 10th Century BC Aegina was an important naval power and it achieved great commercial and economic might. The Aeginetans were the first to mint coins on European soil – the silver "Chelone" (turtle) – and the Aeginetan coins as well as the standard for measures and weights were in widespread use throughout the Greek world. Athens looked upon Aegina as a rival and many times the two cities confronted each other. Nonetheless, they joined forces against the common Persian threat at the naval battle of Salamis (480 BC) where the Aeginitans had excelled[1]. During the Peloponnesian War (431– 404 BC), having become rivals with the Athenians once again, the Aeginetans were forced to immigrate to the Peloponnese. At the end of the war they returned to their city.

When the Greek city-states fell into decline, Aegina was annexed by the Achaean League. In the years ahead, it was subjected to Pergamum and then to the Romans. When the Goths began to raid Greece many people from Central Greece and the Peloponnese fled to

1 Herodotus Histories 8.93.1

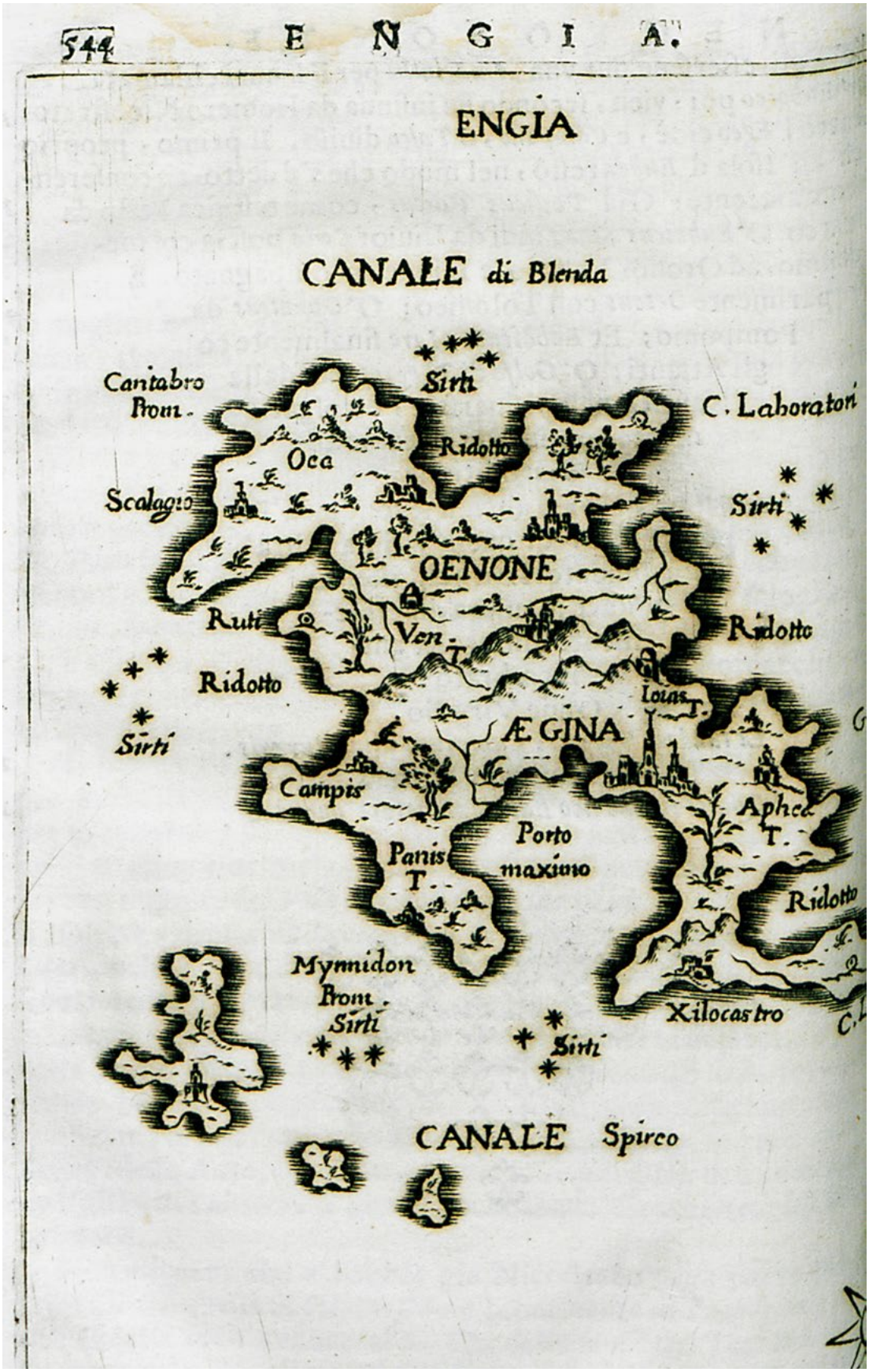

Χάρτης της Αίγινας, 1688. Πρωτότυπος τίτλος *Engia*. Συλλογή: *Γεννάδειος Βιβλιοθήκη – Αμερικανική Σχολή Κλασσικών Σπουδών, Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.* / Χάρτης της Αίγινας, 1688. Πρωτότυπος τίτλος Engia. Συλλογή Γεννάδειος Βιβλιοθήκη – Αμερικανική Σχολή Κλασσικών Σπουδών, Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.

Ο ναός της Αφαίας στην Αίγινα. Απεικονίζονται οι χωρικοί της Αίγινας που τροφοδοτούσαν τους περιηγητές κατά το διάστημα που αυτοί διέμειναν στον χώρο. *Ed. Dodwell 1819.* Συλλογή: *Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα. Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.*
/ Ο ναός της Αφαίας στην Αίγινα. Απεικονίζονται οι χωρικοί της Αίγινας που τροφοδοτούσαν τους περιηγητές κατά το διάστημα που αυτοί διέμειναν στον χώρο. Ed. Dodwell 1819. Συλλογή: Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα. Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.

Κατά την Τουρκοκρατία, όπως τα πιο πολλά νησιά στο Αιγαίο, η Αίγινα είχε αμιγή ελληνικό πληθυσμό. Δεν υπήρχαν σ' αυτήν τουρκικά κτήματα και δεν έμεναν μόνιμα άλλοι Τούρκοι, εκτός από τον τοπικό διοικητή και τη φρουρά του. Το 1805 το νησί υπάχθηκε διοικητικά στην Ύδρα με επιτηρητή τον Γεώργιο Βούλγαρη και οι κάτοικοι απέκτησαν κάποια προνόμια. Οι περισσότεροι ασχολούνταν με τη γεωργία. Στην πεδινή και γόνιμη Β.Δ. πλευρά του υπήρχαν διάσπαρτες αγροτικές εγκαταστάσεις, αγροκτήματα, που τα ονόμαζαν «χωρία». Σ' όλους τους οικισμούς σε ψηλά σημεία ξεχώριζαν ανεμόμυλοι. Πέτρες γι' αυτούς προμηθεύονταν από το Κακοπέρατο[2], ενώ για τις οικοδομές τους χρησιμοποιούσαν πωρόλιθο από τη Β. και Β.Α. πλευρά του νησιού. Υπήρχαν, επίσης, πολλά λιοτρίβια, που ήταν χειροκίνητα, ενώ όσοι είχαν αμπελώνες, είχαν και το δικό τους «πάτημα». Η συγκοινωνία και οι μεταφορές γίνονταν μέσα από στενά μονοπάτια με ζώα ή με τα πόδια. Το ταξίδι από τον Πειραιά διαρκούσε 3-4 ώρες, ενώ από τον Πόρο ή την Επίδαυρο 2-3.

Από τον 17ο αι. πολλοί ευρωπαίοι περιηγητές είχαν δείξει ενδιαφέρον για τις αρχαιότητες της Αίγινας, ιδιαίτερα για το ναό της Αφαίας, που τον αναφέρουν ως ναό του Πανελληνίου Διός. Το 1805 ο ιρλανδός Edward Dodwell[3] έμεινε στο νησί και απεικόνισε το λιμάνι, το ναό της Αφαίας και τον ναό της Κολόνας. Τον Απρίλιο του 1811 Άγγλοι και Γερμανοί αρχαιολόγοι, με επικεφαλής τον αρχιτέ-

2 Βραχώδης παραθαλάσσια περιοχή μετά τον Μαραθώνα, όπου σμίλευαν πέτρες και τις έστελναν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Υπολείμματα από λαξευμένες πέτρες διακρίνονται και σήμερα κάτω από τον δρόμο προς την Πέρδικα.

3 Edward Dodwell (1767 –1832) Ιρλανδός ζωγράφος, περιηγητής και συγγραφέας. Από το 1801 ως το 1806 ταξίδεψε στην Ελλάδα. Έργα του: *Μια Κλασική και Τοπογραφική Περιήγηση εντός της Ελλάδας* (1819), *Θεάματα στην Ελλάδα* (1821) και *Θεάματα και Περιγραφές των Κυκλωπικών ή Πελασγικών Ερειπίων στην Ιταλία και την Ελλάδα* (1834).

Aegina, which spurred a new era of economic growth. In the succeeding years, Aegina was conquered by the Francs (1204 – 1317), the Catalans (1451-1540), the Venetians (1451-1540, 1687-1715) and finally by the Ottomans (1540 -1687, 1715-1821).

Great powers such as the Latins, the Byzantines and the Arabs fought each other for supremacy in the Aegean Sea and so did pirates and corsairs. Aegina had become a base of operations mainly for corsairs and pirates who attacked Attica. The fact that the Aeginetans also practiced piracy afforded no protection to the island which was frequently raided by pirates. During the course of the 9th – 10th century, in an effort to escape the raids, the Aeginetans abandoned their coastal city. Looking for safer living conditions, part of the population left Aegina while the rest retreated to the interior where they built a new city, Aegena, on top of a hill. From this inaccessible and naturally fortified location they were able to control the surrounding area.

Like most Aegean islands in the era of Turkocracy, Aegina was inhabited solely by Greeks. Apart from the local governor and his guard, no other Turks lived permanently on the island or owned plots of farmlands. In 1805, Aegina

1

was placed under the administration of Hydra and its local governor Georgios Voulgaris and the Aeginetans were subsequently granted a few privileges.

The majority of the Aeginetans were farmers. Their rural settlements and farmlands, called "Choria" (villages), were scattered over stretches of fertile lands on the north-west side of the island. In every settlement, windmills, perched on hillsides, were seen jutting out above the rooftops. These windmills were constructed from carved stones produced at the site of Kakoperato[2] while all other buildings were made of porous limestone from the northern and north-eastern parts of the island. There were many olive mills, which were manually controlled, and vineyards, whose owners also owned wine presses. People travelled on foot or by animals, and goods were carried by pack animals through narrow pathways. The journey from Piraeus took 3 to 4 hours while the journey from Poros or Epidaurus lasted 2 to 3 hours.

Since the 17th Century, travellers from Europe became interested in the antiquities of Aegina, especially in the Temple of Aphaia which was recorded in archaeological literature as the Temple of Panhellenic Zeus. In 1805, Irish

2

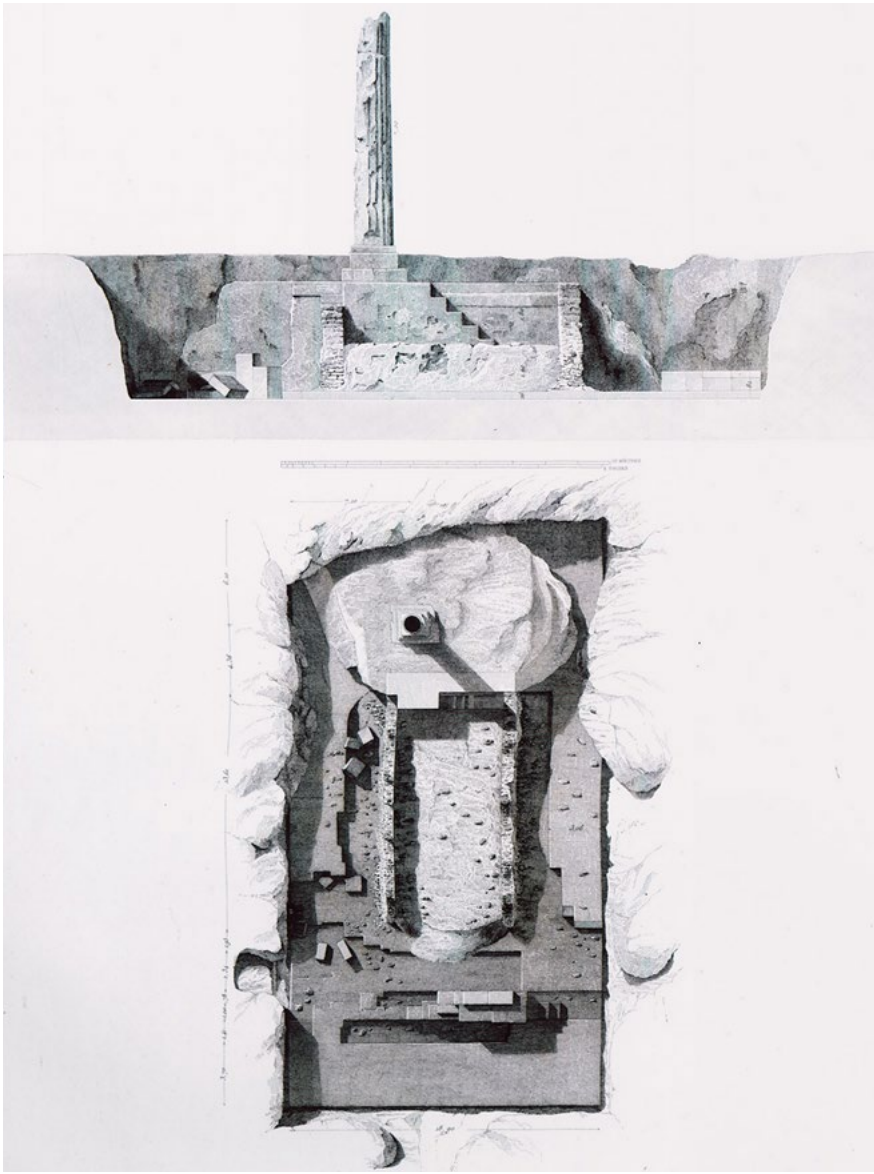

2 Rocky coastal area after Marathon, where they carved stones which they exported to various parts of Greece. Remains of carved stones are visible today below the street, on the way to Perdika

3

4

1. Πληγωμένος πολεμιστής από το δυτικό αέτωμα του ναού της Αφαίας *Μόναχο, Staatliche Glyptothek*. / Πληγωμένος πολεμιστής από το δυτικό αέτωμα του ναού της Αφαίας Μόναχο, Staatliche Glyptothek.

2. Τομή καθ' ύψος και κάτοψη του αρχαιολογικού χώρου της Κολόνας στην Αίγινα. Πρωτότυπος τίτλος *Égine*. Έκδοση: *BLOUET, Guillaume-Abel 1831-1838.* Συλλογή: *Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη.* / Τομή καθ' ύψος και κάτοψη του αρχαιολογικού χώρου της Κολώνας στην Αίγινα. Πρωτότυπος τίτλος Égine. Έκδοση: BLOUET, Guillaume-Abel 1831-1838. Συλλογή: Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη.

3. Μυκηναϊκά ειδώλια που παριστάνουν τη μεγάλη θεά της φύσεως-μητέρας. Χρονολογία: 1300-1200 π.Χ. *Λαζάρηδες Αίγινας*. / Μυκηναϊκά ειδώλια που παριστάνουν τη μεγάλη θεά της φύσεως-μητέρας. Χρονολογία: 1300-1200 π.Χ. Λαζάρηδες Αίγινας.

4. Τοπίο στο Ελλάνιον Όρος, 1834. Συλλογή: *Γεννάδειος Βιβλιοθήκη – Αμερικανική Σχολή Σχολή Κλασσικών Σπουδών Αθήνας*. / Τοπίο στο Ελλάνιον Όρος, 1834. Συλλογή: Γεννάδειος Βιβλιοθήκη – Αμερικανική Σχολή Σχολή Κλασσικών Σπουδών Αθήνας

κτονα Charles Robert Cockerell[4], ψάχνοντας επίμονα και μεθοδικά, ανέσκαψαν τον ναό της Αφαίας, βρήκαν τα αγάλματα των αετωμάτων του και τα αγόρασαν για 800 πιάστρα, 40 περίπου λίρες. Μετά από δύο χρόνια ο τότε διάδοχος της Βαυαρίας Λουδοβίκος Ι΄ τα αγόρασε για 6.000 ή 8.000 λίρες και από το 1828 εκτίθενται στη γλυπτοθήκη του Μονάχου.

Στην παραλία σώζονταν πολλά ίχνη από την αρχαία πόλη, σκόρπια ερείπια, αλλά πολύ σπάνια ξεχώριζε ένα ολόκληρο κτήριο, όπως ήταν ο ναός της Κολόνας. Σ' αυτόν, ως τον Δεκέμβριο του 1817, υπήρχε και δεύτερη κολόνα, που η πτώση της αποδίδεται σε σεισμό. Στις παρυφές της πόλης υπήρχαν εκατοντάδες τάφων από διάφορες εποχές, τόσων όσοι δεν βρίσκονται σε κανένα άλλο μέρος της Ελλάδας[5].

4 Κυριάκου Σιμόπουλου, *Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα* τ. Γ2 σελ. 134-139

5 Ιω. Δρανδάκη, Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια τ. Β΄ σ. 478

1

1. Το λιμάνι της Αίγινας, στο βάθος το Μπούρτζι, 1883. Παλαιά φωτογραφία. / Το λιμάνι της Αίγινας, στο βάθος το Μπούρτζι, 1883. Παλαιά φωτογραφία.

2. Στην είσοδο του λιμανιού ο Άγιος Νικόλαος 1877. / Στην είσοδο του λιμανιού ο Άγιος Νικόλαος 1877.

3. Τοπίο στην Αίγινα. Στο βάθος διακρίνεται η Παλαιοχώρα, 1830. *Παρίσι [Λονδίνο], chez l'Éditeur, H. Rittner et Chaillou-Potrelle [Engelmann, Graff et Coindet]* Συλλογή: *Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη.* / Τοπίο στην Αίγινα. Στο βάθος διακρίνεται η Παλαιοχώρα, 1830. Παρίσι [Λονδίνο], chez l'Éditeur, H. Rittner et Chaillou-Potrelle [Engelmann, Graff et Coindet]. Συλλογή: Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη

painter Edward Dodwell[3] visited the island and painted the harbour, the Temple of Aphaia and the Temple of Kolona. In April 1811, a team of English and German archaeologists led by English architect Charles Robert Cockerell[4], following persistent and methodical excavations at the Temple of Aphaia, discovered four sculptures from the pediments of the Temple, which they bought for 800 piasters (approximately 40 pounds). Two years later, the sculptures were bought by Ludwig I of Bavaria for 6.000 or 8.000 pounds and have since been on display at the Munich Glyptotek.

Large numbers of ruins lay dispersed on the coast, remnants of the ancient city of Aegina,

2

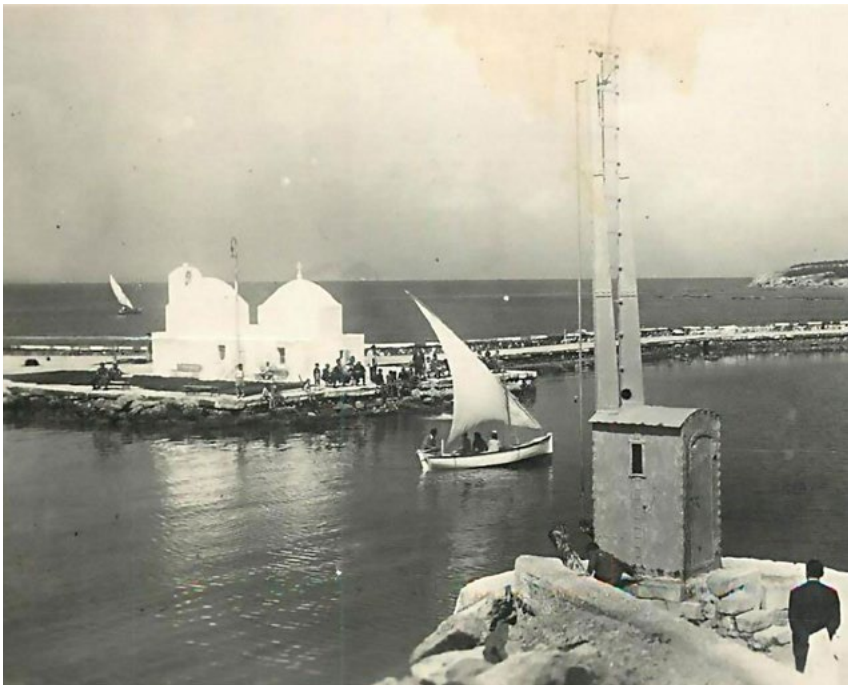

3 Edward Dodwell (1767 –1832) Irish painter, traveller and writer on archaeology. From 1801 to 1806 he travelled in Greece. He published A classical and Topographical Tour through Greece (1819), Views in Greece (1821) and Views and Descriptions of Cyclopian or Pelasgic Remains in Italy and Greece (1834).

4 Kyriakos Simopoulos, Foreign Travellers in Greece pp 134 - 139

3

Τα ίχνη των αρχαίων τειχών γύρω από την πόλη μαρτυρούσαν τη μεγάλη δύναμη της Αίγινας, όταν διεκδικούσε από την Αθήνα τα πρωτεία στη θάλασσα. Βγαίνοντας από το παλιό λιμάνι, στα δεξιά, ο Άγιος Νικόλας ο Θαλασσινός, είχε χτιστεί πάνω στα θεμέλια αρχαίου πύργου στο τέλος του 17ου- αρχές 18ου αιώνα, κι αριστερά ο ενετικός πύργος, το Μπούρτζι[6], χτισμένος το 1693 κατά διαταγή του Μοροζίνι.

Στο τέλος του 18ου αιώνα, καθώς περιορίστηκαν οι κίνδυνοι από πειρατές, οι Αιγινήτες επέστρεψαν πάλι στην παραλία, γύρω από το αρχαίο λιμάνι. Η παλιά οχυρή πόλη σύντομα ερημώθηκε, έγινε η Παλαιά Χώρα, η Παλιαχώρα. Οι κάτοικοι, φεύγοντας από αυτήν, πήραν μαζί τους όλη την κινητή περιουσία τους, την ξυλεία των σπιτιών και κάθε χρήσιμο οικοδομικό υλικό. Η εγκατάλειψή της συντελέστηκε τόσο ομαδικά και τόσο γρήγορα, που αποδόθηκε σε λοιμό.

Η μετακίνηση του πληθυσμού προς την παραλία είχε αρχίσει νωρίτερα, από το τελευταίο τέταρτο του 18ου αιώνα. Στα 1767 χτίστηκε η πυργωτή σαν φρούριο έπαυλη του Βούλγαρη στην Περιβόλα, στα 1769 ένα διώροφο σπίτι στο μετόχι της Φανερωμένης και την ίδια περίοδο το σπίτι του Μιχαήλ Μαλουκάη στην πόλη.

Στην παραλία ήταν κτισμένα πριν το 1800 τρία μαγαζιά, του Κωνσταντίνου Λογοθέτη, του Μιχάλη Μοίρα και του Μήτρου Λιβερόπουλου, καθώς και το οίκημα της Δημογεροντίας. Το 1802 ο Σπύρος Μάρκελλος έκτισε ή, κατ' άλλους, ανακαίνισε τον χτισμένο το 1650, πύργο του. Πιο πάνω από αυτόν έκτισαν τα σπίτια τους ο Μήτρος Λιβερόπουλος και ο γιατρός Θωμάς Ζωγράφος.

6 Ο πύργος κατεδαφίστηκε το 1897.

but rarely one could see a complete building such as the Temple of Kolona (Column). Until December 1817, a second column stood at the temple, which reportedly fell in an earthquake. On the outskirts of the city lay hundreds of tombs, dating back to different eras, their numbers far surpassing those found elsewhere in Greece[5].

The remains of the ancient city walls testified to the might of Aegina from the time it rivalled Athens for maritime supremacy. At the end of the 17th century – beginning of the 18th century, the Church of Ayios Nikolaos Thalassinos, which is located on the right hand side as you exit the old harbour, was built on the foundations of an ancient tower. On the left hand side, the Venetian Castle of Bourtzi[6] was built in 1693 by order of the Doge of Venice Francesco Morosini.

At the end of the 18th Century, the threat posed by piracy was significantly reduced and

5 I .Drandakis, The Great Greek Encyclopaedia V. B n. 478

6 The tower was demolished in 1897.

the Aeginetans returned to the coast around the ancient harbour. The old fortified city on the hill top became abandoned and was soon to be known as the Palaia Chora or Paliachora (the old capital). As people fled the city en mass, swiftly, and carrying with them all their movable properties including timber and other building materials, the city's abandonment was attributed to plague.

In actuality, people began to move to the coast as early as the last quarter of the 18th century. This is evidenced by the tower-like mansion of Georgios Voulgaris which was built in Perivola in 1767 and by a two-storey house at the Metochi (dependency) of Faneromeni which was built in 1769. The house of Michail Maloukaïs was built in the same period. Also, the building of the Demogerontia (Council of the Prelates) and three shops – each of them belonging to Konstantinos Logothetis, Michalis Moiras and Mitros Liveropoulos – were built before the 1800s. In 1802 the so-called tower of Spyros Markellos was constructed. Other sources maintain that the tower was constructed in 1650 and that it was renovated in 1800. Around the same period, the house of Mitros Liveropoulos and the house of physician Thomas Zografos were built in the vicinity of Markellos's tower.

The new city was built on the ruins of the ancient city and parts of antiquities were used as building material in the construction of the new buildings. Antiquities were not protected by law and it was both legal and within people's rights to earn a living by selling antiquities which lay on their land as building material.

The Churches of Panayitsa[7] and Ayios Nicolaos Sterianos were built on the foundations and the mosaic floors of two large basilicas. By the time the two churches were completed, the remnants of the two basilicas had disappeared. In 1806, the Great Church – the Church of Kimisis tis Theotokou, the present day Metropolis – began to be constructed with donations from the island's ship owners and with money raised by the people on a dump swampy site where a small church and adjoin-

7 It was demolished in 1906 and in its stead stands the present church. G. Koulikourdi Aegina III, p116

1

2

1. Αρχοντικό Βούλγαρη. Πηγή: Γκιόκα Αθηνά - Νικολαρεΐζη Ιωάννα, *Αίγινα, Σπίτια & Άνθρωποι*, εκδόσεις ΑΤΩΝ 2015. / Αρχοντικό Βούλγαρη. Πηγή: Γκιόκα Αθηνά - Νικολαρεΐζη Ιωάννα, Αίγινα, Σπίτια & Άνθρωποι, εκδόσεις ΑΤΩΝ 2015.

2. Πύργος του Μάρκελλου. *Lala Aufsberg*, 1963, Αίγινα. Συλλογή *Αλέξανδρου Χατζηανδρέου*. / Πύργος του Μάρκελου. Lala Aufsberg, 1963, Αίγινα. Συλλογή Αλέξανδρου Χατζηανδρέου.

Η νεότερη πόλη κτίστηκε πάνω στα ερείπια της αρχαίας και το αρχαίο οικοδομικό υλικό χρησιμοποιήθηκε στις νέες οικοδομές. Κανένας νόμος προστασίας των αρχαιοτήτων δεν υπήρχε και ήταν δικαίωμα και νόμιμος τρόπος βιοπορισμού οι ιδιώτες να πουλάνε το οικοδομικό υλικό που βρισκόταν μέσα στα κτήματά τους.

Η Παναγίτσα[7] και ο Άγιος Νικόλας ο Στεριανός χτίστηκαν τότε, πάνω στα θεμέλια και στα ψηφιδωτά δάπεδα δύο μεγάλων βασιλικών, που εξαφανίστηκαν με την αποπεράτωση των νέων ναών. Το 1806 άρχισε να χτίζεται η «Μεγάλη Εκκλησία», η «Κοίμησις της Θεοτόκου», η σημερινή Μητρόπολη, με εισφορές όλων των κατοίκων και, κυρίως, των καπεταναίων του νησιού, σε μέρος υγρό και βαλτώδες, όπου προηγουμένως υπήρχε μικρό εκκλησάκι και δίπλα του νεκροταφείο[8].

Το 1808, σε αντικατάσταση μιας παλιότερης μικρής εκκλησίας, χτίστηκε ο σημερινός ναός της Παναγίας της Χρυσολεόντισσας. Στην ιδιοκτησία της μονής,

7 Κατεδαφίστηκε το 1906, για να αντικατασταθεί από τον σημερινό ναό. Βλ. Γ. Κουλικούρδη, Αίγινα III, σ. 116

8 Χρήστου Γ. Κωνσταντινόπουλου, *Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια*. Αθήνα 1968, σ.9-10

1. Η Μητρόπολη της Αίγινας. Σχέδιο με πενάκι του Αιγινήτη *Βαγγέλη Αθανασίου, Αιγιναία*, αφιέρωμα στον Καποδίστρια 2001. Συλλογή: *Μάρως Καρδαμίτση - Αδάμη.* / Η Μητρόπολη της Αίγινας. Σχέδιο με πενάκι του Αιγινήτη Βαγγέλη Αθανασίου, Αιγιναία, αφιέρωμα στον Καποδίστρια 2001. Συλλογή: Μάρως Καρδαμίτση - Αδάμη.

4-5. Η Μονή της Χρυσολεόντισσας. Παλαιές φωτογραφίες. / Η Μονή της Χρυσολεόντισσας. Παλαιές φωτογραφίες.

που αποτέλεσε το μεγαλύτερο πνευματικό αλλά και πολιτικοοικονομικό κέντρο του νησιού, ήταν τα 2/3 των κτημάτων της Αίγινας, οι Φλέβες και άλλα γύρω νησιά, ένα μετόχι στην Αθήνα, αλυκές, ελαιοτριβεία και πολλά κοπάδια. Στην Παχιοράχη, το μεγαλύτερο χωριό της περιοχής, το 1809 χτίστηκε η μικρή εκκλησία των Ταξιαρχών και, λόγω αύξησης του πληθυσμού, το 1813 θεμελιώθηκε η μεγάλη εκκλησία του Αγίου Διονυσίου.

Στο νησί ως τα 1821 αναφέρονται 3.000 κάτοικοι. Ο παραδοσιακός τρόπος ζωής είχε διαμορφώσει μια κοινωνία συντηρητική, που αγαπούσε την ηρεμία και την τάξη. Οι Αιγινήτες ήταν, γενικά, ήπιοι άνθρωποι, φιλήσυχοι, έντιμοι και εργατικοί. Τα προβλήματα όλης της κοινότητας διαχειριζόταν, όπως συνέβαινε με μικρές διαφορές σ' όλη σχεδόν την τουρκοκρατούμενη χώρα, η Δημογεροντία, μια τάξη προκρίτων με μεγάλη επιρροή στον λαό. Ισχυρότερες οικογένειες ήταν των Μοίρα, Λογιωτατίδη, Μάρκελλου, Λογοθέτη. Οι πρόκριτοι ντύνονταν διαφορετικά από τον λαό, είχαν τη δική τους θέση στην εκκλησία και οι άνθρωποι του λαού φοβόντουσαν και σέβονταν την τοπική αριστοκρατία.

Πριν την Επανάσταση και κατά τα πρώτα χρόνια της δεν έχουμε αποδείξεις για λειτουργία σχολείων στην Αίγινα. Πιθανότατα, κατά τη συνήθεια της εποχής, ιερείς και μοναχοί δίδασκαν στους ναούς ή σε σπίτια.

ing cemetery[8] previously stood. In 1808 the Monastery of Panayia Chrysoleontissa was built in the stead of an old, smaller church. The monastery, which in the years ahead became the island's greatest spiritual and politico-economic centre, had in its possession two thirds of all the plots of farmland in Aegina, the island of Phleves and other surrounding islands, a Metochi (dependency) in Athens, salt lakes, olive mills and many herds. In 1809 the small church of the Taxiarches was built in Pachiorachi, which was the biggest village in the area. A rise in population led in 1813 to the construction of a bigger church dedicated to Ayios Dionysios.

In 1821 the island had a population of 3.000. The traditional way of life had led to the formation of a conservative, peaceful and orderly society. Generally, the Aeginetans were mild-mannered, peace-loving, honourable and hardworking people. As was customary during the era of Turkocracy, all community problems were managed by the Demogerontia, an administrative council of local prelates with great influence on the people. The most powerful families were those of the Moiras, the Loyiotatidis, the Markellos and the Logothetidis. The prelates dressed differently, had their own pews in church, and were both respected and feared by the common people.

We have no evidence as to the operation of schools prior and during the first years of the revolution (The Greek War of Independence). Most probably, as was the custom, monks and priests taught (local children) in the houses or in monasteries.

8 Christos C. Konstantinopoulos, Aegina in the years of Kapodistrias, Athens 1968, pp 9-10

Γιώργος Λογιωτατίδης: Αρχηγός της Επανάστασης στην Αίγινα, Πρόκριτος και βουλευτής. Συλλογή: *Λαογραφικό Μουσείο Αίγινας*. / Γιώργος Λογιωτατίδης: Αρχηγός της Επανάστασης στην Αίγινα, Πρόκριτος και βουλευτής. Συλλογή: Λαογραφικό Μουσείο Αίγινας.

Η Αίγινα στην Επανάσταση

AEGINA IN THE REVOLUTION

Η επαναστατική κίνηση στον ελληνικό χώρο δεν άφησε ανεπηρέαστη την Αίγινα. Το μοναστήρι της Χρυσολεόντισσας έγινε, πιθανότατα, κέντρο της Φιλικής Εταιρείας. Μυημένοι σ' αυτήν πρέπει να ήταν ο δραστήριος και δυναμικός ηγούμενός της Κύριλλος Λαμπαδάριος, ο Σπύρος Μάρκελλος, οι Περδικιώτες αδελφοί Αναστάσιος, Μιχαήλ Οικονόμος και Κυριάκος Μούρτζης, ο Περδικιώτης οπλαρχηγός Γεώργιος Τσελεπής και ο ναυπηγός Αντώνης Καλούδης. Σύμφωνα με την παράδοση, οι Φιλικοί ορκίζονταν στην Εκκλησία των Ταξιαρχών στην Παχιοράχη, όπου ο Κύριλλος Λαμπαδάριος στις 23 Μαρτίου 1821 ευλόγησε και ύψωσε τη σημαία της Επανάστασης. Αμέσως μετά, ο Μάρκελλος έστειλε ένα μπρίκι του εναντίον τουρκικών πλοίων στην Κάρυστο, απ' όπου γύρισε με μερικά κανόνια ως λάφυρα.

Η Γωγώ Κουλικούρδη[1] παραθέτει 361 ονόματα αγωνιστών, που από το 1821 έως το 1827 πήραν μέρος σε όλες σχεδόν τις επιχειρήσεις της Πελοποννήσου και της Στερεάς: στην Ακροκόρινθο, στην Αθήνα, στα Δερβένια, στη Στυλίδα, στα Δερβενάκια, στην Ύδρα, στην Αττική.

Τη στρατολογία είχαν αναλάβει οι πρόκριτοι και, κυρίως, ο Γεώργιος Λογιωτατίδης. Από την πόλη και τα χωριά ξεκινούσαν μικρές ομάδες από συγγενείς, που τους είχε συγκεντρώσει ο επικεφαλής τους, ο μπουλουξής. Οι μεγαλύτερες ομάδες συγγενών ήταν: Αλυφαντήδες 10 (μπουλουξής ο Σπύρος Αλυφαντής), Βατικιώτηδες 7 (Σωτήρης Βατικιώτης σημαιοφόρος), Γριπαίοι 6 (Ανδρέας Γριπαίος), Καρύδηδες 6 (Συμεών Καρύδης), Κρεούζηδες 6, Λαζάρηδες 14 (Αναστάσιος Λαζάρου), Λυκούρηδες 7 (Δημήτριος Λυκούρης), Μαργαρώνηδες 6, Μούρτζηδες 14 (Αναστάσιος, Αντώνιος, Κυριάκος, Χριστόδουλος),

1 Η Γ. Κουλικούρδη, στο τρίτομο έργο της Αίγινα Ι, Αθήνα, Αίγινα ΙΙ, Αίγινα 2002, Αίγινα ΙΙΙ, εκδόσεις Πέτρα, Αθήνα 2006, παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για την ιστορία της Αίγινας σ' αυτήν την περίοδο.

THE REVOLUTIONARY WAR which spread throughout Greece also affected Aegina. The Monastery of Chrysoleontissa had probably become the centre of the Filiki Eteria[1]. It is most likely that among those initiated in the Filiki Eteria were Kyrillos Lampadarios - the active and dynamic abbot of the Monastery - Spyros Markellos, brothers Anastasios and Michail Economos from the village of Perdika, Kyriakos Mourtzis and chieftain Georgios Tselepis also from the village of Perdika, and ship builder Antonis Kaloudis.

According to local lore, the Filikoi (members of the Filiki Eteria) took the oath during an initiation ritual held at the Church of the Taxiarches at Pachiorachi, the place where Kyrillos Lampadarios had blessed and hoisted the flag of the Revolution. Immediately afterwards, Markellos had sent one of his brigs to attack the Turkish vessels, which were off the island of Karystos. The brig returned with several cannons that it captured from the Turkish ships.

1 Society of Friends -- a secret organization founded in 1814 in Odessa, whose purpose was to overthrow the Ottoman rule in Greece and establish an Independent State

4

Ο Ναός των Ταξιαρχών στην Παχιοράχη. / Ο Ναός των Ταξιαρχών στην Παχιοράχη.

Gogo Koulikourdi[2] lists the names of a total of 361 fighters who participated between 1821-1827 in nearly every military operation conducted in the Peloponnese and in Central Greece: in Akrokorinthos, in Athens, at Dervenia, in Stylida, at Dervenakia, in Ydra, in Attica.

The prelates, particularly Georgios Loyiotatidis, recruited fighters from the city and surrounding villages. Fighters were organized in small groups comprising broad family members and headed by a mpoulouksis (chief). The largest groups were those of the Alyfantidis family with 10 fighters headed by mpoulouksis Spyros Alyfantis, the Vatikiotis family with seven members among which was flag bearer Soteris Vatikiotis, the family of the Gripaioi with

2 G. Koulikourdi, in her three-volume work Aegina I, Athens, Aegina II, Aegina 2002, Aegina III, Petra Publishing House, Athens 2006, provides valuable information on the history of Aegina in this period

Μπόγρηδες 9 (Δ.Α.Π. Μπόγρης), Πάληδες 8 και 4 Τσολάκηδες (παρακλάδι της οικογένειας Πάλε), Χελιώτηδες 8 και άλλες μικρότερες ομάδες[2].

Αρχικά δημιουργήθηκαν δύο σώματα, ένα από την πόλη και τα γύρω χωριά, με αρχηγό τον Γεωργάκη Τσελεπή, και ένα από την Πέρδικα, την Παχιοράχη και τα χωριά της περιοχής, με αρχηγό τον Κυριάκο Μούρτζη. Τη συντήρηση και την τροφοδοσία τους είχε η κοινότητα, ενώ οι πολίτες συνεισέφεραν ανάλογα με τη δύναμή τους. Συχνά γίνονταν και έρανοι, γιατί τα ποσά που απαιτούνταν για τις στρατιωτικές ανάγκες ήταν μεγάλα, καθώς η Αίγινα ήταν πέρασμα για τα στρατιωτικά σώματα που πήγαιναν στην Αττική και στην Πελοπόννησο, αφού οι δρόμοι της στεριάς ήταν άβατοι και επικίνδυνοι.

Όμως η Αίγινα, αν και μεγάλο νησί, δεν μπόρεσε να ενισχύσει την Επανάσταση με πολεμικά πλοία. Τα αιγινήτικα καράβια ήταν μικρά και δεν πήραν μέρος σε πολεμικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, Αιγινήτες ναύτες πολέμησαν στα πυρπολικά του Λάζαρου Μουσιού, Κωνσταντή Νικόδημου, Αναστάσιου Ρομπότση και στο πολεμικό του Ιωάννη Χατζη-Αλεξανδρή και συμμετείχαν στις ναυμαχίες του Αγίου Όρους, των Σπετσών, της Ερεσσού, της Κω, του Γέροντα, του Μεσολογγίου καθώς και στις εκστρατείες του Κριεζώτη στη Βηρυττό και του Κόχραν στην Αλεξάνδρεια[3].

2 Γ. Κουλικούρδη, Αίγινα ΙΙ, σ.89

3 Ό.π. σ. 88

Γιώργος Καρύδης (Τσελεπής). Οπλαρχηγός της Αίγινας. Έπεσε γενναία μαχόμενος στη μάχη του Ανάλατου τον Απρίλιο του 1827. /
Γιώργος Καρύδης (Τσελεπής). Οπλαρχηγός της Αίγινας. Έπεσε γενναία μαχόμενος στη μάχη του Ανάλατου τον Απρίλιο του 1827.

1

six members headed by Andreas Grypaios, the family of Karydis with six fighters headed by Symeon Karydis, the Kreouzidis family numbering six fighters, the Lazaredaes family with 14 members headed by Anastasios Lazarou, the Lykouris family with six members headed by Demetrios Lykouris, the family of Margaronis with six fighters, the family of Mourtzis totalling 14 fighters among whom were Anastasios, Antonios, Kyriakos and Christodoulos, the Bogris family with nine members (Δ.Α.Π. ?? Bogris), the family of Palis with eight members and another four members from the family branch of Tsolakis, the family of Cheliotis with a total of eight fighters and other smaller family groups[3].

Initially two units were created, one composed

3 G. Koulikourdi, Aegina II, p 89

Στο αίτημα, πάντως, της Κυβέρνησης για κατασκευή και επισκευή πυρπολικών οι Αιγινήτες ανταποκρίθηκαν πρόθυμα, καθώς διέθεταν πείρα που είχε αποκτηθεί από αιώνες στο ναυτικό των Ενετών και στα ναυπηγεία του Σουλτάνου. Στην παραλία προς την Κολόνα και προς την Παναγίτσα λειτουργούσαν πολλά ναυπηγεία. Αλλά και τα αιγινήτικα καΐκια προσέφεραν σπουδαίες βοηθητικές υπηρεσίες. Παρακολουθούσαν τις κινήσεις του τουρκικού στόλου στο Αιγαίο, στον Σαρωνικό και Ευβοϊκό κόλπο, μετέφεραν αλεύρι και πολεμοφόδια στο στρατόπεδο της Αττικής και στη Μάνη, στρατιώτες στο Ναύπλιο και στην Ελευσίνα.

Με την έναρξη της Επανάστασης ο πληθυσμός της Αίγινας αυξήθηκε κατακόρυφα, έφτασε στους 10.889 κατοίκους. Στο νησί βρήκαν καταφύγιο πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, τα Ψαρά, την Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα. Οι περισσότεροι ήταν ανάπηροι, γυναίκες χήρες και παιδιά, ρακένδυτα και πεινασμένα, με παραβατική, πολλές φορές, συμπεριφορά. Οι πρόσφυγες οργανώθηκαν γρήγορα, συγκρότησαν τις δικές τους δημογεροντίες και συσπειρώθηκαν σε ξεχωριστούς συνοικισμούς. Ισχυρότερη ήταν η κοινότητα των Ψαριανών στην Καραντίνα (σημ. πλατεία Εθνεγερσίας), τα «Ψαριανά». Η συνοικία των Αθηναίων ήταν, πιθανότατα, προς τη Βάρδια και οι Στερεοελλαδίτες, Χιώτες, Μοσχονησιώτες εγκαταστάθηκαν στην Παναγίτσα.

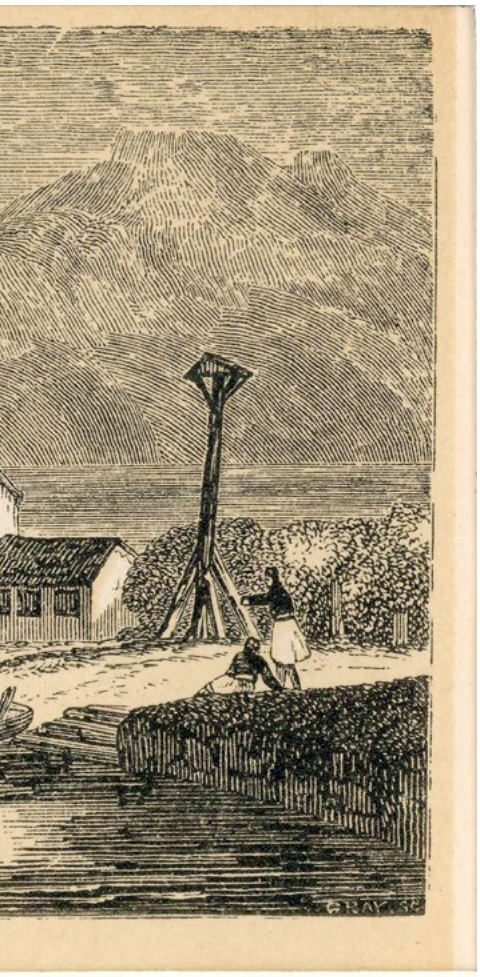

2

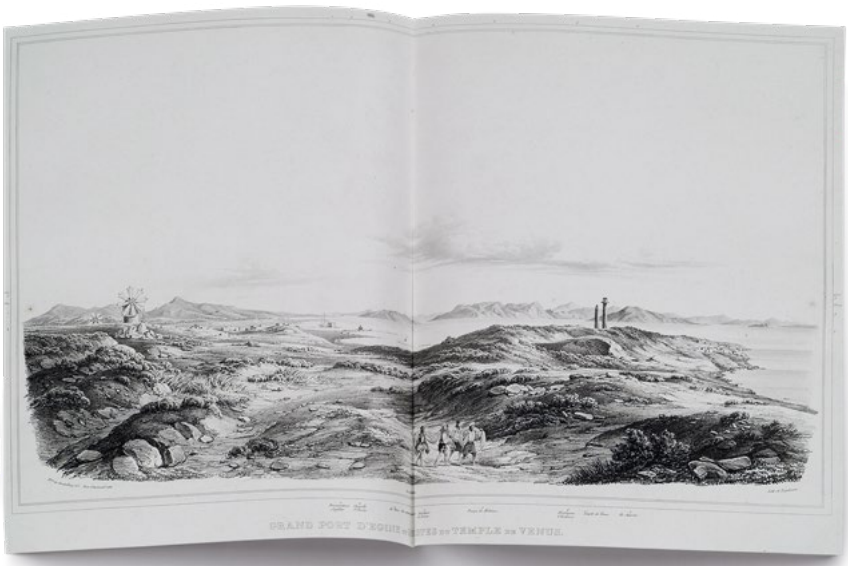

1. Το παλιό λιμάνι της Αίγινας. Λιθογραφία από Cristopher Wordsworth. Λονδίνο 1882. Συλλογή: *Μάρω Καρδαμίτση – Αδάμη.* / Το παλιό λιμάνι της Αίγινας. Λιθογραφία από Cristopher Wordsworth. Λονδίνο 1882. Συλλογή: Μάρω Καρδαμίτση – Αδάμ.

2. Το λιμάνι της Αίγινας από τον αρχαιολογικό χώρο της Κολώνας. *Grand port d'Égine et restes du Temple de Venus*, 1834. Συλλογή: *Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα.* / Το λιμάνι της Αίγινας από τον αρχαιολογικό χώρο της Κολώνας. Grand port d'Égine et restes du Temple de Venus, 1834. Συλλογή: Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα.

3. Το λιμάνι της Αίγινα. Γκραβούρα. / Το λιμάνι της Αίγινα. Γκραβούρα.

3

of fighters from the city and surrounding villages under the leadership of Georgakis Tselepis and the other composed of fighters from the communities of Perdika and Pachiorachi and surrounding villages under the command of Kyriakos Mourtzis. Both units depended on the community for food and maintenance and the people contributed according to their means. Often, money was raised by the community to cover for increased military needs as troops, looking to circumvent dangerous and inaccessible land routes, opted to reach Attica or the Peloponnese through Aegina.

Aegina, despite being a large island, was not able to supply battleships to the Greek cause. The Aeginetan vessels were small and therefore did not participate in naval operations. Nonetheless, Aeginetan seamen served on the fireships of Lazaros Mousios, Konstantis Nikodimos and Anastasios Robotsis, as well as on the battleship of Ioannis Chatzi-Alexandris, all of which participated in the naval battles of Mount Athos, Spetses, Eressos, Kos, Gerontas and Mesolongi and in the campaigns of Kriezotis in Beirut and of Cochrane in Alexandria[4].

Moreover, the Aeginetans were prompt to respond to a request by the government for the construction and reparation of fireships. With experience dating back to the Venetian navy and the Sultans' shipyards, the Aeginetans were keen shipbuilders and many shipyards had ris-

4 Ibid p 88

1

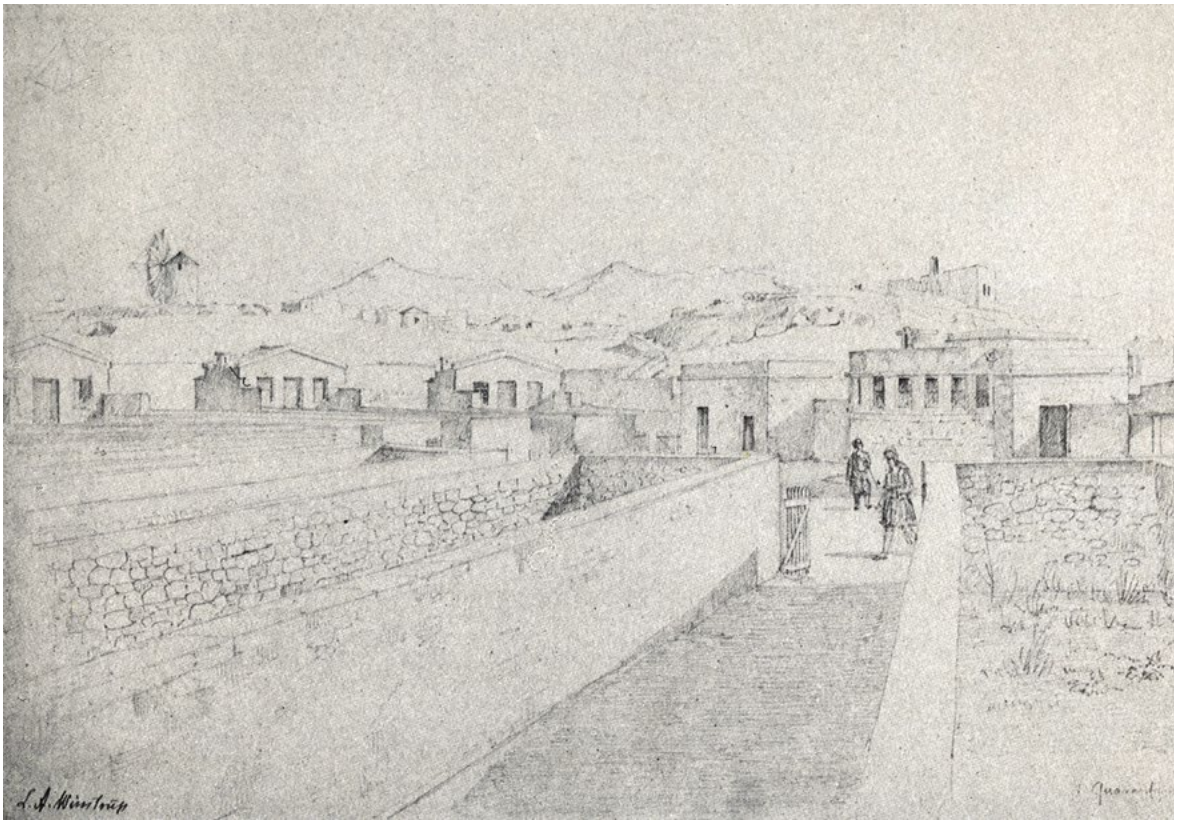

2

1. Η Καραντίνα της Αίγινας, Αίγινα 1849. Σχέδιο με μολύβι του L.Winstrup από: Αριστέα Παπανικολάου – Κρίστενσεν. Αθήνα 1818-1853, έργα Ολλανδών καλλιτεχνών, Αθήνα 1985. Βιβλιοθήκη της Βουλής. / Η Καραντίνα της Αίγινας, Αίγινα 1849. Σχέδιο με μολύβι του L.Winstrup από: Αριστέα Παπανικολάου – Κρίστενσεν. Αθήνα 1818-1853, έργα Ολλανδών καλλιτεχνών, Αθήνα 1985. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Το λιμάνι της Αίγινας με τον μεσαιωνικό πύργο - Μπούρτζι. Υδατογραφία του *H_Hansen.* 1837. Βιβλιοθήκη της Βουλής. / Το λιμάνι της Αίγινας με τον μεσαιωνικό πύργο - Μπούρτζι. Υδατογραφία του H_Hansen. 1837. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

en up along the coast especially on the way to Kolona as well as towards Panayitsa.

Also, the Aeginetan caïques (traditional fishing boats) provided a great service to the war of independence by watching the movements of the Turkish fleet in the Aegean and in the Saronic and the Eubean gulf as well as carrying ammunition and flour to the army camps in Attica and Mani and to the troops in Nafplio and Elefsina.

As the revolution began, refugees from Asia Minor and the island of Psara as well as from the Peloponnese and Central Greece started fleeing to Aegina which saw its population rising sharply to reach 10.889 inhabitants. The refugees were mainly invalids, widowed women and children rugged and hungry and often having a delinquent behaviour. Soon enough, the refugees, built settlements and formed administrative councils (Dimogerontiae). The most powerful among these settlements, was the community of the Psarians (the refugees from the island of Psara), which was situated in Karantina (today's Ethnogersias Square), and came to be known as the "Psariana."

The District of the Athenians was probably located on the road to Vardia, while the settlements of the refugees who had come from Central Greece, the island of Chios and the islands of Moschonesia were possibly situated in the vicinity of the village of Panayitsa.

The gathering of such a big crowd of people changed the appearance of the city which expanded rapidly and chaotically. The refugees lived in sheds, which often they built in other people's plots of land with or without agreement, and made makeshift huts using branches and mud anywhere they could. Some sheltered in caves, others in ancient tombs (thrakies[5]). Many trees were cut, forests became deforested and farmlands and cultures were greatly damaged.

Looked at from a distance, the Tower of Markellos, in the midst of makeshift sheds and huts, resembled a military camp, while the city was turned into a labyrinth of maze-like narrow streets. In between those streets were three

5 Newspaper Kiriks tis Aeginis, year D, September – October 1950, nos 45, 46, p 127

Η συγκέντρωση τόσου πλήθους άλλαξε την εικόνα της πόλης, που επεκτάθηκε γρήγορα, άναρχα. Οι πρόσφυγες έχτιζαν παραπήγματα ακόμη και σε ξένα οικόπεδα, με συμφωνία ή χωρίς αυτήν, έφτιαχναν πρόχειρες καλύβες με κλαδιά και λάσπη, όπου μπορούσαν. Πολλοί φώλιασαν σε σπηλιές κι άλλοι αναζητούσαν αρχαίους τάφους (θρακιές[4]). Πολλά δέντρα κόπηκαν, τα δάση αποψιλώθηκαν και προκλήθηκαν μεγάλες καταστροφές στα κτήματα και στις καλλιέργειες.

Από μακριά ο πύργος του Μάρκελλου με τα παράσπιτα ολόγυρα έμοιαζε με στρατόπεδο κι η πόλη, με τους δαιδαλώδεις στενούς δρόμους, φαινόταν σαν λαβύρινθος. Ανάμεσα σ' αυτούς αναπτύσσονταν τρεις πλατείες. Στην παραθαλάσσια, απέναντι από το σπίτι του Λογιωτατίδη (σημ. δημοτική αγορά), συγκεντρωνόταν η δημογεροντία της Αίγινας. Στο κέντρο, στη «Χωράφα», ανάμεσα στο Κυβερνείο, τη Μητρόπολη και τον πύργο του Μάρκελλου, μαζευόταν ο λαός, ενώ ο ανοιχτός χώρος πριν την Κολόνα συγκέντρωνε όσους ασχολούνταν με το εμπόριο.

Το εμπόριο ήταν παντελώς άγνωστο για τους Αιγινήτες. Δεν ασχολήθηκαν μ' αυτό, το άφησαν στους πρόσφυγες, Στυλιδιώτες, Γαλαξιδιώτες και, προπάντων, Ψαριανούς, που έκαναν την Αίγινα βάση του στόλου τους και κέντρο της πολιτικής, εμπορικής και πολεμικής τους δράσης.

Τα μεγάλα ευρωπαϊκά καράβια αγκυροβολούσαν στον Μαραθώνα, ενώ τα μικρά πλοία, καΐκια, μπρίκια και βάρκες ξεφόρτωναν στην αρχή του μόλου του

4 Εφημερίδα Κήρυξ της Αιγίνης, έτος Δ', Σ/βριος-Οκ/βριος1950, αρ. 45, 46, σ.128

squares. The square closer to the seaside, opposite the house of Loyiotatidis (where the Municipal Market is presently located), was the meeting point of members of the Demogerontia of Aegina. The people commonly met at the central square, the "Chorafa" (a plot of land), which was between the Tower of Markellos, the Governor's Mansion and the Metropolis. Those involved in commercial activities used to meet at the open space before the Kolona.

Commercial practice was unknown to the Aeginetans who left all commercial activity in the hands of the refugees from Stylida, Galaxidi and especially to the refugees from Psara. In fact, Aegina was now the base of the Psarian fleet as well as the centre of the Psarian's political, commercial and military activity.

The large European ships anchored in the Marathon while the fishing boats, the brigs and the boats unloaded their catch and goods at the front of the St. Nicolaos pier. The food market was located at the St. Nicolaos pier, while the goods market was at the beginning of Aphaia Street in the district of Perdikiotika. New shops opened on the sea side towards the Kolona, amongst which were taverns, barbershops, workshops, and traditional coffee places. Most of these shops were operated by refugees, both men and women, especially those who came from Chios, Aivali in Asia Minor and Moschonesia.

Running water has always been minimal in Aegina and the people relied on wells, cisterns and souvales (storage ponds) for water supply. The city had three big public wells. The ancient aqueduct in Meristos also channelled water to the city.

Despite the large number of residents, only a few criminal offences were reported during the revolution. Those included petty thefts, quarrels and counterfeiting of coins. Initially, the residence of Giorgios Iatros Zografos served to house the judicial authorities. Some warehouse must have served as a prison, but was possibly unsecured, as prisoners could easily escape[6].

6 G. Koulikourdi, Aegina III, p 185

1

2

1. Άποψη της Αίγινας. Λιθογραφία από Karl Krazeinsen, Μόναχο 1831. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. /Άποψη της Αίγινας, η συνοικία των Ψαριανών. Λιθογραφία από Karl Krazeinsen, Μόναχο 1831. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Γεωργία Κουλικούρδη (1920-2002). / Γεωργία Κουλικούρδη (1920-2002).

Αγίου Νικολάου. Εκεί ήταν η αγορά των τροφίμων, ενώ η αγορά των εμπορευμάτων ήταν στην αρχή της οδού Αφαίας, στα Περδικιώτικα. Στην παραλία, προς την Κολόνα, άνοιξαν νέα μαγαζιά ταβέρνες, κουρεία, εργαστήρια, καφενεία. Τα περισσότερα ανήκαν σε πρόσφυγες, άνδρες και γυναίκες, κυρίως Χιώτες, Αϊβαλιώτες και Μοσχονησιώτες.

Για τις ανάγκες της ύδρευσης, οι κάτοικοι είχαν ανοιχτές σουβάλες, πηγάδια και στέρνες, καθώς τα τρεχούμενα νερά είναι ελάχιστα στο νησί. Στην πόλη υπήρχαν τρία μεγάλα δημόσια πηγάδια και η χτιστή σκεπαστή δεξαμενή του αρχαίου υδραγωγείου στον Μεριστό.

Παρά το πλήθος των παροίκων, κατά τη διάρκεια της Επανάστασης λίγα ποινικά αδικήματα αναφέρονται στο νησί, μικροκλοπές, φιλονικίες, παραχάραξη νομισμάτων. Η τοπική αστυνομία φρόντιζε για την ησυχία και την ασφάλεια των πολιτών. Η δικαστική υπηρεσία στεγάστηκε αρχικά στο σπίτι του Γεωργίου Ιατρού Ζωγράφου, ενώ ως φυλακή θα πρέπει να λειτουργούσε κάποια αποθήκη χωρίς ιδιαίτερη ασφάλεια, αφού εύκολα οι κρατούμενοι μπορούσαν να δραπετεύουν[5].

5 Γ. Κουλικούρδη, Αίγινα III, σ. 185

Πύργος Μάρκελλου. Σχέδιο με πενάκι του Αιγινήτη Βαγγέλη Αθανασίου. *Αιγιναία*, αφιέρωμα στον Καποδίστρια 2001. Συλλογή: *Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη*. / Πύργος Μάρκελου. Σχέδιο με πενάκι του Αιγινήτη Βαγγέλη Αθανασίου. Αιγιναία, αφιέρωμα στον Καποδίστρια 2001. Συλλογή: Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη.

Η Αίγινα έδρα της Κυβέρνησης

AEGINA, SEAT OF THE GOVERNMENT

Από τους πρώτους μήνες της Επανάστασης πρόκριτοι, αρχιερείς, Φαναριώτες και οπλαρχηγοί διεκδίκησαν συμμετοχή στη διεξαγωγή του αγώνα και στη διαχείριση των κοινών. Μετά την άλωση της Τριπολιτσάς, έντονη έγινε η ανάγκη πολιτειακής οργάνωσης και συγκρότησης ενιαίας κεντρικής εξουσίας. Με εθιμικές διαδικασίες εκλέχθηκαν αντιπρόσωποι των επαρχιών και συνήλθαν στην Α΄ Εθνοσυνέλευση στην Επίδαυρο (1822), όπου η Αίγινα, πιθανότατα, δεν εκπροσωπήθηκε. Στην Α΄ Εθνοσυνέλευση ως «κατοικία προσωρινή της Διοικήσεως» είχε οριστεί η Κόρινθος[1], ενώ στη Β΄ Εθνική Συνέλευση στο Άστρος (1823), όπου οι Γεώργιος Λογιωτατίδης, Σπύρος Μάρκελλος και Πιέρος Τρουπάκης μετείχαν ως πληρεξούσιοι της Αίγινας, «προσωρινή κατοικία της Διοικήσεως» είχε οριστεί η Τριπολιτζά[2].

Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης του Άστρους, έπρεπε μετά από δύο χρόνια να συνέλθει η τρίτη Εθνοσυνέλευση, αλλά «αι δειναί της πατρίδος περιστάσεις» δεν επέτρεπαν τη σύγκλησή της. Μετά από διαφωνίες και αναβολές, αποφασίστηκε οι πληρεξούσιοι του Έθνους να συγκεντρωθούν στην Πιάδα (Επίδαυρο) και στις 6 Απριλίου 1826 άρχισαν εκεί οι εργασίες της Γ΄ Εθνικής Συνέλευσης των Ελλήνων. Πληρεξούσιος της Αίγινας ήταν ο αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Μοίρας.

Και ενώ διεξάγονταν διάφορες συζητήσεις από τους πληρεξούσιους για διεκδικήσεις και υποχρεώσεις, η είδηση της πτώσης του Μεσολογγίου στα χέρια των πολιορκητών του (10 Απριλίου) συντάραξε τους αντιπρόσωπους του Έθνους. Μπροστά στον μεγάλο κίνδυνο αποφάσισαν η Συνέλευση να διακόψει τις εργασίες της και να τρέξουν όλοι στα όπλα. Προηγουμένως όρισαν δύο επιτροπές: την ενδεκαμελή «Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος», για να κυβερνήσει τα πολιτικά και πολεμικά, και τη δεκατριμελή «Επιτροπή της Συνελεύσεως», αφενός για να συνεννοείται με τον Σ. Κάνιγκ, πρέσβη της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη, στον οποίο ανέθεσαν την ειρήνευση και «τον συμβιβασμόν μεταξύ του Έθνους και της Οθωμανικής Πόρτας», και αφετέρου για να συγκαλέσει τον Σεπτέμβριο τους πληρεξούσιους να συνεχίσουν τις εργασίες τους.

1 Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας, *Αι Εθνικαί Συνελεύσεις 1821- 1832*. Έκδοσις της Βουλής των Ελλήνων. Αθήναι 1971,τόμος πρώτος, σελ. 33

2 Ό. π. σ. 97

A FEW MONTHS WITHIN THE REVOLUTION, the prelates, the high priests, the Phanariotes and the chieftains had a role in the conduct of the war and in the management of civil matters. The fall of Tripolitsa, however, heightened the need for state organization and the formation of a single central government. Following customary procedures, the provinces elected representatives who convened the First National Assembly at Epidaurus (1822), at which Aegina was possibly not represented. The First National Assembly appointed Corinth[1] as the "provisional seat of the Administration." The Second National Assembly, which was held at Astros (1823) and at which Giorgios Loyiotatides, Spyros Markelos and Pieros Troupakis participated in their capacity as Aegina's representatives moved the "the provisional seat of the Administration" to Tripolitsa[2]. A Third National Assembly, which was scheduled to convene two years later in accordance with the decisions of the Second National Assembly did not take place "due to grave circumstances facing the country." Following disputes and further delays, the representatives finally agreed to convene the Third National Assembly at Piada (Epidaurus). The Assembly opened proceedings on the sixth of April (1826). Aegina was represented by Archimandrite Gregorios Moiros.

As proceedings unfolded on issues of obli-

1 Ibid p 33

2 Ibid p 97

1. «Παραμυθία». Ελαιογραφία: Θεόδωρος Π.Βρυζάκης, 1856. *Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων.* / «Παραμυθία». Ελαιογραφία: Θεόδωρος Π.Βρυζάκης, 1856. Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων.

gations and various claims, news of the Fall of Messolonghi (10 April) shocked the representatives who decided to stay proceedings and take up arms against the Turks. But before adjourning, the Assembly designated two committees: the 11-member "Administrative Committee of Greece" to decide on civil and military issues, and the 13-member "Assembly Committee" to liaise with British Ambassador in Istanbul Stratford Canning. The latter had been entrusted with reaching peace and settlement with the High Gate (Ottoman Gate). The Assembly also decided to reconvene in September.

After the fall of Messolonghi, the Turks turned against Athens and laid siege on the Acropolis, which was the only Fort in Central Greece that was still in Greeks hands. The Administrative Committee, in other words the Government, wanting to be close to the theatre of operations, decided to move its seat to Aegina.

Meanwhile in Aegina, the Psarian Committee had succeeded to extinguish piracy restoring peace and order. The Psarian Committee, using a guard composed of 30 men and in collaboration with Kanaris and French Admiral Derignys, had captured the pirates who attacked Aegina and the surrounding islands and burned their boats (17 May 1826 – 12 January 1827)[3] in this way earning the gratitude of the Aeginetans.

3 G. Koulikourdi, The "Alexandros"of Hatzis Alexandris: a warship of Psara, diary and activity (1821 – 1838.) Athens 1972, pp 30 - 32

Οι Τούρκοι μετά το Μεσολόγγι στράφηκαν εναντίον της Αθήνας και πολιόρκησαν την Ακρόπολη, το μοναδικό οχυρό που κατείχαν ακόμη οι Έλληνες στη Στερεά Ελλάδα. Η Διοικητική Επιτροπή, η Κυβέρνηση δηλαδή, θέλοντας να βρίσκεται κοντά στο θέατρο του πολέμου, αποφάσισε τότε να μεταφέρει την έδρα της στην Αίγινα.

Στην Αίγινα η Επιτροπή των Ψαριανών είχε εξασφαλίσει ηρεμία και τάξη, καθώς είχε πατάξει την πειρατεία που ασκούσαν στα γύρω νησιά και στην Αίγινα πειρατές. Με φρουρά από 30 δικούς της άντρες και σε συνεννόηση με τον Κανάρη και τον Γάλλο ναύαρχο Δεριγνύ, η Επιτροπή των Ψαριανών είχε συλλάβει τους πειρατές και είχε κάψει τα καΐκια τους (17 Μαΐου 1826- 12 Ιανουαρίου 1827)[3], απολαμβάνοντας την ευγνωμοσύνη των Αιγινητών.

Στην ήσυχη και ασφαλή Αίγινα το πλοίο «Ανακρέων» του Γεωργίου Μαλοκίνη έφερε όλα τα μέλη της Κυβέρνησης «υπό τον κρότον των κανονίων και άλλα σημεία της τιμής και της χαράς από μέρους των κατοίκων[4]». Όλη η προσωρινή κυβέρνηση με τον πρόεδρο Ανδρέα Ζαΐμη, 24 άνθρωποι συνολικά, εγκαταστάθηκαν στον Πύργο του Μάρκελλου, ο οποίος έγινε κυβερνητικό μέγαρο, «κατάλυμα εθνικόν».

3 Γ. Κουλικούρδη, Ο «Αλέξανδρος» του Χατζή Αλεξανδρή: ένα πολεμικό καράβι των Ψαρών, ημερολόγιο και δράση (1821-1838). Αθήνα 1972, σ. 30-2

4 Γενική Εφημερίς της Ελλάδος, έτος Β΄, αρ.6/24 Νοεμβρίου 1826

❷

2. «Ηρωική αντίσταση των Ελλήνων πολιορκημένων στο Μεσολόγγι». Η πολιορκία της πόλης και η τραγική κατάληξή της κινητοποίησε ιδιαίτερα το φιλελληνικό ενδιαφέρον στην Ευρώπη. Επιχρωματισμένη λιθογραφία N.V.Fonville, π.1825-1826. Συλλογή Έργων Τέχνης *της Βουλής των Ελλήνων*. / Πορκημένων στο Μεσολόγγι». Η πολιορκία της πόλης και η τραγική κατάληξή της κινητοποίησε ιδιαίτερα το φιλελληνικό ενδιαφέρον στην Ευρώπη. Επιχρωματισμένη λιθογραφία N.V.Fonville, π.1825-1826. Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

3. Ο Γάλλος ναύαρχος Δεριγνύ. Λιθογραφία από Georges Doun, Κάιρο 1827. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Ο Γάλλος ναύαρχος Δεριγνύ. Λιθογραφία από Georges Doun, Κάιρο 1827. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

4. Ο Ρώσος ναύαρχος Λ. Χέυδεν. Λιθογραφία από Georges Douin, Κάιρο 1827. *Βιβλιοθήκη της Αίγινας*. / Ο Ρώσος Ναύαρχος Λ. Χέδυν. Λιθογραφία από Georges Douin, Κάιρο 1827. Βιβλιοθήκη της Αίγινας.

❸

❹

1

2

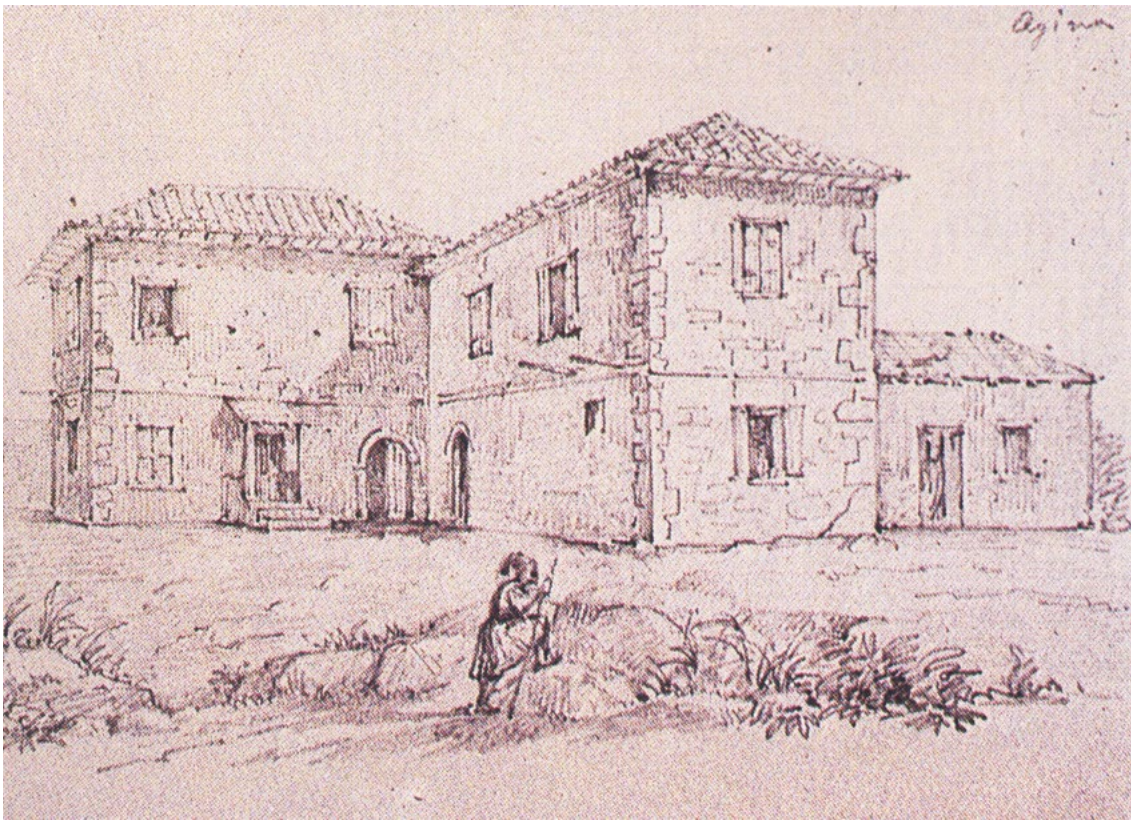

1. Ανδρέας Ζαΐμης (1791- 1840). / Ανδρέας Ζαΐμης (1791- 1840).

2. Αρχοντικό της Αίγινας. Σχέδιο με μολύβι του H.C.Hansen από Αριστέα Παπανικολάου – Κρίστενσεν. Επιστολές και σχέδιο από την Ελλάδα. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Αρχοντικό της Αίγινας. Σχέδιο με μολύβι του H.C.Hansen από Αριστέα Παπανικολάου – Κρίστενσεν. Επιστολές και σχέδιο από την Ελλάδα. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Οι πρόκριτοι της Αίγινας έδωσαν σε πληρεξούσιους 120 σπίτια, που η Επιτροπή των Ψαριανών φρόντισε να τα προετοιμάσει μετακομίζοντας τους ως τότε ενοίκους. Οι πρόσφυγες αναγκάστηκαν να περιοριστούν και οι Αιγινήτες υποχρεώθηκαν, παρότι έχτισαν και νέα σπίτια, να μεταφερθούν έξω από την πόλη, στα χωρία, σε καλύβες και σε παράσπιτα που είχαν για τα ζώα τους. Υπουργοί, πολιτικοί, στρατιωτικοί εγκαταστάθηκαν σε σπίτια μέσα στην πόλη. Για τους περαστικούς από το νησί στο κέντρο της παραλίας λειτουργούσαν δύο ξενοδοχεία, του Γεώργιου Ιατρού Ζωγράφου και το «Hôtel de Trois Puissances».

Η Αίγινα ζούσε δύσκολες ώρες, όμως στις 24 Νοεμβρίου στη Μητρόπολη γιορτάστηκε με ενθουσιασμό η μεγάλη νίκη του Γ. Καραϊσκάκη στην Αράχοβα και ο Σπυρίδων Τρικούπης εκφώνησε μέσα σε συγκινητική ατμόσφαιρα αυτοσχέδιο λόγο.

Η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού είχε προκαλέσει αύξηση στη ζήτηση εμπορευμάτων, ιδίως σε ρουχισμό και τρόφιμα. Οι τιμές των δημητριακών είχαν ανέβει στα ύψη. Ο κόσμος τρεφόταν με κριθαρένιο ή σμιγαδερό ψωμί (ανάμικτο στάρι με κριθάρι) και υπήρχαν μεγάλες ελλείψεις στα βασικά είδη, ακόμα και τα χόρτα ήταν δυσεύρετα. Πείνα και γύμνια βασάνιζε τους κατοίκους.

Ευτυχώς, ενώ η ελονοσία και άλλες αρρώστιες ταλαιπωρούσαν τις γύρω περιοχές, στην Αίγινα δεν αναφέρονται σοβαρά προβλήματα υγείας. Οι γιατροί ήταν λίγοι, κυρίως ανάμεσα στους πρόσφυγες και στους φιλέλληνες, αλλά το νησί ήταν πάντα τόπος κατάλληλος για παραθερισμό και ανάρρωση ασθενών.

On board the ship "Anacreon," which was owned by Georgios Malokinis, the members of the government arrived in quiet and safe Aegina and were greeted by cannon salutes and other signs of honour and joy.[4] The provisional government, comprising 24 members including president Andreas Zaimis, settled in the tower of Markellos which had been turned into a government mansion, "a national chamber."

Aegina's prelates provided the representatives with a total of 120 residences, which the Psarian Committee had prepared rousting out their previous tenants. The refugee settlements were confined and the Aeginetans were forced to leave the city, despite having built new homes, and to move to the villages where they resided in shacks and animal sheds. Ministers, politicians and military officials now settled in the city. Travellers could

4 General Newspaper of Greece, year B, No.6/24 November 1826

1

stay in the city's centrally located hotels, the hotel of Georgios Iatros Zografos and the "Hotel de Trois Puissances."

Those were difficult times for the people of Aegina. Nonetheless, the great victory of Georgios Karaiskakis at the battle of Arachova was celebrated with great enthusiasm at the Diocese on the 24th of November where Spyridon Trikoupis delivered an emotional, improvised speech.

The large influx of population to Aegina caused an increase in demand for goods, especially clothing and food. Cereal prices had soared and people lived on barley or semolina bread (mixed wheat and barley). There were big shortages in basic items and even greens were hard to find. People suffered from lack of food and clothing.

Although malaria and other diseases plagued the surrounding regions, fortunately no serious health problems were reported in Aegina. There were only a few medical doctors, mostly refugees and philhellenes. It must be noted, that the island was a suitable place for recovering patients and summer vacationers.

1. Άποψη της Τροιζήνας. Λιθογραφία από Fr. Pouquevill, Παρίσι 1869. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Άποψη της Τροιζήνας. Λιθογραφία από Fr. Pouquevill, Παρίσι 1869. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Σπυρίδων Τρικούπης. Λάδι σε μουσαμά αγνώστου, π. 1850. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Σπυρίδων Τρικούπης. Λάδι σε μουσαμά αγνώστου, π. 1850. Βιβλιοθήκη της Βουλής

Και παρά τις αντίξοες συνθήκες δημιουργήθηκε ενδιαφέρον για την παιδεία. Οι Ψαριανοί πρώτοι σύστησαν αλληλοδιδακτικό σχολείο για τα παιδιά τους, αγόρια και κορίτσια, όπου φοιτούσαν και παιδιά άλλων προσφύγων. Η Κυβέρνηση έπειτα αποφάσισε να λειτουργήσουν τρία σχολεία, ένα αλληλοδιδακτικό, ένα ελληνικής παιδείας και ένα μουσικής, που θα συντηρούνταν από τα έσοδα του λιμεναρχείου και της μονής Χρυσολεόντισσας. Πρώτο ιδρύθηκε το μουσικό σχολείο, όπου δίδασκε ο πρόσφυγας από τη Λέσβο Γεώργιος Ντουμανής ή Ντουμανέλλης, η λειτουργία του, όμως, προκάλεσε την αντίδραση των κατοίκων, που θεώρησαν σημαντικότερη τη σύσταση του αλληλοδιδακτικού σχολείου. Ο Αθανάσιος Ιερόπαις ανέλαβε να διδάσκει σ' αυτό, που για ένα διάστημα στεγάστηκε στον γυναικωνίτη της Μητρόπολης και έπειτα στο μετόχι της Φανερωμένης. Αρχικά είχε 45-50 μαθητές και στο τέλος του ίδιου χρόνου περισσότερους από 70. Στο σχολείο ελληνικής παιδείας δίδασκε ο Χαράλαμπος Παμπούκης και στο πρόγραμμά του περιλάμβανε μαθήματα για ιταλικά και στοιχειώδεις επιστήμες.

Η Επιτροπή της Συνελεύσεως, όπως της είχε ανατεθεί, είχε αρχίσει από τον Σεπτέμβριο να καλεί τους πληρεξούσιους του Έθνους να έλθουν, για να συνεχίσουν τις εργασίες στην «ατάραχον» Αίγινα, η οποία βρισκόταν σε θέση κεντρική και σε μικρή απόσταση από το στρατόπεδο της Αττικής, όπως υποδείκνυε και ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, που χρειαζόταν άμεση βοήθεια.

❷

Despite the adverse conditions, people became interested in educational learning. The first 'Mutual Learning' school was founded by the Psariani and was also attended by children from other refugee communities. The Government then decided to establish three more schools, a mutual learning school, a Greek education school and a music school, which were to be maintained from the revenues of the port authority and the Monastery of Chrysoleontissa. The music school, under the teachings of Georgios Doumanis or Doumanellis, a refugee from the island of Lesbos, was the first to be founded causing a stir since people considered the mutual learning school as more important. Athanasios Ieropaes undertook responsibility to teach at the mutual learning school which was initially housed at the Diocese's matroneum and then at the dependency of the Faneromeni Monastery. During the first year, the school attended 45 to 50 pupils but before the year was out the number of students had risen to over 70. Charalambos Pampoukis taught at the Greek education school on the curriculum of which was elementary science and Italian language.

In September, the Assembly Committee, in compliance with its duty, began to invite the representatives in order to resume proceedings at the "tranquil" Aegina, which was situated centrally and which was located at a small distance from the army camp in Attica, as noted by Georgios Karaiskakis who at the time was in immediate need of assistance. But the opposition insisted that the Assembly convene in Hermione, which was under their control, and began preliminary meetings. In Aegina, the Government also began meetings and ordered the construction of additional church pews in anticipation of the arrival of the representatives.

And so the two assemblies convened concurrently. Finally, "due to the general interests of the country," and following the mediating efforts and pressure which was exerted by third parties, they agreed to meet on neutral ground, specifically at the Damalas village in the ancient site of Trizina. And so, having thanked both the Aeginetans and the Psarians for their honourable, peaceful and patriotic conduct, the government left Aegina.

1

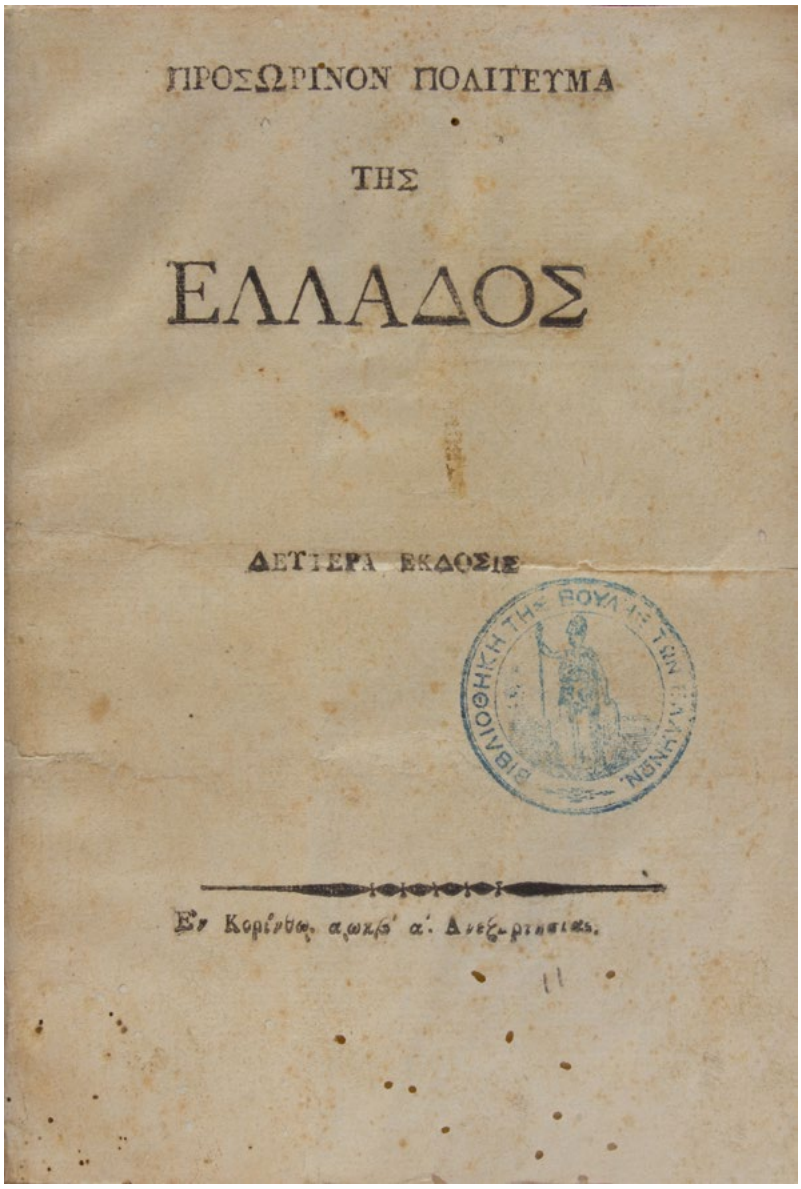
ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Ἐν Κορίνθῳ, ἀωκβ' α'. Ἀνεξαρτησίας.

Όμως, οι αντιπολιτευόμενοι επέμεναν η Συνέλευση να συνέλθει στην ελεγχόμενη από αυτούς Ερμιόνη, όπου και άρχισαν οι προκαταρκτικές συνεδριάσεις. Συνεδριάσεις, όμως, άρχισε και η Κυβέρνηση στην Αίγινα, παραγγέλνοντας μάλιστα να φτιαχτούν στασίδια στη Μητρόπολη, για να καθίσουν οι αναμενόμενοι πληρεξούσιοι.

Οι δύο Συνελεύσεις συνεδρίαζαν παράλληλα και, τελικά, «ένεκα των γενικών συμφερόντων της πατρίδος» και με τη μεσολάβηση και τις πιέσεις τρίτων, συμφώνησαν να συγκεντρωθούν σε ουδέτερο κοινό τόπο, στο χωριό Δαμαλάς, κοντά στην αρχαία Τροιζήνα. Έτσι, η Κυβέρνηση, αφού ευχαρίστησε τους Αιγινήτες και τους Ψαριανούς για την έντιμη, φιλήσυχη και πατριωτική διαγωγή τους, αναχώρησε από την Αίγινα.

2

Αριθ. 6.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗι, ΤΕΤΑΡΤΗι, 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1826.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Ἡ σεβαστὴ Διοίκησις προνοοῦσα πάντοτε κατὰ χρέος περὶ τῆς σωτηρίας καὶ ἀσφαλείας τῆς πατρίδος, καὶ βοηθουμένη ἀπὸ τῆς ἀξιότητος καὶ σταθερότητος τῶν στρατηγῶν, κατώρθωσεν, ὡς ἤδη γνωστὸν, ἐν μέσῳ τοσούτων ἀνωμάλων, καὶ δεινῶν περιστάσεων, καὶ τὸ περικλεὲς φρούριον τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ τῆς ἀπαιτουμένης φρουρᾶς, καὶ ἐκστρατείαν σημαντικὴν νὰ κάμῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος. Τὰ εἰς Ἐλευσῖνα πρὸ πολλοῦ εὑρισκόμενα στρατεύματα ἐκινήθησαν, καὶ ἤδη προχωροῦσι· καὶ ἡ στερεὰ Ἑλλὰς, ταπειωθεῖσα πρὸς καιρὸν διὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεσολογγίου, ἀλλὰ μὴ ὑποκύψασα ἐκ νέου εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεφάσισε ν' ἀποσείσῃ τυραννικὸν ζυγὸν, κινεῖται πάλιν εἰς τὰ ὅπλα, καὶ οἱ λαοὶ αὐτῆς τρέχουσι προθύμως ὑπὸ τὰς σταυροφόρους σημαίας. Νέον καὶ ἔνδοξον στάδιον ἀνοίχθη, καὶ νικηφόρα Ἑλληνικὰ στρατεύματα, ὑπὸ ἀξίων ἀρχηγῶν ὁδηγούμενα τρέχουσιν ἤδη εἰς αὐτό. Ὁ ἐχθρὸς, ὅστις ἐνόμιζεν ἕως προχθὲς ὅτι ἔσβεσε τὸ εὐγενὲς τῆς ἐλευθερίας αἴσθημα εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, βλέπει σήμερον ἔκθαμβος ματαιωμένας τὰς ἐλπίδας του, καὶ ἀπορεῖ τί νὰ πράξῃ, καὶ ἐναντίον τίνος νὰ πρωτοκινηθῇ.

Διὰ τὸ νέον λοιπὸν τοῦτο κίνημα τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἔκρινεν εὔλογον καὶ ἡ σεβαστὴ Διοίκησις νὰ μεταθέσῃ τὴν καθέδραν της εἰς τόσον πλησιέστερον κείμενον εἰς τὸ ἔνδοξον τοῦτο στάδιον, διὰ νὰ ἐπιστατῇ καὶ ἐφορεύῃ αὐτοπροσώπως, νὰ φροντίζῃ καὶ ἐπιμελεῖται τοὺς ἀγωνιζομένους ὡς φιλόστοργος μήτηρ, καὶ νὰ ἐμψυχόῃ αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἔκλεξε τὴν Αἴγιναν, εἰς ἣν καὶ μετετέθη κατὰ τὴν 11 τοῦ ἐνεστῶτος μηνός.

Εἰς τὴν Αἴγιναν ἐπέφασε προσέτι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως· διότι εἰς αὐτὴν ἐπροκηρύχθη καὶ ἡ συνέχεια τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ διακοπεισῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Γ'. Συνελεύσεως, καὶ ἤδη συνάγονται οἱ πληρεξούσιοι, διὰ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῶν μεγάλων τοῦ ἔθνους συμφερόντων.

Διὰ τὴν ἐκ Ναυπλίου εἰς Αἴγιναν μελάβασιν τῆς Διοικήσεως συνέβη πρὸς καιρὸν καὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος διακοπή· ἀλλ' ἰδοὺ συνάπτεται πάλιν ἡ διακοπεῖσα σειρά. Θέλομεν ἐκδώσει καὶ κοινοποιήσει καὶ ὅσα ἐν τῷ μεταξὺ διέτρεξαν, διὰ νὰ φυλάξωμεν τὴν συνέχειαν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως πρὸς τοὺς πληρεξουσίους τῆς Γ.' ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 112 προκηρύξεως συνεκάλεσεν εἰς νῆσον Πόρον τοὺς πληρεξουσίους, διὰ νὰ συνέλθωσι περὶ τὰ τέλη τοῦ Αὐγούστου, καὶ νὰ δώσουν τέλος εἰς τὰς ἀναβληθείσας ἐργασίας τῆς Γ' τῶν Ἑλλήνων ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 145 διαταγῆς της ἀποστέλλουσα ἐν ταύτῳ καὶ τὸν ἀστυνόμον τῆς Συνελεύσεως, διέταξε τοὺς κατοίκους τῆς εἰρημένης νήσου, διὰ νὰ προετοιμάσουν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τοὺς πληρεξουσίους καταλύματα.

Παρῆλθεν ὁ Σεπτέμβριος ὅλος, καὶ ὄχι μόνον δὲν ἐφάνη κανεὶς τῶν πληρεξουσίων διευθυνόμενος εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν παρσικοῦντες εἰς Ναύπλιον καὶ διὰ προφορικῶν λόγων, καὶ δι' ἀναφορῶν ἐβεβαίωσαν τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅτι ἡ νῆσος αὕτη δὲν ἦτον ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὴν ἐθνικὴν Συνέλευσιν τόπος, καὶ ἐζήτησαν μετ' ἐπιμονῆς, νὰ εὐκολύνῃ κάθε ἐμπόδιον ἡ Ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ μὴ ἀναβάλλεται πλέον ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως.

Ἐξέδωκε καὶ Β'. προκήρυξιν ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπ' ἀριθ. 178, συγκαλοῦσα ἐκ νέου τοὺς πληρεξουσίους μετὰ προτροπῆς νὰ συνέλθωσιν ὅσον τάχος εἰς τὸν τόπον τῆς Συνελεύσεως, διὰ νὰ ἀρχίσωσι τὰς ἐργασίας των· ἀλλὰ παρῆλθε καὶ ὁ Ὀκτώβριος ὅλος, καὶ οὐδὲ μικρὸν μέρος πληρεξουσίων ἐφάνη εἰς τὴν νῆσον Πόρον διευθυνόμενον.

Ἐξ ὧν ἤκουσε λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως, καὶ ἐξ ὧν εἶδεν εἰς τὴν ἀναφορὰν τινῶν πληρεξουσιων, ἐπληροφορήθη ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν Πόρον οἱ πληρεξούσιοι, καὶ ἔπρεπεν ἀφεύκτως νὰ μετατεθῇ ὁ τόπος τῆς Συνελεύσεως, διὰ νὰ ἀφαιρεθῇ κάθε ἐμπόδιον, καὶ νὰ ἐπιταχυνθῶσιν αἱ ἐργασίαι της, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦσι νὰ γένῃ, ὅσον ἐνδέχεται ταχύτερον, ἡ ἔναρξίς των διὰ τὰς κρισίμους.

«Ἡ Κυβέρνησις ἔκλεξε τὴν Αἴγιναν...»

1. Προσωρινό πολίτευμα της Ελλάδος, εκδ. α΄, Κόρινθος 1822, εκδ. β΄Κόρινθος 1822. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Προσωρινό πολίτευμα της Ελλάδος, εκδ. α΄, Κόρινθος 1822, εκδ. β΄Κόρινθος 1822. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Γενική Εφημερίς της Ελλάδος, Νοέμβριος 1826. / Γενική Εφημερίς, Νοέμβριος 1826.

Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831). Λιθογραφία από Gaston Isambert, Παρίσι 1900.
Βιβλιοθήκη της Βουλής. / Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831). Λιθογραφία από Gaston Isambert, Παρίσι 1900. Βιβλιοθήκη της Βουλής. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Ο Καποδίστριας Κυβερνήτης της Ελλάδας

KAPODISTRIAS, GOVERNOR OF GREECE

Στην Τροιζήνα, σ' ένα λεμονόκηπο λόγω έλλειψης μεγάλου στεγασμένου χώρου, άρχισαν στις 19 Μαρτίου 1827 οι «κατ' επανάληψιν» εργασίες της Γ' Εθνοσυνέλευσης, που είχαν διακοπεί τον προηγούμενο χρόνο. Σε συνεχείς συνεδριάσεις οι πληρεξούσιοι προσπάθησαν να διευθετήσουν θέματα οργάνωσης της διοίκησης και αντιμετώπισης του πολέμου.

Με το Στ' ψήφισμα της 3ης Απριλίου, μετά από πρόταση, αρχικά, ανώνυμου και, στη συνέχεια, του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, ο κόμης Ιωάννης Καποδίστριας εκλέχθηκε, «επ' ονόματι του Ελληνικού Έθνους, Κυβερνήτης της Ελλάδος», για να κυβερνήσει την «Ελληνικήν Πολιτείαν κατά τους καθεστώτας νόμους δια επτά χρόνους». Μέχρι αυτός να αναλάβει την εξουσία, διόρισαν για τις ανάγκες της διοίκησης, τριμελή Αντικυβερνητική Επιτροπή, που την αποτελούσαν ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης από τους Πελοποννήσιους, ο Ιωάννης Μαρκής Μιλαήτης από τους νησιώτες και ο Ιωαννούλης Νάκος από τους Στερεοελλαδίτες[1].

Για να αντιμετωπισθούν οι πολεμικές ανάγκες, οι πληρεξούσιοι διόρισαν τον λόρδο Τόμας Κόχραν ως αρχηγό του στόλου και τον σερ Ρίτσαρντ Τσωρτς ως αρχιστράτηγο των κατά ξηράν δυνάμεων. Κάτω από τις δικές τους οδηγίες, μία μέρα μετά τον απροσδόκητο θάνατο του Γεώργιου Καραϊσκάκη στο Φάληρο (23 Απριλίου), οι Έλληνες υπέστησαν ολέθρια ήττα στη μάχη στον Ανάλατο. Πολλοί αγωνιστές αιχμαλωτίστηκαν και περισσότεροι από 1000 σκοτώθηκαν, ανάμεσά τους οι Αιγινήτες Κυριάκος Μούρτζης και οι αδελφοί Γεώργιος και Μιχάλης Καρύδης - Τσελεπής.

Η κατάσταση ήταν απελπιστική. Η Ακρόπολη, το τελευταίο προπύργιο της Ελλάδας, παραδόθηκε στους Τούρκους και η φρουρά της κατέφυγε στην Αίγινα, όπου επικρατούσε φόβος και αναταραχή. Ευτυχώς, «την εσχάτην ώραν

1 Αρχεία Ελληνικής Παλιγγενεσίας (ΑΕΠ), Εθνικαί Συνελεύσεις 1821-1833, τόμος πρώτος, έκδ. Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων. Αθήναι 1971, ΑΕΠ, ό.π. σ. 435

IN TRIZINA, due to lack of large covered spaces, the Third National Assembly, whose proceedings had been interrupted during the previous year, convened on the 19th of March 1827 in a lemon grove. Continuous sessions were devoted to issues of war conduct and organization of the administration.

On the 3rd of April 1827, following successive proposals, first by an anonymous source and then by Theodoros Kolokotronis, the Assembly passed Resolution No 6 appointing Count Ioannis Kapodistrias as "Governor of Greece in the name of the Greek Nation," to "govern the Greek State by the established laws for a seven-year term". The Assembly appointed the Anti-Government Committee, an administrative committee to govern until Kapodistrias' arrival, comprising Georgios Mavromichalis for the Peloponnesians, Ioannis Markís Milaétis for the islanders and Ioannoulis Nakos for Central Greece[1].

Command of the navy and land forces were passed to Admiral Lord Thomas Cochrane and Sir Richard Church respectively. But, they were able to make little headway against the Turks

1 Archives of Greek Palingenesia (AGP), National Assemblies 1821 – 1833, first volume, Library of the Hellenic Parliament, Athens 1971, p 435

❶

❷

1-2. Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης και ο Ιωάννης Μιλαίτης οι οποίοι μαζί με τον Γιαννούλη Νάκο αποτέλεσαν την Αντικυβερνητική Επιτροπή. Λιθογραφίες από: Karl Krazeinsen. Μόναχο 1831. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης και ο Ιωάννης Μιλαίτης οι οποίοι μαζί με τον Γιαννούλη Νάκο αποτέλεσαν την Αντικυβερνητική Επιτροπή. Λιθογραφίες από: Karl Krazeinsen. Μόναχο 1831. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

3. Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος, Συνταχθέν, ανακριθέν, και επικυρωθέν κατά την Γ΄Εθνοσυνέλευσιν, εν Τροιζήνι 1827 κατά μήνα Μάιον. Εκ της Τυπογραφίας της Κυβερνήσεως. (1827). *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος, Συνταχθέν, ανακριθέν, και επικυρωθέν κατά την Γ΄Εθνοσυνέλευσιν, εν Τροιζήνι 1827 κατά μήνα Μάιον. Εκ της Τυπογραφίας της Κυβερνήσεως. (1827). Βιβλιοθήκη της Βουλής.

4. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Λιθογραφία από Karl Krazeisen, Μόναχο 1831. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Λιθογραφία από Karl Krazeisen, Μόναχο 1831. Βιβλιοθήκη της Βουλής

as a day after the unexpected death of Georgios Karaïskakis, on the 23rd of April in Faliro, the Greeks suffered a devastating defeat at the battle of Analatos. Many fighters were taken hostage and more than 1000 men were killed. Aeginetans Kyriakos Mourtzis and brothers Georgios and Michalis Karydis-Tselepis were among those killed in battle.

The situation was desperate. The Acropolis, Greece's last stronghold, was surrendered to the Turks and its guard had taken shelter in Aegina where fear and unrest prevailed. In the nick of time and in order to save the Cause, "the Nation turned to its last resort: Ioannis Kapodistrias[2]."

2 Alex. I. Despotopoulos Governor Ioannis Kapodistrias and the Greek Liberation MIET. Athens

το Έθνος έρριψεν εις τον Αγώνα το τελευταίον αυτού δυναμικόν: τον Ιωάννην Καποδίστριαν[2]».

Στην Τροιζήνα οι αντιπρόσωποι του Έθνους, κάτω από πιεστικές συνθήκες, ψήφισαν το «Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος» (1 Μαΐου), παρότι η σύνταξή του απαιτούσε «πολυκαιρίαν και βαθείαν μελέτην»[3]. Ήταν το πιο δημοκρατικό και φιλελεύθερο σύνταγμα της εποχής του, το τελειότερο από τα συντάγματα του Αγώνα, υπόδειγμα φιλελεύθερου και δημοκρατικού καταστατικού χάρτη, που δεν ίσχυσε ποτέ!

Στις 5 Μαΐου οι εργασίες της Εθνοσυνέλευσης έληξαν, αφού στη Μ΄ Συνεδρίαση ψηφίστηκε ότι «η πόλις του Ναυπλίου διορίζεται καθέδρα της Κυβερνήσεως και της Βουλής και η Κυβέρνησις οφείλει να μεταβή αμέσως εις το

2 Αλεξ. Ι. Δεσποτόπουλου, Ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας και η απελευθέρωσις της Ελλάδος ΜΙΕΤ. Αθήναι 1996 σ. 3

3 ΑΕΠ ό.π. σ. 423

3

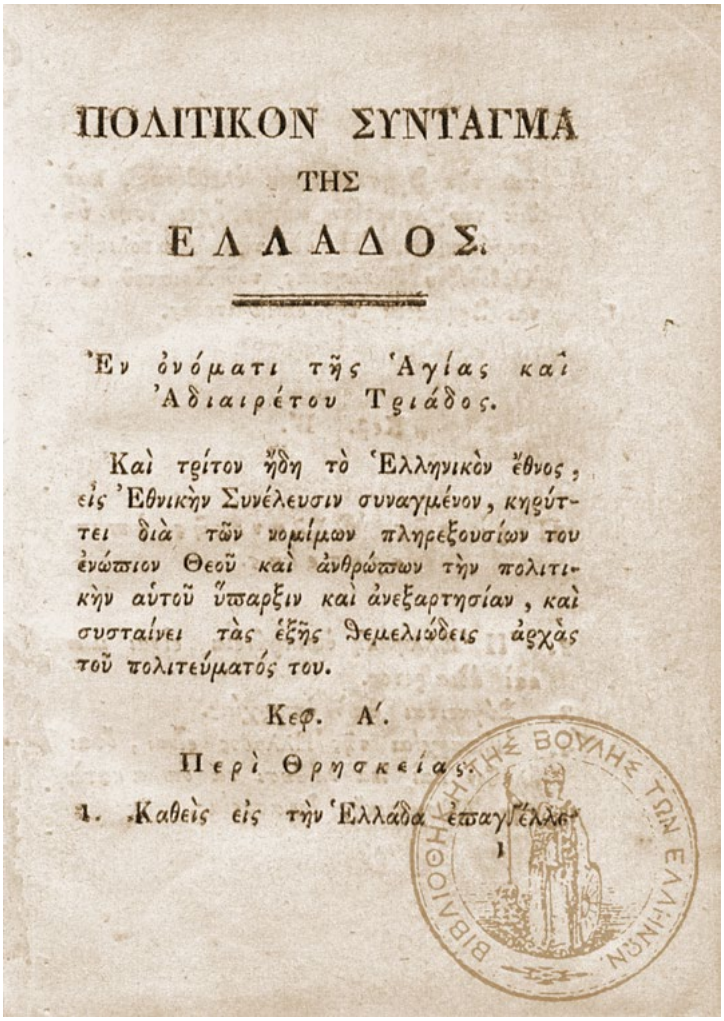

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος.

Καὶ τρίτον ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εἰς Ἐθνικὴν Συνέλευσιν συναγμένον, κηρύττει διὰ τῶν νομίμων πληρεξουσίων του ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν, καὶ συσταίνει τὰς ἑξῆς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματός του.

Κεφ. Α΄.

Περὶ Θρησκείας.

1. Καθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγγέλλε-

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

4

On the 1st of May 1827, the Trizina Assembly approved by vote the "Political Constitution of Greece", under pressing circumstances and despite the fact that it's drafting required "a lengthy and laborious study[3]". It was the most democratic and liberal constitution of its era, the most perfect among all constitutions which were drafted during the Struggle, and a prime example of liberal and democratic constitutional drafting. But, it never went into effect!

Ναύπλιον και η Βουλή να συγκεντρωθή όσον τάχος εκεί[4]». Στο φερόμενο ως «λησταρχείον» Ναύπλιο ο Θεόδωρος Γρίβας, ο οποίος κατείχε το Παλαμήδι, αντιμαχόταν τον Νάσο Φωτομάρα, που έλεγχε την Ακροναυπλία[5]. Η Αντικυβερνητική Επιτροπή, παρακολουθώντας από το Μπούρτζι την ανταλλαγή πυρών ανάμεσά τους, αποφάσισε να ζητήσει «αρμοδιότερον τόπον» για την άσκηση των καθηκόντων της και επέλεξε να εγκατασταθεί στην Αίγινα.

Η Κυβέρνηση, οι υπάλληλοι και τα αρχεία του κράτους μεταφέρθηκαν στην Αίγινα, που ήταν ήδη ασφυκτικά γεμάτη, καθώς είχε δεχτεί νέο κύμα προσφύγων από την Αθήνα μετά την πτώση της Ακρόπολης. Η Αντικυβερνητική Επιτροπή στεγάσθηκε , όπως και η Διοικητική Επιτροπή το 1826, στον Πύργο του Μάρκελλου, στη Μητρόπολη άρχισαν οι συνεδριάσεις της Βουλής και οι διάφορες επιτροπές συνεδρίαζαν μετακινούμενες συνεχώς, ανάλογα με τις ανάγκες, σε σπίτια, μαγαζιά, αποθήκες, που επισκευάζονταν πρόχειρα και βιαστικά. Υπάλληλοι, βουλευτές, πολιτικοί και στρατιωτικοί αναζητούσαν αγωνιωδώς κατοι-

On the 5th of May 1827 the National Assembly concluded its sessions, having previously approved by vote, during its 12th meeting, that "the city of Nauplion is appointed seat of the Government and of the Parliament, and (that) the Government must transfer immediately to Nauplion and (that) the Parliament must gather there as soon as possible[4]". But Nauplion had become a "Listarxeion" (a Den of Robbers) and there, Theodoros Grivas who controlled Palamidi was in armed conflict with Nasos Fotomaras who controlled Akronauplia[5]. The Anti-Government Committee, which had

4 ΑΕΠ ό.π. σ. 610

5 Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (ΙΕΕ), Εκδοτική Αθηνών ΑΕ. Αθήνα 2000, τ. ΙΒ΄, σ. 441

1966 p.3

3 Ibid p. 423

4 Ibid p 610

5 History of the Greek Nation (IEE), Ekdotiki Athinon AE. Athens 2000 vol IB, p441

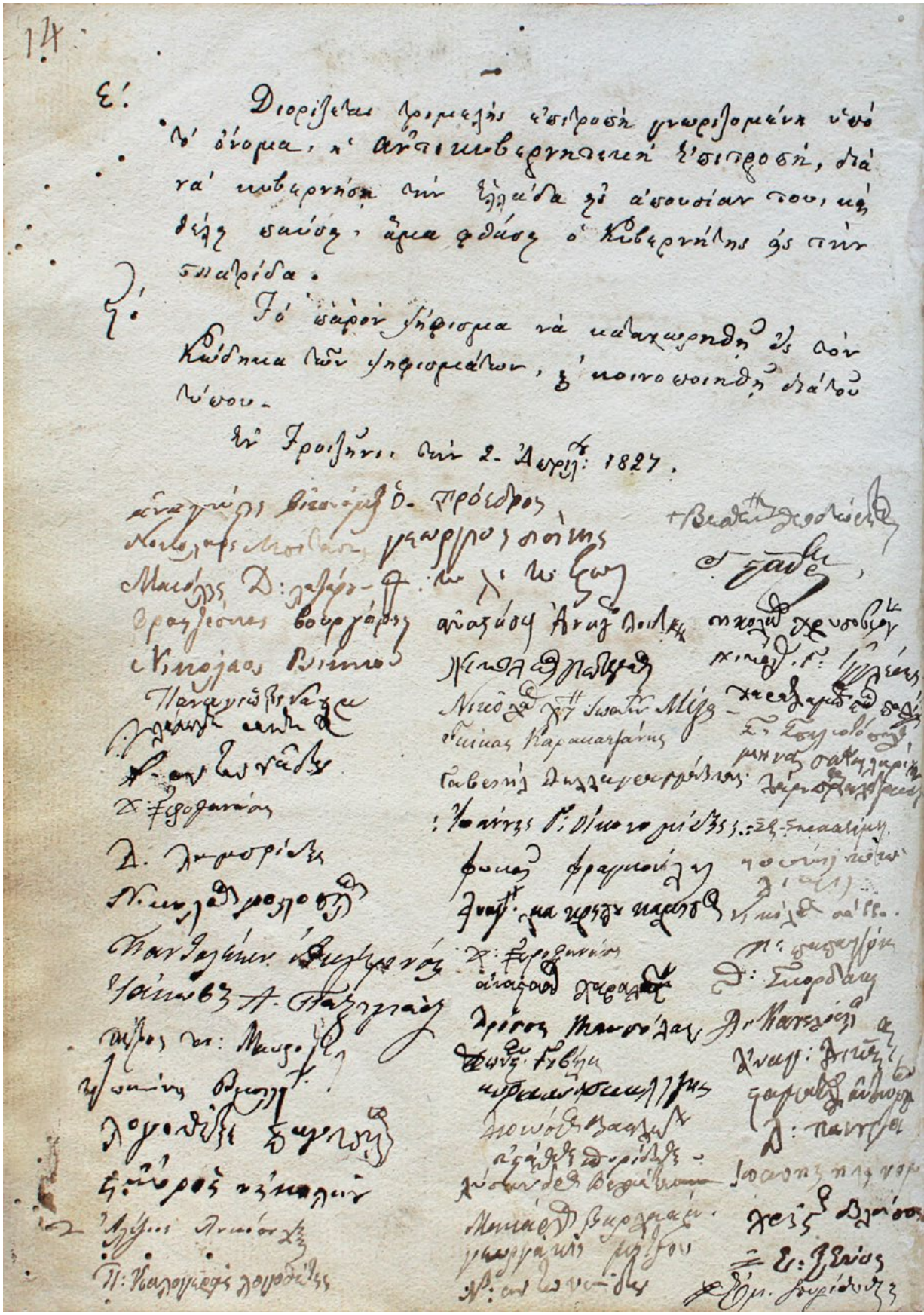

14.

Ε'. Διορίζεται τριμελὴς ἐπιτροπὴ γνωριζομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα, ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐς ἀπουσίαν του, κἀθέλῃ παύσῃ, ἅμα φθάσῃ ὁ Κυβερνήτης ἐς τὴν πατρίδα.

Ζ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρηθῇ ἐς τὸν Κώδηκα τῶν ψηφισμάτων, ἐ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐν Τροιζῆνι τὴν 2. Ἀπριλ: 1827.

Ὁ Πρόεδρος

Γεωργος Σοῖνης

Ἀναγνώστης Βιεσνάμης

Νικόλαος Μοσίτας

Μαιόλης Δ: Λαζάρου

Βραγγίσκος Βουργάρης

Νικόλαος Βιτινοῦ

Παναγιώτης Σάγκα

Γλάκος Σαλαγκάς

Ἀ. Ἐφοφανάς

Δ. Λαμπρίδης

Νικόλαος Μοσχοπόλος

Παντολέων Δημηρνός

Ἰάκωβος Α. Παζιγιάς

Πέτρος Δ: Μαυρόλης

Ἰωάννης Βιοχρ.

Λογοθέτης Γαγιωλής

Ξ. Μύρος Νεκολαΐ

Ἀλέξιος Ἀνκόσχης

Π: Καλογερᾶς Λογοθέτης

Ἀναστάσης Ἀναγ. Λοιλάκ

Νικόλαος Παλιγάς

Νικόλαος Χρ. Ἰωάννης Μέγας

Σπίκας Καρακαστάνης

Ταβερνὴς Δαλλαγεωργάτης

Ἰωάννης Γ. Οἰκονομίδης

Φωκᾶς Φραγκούλης

Ἀναγ. μα κρέτου Καμιτσῆς

Χ: Ἐφοφανάς

Ἀναστάσης Χαραλάμπης

Δρόσος Μανσόλας

Θωνᾶς Γυβέλης

Μυρακαστάκαλλης

Διονύσης Βασιλάκ

Ἀγάθης Θυρίδης

Λύσανδρος Βεγάτης

Μαιάρης Βαρχαμάς

Γεωργάκης Μήτρου

Ν: Ἀντωνιάδης

Ἐ: Ξενίος

Ἐμ. Σουρίδυδης

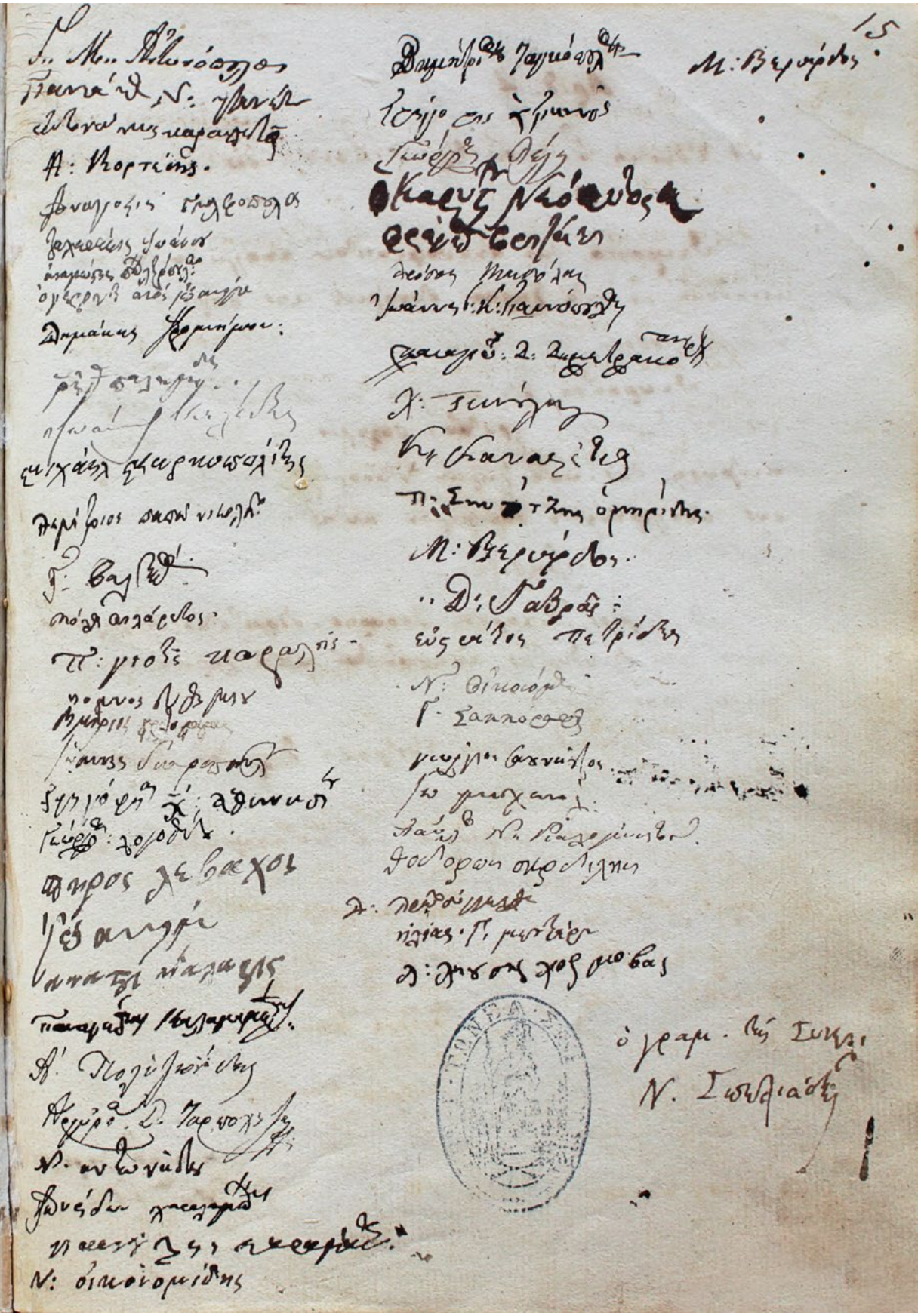

Υπογραφές των πληρεξουσίων στο Στ΄ ψήφισμα της Γ΄Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Υπογραφές των πληρεξουσίων στο ψήφισμα της Γ΄Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

❶

1. Το Μπούρτζι στο Ναύπλιο. Λιθογραφία από Karl Kraizensen, Μόναχο 1831. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Το Μπούρτζι στο Ναύπλιο. Λιθογραφία από Karl Kraizensen, Μόναχο 1831. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Πρακτικά της Γ΄Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας (19 Μαρτίου- 5 Μαΐου 1827). *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Πρακτικά της Γ΄Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας (19 Μαρτίου- 5 Μαΐου 1827). Βιβλιοθήκη της Βουλής.

3. Δημοσίευμα στον γαλλικό Τύπο της εκλογής του Ιω. Καποδίστρια από την Γ΄Εθνοσυνέλευση. (Le Moniteur Universel, Παρίσι 22.5.1827). *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Δημοσίευμα στον γαλλικό Τύπο της εκλογής του Ιω. Καποδίστρια από την Γ΄Εθνοσυνέλευση. (Le Moniteur Universel, Παρίσι 22.5.1827). Βιβλιοθήκη της Βουλής.

❷

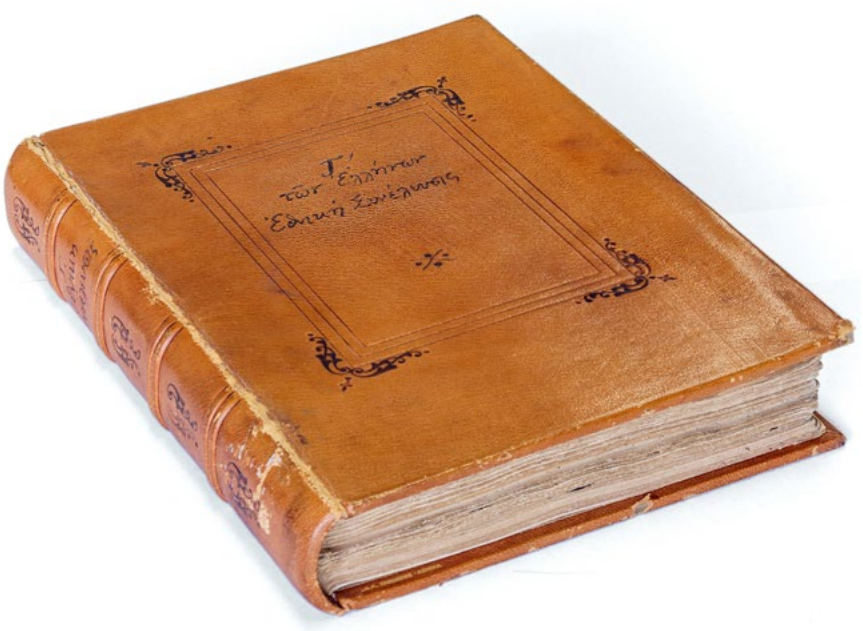

❸

LE MONITEUR UNIVERSEL.

N° 173. *VENDREDI*, 22 *Juin* 1827.

PARTIE OFFICIELLE.

ORDONNANCE DU ROI.

CHARLES, PAR LA GRACE DE DIEU, ROI DE FRANCE ET DE NAVARRE,

A tous ceux qui ces présentes verront, salut :

Sur le rapport de notre ministre secrétaire-d'état au département de l'intérieur,

Notre conseil-d'état entendu,

Nous avons ordonné et ordonnons ce qui suit :

Art. 1er. La Société anonyme de la fabrique d'acier du Bas-Rhin, autorisée par notre ordonnance du 22 mai 1825, au capital de trois cent mille francs divisé en trois cents actions, est autorisée à porter son capital à six cent mille francs, par l'émission de trois cents nouvelles actions de mille francs, conformément à la délibération de la Société en actes de Tripond et son collègue, notaires à Strasbourg, en date des 14, 15 et 16 septembre 1826, laquelle restera annexée à notre présente ordonnance.

2. La clause comprise à l'article 6 de ladite délibération, suivant laquelle, avant que tous les actionnaires qui n'y ont pas concouru, y aient acquiescé par eux-mêmes ou par leur représentant, aucune émission d'action ne pourra avoir lieu, s'entendra non-seulement comme pacte entre les associés, mais comme condition expresse et fondamentale de notre autorisation.

3. Notre ministre secrétaire-d'état de l'intérieur est chargé de l'exécution de la présente ordonnance, qui sera publiée au Bulletin des lois, insérée dans le *Moniteur*, et dans un journal d'annonces judiciaires du département de la Gironde.

Donné en notre château de Saint-Cloud, le 13 juin de l'an de grâce 1827 et de notre règne le troisième.

CHARLES.

Par le Roi,

Le ministre secrétaire-d'état au département de l'intérieur,
CORBIÈRE.

PARTIE NON OFFICIELLE.

EXTÉRIEUR.

TURQUIE.

Constantinople, le 26 mai.

Voici où en sont les négociations diplomatiques. Les drogmans des ambassades de la Russie et de l'Angleterre ayant eu, depuis la dernière et si mémorable conférence, l'occasion de voir pour d'autres affaires le reiss-effendi, celui-ci fit tomber de nouveau la conversation sur les propositions de pacification, sur lord Cochrane, et ne fit au reste que répéter tout ce qu'il avait déjà dit. L'internonce de l'Autriche, M. d'Ottenfels, a remis au reiss-effendi une note que M. de Huszar lui avait apportée de Vienne, et qui engage la Porte à accepter les propositions de l'Angleterre et de la Russie; mais la Porte ne veut pas donner d'autre réponse que celle qu'elle a déjà fait connaître aux cabinets de Londres et de Saint-Pétersbourg, craignant peut-être de reconnaître ou de fonder un droit d'intervention qu'elle ne saurait jamais avouer. La Porte semble, au reste, vouloir remplir avec une grande ponctualité les diverses stipulations du traité d'Ackermann; elle fera même expédier un firman à Bucharest et à Jassy, avec l'ordre d'y replacer les choses tout-à fait sur le pied voulu par les traités.

GRÈCE.

Trézène, le 26 avril.

L'assemblée nationale a rendu le décret suivant :

« La troisième assemblée nationale des Grecs, considérant que des fonds sont nécessaires pour l'heureux résultat de la guerre, que la nation, par suite des maux que la guerre a entraînés, n'a pas autant de ressources que les besoins pressans de la patrie l'exigent; enfin, qu'un emprunt à l'étranger est devenu nécessaire pour couvrir les frais de guerre, arrête ce qui suit :

» 1°. La nation grecque ouvre et accepte un emprunt jusqu'à concurrence de 5 millions de piastres fortes, ayant hypothèque sur les domaines territoriaux pour la sûreté des prêteurs.

» 2°. Elle donne au président de la Grèce, comte Jean Capo-d'Istrias, le pouvoir de négocier partout où il le trouvera le plus utile, ce troisième emprunt, sans préjudice des droits d'hypothèque sur domaines territoriaux acquis aux prêteurs des deux premiers emprunts.

» 3°. Les conditions de ce troisième emprunt sont abandonnés au zèle patriotique du président.

» 4°. Les intérêts des deux premiers emprunts seront soldés sur le troisième.

» 5°. La présente résolution sera insérée au *Bulletin des lois*, et rendue publique par la voie de l'impression.

» Décrété à Trézène, le 20 avril 1827.

« *Signé* le président GEORGES SISSINI.

» Le secrétaire N. SPILIADES. »

ISTRIE.

Trieste, le 8 juin.

Un navire arrivé de Corfou en quatre jours, rapporte la nouvelle que les forces égyptiennes demeurent pour la plus grande partie inactives à Coron et à Modon.

Le bruit s'est répandu à Corfou que lord Cochrane s'est emparé, avec la frégate *Hellas*, de deux bricks turcs, et qu'il espère en prendre deux autres qui se tiennent encore cachés.

On n'avait reçu aucune nouvelle ultérieure à Corfou sur la suite des événemens qui doivent avoir eu lieu devant Athènes.

Le fils du malheureux Botzaris, tué dans le siège de Missolunghi, est arrivé ici de Corfou à bord du paquebot. Les lettres du 4 juin contiennent quelques détails plus circonstanciés sur les fatales journées du 5 et du 6 mai. Elles annoncent aussi que le colonel Fabvier a écrit au sénat grec que l'Acropolis était encore pourvu de vivres pour deux mois.

ANGLETERRE.

Londres, le 18 juin.

Fonds publics, à deux heures. — Trois pour cent consolidés, fermés. — *Dito* en compte, 85 3/8. — Trois pour cent réduits, 84 7/8. — Trois et demi pour cent réduits, 91 3/8. — Quatre pour cent, fermés. — *Dito*, 1826, 101 1/4. — Billets de l'échiquier, 50 de prime. — Actions de la Banque, 205 3/4. Les opérations ont été très-étendues.

Les bons de l'Amérique du sud se sont améliorés. Bons mexicains, 70 3/8; colombiens, *dito*, 29 1/4; grecs, *dito*, 16 1/2; *dito* d'Espagne, 12. (*Courier.*)

— M. Canning est arrivé hier de Windsor, où il était allé rendre visite au roi. Sa Majesté lui a témoigné les plus grands égards dans la tente royale aux courses d'Ascot, qui ont eu lieu vendredi dernier entre les courses. Le roi et le premier ministre conversaient ensemble avec beaucoup d'attention. (*Courier.*)

— M. Rothschild a visité hier M. Canning dans son hôtel de Downing-Street.

Le comte de Alcudia, ministre d'Espagne, a travaillé hier au département des affaires étrangères. (*Courier.*)

— Lord Norbury reçoit le titre de comte irlandais reversible sur la tête de son second fils, et une pension annuelle de 4,500 liv. ster. Il desirait beaucoup être pair de la grande-Bretagne; mais il n'a pu l'obtenir. Son nouveau titre est celui de comte de Norbury. Sa seigneurie s'était d'abord décidée pour celui de comte de Knockalton; mais elle avait ensuite changé d'avis. (*Courier. Extrait du Dublin freemans journal.*)

— Plus nous considérons la conduite des pairs qui ont secondé l'amendement du duc de Wellington au bill des céréales, plus nous sommes embarrassés de trouver des raisons pour la justifier. Le cas était simplement celui-ci : Les ministres avaient présenté et préparé une mesure qu'après beaucoup de recherches et une mûre délibération, ils considéraient comme devant conférer de grands avantages au pays. La mesure avait été pleinement élaborée et discutée dans la chambre des communes, qui avait adopté quelques changemens proposés dans la vue de la rendre encore plus avantageuse. Dans cet état, le bill fut envoyé à la chambre haute; mais une majorité de leurs Seigneuries fut d'avis que le bill serait encore amélioré si l'on y ajoutait certaine clause qui réglait le principe d'après lequel les blés entreposés pourraient être tirés de l'entrepôt pour la consommation intérieure. Les nobles lords prétendaient que l'adoption de cet amendement les satisferait entièrement. Les ministres, qui pensaient différemment, relativement à l'effet de la clause proposée, déclarèrent franchement que si elle passait, le principe original du bill serait tellement détérioré, que ce ne serait plus la mesure qu'ils desiraient faire adopter. Les défenseurs de l'amendement soutenaient au contraire que l'adoption de la clause améliorerait tellement le bill, qu'ils seraient alors disposés à lui donner leur appui. On aurait donc pu espérer que par déférence pour les intérêts publics, dont les nobles lords sont les gardiens, ils auraient cru de leur devoir de voter la troisième lecture du bill à la même majorité qui les avait mis à même de faire passer leur clause favorite. Nous avouons que nous ne pouvons comprendre pourquoi ils ne l'ont pas fait; et nous le concerons d'autant moins, que nous répugnons à leur imputer le desir de faire échouer la mesure au moyen d'une clause qu'ils déclaraient n'avoir recommandée que pour rendre le bill plus avantageux au pays. (*Courier.*)

— Nous voyons par les rapports de la Halle-aux-Blés, qu'une nouvelle hausse a eu lieu aujourd'hui sur les prix de lundi dernier. (*Courier.*)

— Les lettres reçues ce matin par la malle d'Espagne, annoncent que les négociations entre l'Espagne et le Portugal étaient avancées, et que toutes les troupes qui sont sur la frontière devaient être retirées. Elles assurent que la France doit garantir au Portugal l'exécution fidèle du traité de la part de l'Espagne. (*Globe and Traveller.*)

— Les journaux de Gibraltar du 29 mai, annoncent la prise du batiment de la marine royale d'Espagne *la Maria*, par un corsaire colombien. Le bruit courait à Gibraltar que les croiseurs algériens avaient reçu la permission de capturer des navires sous pavillon français, et comme ces derniers, qui font presque tout le cabotage de l'Espagne, sont nombreux, on croyait que les algériens feraient beaucoup de prises. (*Globe and Traveller.*)

— Des nouvelles de la Jamaïque jusqu'à la date du 4 mai, confirment les avis qui annonçaient que la récolte du sucre serait mauvaise; à mesure que la fabrication avançait, les cannes paraissaient donner moins de sucre. Les lettres ne contiennent pas de nouvelles de la Colombie. (*Globe and Traveller.*)

— « Pour quelle raison, dit le *Morning-Post*, les ministres ont-ils abandonné le bill des céréales? Si le principe méritait d'être adopté, pourquoi n'ont-ils pas laissé le bill parcourir toutes ses phases dans la chambre des pairs, sauf à l'amender ensuite dans celle des communes? et s'il ne méritait pas d'être adopté, pourquoi blâmerait-on le duc de Wellington de n'avoir pas proposé la troisième lecture? » La réponse toute simple à ce dilemme est que les ministres ont pensé que le principe introduit dans le bill par le duc de Wellington, était mauvais, et que par conséquent ils ont refusé de l'adopter, tandis que le duc de Wellington, qui prétendait qu'il était avantageux, est blâmé pour l'avoir laissé tomber. Les ministres n'auraient pu accepter le bill ainsi amendé sans laisser planer le soupçon sur leurs précédentes déclarations, tandis que le duc de Wellington en laissant tomber le bill fait soupçonner les siennes. (*Globe and Traveller.*)

— Le Tunnel, ou passage sous la Tamise, a été visité hier par un grand nombre de personnes.

Dans la matinée, le prince de Polignac, accompagné de quelques personnes, a visité les travaux. M. Brunel, qui se trouvait sur les lieux, a accompagné S. Exc. dans le souterrain aussi loin que l'eau a pu le permettre.

Vendredi dernier, le duc de Wellington, qui est, dit-on, propriétaire d'un grand nombre d'actions, a aussi visité les travaux. S. G. a montré beaucoup d'empressement à connaître les mesures qui doivent être prises pour continuer l'excavation.

Des observations personnelles nous ont fait connaître que la hauteur de l'eau a été diminuée d'environ neuf pieds à partir de la clef de la voûte, qui est à 47 pieds au-dessous du niveau de l'eau à la haute mer. On tient un compte très-exact de la suite progressive de l'eau pendant chaque demie heure, et il paraît, d'après l'échelle, qu'elle diminue d'un pouce trois quarts par demie heure à la marée montante, et de deux pouces à la marée descendante. On a placé des lumières sur une plancha qu'on a fait flotter jusqu'à l'excavation afin d'inspecter les travaux de maçonnerie à mesure que l'eau décroit.

M. Brunel le jeune a failli éprouver hier un accident sérieux. il paraît que tandis qu'il examinait dans un bateau l'état de la maçonnerie, les bateliers qui dirigeaient la nacelle lui firent faire un mouvement brusque qui fit perdre l'équilibre à M. Brunel qui tomba dans l'eau : mais, comme il est bon nageur il eut bientôt regagné le bateau. (*New-Times.*)

— On dit que le navire *la Sara-Ann*, venu en 22 jours de New-York à Dartmouth, a apporté des lettres de la Guayra d'une date récente, qui annoncent que Bolivar était à la veille de partir pour Carthagène dans l'intention de se rendre à Bogota et de là au Pérou, afin de mettre fin aux troubles qui agitent ce pays. On ajoute que Bolivar a découvert que Santander avait fomenté ces troubles au Pérou, et qu'en conséquence il se proposait d'examiner sévèrement la conduite du vice-président lorsqu'il serait arrivé dans la capitale de la Colombie. Si ces nouvelles sont exactes, elles laissent peu d'espoir d'une réponse aux demandes faites pour la députation des porteurs de bons columbiens relativement aux dividendes arriérés. (*Sun.*)

INTÉRIEUR.

Paris, le 21 juin.

Saint-Cloud, le 21 juin.

Le Roi a travaillé hier dans la soirée avec S. Exc. le baron de Damas, ministre des affaires étrangères.

Aujourd'hui LL. AA. RR. Mme la Dauphine et Madame, duchesse de Berry, ont déjeûné à Villeneuve-l'Etang. Mme la princesse d'Estherazy, ses enfans et plusieurs dames de la cour ont eu l'honneur de déjeûner avec LL. AA. RR. La table était de douze couverts.

Aujourd'hui à onze heures le Roi a entendu la messe à la chapelle.

A midi S. M. a travaillé avec S. Exc. le comte de de Villèle.

A deux heures après midi, S. A. R. Madame duchesse de Berry est partie pour Paris. S. A. R. a couché aux Tuilleries.

been following the armed clashes from Bourtzi, decided to seek a "more suitable place" and therefore decided to move its seat to Aegina.

After the fall of the Acropolis, a new wave of refugees had sought refuge in Aegina hence when the government, the employees and the archives of the state arrived the city was already crammed.

The Anti-Government Committee, just like the Administration Committee in 1826, was housed in the Tower of Markellos. The Parliament held sessions in the Diocese and its committees met in various places, constantly moving from homes to shops to warehouses, all of which were hastily repaired. To deal with the acute shortage of housing the Accommodation Committee was established. Together with the police, the Committee found suitable homes and arranged rent prices for the employees, the members of Parliament, the politicians and the military officers who were complaining for the lack of housing.

The Government leased a number of seaside shops, such as the "magazara" (the big shop) of K Logothetis, to stock ammunition, food items and loot recourses captured during sea operations. Sir Richard Church built a warehouse as did Austrian Consul Georg Christian Gropius. The Metochi (dependency) of Faneromeni was also used as a warehouse[6]. The police undertook responsibility for repairing public roads and for kerosene street lights to keep them lit through the night[7].

6 C.Koulikourdi, Aegina III, p 146

7 Ibid p 75

Η «μαγαζάρα», το παλαιό κτήριο στο λιμάνι της Αίγινας, νοτιοανατολικά του σημερινού κτηρίου Βογιατζή. / Η «μαγαζάρα», το παλαιό κτίριο στο λιμάνι της Αίγινας, νοτιοανατολικά του σημερινού κτιρίου Βογιατζή.

Aegina was readying to welcome the Governor and the city was undergoing a process of beautification. There was not enough time to build a Governor's Mansion therefore it was decided that Kapodistrias would stay in the Mansion belonging to the Moiras's family. Its tenant Petrobey Mavromichalis and the refugees which stayed in its outbuildings were asked to leave. Repair work began in the Mansion and Turkish hostages, who were used as street sweepers, took the strain of moving necessary construction materials[8]. In the midst of these events, news of the unanticipated destruction of the Turkish-Egyptian fleet (8th of October 1827) in the Navarino bay on the west coast of the Peloponnese spurred great enthusiasm among the people of Aegina and the whole of Greece.

8 Ibid p 74

κία και διαμαρτύρονταν για την έλλειψή τους. Για να ρυθμιστεί το οξύ πρόβλημα, συστήθηκε η «Καταλυματική Επιτροπή», που μαζί με την αστυνομία έβρισκε τους απαραίτητους για ενοικίαση χώρους και όριζε το σχετικό τίμημα.

Για να αποθηκεύονται πολεμοφόδια, τρόφιμα καθώς και οι λείες από τις θαλάσσιες επιχειρήσεις, η Κυβέρνηση φρόντισε να νοικιάσει παραλιακά μαγαζιά, όπως ήταν η «μαγαζάρα» του Κωνσταντίνου Λογοθέτη. Μια αποθήκη έκτισε ο Τσωρτς κι άλλη μία ο Γκέοργκ Κρίστιαν Γκρόπιους, ο πρόξενος της Αυστρίας, ενώ ως αποθήκη χρησιμοποιήθηκε και το μετόχι της Φανερωμένης[6]. Η αστυνομία ανέλαβε να επισκευάσει τους δημόσιους δρόμους και να φροντίσει για τα λαδοφάναρα που τους φώτιζαν τη νύχτα[7].

Η Αίγινα περίμενε τον Κυβερνήτη και έπρεπε να ευπρεπιστεί. Περιθώριο χρόνου για να κατασκευάσουν ιδιαίτερη κατοικία γι' αυτόν δεν υπήρχε και αποφασίστηκε να του προσφερθεί το αρχοντικό της οικογένειας Μοίρα, το οποίο άρχισαν να επισκευάζουν, αφού απομάκρυναν τους εγκατεστημένους στα παράσπιτα πρόσφυγες και τον μέχρι τότε ένοικο Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Τη μεταφορά των απαραίτητων οικοδομικών υλικών έκαναν Τούρκοι αιχμάλω-

6 Γ. Κουλικούρδη, Αίγινα ΙΙΙ, σ.146
7 Ό.π. σ.75

Η ναυμαχία του Ναυαρίνου Χαλκογραφία από την ιστορία της Γαλλικής Επανάστασης 1789 – 1845, Παρίσι 1845-1846. *Ιστορικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη.*

/ Η ναυμαχία του Ναυαρίνου Χαλκογραφία από την ιστορία της Γαλλικής Επανάστασης 1789 – 1845, Παρίσι 1845-1846. Ιστορικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη.

τοι, που χρησιμοποιούνταν και για να «σαρώνουν» τους δημόσιους δρόμους[8].

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες η αναπάντεχη καταστροφή του τουρκοαιγυπτιακού στόλου στο Ναυαρίνο (8 Οκτώβρη 1827) προκάλεσε ενθουσιώδεις αντιδράσεις στην Αίγινα, όπως και σε όλο το πανελλήνιο. Τον αγγελιοφόρο της μεγάλης είδησης τον περιφέρανε σηκωτό στα χέρια, «ζήτω» ακούγονταν ως τον ουρανό, οι δρόμοι της πόλης φωταγωγήθηκαν, ολονύκτιοι χοροί στήθηκαν, άφθονο έρρεε κρασί. Η Κυβέρνηση κάλεσε τον λαό στη Μητρόπολη και ήταν τέτοια η κοσμοσυρροή εκεί, που η δοξολογία έγινε έξω από τον ναό. Ο Σπ. Τρικούπης εκφώνησε τον πανηγυρικό λόγο και τα ψαριανά πλοία κανονιοβολούσαν, έχοντας υψωμένες τις σημαίες των τριών Δυνάμεων σε ένδειξη ευγνωμοσύνης προς τις Δυνάμεις.

Ωστόσο, η κατάσταση στη χώρα ήταν τραγική. Ο πασάς Ρεσίντ Κιουταχής κατείχε τη Στερεά Ελλάδα κι ο Αιγύπτιος σουλτάνος Ιμπραήμ Πασάς έλεγχε την Πελοπόννησο. Από τις ελεύθερες περιοχές μόνο στον Πόρο, στην Αίγινα, στην Ελευσίνα, στα Μέγαρα και σε λίγα νησιά αναγνωριζόταν η ελληνική κυβέρνηση, αδύναμη μπροστά στην αναρχία, τους πολιτικούς φατριασμούς, την έλλειψη χρημάτων.

8 Ό.π. σ. 74

The messenger of the joyous news was carried through the city in the arms of cheerleaders whose cheers echoed in the sky. The streets were lit, the people were dancing and the wine was flowing. At the Diocese, the gathering crowds were so large that the doxology was held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian ships, which had hoisted the courtesy British, French and Russian flags to mark the occasion.

The situation, however, remained tragic. Resit Pasha Kioutachi had occupied central Greece and Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remained vulnerable in the face of anarchy, political factions and laTck of monetary resources.

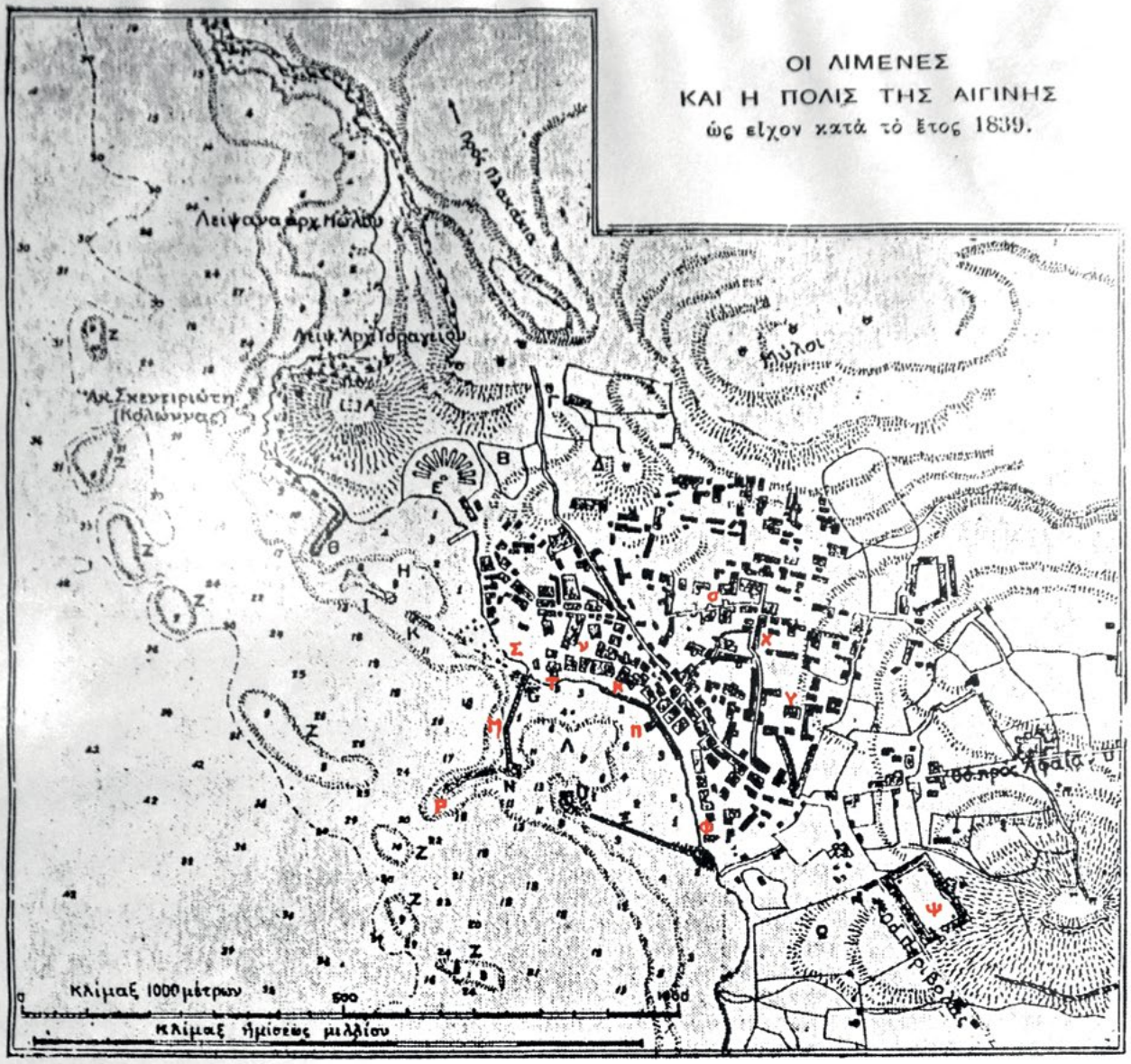

ΥΠΟΜΝΗΜΑ: **Α**—Ναὸς Ἀφροδίτης. — **Β**=Πιθανὴ θέσις τοῦ σταδίου. — **Γ**=Πιθανὴ θέσις τοῦ Λιακίου. — **Δ**=θέσις «Βάρδια». — **Ε**=Πιθανὴ θέσις τοῦ θεάτρου. — **Ζ**=Τὰ πρὸ τῶν λιμένων τεχνητὰ ἀβαθῆ, τὰ ὀνομαζόμενα «μῶλοι». — **Η**=Ὁ ὡς «Κρυπτὸς Λιμὴν» θεωρούμενος. — **Θ**—Ὁ ΒΔ τοῦ «Κρυπτοῦ λιμένος» κυματοθραύστης. — **Ι**=Ὁ κάθετος τῷ προηγουμένῳ, ἀριστερᾷ δὲ τῷ εἰσπλέοντι τὸν «Κρυπτὸν λιμένα» κυματοθραύστης. — **Κ**—Ὁ δεξιὰ τῷ εἰσπλέοντι τὸν «Κρυπτὸν λιμένα» κυματοθραύστης ἀποτελῶν νοητὴν συνέχειαν τοῦ προηγουμένου καὶ ἀπολήγων εἰς τὸν ἀγκῶνα Ο ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἤρχιζεν ὁ ΒΔ λιμενοβραχίων τοῦ ἐμπορικοῦ λιμένος. — **Λ**—Ὁ ἐμπορικὸς λιμὴν ὁ ὁποῖος ἡνοῦτο πρὸς τὸν «Κρυπτὸν λιμένα», διὰ πόρου μεταξὺ Σ καὶ Τ ὅστις ἔχει ἤδη χερσωθῆ. — **Μ**—ὁ ΒΔ κυματοθραύστης τοῦ ἐμπορικοῦ λιμένος, ἀρχόμενος ἀπὸ τὸν ἀγκῶνα Ο καὶ καταλήγων εἰς τὴν Ν. — **Ν**=Πλατεῖα εἰς ἣν ἤτο ποτὲ πύργος ἀμυντικὸς καὶ ἤδη ὁ *Ἅγιος Νικόλαος ὁ Θαλασσινός*. Μεταξὺ Ν καὶ Ο εἶναι ἡ μεγίστη στενότης τοῦ στομίου τοῦ ἐμπορ. λιμένος ἥτις ἐκλείετο δι' ἁλύσεως. — **Ξ**=ὁ νότιος κυματοθραύστης, «*Κέ*» σήμερον ὀνομαζόμενος, τοῦ ἐμπορ. λιμένος. — **Ο**=Πλατεῖα ἐπέχουσα τὴν θέσιν τοῦ ποτὲ ἐπιθαλασσίου πύργου *Μπούρτζι* Εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς ὁ πράσινος φανός. — **Π**=Ἡ ἀποβάθρα εἰς ἣν τὸ πρῶτον ἀπεβιβάσθη ὁ Καποδίστριας, ἐμπροσθεν τῆς κατόπιν ἀνεγερθείσης οἰκίας Καλούνη. — **ΡΝ**—ὁ ΒΔ ἐξωτερικὸς κυματοθραύστης τοῦ ἐμπορικοῦ λιμένος, συνεχίζων τὸν Μ ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Θαλασσινοῦ εἰς **Ρ** ὁ ἐρυθρὸς φανός. — **Σ**=Ἡ πρὸ τοῦ μεγάρου Βογιατζῆ ἔκτασις, ἥτις ἄλλοτε ἦτο θάλασσα συνδέουσα τὸν Κρυπτὸν καὶ τὸν ἐμπορικὸν λιμένα. Τῷ 1810 διεκρίνοντο ἐκεῖ ἴχνη νηοδοκῶν. — **Τ**=Ἡ θέσις τῆς *Σπιτάρας* τοῦ Ν. Λογοθέτη, ἐν ᾗ τὸ πρῶτον τοῦ ἐπισήμου Κράτους τυπογραφεῖον. — **Υ**=Ἡ Μητρόπολις, ἡ ὁποία ἐχρησίμευσε καὶ ὡς Βουλευτήριον καὶ ἐν ᾗ ὡρκίσθη ὁ Κυβερνήτης. — **Φ**=Ὁ παλαιὸς ναὸς τῆς *Παναγίας* ἐν ᾗ ἐκκλησιάζοντο κατὰ προτίμησιν οἱ Ψαριανοί. — **Χ**=Τὸ «Παλάτι τοῦ Μπαρμπαγιάννη», δηλαδὴ τὸ Κυβερνεῖον. — **Ψ**—Τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ Μουσεῖον καὶ ἡ Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων. Ἤδη τὸ κτίριον χρησιμοποιεῖται ὡς φυλακαί. — **Ω**=Ἡ πρὸ αὐτοῦ ἔκτασις «*Χωράφια*». — **α**—Ὅπου ὑπῆρχεν ἡ οἰκία τοῦ Πετρόμπεη. — **μ**—Ὅπου ὑπῆρξεν ἡ οἰκία τοῦ Μαλουκάη, ἐν ᾗ τὸ πρῶτον σχολεῖον τοῦ ἀναγεννηθέντος Κράτους. — **ν**=Ἡ οἰκία τοῦ Κωνστ. Κανάρη διατηρουμένη ἄριστα — **σ**=Οἰκία Βαρβάκη ἄριστα διατηρουμένη. — **φ**—Ὁ λόφος εἰς οὗ τὴν Ν κλιτὺν ἡ Φανερωμένη.

Ο Καποδίστριας στην Αίγινα

KAPODISTRIAS IN AEGINA

ΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ ως είχον κατά το 1839. Χάρτης του αγγλικού ναυτικού από τον Thomas Graves. Το υπόμνημα με τις τοπογραφικές επισημάνσεις είναι, προφανώς, μεταγενέστερο.
/ ΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ ως είχον κατά το 1839. Χάρτης του αγγλικού ναυτικού από τον Thomas Graves. Το υπόμνημα με τις τοπογραφικές επισημάνσεις είναι, προφανώς, μεταγενέστερο.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας (Κέρκυρα 1776 - Ναύπλιο1831) καταγόταν από αριστοκρατική οικογένεια με πολιτική παράδοση. Σπούδασε Ιατρική, Νομική και Φιλοσοφία στο πανεπιστήμιο της Πάντοβα και, επιστρέφοντας στην Κέρκυρα, άσκησε το ιατρικό επάγγελμα. Από νωρίς αναμείχθηκε στην πολιτική και το 1808 ο τσάρος Αλέξανδρος Α' τον προσκάλεσε στη Ρωσία, για να υπηρετήσει στο ρωσικό υπουργείο εξωτερικών. Το 1813, επικεφαλής της ρωσικής διπλωματικής αποστολής στην Ελβετία, συμμετείχε στη διαμόρφωση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και στη σύνταξη του ελβετικού συντάγματος. Πήρε μέρος στο Συνέδριο της Βιέννης (1814) και στην υπογραφή της Δεύτερης Συνθήκης Ειρήνης των Παρισίων (1815), όπου διέπρεψε μαζί με τον πολιτικό Τσάρλς Πικτέ Ροσμόντ (Charles Pictet Rochmont) από την Γενεύη, εξασφαλίζοντας με διάταγμα την Ελβετική Ουδετερότητα. Το 1816 ορίστηκε δεύτερος υπουργός εξωτερικών μαζί με τον Καρλ Ρόμπερτ Νέσσελροντ. Το 1822 αποσύρθηκε από τη θέση αυτή και εγκαταστάθηκε στη Γενεύη, προκειμένου να βοηθήσει ως ιδιώτης τους επαναστατημένους συμπατριώτες του[1]. Πέντε χρόνια αργότερα στην Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας εκλέχθηκε «Κυβερνήτης της Ελλάδος». Ήταν 52 χρόνων.

Ο Καποδίστριας έμαθε την απόφαση της εκλογής του στο Βερολίνο, ενώ πήγαινε στην Αγία Πετρούπολη, για να υποβάλει επίσημα την παραίτησή του από τη ρωσική διπλωματία. Ο Τσάρος την έκανε δεκτή λίγες μέρες προτού η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία υπογράψουν τη Συνθήκη του Λονδίνου (6 Ιουλίου 1827), την πρώτη συμφωνία των τριών «προστάτιδων» Δυνάμεων για το ελληνικό ζήτημα, που όριζε: εφόσον οι Έλληνες και οι Τούρκοι κάνουν ανακωχή, θα αρχίσουν διαπραγματεύσεις, για να γίνει η Ελλάδα αυτόνομη, φόρου υποτελής στον Σουλτάνο, με σύνορα που θα αποφασίσουν οι Δυνάμεις. Η σημαντική παρέμβαση των Δυνάμεων περιείχε όρους πολύ διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους πολεμούσαν οι Έλληνες. Όμως, με το μυστικό «συμπληρωματικό» άρθρο της Συνθήκης δήλωναν αποφασισμένες να επιβάλουν την ανακωχή των εχθροπραξιών και οι οδηγίες, που έστειλαν στους ναυάρχους τους, οδήγησαν σε απρόσμενες εξελίξεις.

1 Kapodistrias.digitalarchive.gr/thedigitalarchive.php. Βιογραφικά.

IOANNIS KAPODISTRIAS (Corfu 1776 – Nauplio 1831) was born into a distinguished family of politicians. He studied Medicine, Law and Philosophy at the University of Padua. Returning to his native Corfu he practiced medicine as a doctor. He became involved in politics when Tsar Alexander I invited him in 1808 to serve at the Russian Foreign Ministry. In 1813 he headed the Russian diplomatic mission in Switzerland where he played a prominent role in the organization of the Swiss Confederation and was influential in drafting the Swiss constitution. He attended the Congress of Vienna (1814) and the Second Paris Peace Conference (1815) where he and Geneva statesman Charles Pictet Rochmont distinguished themselves when they secured by decree the recognition of the Switzerland neutrality. In 1816 he was appointed Joint Foreign Minister of Russia with Karl Robert Nesselrode. In 1822 he left his post as Russian Foreign Minister and retired to Geneva where he applied himself to supporting the Greek cause[1]. Five years later, the Third National Assembly in Trizina elected him head of the liberated state of Greece, with the title "Kyvernetis (Governor) of Greece". At the time he was 52 years of age.

Kapodistrias heard about his election while he was in Berlin on his way to St. Petersburg

1 Kapodistrias.digitalarchive.gr/thedigitalarchive.php. Biographical

FETES ET SOUVENIRS DU CONGRÈS DE VIENNE
Isabey del.
UNE SÉANCE DES PLÉNIPOTENTIAIRES

Στιγμιότυπο από το Συνέδριο της Βιέννης. Λιθογραφία από: Ανέκδοτες αναμνήσεις του Auguste Louis Charles La Garde-Chambonas από το Συνέδριο της Βιέννης Παρίσι1843. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*.

/Στιγμιότυπο από το Συνέδριο της Βιέννης. Λιθογραφία από: Ανέκδοτες αναμνήσεις του Auguste Louis Charles La Garde-Chambonas από το Συνέδριο της Βιέννης Παρίσι1843. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

1

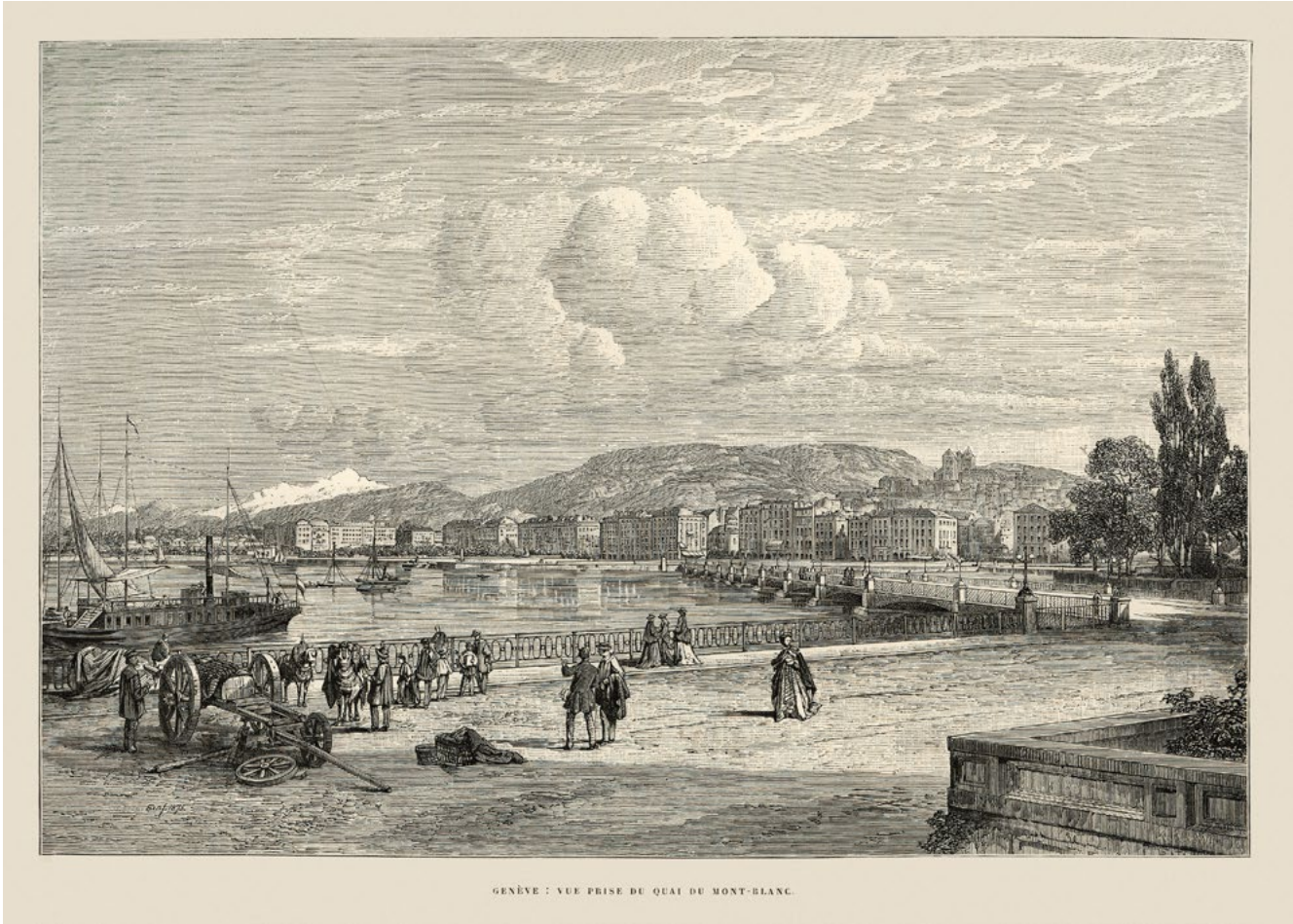

to officially render his resignation from the Russian diplomatic service. The Tsar accepted his resignation just a few days before Great Britain, France and Russia signed the Treaty of London on the 6th of July 1827, the first agreement of the three "protecting powers" on the Greek question. The Treaty declared the powers' intention to start deliberations, once ceasefire was agreed between the Greeks and the Turks, for an autonomous Greece, which would pay tribute to the Sultan, and whose external borders would be decided by the protecting powers. This important intervention of the Powers contained terms which were considerably different to those aspired by the Greeks. But, a secret Treaty clause stipulated the resolve of the Powers to cease hostilities while the instructions which had been sent to their admirals led to unexpected developments.

From St. Petersburg, Kapodistrias, despite anxiously wanting to reach Greece, travelled first

Ο Καποδίστριας από την Αγία Πετρούπολη, παρά την αγωνία του να φτάσει το συντομότερο στην Ελλάδα, ταξίδεψε πρώτα στο Λονδίνο και στο Παρίσι, για να εξασφαλίσει την ηθική και οικονομική υποστήριξή τους. Αν και μακριά από την επαναστατημένη πατρίδα, γνώριζε καλά τα «άχαρα» που τον περίμεναν: «από Καλαμάτας μέχρι Ναυπλίου ούτε χωρίον υπάρχει, ούτε κώμη, ούτε πόλις με στέγασμα το παραμικρόν, χιλιάδες οικογενειών αναζητούσιν τας εαυτών εστίας ανά μέσον των ερήμων και των συντριμμάτων»[2].

Όμως, «ο Καποδίστριας ήταν ένας άνθρωπος με αντιθέσεις. Κάτω από το μειλίχιο παρουσιαστικό του κρυβόταν ένας αποφασιστικός άνθρωπος, που εντρυφούσε προσωπικά σε κάθε λεπτομέρεια του τεράστιου έργου του[3]». Από το «καθαρτήριο» της Αγκώνας, τελευταίο σταθμό του στην Ευρώπη, επιβιβάστηκε (20 Δεκεμβρίου 1827) στην αγγλική κορβέτα "Wolf" και μεσοπέλαγα μετεπιβιβάστηκε στο αγγλικό πολεμικό "Warspite" (Πολεμόκεντρο). Κατά παρέκκλιση της αρχικής πορείας, έφτασε στη Μάλτα, όπου συναντήθηκε με τον Άγγλο ναύαρχο Κόδριγκτον[4], του οποίου κέρδισε την εκτίμηση και εμπιστοσύνη. Από εκεί απέπλευσε με τιμητική συνοδεία το ελληνικό μπρίκι "Έκτωρ", που του έστειλε η Αντικυβερνητική Επιτροπή από την Αίγινα, και

2 ΙΕΕ ό. π., σ. 482

3 David Brewer, Ελλάδα 1453 – 1821. Οι άγνωστοι αιώνες. Πατάκης, Αθήνα 2018, σ. 369

4 Ο Κόδριγκτον, μετά τη ναυμαχία στο Ναυαρίνο και τον θάνατο του Τζ. Κάνιγκ, είχε παυθεί από την αρχηγία του στόλου της Μεσογείου.

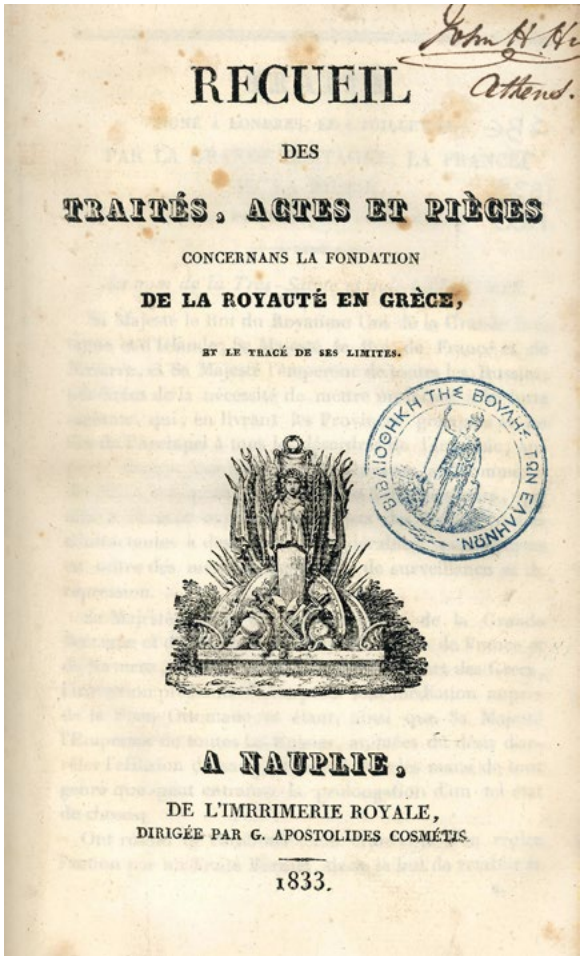

RECUEIL

DES

TRAITÉS, ACTES ET PIÈCES

CONCERNANS LA FONDATION

DE LA ROYAUTÉ EN GRÈCE,

ET LE TRACÉ DE SES LIMITES.

A NAUPLIE,

DE L'IMRRIMERIE ROYALE,

DIRIGÉE PAR G. APOSTOLIDES COSMÉTIS.

1833.

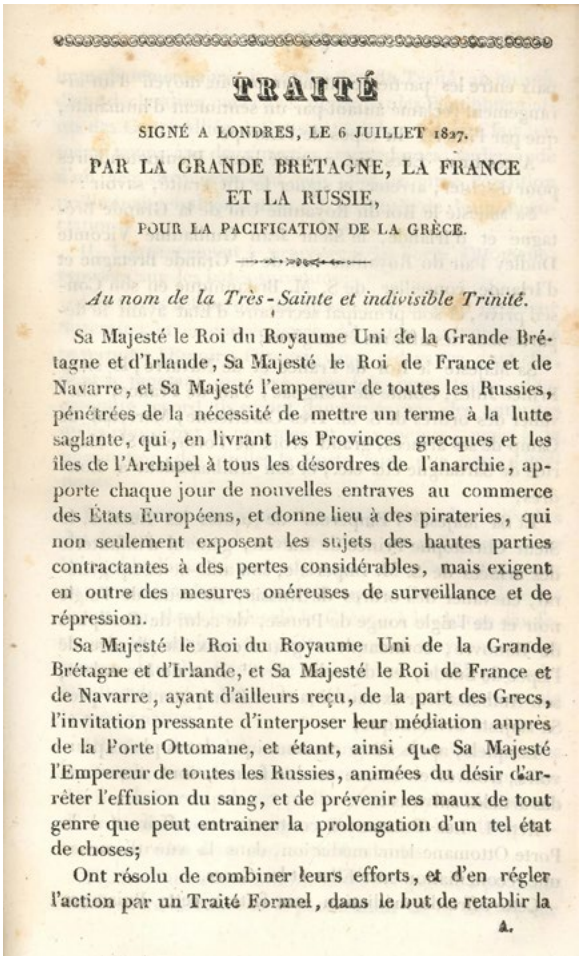

TRAITÉ

SIGNÉ A LONDRES, LE 6 JUILLET 1827.

PAR LA GRANDE BRÉTAGNE, LA FRANCE ET LA RUSSIE,

POUR LA PACIFICATION DE LA GRÈCE.

Au nom de la Très-Sainte et indivisible Trinité.

Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de la Grande Brétagne et d'Irlande, Sa Majesté le Roi de France et de Navarre, et Sa Majesté l'empereur de toutes les Russies, pénétrées de la nécessité de mettre un terme à la lutte saglante, qui, en livrant les Provinces grecques et les îles de l'Archipel à tous les désordres de l'anarchie, apporte chaque jour de nouvelles entraves au commerce des États Européens, et donne lieu à des pirateries, qui non seulement exposent les sujets des hautes parties contractantes à des pertes considérables, mais exigent en outre des mesures onéreuses de surveillance et de répression.

Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de la Grande Brétagne et d'Irlande, et Sa Majesté le Roi de France et de Navarre, ayant d'ailleurs reçu, de la part des Grecs, l'invitation pressante d'interposer leur médiation auprès de la Porte Ottomane, et étant, ainsi que Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, animées du désir d'arrêter l'effusion du sang, et de prévenir les maux de tout genre que peut entrainer la prolongation d'un tel état de choses;

Ont résolu de combiner leurs efforts, et d'en régler l'action par un Traité Formel, dans le but de retablir la

A.

1. Άποψη της Γενεύης. Λιθογραφία από: Jules Gourdault, La Suisse: études et voyages à travers les 22 cantons, Παρίσι1838. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Άποψη της Γενεύης. Λιθογραφία από: Jules Gourdault, La Suisse: études et voyages à travers les 22 cantons, Παρίσι1838. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Η Συνθήκη του Λονδίνου, 6 Ιουλίου 1827. Δημοσίευμα στο Recueil de traites, actes et pieces concernans la fondation de la Royaute en Grece, Ναύπλιο 1833. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Η Συνθήκη του Λονδίνου, 6 Ιουλίου 1827. Δημοσίευμα στο Recueil de traites, actes et pieces concernans la fondation de la Royaute en Grece, Ναύπλιο 1833. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

to London and to Paris to rally moral and financial support. Even though he was far from revolting Greece, Kapodistrias was well aware of the struggles laying ahead: "from Kalamata to Nauplio, there is no village, town or city with a single roofed house, (and) thousands of families try to find their homes in the middle of deserted places and amidst debris.[2]"

"Kapodistrias was a man of contradictions. Under the sweet veneer, he was a driven man who immersed himself in every aspect of his laborious work[3]." From the "purgatory" of Ancona, his last stop in Europe on the 20th of December 1827 he boarded the English corvette "Wolf" and in the middle of the sea he re-boarded on the English warship "Warspite." Deviating away from his original course, he went to Malta to meet British admiral Codrington[4] whose trust and respect he had already gained.

From Malta he sailed to Aegina, escorted by the Greek brig "Hector", which was sent by the Anti-Government Committee, and by two foreign warships: the French "Hera" and the Russian "Heleni." (Finally), he was on his way to Aegina.

On the 6th of January, due to "unfavourable winds" the "Warspite" took shelter in the port of Nauplion. Kapodistrias spent the night on board the ship. The following morning, the city of Nauplion greeted him with 15 salutes fired from shore cannons, while the escorting foreign warships also fired customary cannon sa-

2 Ibid p 482

3 David Brewer, Greece 1453 – 1821. The Unknown Centuries. Patakis, Athens 2018, p 369

4 Following the naval battle of Navarino and the death of J. Canning, Codrington had been relieved of his duty as commander of the Mediterranean fleet

1

lutes and hoisted the Greek flag. The members of the Nauplion Demogerontia went on board to greet him and to offer him the keys to the city. He declined to accept the keys, saying he was but a "mere traveller" who was unable to do anything before he met with the Parliament in Aegina. But he did disembark the ship and in Nauplion he was greeted by cheering crowds and he attended the doxology at the Church of Ayios Georgios. Having managed to achieve a compromise between adversaries Grivas and Stratos, who fought each other for the control of the city and had been the cause of many ills, he finally set sail for Aegina[5].

5 GEE year C' no. 4/14 January 1828

δύο ξένα πολεμικά, το γαλλικό "Ήρα" και το ρωσικό "Ελένη". Προορισμός του ταξιδιού τους, η Αίγινα.

Στις 6 Ιανουαρίου «ενάντιοι άνεμοι» υποχρέωσαν το "Warspite" να καταφύγει στο λιμάνι του Ναυπλίου. Ο Καποδίστριας διανυκτέρευσε στο πλοίο και το πρωί της επόμενης μέρας το Ναύπλιο τον χαιρέτησε με 15 κανονιοβολισμούς, ενώ τα ξένα πολεμικά που τον συνόδευαν ύψωναν την ελληνική σημαία και κανονιοβολούσαν, επίσης. Οι δημογέροντες του Ναυπλίου ανέβηκαν στο "Warspite", για να τον χαιρετήσουν, και του πρόσφεραν τα κλειδιά της πόλης. Εκείνος δεν τα δέχτηκε, δήλωσε πως ήταν «απλούς περιηγητής» και δεν μπορούσε τίποτε να κάνει, πριν να συναντηθεί με τη Βουλή στην Αίγινα. Αποβιβάστηκε, όμως, στο Ναύπλιο, όπου οι κάτοικοι τον υποδέχθηκαν με ενθουσιασμό, παρακολούθησε τη δοξολογία στον ναό του Αγίου Γεωργίου και, αφού κατάφερε να συμβιβάσει τους αντιμαχόμενους ακόμη για τον έλεγχο της πόλης και αίτιους πολλών κακών για τον τόπο Γρίβα και Στράτο, απέπλευσε για την Αίγινα[5].

5 ΓΕΕ έτος Γ΄ αρ.4/14 Ιανουαρίου 1828

❷

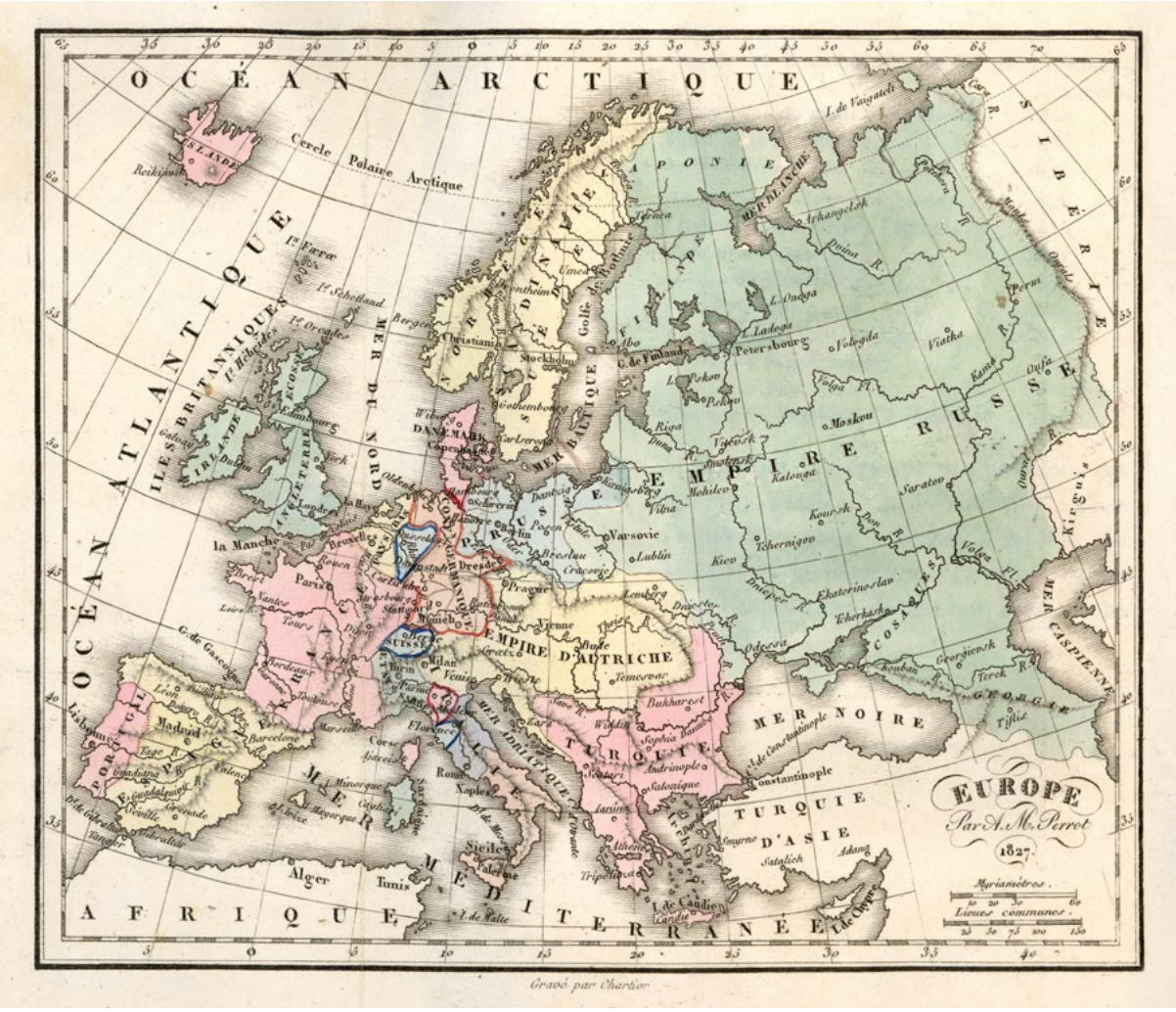

Στις 11 Ιανουαρίου το "Warspite" «περί λύχνων αφάς» άραξε στο λιμάνι της Αίγινας[6]. Η Αντικυβερνητική Επιτροπή και όλοι οι υπουργοί πήγαν αμέσως στο πλοίο να προϋπαντήσουν την Εξοχότητά του. Είχε φτάσει η ποθητή μέρα για τους Έλληνες και όλη τη νύχτα ήταν διάχυτη η χαρά του λαού παρά τη «μελαγχολίαν μερικών προκρίτων αριστοκρατών[7]».

Την επομένη ο Καποδίστριας, με λέμβο του αγγλικού πολεμικού που έφερε την ελληνική σημαία, συνοδευόμενος από τους κυβερνήτες του αγγλικού και του γαλλικού πολεμικού, αποβιβάστηκε στην πόλη της Αίγινας. Όλα τα αγκυροβολημένα πλοία, ελληνικά και ξένα, τον χαιρέτησαν με κανονιοβολισμούς. Δεκάδες χιλιάδες συγκεντρωμένου πλήθους τον υποδέχτηκε· ανατρίχιαζαν από χαρά, σπρώχνονταν για να τον δουν, από όλα τα σπίτια στον δρόμο προς τη Μητρόπολη, την έδρα του Βουλευτηρίου, τον χαιρετούσαν κρατώντας κλαδιά δάφνης και ελιάς[8].

1. Το λιμάνι της Αγκώνας. Λιθογραφία από: Paul de Musset, Voyage pittoresque en Italie, Παρίσι 1855. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Το λιμάνι της Αγκώνας. Λιθογραφία από: Paul de Musset, Voyage pittoresque en Italie, Παρίσι 1855. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Χάρτης της Ευρώπης. Από: Albert-Montemant, Voyage dans les cinq parties du monde ou l' on decrit.t1, Pr;isi 1828. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Χάρτης της Ευρώπης. Από: Albert-Montemant, Voyage dans les cinq parties du monde ou l' on decrit.t1, Pr;isi 1828. Βιβλιοθήκη της Βουλής

6 Στον Μαραθώνα. Το λιμάνι της πόλης δεν είχε ακόμη προκυμαία, η ακρογιαλιά ήταν βαλτωμένη.
7 Ν. Κασομούλη, Ενθυμήματα στρατιωτικά της Επαναστάσεως των Ελλήνων, 1821-1833, τ. Γ΄ σ. 10
8 Ό. π. σ.13

❶

❷

In the evening of the 11th of January, "Warspite" moored at the port of Aegina[6] and the Committee and all the ministers went on board to welcome Kapodistrias. The moment every Greek had been waiting for had finally arrived and people celebrated through the night with the exception of "certain members of the aristocratic prelature who were melancholic[7]."

The following day, on a British navy boat which had hoisted the Greek flag for the occasion, and accompanied by the French and British naval governors, he disembarked on the city of Aegina. The moored vessels, both Greek and Foreign, greeted him with rounds of cannon

6 At Marathon. The harbour of the city did not have a waterfront yet, the beach was swampy

7 N.Kasomoulis, Military Remembrance from the Revolution of the Greeks, 1821 – 1833, v C' p. 10

Η εικόνα που αντίκρυσε εκείνος τον συγκλόνισε. «Είδα πολλά εις την ζωήν μου, αλλά σαν το θέαμα, όταν έφτασα εδώ εις την Αίγινα, δεν είδα παρόμοιο ποτέ κι άλλος να μην το ιδεί! Ζήτω ο Κυβερνήτης ο σωτήρας μας, ο ελευθερωτής μας, φώναζαν γυναίκες αναμαλλιάρες, άντρες με λαβωματιές πολέμου, ορφανά γδυτά, κατεβασμένα από τες σπηλιές! Δεν ήταν το συναπάντημά μου φωνή χαράς αλλά θρήνος. Η γη εβρέχετο από δάκρυα. Εβρέχετο η μυρτιά και η δάφνη του στολισμένου δρόμου από τον γιαλό εις την Εκκλησία. Ανατρίχιαζα. Μου έτρεμαν τα γόνατα. Η φωνή του λαού μού έσχιζε την καρδιά[9]».

Στη Μητρόπολη τον υποδέχτηκαν επίσημα η Βουλή και ο ιερός κλήρος. Ο Κυβερνήτης δεν ανέβηκε στον στολισμένο με δάφνες και βάγια «θρονίσκο» που του είχαν ετοιμάσει, αλλά «έμεινεν εις το έδαφος όρθιος και ασκεπής», παρακολουθώντας τη δοξολογία. Ο Θεόφιλος Καΐρης, ο φιλελεύθερος φιλόσοφος και δάσκαλος, εκφώνησε τον πανηγυρικό, εκφράζοντας τη χαρά όλων, με επαίνους για τον άνδρα, αναφορές στις δεινές συνθήκες του καιρού, υποδείξεις και συμβουλές για την αντιμετώπισή τους.

«Δεν θέλουσιν εξουσιάζει εις το εξής ολέθρια πάθη, όχι χαμερπείς ιδιοτέλειαι, όχι ραδιουργίαι, όχι οικείος, αν δεν είναι άξιος, όχι συγγενής, εάν είναι ανεπι-

9 Γ. Τερτσέτη, Άπαντα, Απόλογα για τον Καποδίστρια. Αθήναι 1953 σ.21

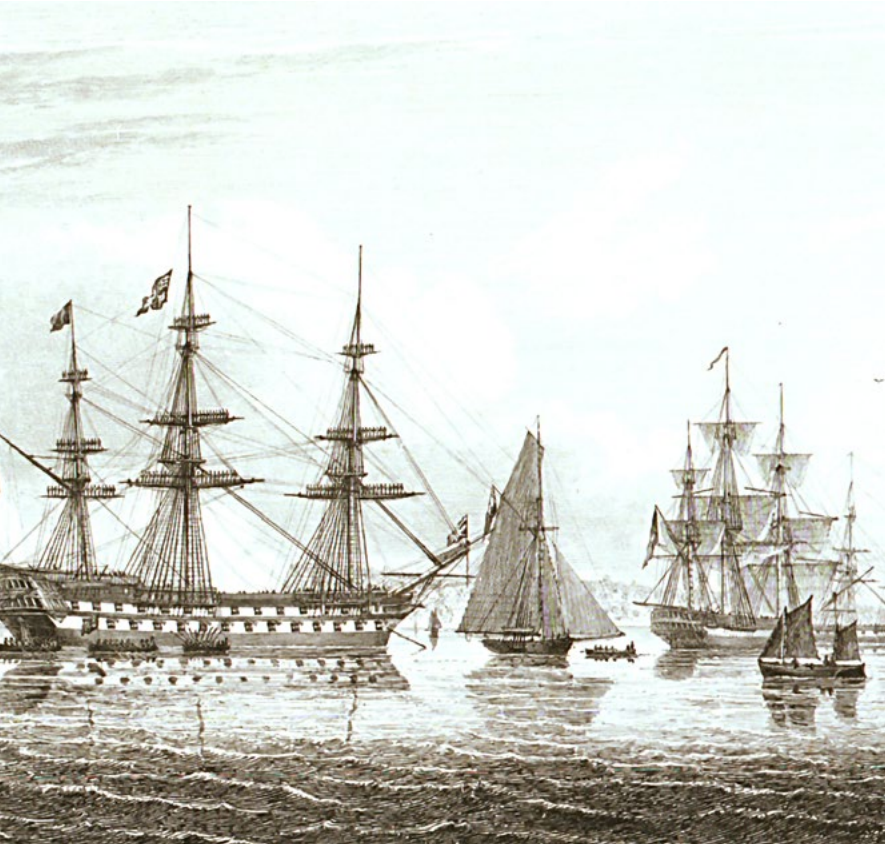

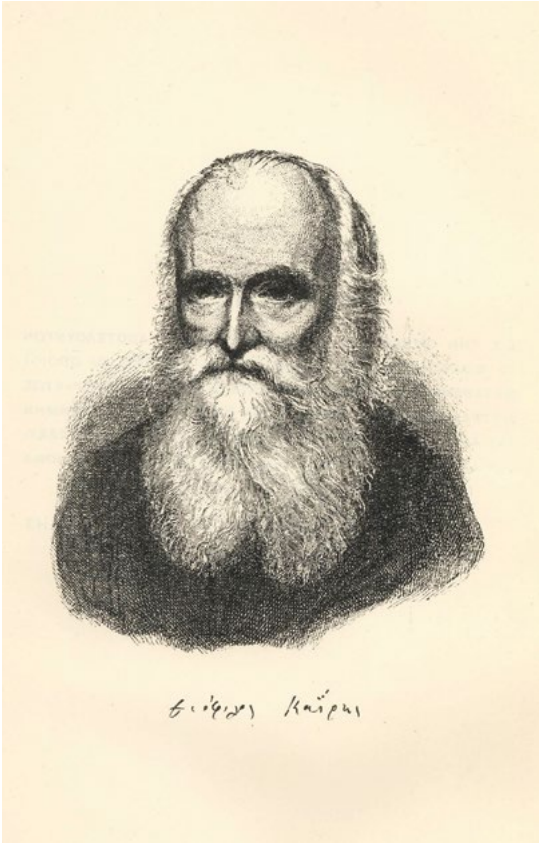

1. Το ατμοκίνητο πολεμικό πλοίο «Καρτερία» και η φρεγάτα «Ελλάς». Τα δύο πρώτα ιδιόκτητα πλοία του Ελληνικού Ναυτικού. Λιθογραφία, Karl Krazeisen *(Συλλογή ΕΕΦ)*. / Το ατμοκίνητο πολεμικό πλοίο «Καρτερία» και η φρεγάτα «Ελλάς». Τα δύο πρώτα ιδιόκτητα πλοία του Ελληνικού Ναυτικού. Λιθογραφία, Karl Krazeisen (Συλλογή ΕΕΦ).

2. Το πολεμικό του Βασιλικού Ναυτικού της Αγγλίας Warspite επιστρέφει στο Spithead από το ταξίδι του στον κόσμο, 28 Ιουλίου 1827. Henry Moses (καλλιτέχνης, χαράκτης και εκδότης. *Συλλογή του Εθνικού Ναυτικού Μουσείου Γκρίνουιτς Λονδίνο*. / Το πολεμικό του Βασιλικού Ναυτικού της Αγγλίας Warspite επιστρέφει στο Spithead από το ταξίδι της στον κόσμο, 28 Ιουλίου 1827. Henry Moses (καλλιτέχνης, χαράκτης και εκδότης. Συλλογή του Εθνικού Ναυτικού Μουσείου Γκρίνουιτς Λονδίνο

3. Θεόφιλος Καΐρης. Λιθογραφία από: Δημήτριος Π.Πασχάλης, Αθήνα 1928. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Θεόφιλος Καΐρης. Λιθογραφία από: Δημήτριος Π.Πασχάλης, Αθήνα 1928. Βιβλιοθήκη της Βουλής

salutes. Tens of thousands of people stood outside the houses along the way to the Diocese where Parliament held its seat. Filled with excitement and waving olive and laurel branches, they kept pushing each other to catch a glimpse of Kapodistrias[8].

Kapodistrias was shuttered by the sight. "I have seen a lot of things in my life, but nothing like what I have seen here in Aegina, should ever be seen by another man! Hail our governor, our saviour, shouted women with dishevelled hair and men with wounds from the war and orphaned, ragged children who lived in caves. Our meeting was not a cry of joy but of lament. The soil was wet from their tears. The laurel and the myrtle which decorated the street from the shore to the Church was wet with tears. My knees were shivering. The cry of the people torn my heart[9]. »

At the Diocese, Kapodistrias was greeted by the Parliament and the clergy. A small throne, adorned with laurel, had been prepared for him but the Governor remained standing during the doxology. Liberal philosopher and teacher, Theofilos Kaïris delivered the ceremonial speech, which was full of praise for Kapodistrias and expressed everyone's joy, also making reference to the grave circumstances of the times and offering suggestions and advice on how these might be resolved:

"No longer do we wish to be governed by destructive passions, despicable selfishness or

8 Ibid p. 13

9 G.Tertsetis Collected works, Confessions for Kapodistrias, Athens 1953 p.21

1

intrigue; nor by friends or relatives of the Governor's unless they have skill and ability. The interest of our country, law abidance, its happiness, its glory and its triumph must direct your mind, your heart and your purpose and your reasons and the actions of the Governor. May the Lord rule over us. May the Lord govern us[10]".

Accompanied by the cheering crowd Kapodistrias arrived at his residence. On the same day the Commission submitted its resignation.

His first five days in Aegina passed in apparent inaction: he visited the family of Konstantinos Kanaris and met with several political figures with whom he exchanged views on "the present irregular and dire state of the Greek affairs."

10 GEE, Year 3, No. 7/28 January 1828

τήδειος, όχι φίλος του Κυβερνήτου, εάν δεν έχη ικανότητα. Το συμφέρον της πατρίδος, η ευνομία της, η ευτυχία της, η δόξα της, ο θρίαμβός της θέλουσι διευθύνει τον νουν και την καρδίαν σου και τους σκοπούς και τους λόγους και τας πράξεις του Κυβερνήτου. Κύριος άρξει υμών· Κύριος κυβερνήσει υμάς[10]».

Με συνοδεία πλήθους που ζητωκραύγαζε έφτασε στην προορισμένη γι' αυτόν κατοικία. Την ίδια μέρα η Αντικυβερνητική Επιτροπή υπέβαλε την παραίτησή της.

Οι πρώτες πέντε μέρες του στην Αίγινα πέρασαν μέσα σε φαινομενική απραξία: επισκέφθηκε την οικογένεια του Κωνσταντίνου Κανάρη, συναντήθηκε με διάφορους πολιτικούς παράγοντες της χώρας, αντάλλαξε απόψεις «περί της παρούσης ανωμάλου και δεινής θέσεως των ελληνικών πραγμάτων».

Στις 17 Ιανουαρίου κάλεσε την Αντικυβερνητική Επιτροπή και όλα τα μέλη της Βουλής και τους εξήγησε το άτοπο που αντιμετώπιζε: σύμφωνα με το Σύνταγμα της Τροιζήνας, απαγορευόταν να συγκατατεθεί σε συνθήκη που θα καταργούσε την ανεξαρτησία του έθνους· όμως, σύμφωνα με τη Συνθήκη του Λον-

10 ΓΕΕ, Έτος Γ΄, αρ. 7/28 Ιανουαρίου 1828

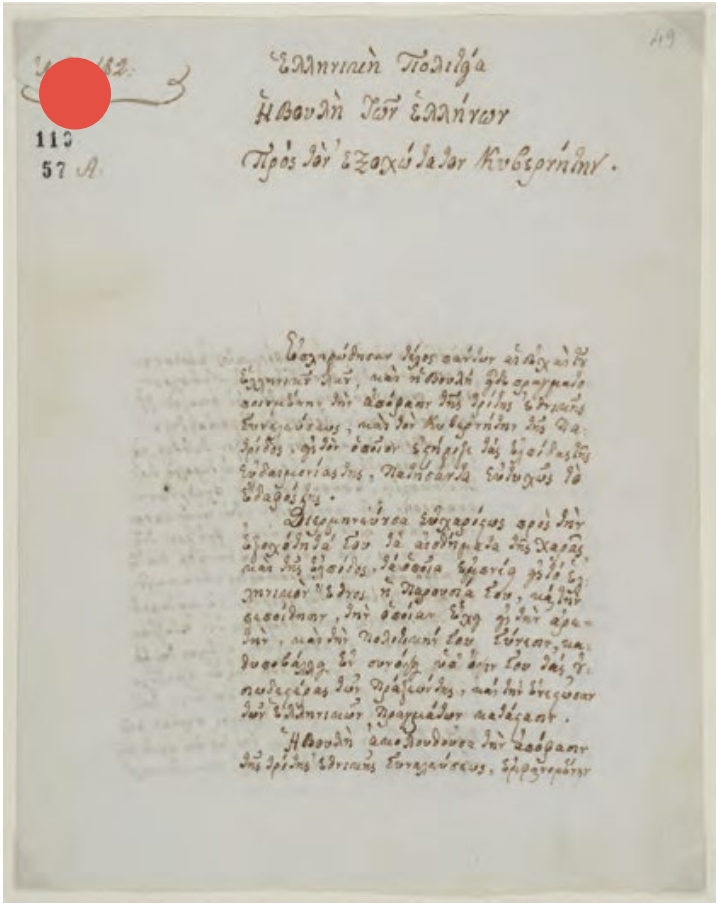

1. Ο όρμος της Περιβόλας, όπου αγκυροβόλησε το Warspite που μετέφερε τον Καποδίστρια στην Αίγινα. / Ο όρμος της Περιβόλας, όπου αγκυροβόλησε το Warspite που μετέφερε τον Καποδίστρια στην Αίγινα.

2. Έγγραφο της Βουλής των Ελλήνων προς τον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια με το οποίο τον ενημερώνει για τα πεπραγμένα της. Αίγινα 17.1.1828. *Ιστορικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη*. / Έγγραφο της Βουλής των Ελλήνων προς τον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια με το οποίο τον ενημερώνει για τα πεπραγμένα της. Αίγινα 17.1.1828. Ιστορικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη

δίνου, η Ελλάδα θα γινόταν αυτόνομη, φόρου υποτελής στον Σουλτάνο, όταν θα σταματούσαν οι εχθροπραξίες ανάμεσα σε Έλληνες και Τούρκους. Ευθέως δήλωσε την αδυναμία του να αναλάβει τη διακυβέρνηση με αυτούς τους όρους και αντιπρότεινε την αναστολή της λειτουργίας του Συντάγματος της Τροιζήνας με την υπόσχεση να συγκαλέσει Εθνική Συνέλευση τον ερχόμενο Απρίλιο.

Κάτω από την απειλή της παραίτησής του, με το ΝΗ΄ ψήφισμα της Βουλής (18 Ιανουαρίου 1828) επικυρώθηκε η αναστολή του Συντάγματος, καθορίστηκε προσωρινό σύστημα διακυβέρνησης υπό τον Καποδίστρια, η «προσωρινή Διοίκησις της Επικρατείας», και η Βουλή αυτοκαταργήθηκε. Με πρόταση του Καποδίστρια συστήθηκε γνωμοδοτικό συμβούλιο από είκοσι επτά μέλη, το «Πανελλήνιον». Η δημιουργία αυτού και η διάλυση της Βουλής με δική της απόφαση αποτελούσε στοιχείο δημοκρατικής νομιμότητας και εκδήλωση σεβασμού του Καποδίστρια προς τους νόμους και τη συνταγματική παράδοση της χώρας[11]. Τοποθετώντας στις τρεις πρώτες θέσεις του Πανελληνίου τους ισχυρούς πολιτικούς άνδρες Γεώργιο Κουντουριώτη, Αλέξανδρο Ζαΐμη και Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, υποδήλωνε μάλιστα ότι είχε εξασφαλίσει την ενότητα του Έθνους και το τέλος των ανωμαλιών και ταραχών στη χώρα.

11 ΙΕΕ ό. π. σ. 484

On the 17th of January he called upon the Committee and the members of the Parliament to explain that he was faced with a paradoxical finding: according to the Constitution of Trizina he was forbidden from consenting to a Treaty which would abolish the independence of the nation. But, according to the Treaty of London, Greece would become autonomous, and paying tribute to the Sultan, only after hostilities ceased between the Greeks and the Turks. He directly stated his inability to accept governance under this paradox and proposed that the Trizina Constitution be suspended promising he would convene a National Assembly in the coming April.

The Parliament, faced with this threat, ratified on the 18th of January 1828 the suspension of the Constitution designating in its place "the Provisional Administration of the State," a provisional system of governance under Kapodistrias. After that, the Parliament was dissolved, and an advisory council of 27 members, "The Panhellenic," was established at the suggestion of Kapodistrias. Both the establishment of the Panhellenic and the dissolution of the Parliament constituted elements of democratic legitimacy and respect, on Kapodistrias' behalf, to the laws and constitutional tradition of the country[11]. The fact that Kapodistrias appointed in the first three positions of the "Panhellenic" the three most powerful political figures, namely Georgios Kountrouriotis, Alexandros Zaimis and Petrobay Mavromichalis, showed that he had ensured unity of the Nation as well as the end of irregularities and unrest in the country.

11 Ibid p 484

Το στασίδι του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια που ευρίσκεται στον Μητροπολιτικό Ναό στην Αίγινα.
Από: ***ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ. ΑΙΓΙΝΑ – «ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ» – ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ. Εμμανουήλ Α. Γιαννούλη.*** /
Το στασίδι του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια που ευρίσκεται στον Μητροπολιτικό Ναό στην Αίγινα. ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ. ΑΙΓΙΝΑ – «ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ – ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ. Εμμανουήλ Α. Γιαννούλη.

Η ορκωμοσία του πρώτου Κυβερνήτη στην Αίγινα

THE INAUGURATION OF THE FIRST GOVERNOR IN AEGINA

Η τελετή ορκωμοσίας της Κυβέρνησης έγινε με επισημότητα στις 26 Ιανουαρίου 1828 στη Μητρόπολη της Αίγινας, χοροστατούντος του βουλευτή και Επισκόπου Άρτας Πορφυρίου. Στο προαύλιο της εκκλησίας έφτασε η πομπή, στην οποία προπορεύονταν οι δάσκαλοι και οι μαθητές του αλληλοδιδακτικού σχολείου με κλαδιά ελιάς στα χέρια, ψάλλοντας ύμνους. Ακολουθούσε η μπάντα του αγγλικού πλοίου, Έλληνες αξιωματικοί, ο Κυβερνήτης με τους δύο υπασπιστές του, οι πρόβουλοι, ο γραμματέας της Επικρατείας, τα μέλη του Πανελληνίου, ξένοι αξιωματικοί και πρόκριτοι[1].

Ο Κυβερνήτης πρώτος έδωσε τον όρκο, που είχε με προσοχή συντάξει ο ίδιος: «Εν ονόματι της αγιοτάτης και αδιαιρέτου Τριάδος ορκίζομαι να εκπληρώσω, κατά τας οποίας αι πράξεις της Επιδαύρου, του Άστρους και της Τροιζήνος έθεσαν βάσεις, τα εμπιστευθέντα μοι χρέη παρά του έθνους. Ορκίζομαι να τα εκπληρώσω μέχρι της συγκαλέσεως της Εθνικής Συνελεύσεως κατά τους κανόνας διά της καταστάσεως της προσωρινής Κυβερνήσεως ορισθέντας, μόνον σκοπόν έχων να προάξω την πρόοδον της εθνικής και πολιτικής ανακαινίσεως της Ελλάδος, ώστε να δυνηθή όσον τάχιστα να απολαύση των σημαντικών ωφελειών, τας οποίας η εν Λονδίνω συνθήκη της 6ης Ιουλίου 1827 την επαγγέλλεται. Καθίστημι εμαυτόν υπεύθυνον δι' όλας τας πράξεις της διοικήσεώς μου και εγγυώμαι να υποβάλλω αυτάς εις την κύρωσιν της Εθνικής Συνελεύσεως, ήτις θέλει συνέλθει τον Απρίλιον μήνα».

1 Ιωάννου Βαπτιστού Θεοτόκη, Ιστορικόν ημερολόγιον από της αφίξεως του Κυβερνήτου εις Ελλάδα, Κερκυραϊκά χρονικά, 11 (1964) σ. 77

THE INAUGURATION ceremony of the Government was conducted with due formality on January 26 at the Metropolitan church of Aegina and was officiated by the Member of Parliament and Bishop of Arta Porfirios. The inaugural procession arrived in the courtyard of the Church preceded by the teachers and students of the Mutual school, holding olive branches and chanting hymns, followed by the band of the English warship, Greek officers, the Governor and his two security guards, the Committee Directors of the Panhellenion, the Secretary of State, the Members of the Panhellenion, foreign officers and the primates[1].

The Governor took the oath, which he had meticulously composed himself:
"In the name of the holiest and indivisible Trinity, I swear that I will accomplish the duties, in line with the principles laid out at Epidaurus, Astros and Trizina, and which are entrusted to me by the Nation. I swear that I will accomplish them according to the rules established by the provisional Government, and until the convening of the National Assembly and with the sole purpose of advancing the national and political regeneration of Greece so that it will enjoy, in the shortest possible time, the important benefits provided by the Treaty of London of the 6th of July 1827. I will make myself responsible for all the actions of my

1 Ioannis Vaptistis Theotokis, Historical Diary since the Arrival of the Governor in Greece, Corfu Chronicles, 11 (1964) p 77

❶

1. Σε κάποιο από αυτά τα Ιερά Ευαγγέλια στην Μητρόπολη της Αίγινας, έγινε η ορκωμοσία του Κυβερνήτη.
Από: ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ. ΑΙΓΙΝΑ – «ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ» – ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ. Εμμανουήλ Α. Γιαννούλη. /
Σε κάποιο από αυτά τα Ιερά Ευαγγέλια στην Μητρόπολη της Αίγινας, έγινε η ορκωμοσία του Κυβερνήτη. ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ. ΑΙΓΙΝΑ – «ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ» – ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ. Εμμανουήλ Α. Γιαννούλη.

2. Ο όρκος του Κυβερνήτη, ο όρκος του Πανελλήνιου και ο διορισμός των μελών του, Αίγινα 23.1.1828.
Γενική Εφημερίς αρ. 6/25.1.1828.
Βιβλιοθήκη της Βουλής / Ο όρκος του Κυβερνήτη, ο όρκος του Πανελλήνιου και ο διορισμός των μελών του, Αίγινα 23.1.1828. Γενική Εφημερίς αρ. 6 25.1.1828. Βιβλιοθήκη της Βουλής

administration and I pledge to have these approved by the National Assembly which will convene in the month of April."

Immediately afterwards, the Panhellenion was sworn in and the first Government of Greece officially took office. "The seat of the first Greek Government on free soil was located in Aegina de facto proving that this historical island was the first capital of the Greek State[2]." In the harbour, the English and the Russian warships, fired nineteen cannon salutes and raised the Greek flag. That was the official recognition of the Greek state!

The Governor delivered an address to the Greeks: "If God is with us, no one can be against us. My whole life, my tenure in the public service, which has lasted more than thirty years, the favour which I have enjoyed in many places in Europe, should tell you that the sole purpose of my decision is that you, at last, come under the auspices of the law and be protected from the destructive consequences of arbitrary government[3]."

He addressed the primates of the provinces

2 Sophia Sfyroera, Kapodistrias in Aegina, Ioannis A. Kapodistrias – Altiero Spinelli, Conference 22 November – 20 June 2009, Aegina Municipality, p 81

3 General Gazette of Greece, year C' no. 6/25 January 1828

❷

26

λάδος ὑποβάλλει εἰς τὸ Πανελλήνιον, αἰτῶν παρ' αὐτοῦ τὰς περὶ αὐτῶν ἀναφοράς.

γ Εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας τὰ τμήματα καὶ τὸ Πανελλήνιον νομίζουν χρέος, νὰ προσκαλέσουν τὴν προσοχὴν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

Β.

Τὰ τμήματα καὶ τὸ Πανελλήνιον βουλεύονται πλειοψηφεὶ κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν Γραμματέων αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πρότασιν τῶν προσηκόντων αὐτῶν Προβούλων. Τὰ μέλη τὰ ἀποτελοῦντα τὴν μειοψηφίαν ἔχουν δίκαιον, νὰ δίδουν καὶ νὰ λαμβάνουν ἐγγράφως τὴν γνώμην των εἰς τὸ πρωτόκωλον τῶν συνεδριάσεων. Τὸ πρωτόκωλον τοῦτο κρατεῖται παρὰ τοῦ προσήκοντος δευτέρου Γραμματέως.

Γ.

Ἕκαστον τμῆμα τοῦ Πανελληνίου ἔχει κατάστιχον κατὰ τὰς εἰς τὸ ἄρθρον Η τῆς καταστάσεως τοῦ Πανελληνίου συνταθείσας Ἀρχάς. Εἰς τὸ κατάστιχον τοῦτο κατατάττει τὰς εἰς τὸ προλαβὸν ἄρθρον ῥηθείσας ὑποθέσεις εἰς δύο κατηγορίας.

Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰς διοικητικὰς ὑποθέσεις.

Ἡ δὲ δευτέρα τὰς νομοθετικάς.

Τὸ κατάστιχον τοῦτο ὀνομάζεται Κατάστιχον τῶν Πρακτέων, καὶ κρατεῖται παρὰ τοῦ πρώτου Γραμματέως τοῦ τμήματος.

Δ.

Ὁ Β Γραμματεὺς κρατεῖ ὡσαύτως κατάστιχον ὀνομαζόμενον Κατάστιχον τῶν Πράξεων, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν Ἄρθρον Γ. καταγράφει τὰ βουλεύματα τοῦ τμήματός του, ἢ τοῦ Πανελληνίου, καθ' ὅσον ἡ ὑπόθεσις κινεῖται ἀπὸ τὸ ἓν, ἢ ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ὁ Α Γραμματεὺς τοῦ τμήματος, ὅπου ἀνάγεται ἡ παρὰ τοῦ τμήματος, ἢ τοῦ Πανελληνίου ἀποφασισθεῖσα ὑπόθεσις, συντάττει τὸ ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ διακοινωθῇ εἰς τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸ παραδίδει πρὸς αὐτὸν ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ Προβούλου, καὶ προσυπογεγραμμένον παρ' αὐτοῦ.

Ε.

Τὸ Πανελλήνιον καὶ τὰ τμήματα συνέρχονται καθ' ἑκάστην, ἐξαιρουμένων τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἐπισήμων ἑορτῶν.

Αἱ συνεδριάσεις ἄρχονται εἰς τὰς ἐννέα ὥρας πρὸ τοῦ μεσημερίου, καὶ διαρκοῦν ἕως τὸ μεσημέριον καὶ ἐὰν εἶναι ἀνάγκη, ἐπαναλαμβάνονται εἰς τὰς τρεῖς ὥρας, καὶ παρατείνονται ἕως εἰς τὰς ἓξ μετὰ τὸ μεσημέριον.

Οἱ πρῶτοι Γραμματεῖς τῶν τριῶν τμημάτων πληροφοροῦν συνοπτικῶς καὶ προφορικῶς καθ' ἑκάστην εἰς τὰς ἑπτὰ ὥρας μετὰ τὸ μεσημέριον τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν ἔργων τῆς ἡμέρας.

ΣΤ.

Τὸ Πανελλήνιον καὶ τὰ τμήματα συνεδριάζουν εἰς μόνην καὶ τὴν αὐτὴν οἰκίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος θέλει τοὺς διορίσει, ὅπου θέλουν ἐναποτιθεσθαι τὰ Ἀρχεῖα.

Ζ.

Περὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνέρχεται προεδρεύοντος εἰς αὐτὸ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος. Ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτοῦ κατ' ἰδίαν, ἢ ἐπιτροπαὶ συγκείμεναι ἐκ μελῶν τούτου τοῦ Συμβουλίου παραδέχονται τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐμπιστευθέντα εἰς αὐτοὺς ἔργα.

Η.

Τὰ ἔργα ταῦτα ἀντεξετάζονται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καθ' ὅσον ἡ φύσις καὶ τὸ κατεπεῖγον αὐτῶν δύνανται τοῦτο νὰ συγχωρήσουν.

Θ.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλει ἔχει εἰς τὸ μετέπειτα συνεργάτας, φέροντας τὸν τίτλον Δόκιμοι.

Ι.

Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ προεδρεύεται παρὰ τοῦ ἔχοντος τὸν ἀνώτερον βαθμὸν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς. Ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν της ἕνα γραμματέα· ἐνασχολεῖται κατ' εὐθεῖαν εἰς ὅ,τι γενικῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν καὶ τὰς χρείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν Αἰγίνῃ, 22 Ἰαννουαρίου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψηφίζει.

Ψήφ. Ε.

Αριθ. 17. Ἄρθρον Α.

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ὁρκίζεται κατὰ τοὺς ἐφεξῆς τρόπους.

Β.

Ὅρκος τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγιωτάτης καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος ὁρκίζομαι νὰ ἐκπληρώσω, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ πράξεις τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους, καὶ τῆς Τροιζῆνος ἔθεσαν βάσεις, τὰ ἐμπιστευθέντα μοι χρέη παρὰ τοῦ ἔθνους. Ὁρκίζομαι νὰ τὰ ἐκπληρώσω μέχρι τῆς συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κατὰ τοὺς κανόνας διὰ τῆς καταστάσεως τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ὁρισθέντας, μόνον σκοπὸν ἔχων νὰ προάξω τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνακαινίσεως τῆς Ἑλλάδος, ὥστε νὰ δυνηθῇ ὅσον τάχιστα ν' ἀπολαύῃ τῶν σημαντικῶν ὠφελειῶν, τὰς ὁποίας ἡ ἐν Λονδίνῳ συνθήκη 6 Ἰουλίου 1827 τὴν ἐπαγγέλλεται.

Καθίστημι ἐμαυτὸν ὑπεύθυνον δι' ὅλας τὰς πράξεις τῆς διοικήσεώς μου, καὶ ἐγγυῶμαι νὰ ὑποβάλλω αὐτὰς εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἥτις θέλει συνέλθει τὸν Ἀπρίλλιον μῆνα.

Γ.

Ὅρκος τοῦ Πανελληνίου.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγιωτάτης καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, ὁρκιζόμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ πράξεις τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους, καὶ τῆς Τροιζῆνος ἔθεσαν βάσεις, τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν ψηφισμάτων Ἀριθ. 4 καὶ 16 τῶν καθιστώντων τὴν ἐνεστῶσαν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν ἐπεφορτίσθημεν. Ὁρκιζόμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰ χρέη ταῦτα μέχρι τῆς συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κατὰ τοὺς κανόνας διὰ τῶν αὐτῶν ψηφισμάτων ὁρισθέντας, μόνον σκοπὸν ἔχοντες ὅλαις δυνάμεσι νὰ συνεισφέρωμεν εἰς τὴν ἐθνικὴν καὶ πολιτικὴν ἀνακαίνισιν τῆς Πατρίδος, καὶ ὅσον τάχιστα νὰ προξενήσωμεν εἰς αὐτὴν τὰς σημαντικὰς

❶

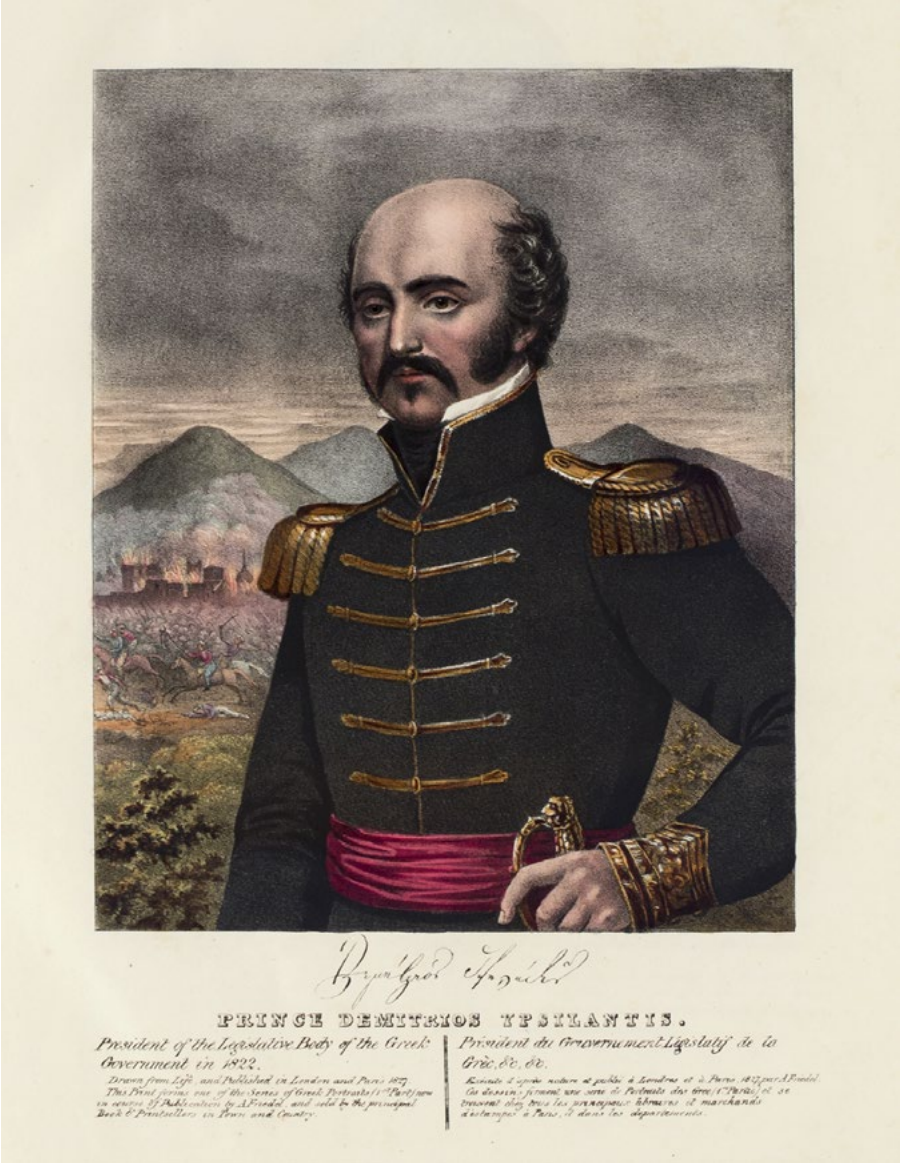

and the warring groups in the same spirit: "Unwavering compliance and abidance with the laws and the orders of the Government is required from all of you.[4]"

Military officers and politicians, Greeks and foreigners, arrived in "the seat of the Government," to greet the Governor. Among them were Theodoros Kolokotronis, Christoforos Perraivos, Georgios Kountouriotis, Demetrios Voulgaris and Demetrios Tsamados. Demetrios Ypsilantis, who was officially invited, was met with warm reception by the Governor.

4 Ibid

Με την ορκωμοσία του Κυβερνήτη και, αμέσως μετά, με την ορκωμοσία του Πανελληνίου έγινε η επίσημη εγκαθίδρυση της πρώτης Κυβέρνησης της Ελλάδας. «Η πρώτη Ελληνική Κυβέρνηση σε ελεύθερο έδαφος εγκαθίστατο στην Αίγινα, αναδεικνύοντας ντε φάκτο το ιστορικό νησί σε πρώτη πρωτεύουσα της Ελληνικής Πολιτείας[2]». Στο λιμάνι τα αγγλικά και ρωσικά πλοία κανονιοβόλησαν δεκαεννέα φορές υψώνοντας την ελληνική σημαία. Ήταν η επίσημη αναγνώριση του ελληνικού κράτους!

Ο Κυβερνήτης απηύθυνε μήνυμα στους Έλληνες: «Εάν ο θεός μεθ' ημών, ουδείς καθ' ημών. Ολόκληρος η ζωή μου, το δημόσιον στάδιον, το οποίον διέτρεξα πλέον των τριάκοντα χρόνων, η εύνοια, την οποίαν εντεύθεν απήλαυσα εις πολλούς της Ευρώπης τόπους, σας προμηνύουν ότι μόνος σκοπός της αποφά-

2 Σοφία Σφυρόερα, Ο Καποδίστριας στην Αίγινα. Ιωάννης Α. Καποδίστριας - Αλτιέρο Σπινέλι, *Συνέδριο 22 Νοεμβρίου- 20 Ιουνίου 2009*. Δήμος Αίγινας, σ. 81

σεώς μου ταύτης είναι να καταταχθήτε, τέλος, υπό την αιγίδα των νόμων και να διαφυλαχθήτε από τας ολεθρίους συνεπείας κυβερνήσεως αυθαιρέτου[3]». Με το ίδιο πνεύμα απευθύνθηκε «προς τους Δημογέροντας των επαρχιών της Επικρατείας» και «προς άπαντας τους πολεμικούς», τονίζοντας: «Απαιτείται από μέρους όλων υμών αμετάτρεπτος υποταγή και αφοσίωσις εις τους νόμους, και εις τας διαταγάς της Κυβερνήσεως τελεία ευπείθεια[4]».

Στρατιωτικοί και πολιτικοί, Έλληνες και ξένοι, έφτασαν στην «έδρα της Κυβερνήσεως», για να χαιρετίσουν τον Κυβερνήτη. Ανάμεσά τους ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Χριστόφορος Περραιβός, ο Γεώργιος Κουντουριώτης, ο Δημήτριος Βούλγαρης, ο Δημήτριος Τσαμαδός. Καλεσμένος επίσημα έφτασε και ο Δημήτριος Υψηλάντης, τον οποίο ο Κυβερνήτης «δεξιώθηκε με μεγάλη φιλοφροσύνη».

1. Δημήτριος Υψηλάντης. Επιζωγραφισμένη λιθογραφία: Adam de Friedel, Λονδίνο & Παρίσι 1827. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Δημήτριος Υψηλάντης. Επιζωγραφισμένη λιθογραφία: Adam de Friedel, Λονδίνο & Παρίσι 1827. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης. Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από Adam de Friedel, Λονδίνο & Παρίσι 1827. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης. Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από Adam de Friedel, Λονδίνο & Παρίσι 1827. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

3 ΓΕΕ έτος Γ΄ αρ. 6/25 Ιανουαρίου 1828

4 Ό. π.

Διακήρυξη του Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιω. Καποδίστρια προς τους Έλληνες μετά την ανάληψη των καθηκόντων του. Αίγινα 20.1.1828. *Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη.* / Διακήρυξη του Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιω. Καποδίστρια προς τους Έλληνες μετά την ανάληψη των καθηκόντων του. Αίγινα 20.1.1828. Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη.

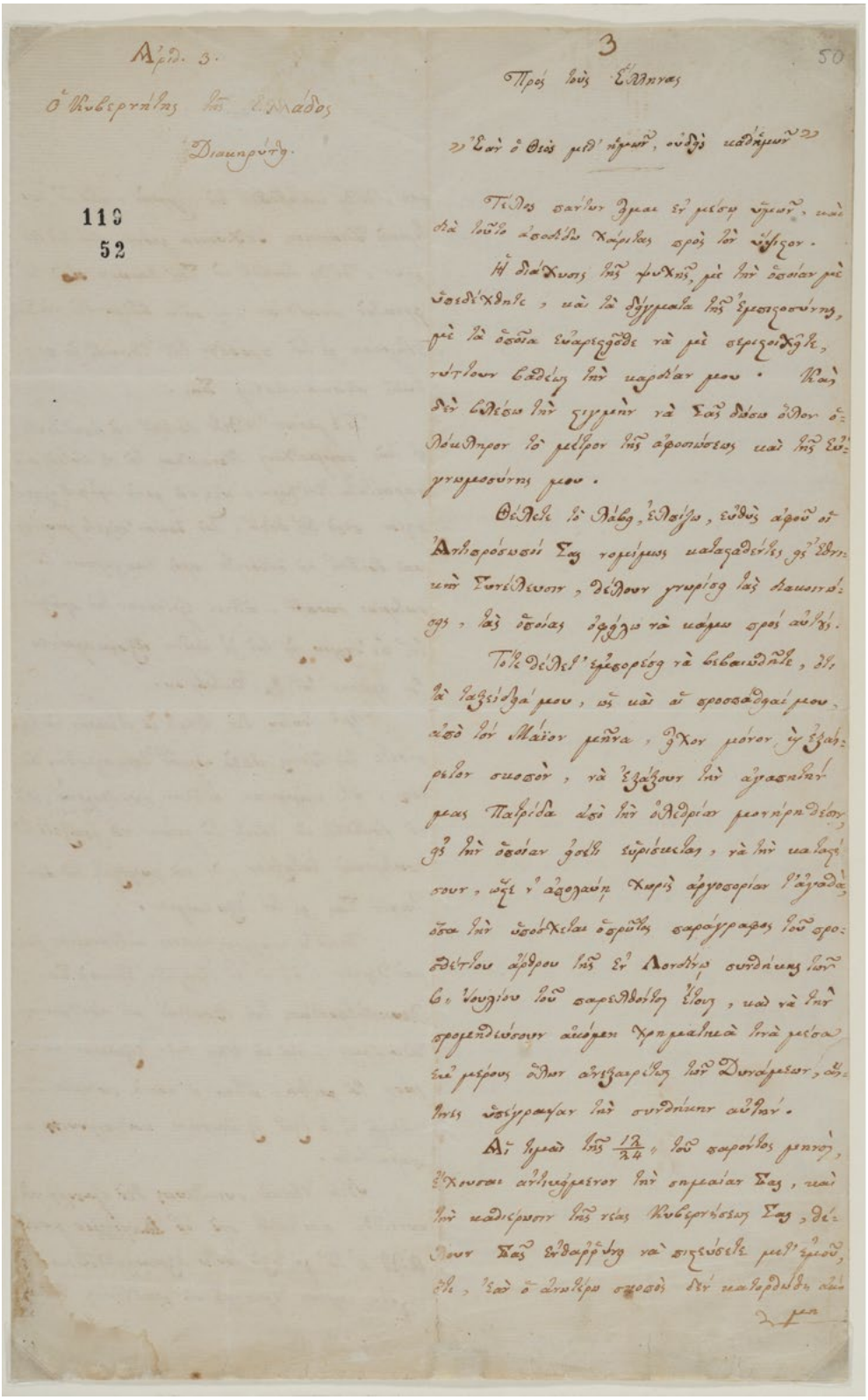

Αριθ. 3.

Ο Κυβερνήτης της Ελλάδος

Διακηρύττει.

119
52

3

50

Προς τους Έλληνας

Ἐπὶ ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδὲν καθ' ἡμῶν

Πέδης σατίνη ἦμαι ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτείνω χαρᾶς πρὸς τὸν ὕψιστον.

Ἡ διάχυσις τῆς ψυχῆς, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ ὑποδέχθητε, καὶ τὰ ἐγγράμματα τῆς ἐμπιστοσύνης, μὲ τὰ ὁποῖα εὐαρεστεῖτε νὰ μὲ στηρίζητε, κάτιον βαθέως τὴν καρδίαν μου. Καὶ δὲν βλέπω τὴν ζημίαν νὰ σᾶς δίδω ὅλον ὁλόθυμον τὸ μέλλον τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου.

Θέλετε τὸ πάθος, ἐλπίζω, εὐθὺς ἀφοῦ αἱ Ἀθηροδωσαί Σας τερμίσωσι καλαφάδες τὴν ἔθνικὴν Συνέλευσιν, θέλουν γνωρίσει τὰς ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἀφίνω νὰ κάμω πρὸς αὐτάς.

Τοῦτο θέλει ἐμφορέσει νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι τὰ λαμπρά μου, ὡς καὶ αἱ προσπάθειαί μου, ἀπὸ τὸν Μάϊον μῆνα, θέλουν μόνον ὑπερβαίνει συνεσόν, νὰ ἐξάξουν τὴν ἀγαπητήν μας Πατρίδα ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν μανιῶδους τὴν ὁποίαν ἔχει τυραννίαν, νὰ τὴν καλέσουν, ὡς τὸ ἀπόπαν χωρὶς ἀργοπορίαν τὰ ἀγαθά, ὅσα τὴν ὑποδέχεται ὁ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ προστατευτικοῦ ἄρδρου τῆς Ἐν Λονδίνῳ συνθήκης τῶν 6, Ἰουλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ νὰ τὴν προμηθεύσουν ἀνάπαυσιν χρημαλίνεα τινὰ μέσα εἰς μέρους ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Δυνάμεων, αἵτινες ὑπέγραψαν τὴν συνθήκην αὐτήν.

Αἱ ἡμέραι τῆς $\frac{12}{24}$ τοῦ παρόντος μηνός, ἔχουσαι ἀπομνημονεύσει τὴν σημαίαν Σας, καὶ τὴν καθίδρυσιν τῆς τάξεως Κυβερνήσεως Σας, θέλουν Σᾶς ἐνθαρρύνει νὰ πιστεύσετε μεθ' ἡμῶν, ὅτι, ἐὰν ὁ ἀνθρώπινος σκοπὸς δὲν καταφθάσῃ, τοῦ

μὲν

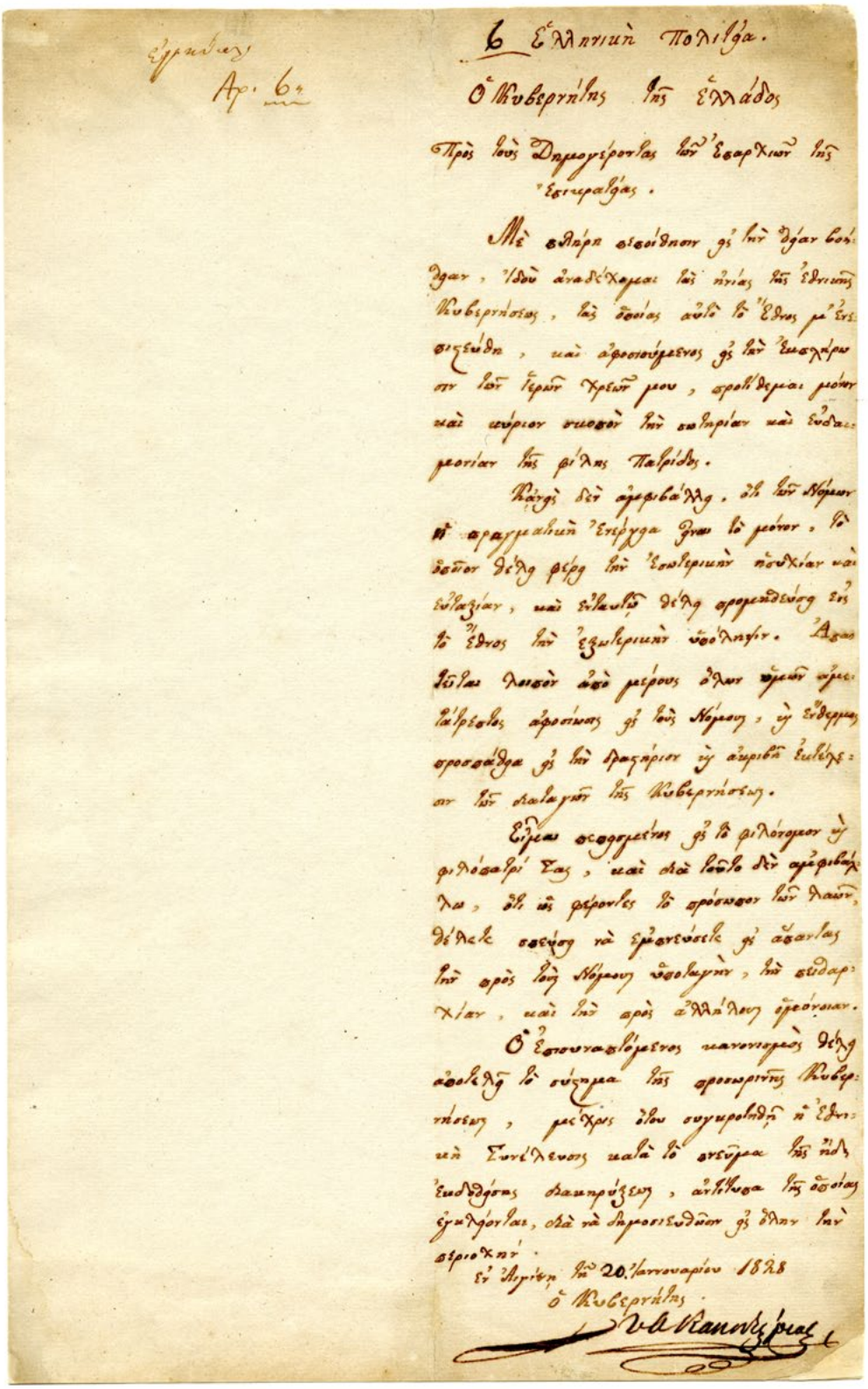

Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Δημογέροντες των επαρχιών σχετικά με την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας. Αίγινα 20.1.1828. *ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.* / Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Δημογέροντες των επαρχιών σχετικά με την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας. Αίγινα 20.1.1828. ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.

LA GRÈCE
1821 - 1832
++++ Frontières de la Grèce fixées par le protocole du 22 Mars 1829 et par la convention du 21 Juillet 1832.
____ Limites fixées par le prot.l de Févr. 1830
Echelle
0 20 40 60 80 100 K
ALBANIE
ÉPIRE
THESSALIE
ACARNANIE
ETOLIE
ROUMELIE
GRÈCE OCCIDENTALE
ACHAÏE
BÉOTIE
GRÈCE ORIENTALE
ATTIQUE
PÉLOPONÈSE
ARCADIE
ARGOLIDE
MESSÉNIE
LACONIE
MORÉE
EUBÉE ou NEGREPONT
ATHÈNES
Golfe de Salonique
Golfe de Lépante
Golfe d'Arcadie
Golfe de Marathonisi
Golfe de Nauplie
Golfe d'Athènes
Golfe d'Egine
Canal de Talanti
Canal d'Evripos
Mt Olympe
Mt Athos
Mt Parnasse
Mt Parnès
Mt Erymanthe
Mt Taygète
Janina
Tricala
Larisse
Volo
Lamia
Thèbes
Patras
Corinthe
Argos
Nauplie
Tripolitza
Missolonghi
Salone
Livadie
Prevesa
Vonitza
Vrachori
Arta
Parga
Souli
Corfou
Ithaque
Vathi
Arcadie
Navarin
Coron
Kalamata
Modon
Sapienza
Gallo
Cerigo
Cervi
Monembasia
Malvoisie
Cap Matapan
Cap Ste Ange ou Malia
Cap Ste Maure
Cap Strivali
Cap Spezia
Cap Egine
Cap Colonne
Cap Sphakterie ou Sphagia
Cap Malea
Cap Tenare
Cap Mamo
Cap Kalamata
Cap Nist
Cap Volo
Cap Almyro
Cap Oreos
Cap Triciri
Cap Trezene
Cap Hermione
Cap Astros
Cap Epidaure
Cap Karyténa
Cap Rouphia
Cap Kalavryta
Cap Kalamata
Cap Vatlaci
Cap Malvoisie
Cap Thermopyles
Cap Lamia
Cap Salone
Cap Chaumont
Cap Chaumont de Morée
Cap Galaxid
Cap Anatoliko
Cap Salambria
Cap Salonique
Cap Cassandra
Cap Hagion-Oros
Cap Scopelo
Cap Skiatho
Cap Skyros
Cap Lemnos
Cap Strat
Cap Andros
Cap Macronisi
Cap Zea
Cap Syra
Cap Thermia
Cap Hydra
Cap Serpho
Cap Paros
Cap Anti-Paros
Cap Sipheno
Cap Anti Milo
Cap Milo
Cap Sikino
Cap Polycandro
Cap Therasia
Cap Poros
Cap Hermopolis
Cap Carisio
Cap Petali
Cap Salamine
Cap Le Pirée
Cap Eleusis
Cap Mégare
Cap Halmyro
Cap Gulf
Cap Lamia
Cap Thermopyles
Cap Helle de Spercheus
Cap Hypanision
Cap Almyro
Cap Volo
Cap Salambria
Cap Arta
Cap Petà
Cap Vonitza
Cap Vrachori
Cap Anatoliko
Cap Missolonghi
Cap Galaxid
Cap Salone
Cap Livadie
Cap Chaumont de Morée
Cap Patras
Cap Kalavryta
Cap Corinthe
Cap Argos
Cap Nauplie
Cap Tripolitza
Cap Karyténa
Cap Rouphia
Cap Arcadie
Cap Navarin
Cap Coron
Cap Kalamata
Cap Modon
Cap Sapienza
Cap Gallo
Cap Cerigo
Cap Cervi
Cap Monembasia
Cap Malvoisie

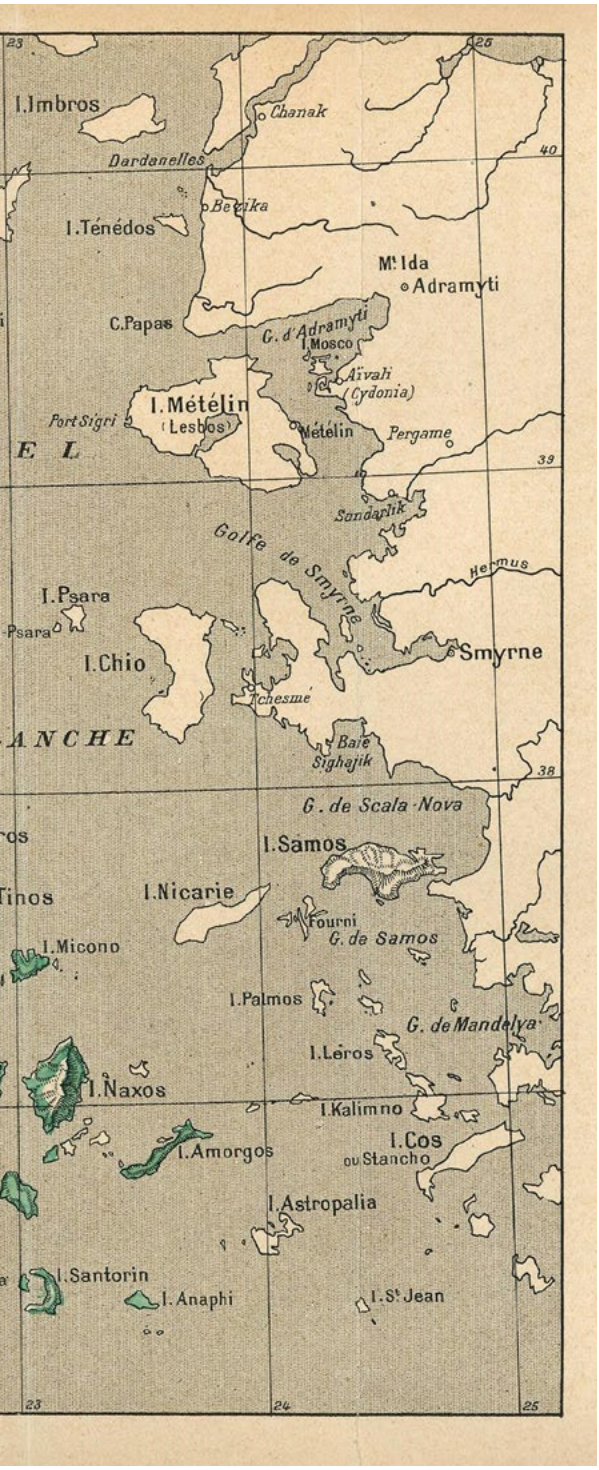

Η Αίγινα πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας

AEGINA, THE FIRST CAPITAL OF GREECE

Η οικία Μοίρα, «το παλάτι του Μπαρμπα-Γιάννη», έγινε η κατοικία του Καποδίστρια, το πολιτικό γραφείο του Κυβερνήτη, το Υπουργείο Προεδρίας του κράτους. Το κυβερνητικό μέγαρο, εκτός από τον Καποδίστρια, στέγασε και όσους τον βοηθούσαν στο τιτάνιο έργο του. Σύμφωνα με τον γραμματέα του Νικόλαο Δραγούμη, η Γενική Γραμματεία, μια ντουζίνα ανθρώπων που αποτελούσε το επιτελείο του, «διεχειρίζετο τας δημοσίας υποθέσεις και τας ερρύθμιζε υπό το φωτεινόν πνεύμα του». Πολλές φορές διανυκτέρευαν, πολεμώντας την πείνα τους με ένα κουλούρι που έφερνε στο στόμα τους το αριστερό χέρι, ενώ το δεξί έτρεχε ακούραστα πάνω στο χαρτί, και αποκαμωμένοι ξάπλωναν πάνω στα γραφεία, έχοντας προσκέφαλο κατάστιχα και πρωτόκολλα.

Το Πανελλήνιον στεγάστηκε αρχικά σε παλαιότερο κτήριο, δίπλα στη Μητρόπολη, μέσα στο ίδιο προαύλιο. Στον πύργο του Μάρκελλου εγκαταστάθηκε ο Ψαριανός Δ. Γιαννίτσης, προσωρινός Διοικητής Αίγινας, και στον πύργο του Λαμπίρη, ιδιοκτησίας Γ. Κοντογεώργη, έμεναν αξιωματικοί.

Στην Αίγινα, διοικητικό πλέον κέντρο της χώρας, είχε μεταφερθεί από τον Αύγουστο του 1827 η «Γενική Εφημερίς της Ελλάδος[1]», το επίσημο έντυπο της Διοίκησης, και είχε εγκατασταθεί «στη σπιτάρα» της Κατίγκως, της χήρας του οπλαρχηγού Γεωργίου Τσελεπή[2]. Η εφημερίδα δημοσίευε τις αποφάσεις και τα έργα της Κυβέρνησης και κοινοποιούσε στο, μάλλον περιορισμένο, αναγνωστικό κοινό ειδήσεις από το εσωτερικό και το εξωτερικό, «όσαι μάλιστα αποβλέπουν τα συμφέροντα του λαού», σύμφωνα με την κυβερνητική γραμμή.

Από την Ύδρα στην Αίγινα, το «κέντρον των ειδήσεων[3]», μετέφερε, επίσης, την εφημερίδα του ο δημοσιογράφος Παντελής Κ. Παντελή κατά σύσταση του Κα-

1 Από το 1829 κυκλοφορούσε και στα γαλλικά ως Courrier de la Grèce

2 «Σπιτάρα» και «μαγαζάρα» ήταν παρακείμενες οικοδομές της οικογένειας Λογοθέτη. Βλ. Γ. Κουλικούρδη, Αίγινα ΙΙΙ, σ. 87

3 ΙΕΕ. ό. π., σ. 464

THE MANSION OF MOIRA, known as "the palace of Barba – Yiannis," became the residence of Kapodistrias, the political office of the Governor, and the Ministry of the Presidency of the State. The Governorate also became the office of those who aided Kapodistrias in his titanic work. According to Kapodistrias's secretary Nikolaos Dragoumis, the General Secretariat, which employed a dozen people, "managed and regulated the public administration issues under his enlightened guidance." Many a times they worked through the night, fighting their hunger with a bread bun, which their left hand brought to their mouth, while their right hand tirelessly filled pages upon pages until worn out at last they lay on their desks with their heads on piles of documents and protocols.

An old construction in the courtyard of the Metropolitan Church became the Panhellenion building. The tower of Markellos became the residence of D. Yiannitsis, the Psarian interim Commander of Aegina, and the tower of Lambrini, which was the property of G.Kontogeorghi, became an officers' residence.

In August 1827, the "General Gazette of Greece[1]," which was the official journal of the Administration, moved to Aegina, which had become the country's administrative centre, setting their offices at the "Spitara" (big house) of Katingo, the widow of Chieftain Georgios Tselepis[2]. The Gazette had relatively few readers. It published government decisions and projects as well as domestic and international news "that tended to the interests of the people," in line with government policy. At the recommendation of Kapodistrias[3], the journalist Pantelis K. Pantelis relocated his newspaper from Hydra to Aegina, which was "the centre of news[4]."

On April 10, 1828 the "Independent Newspaper of Greece" was published. It was printed

1

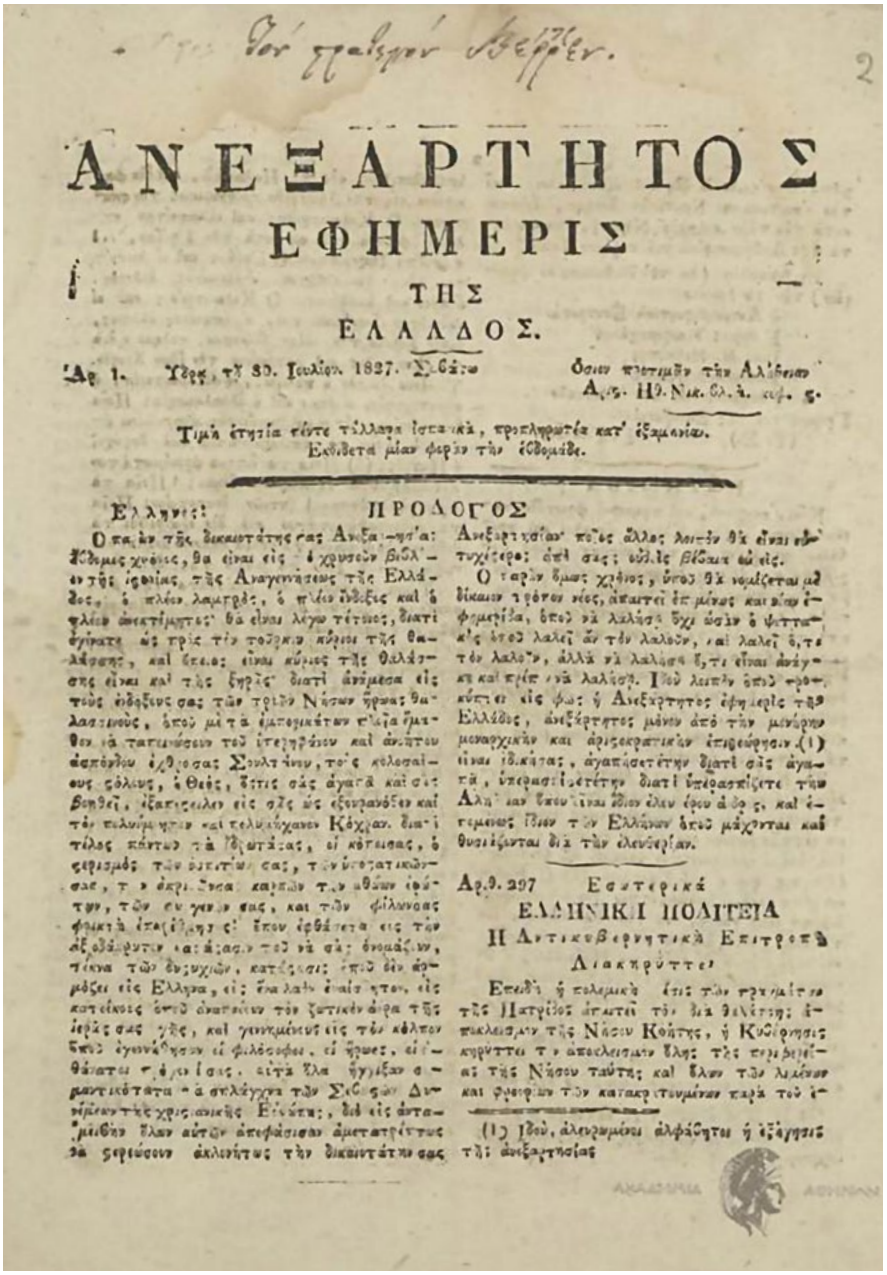

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἀρ. 1. Ἔτος τῦ 30. Ἰουλίου. 1827. Σελίς α

Τιμὴ ἐτησία τέσσαρα ἱσπανικὰ, προπληρωτέα κατ' ἑξαμηνίαν.
Ἐκδίδεται μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἀρ. 9. 297 Εσωτερικά
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Η Αντικυβερνητικὴ Επιτροπὴ
Διακηρύττει

Ο πατὴν τῆς δικαιοτάτης σας Ανεξαρτησίας ἑβδομας χρόνος, θὰ εἶναι εἰς τὸ χρυσοῦν βιβλίον τῆς ἱστορίας τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος, ὁ πλέον λαμπρὸς, ὁ πλέον ἔνδοξος καὶ ὁ πλέον ἀξιοτίμητος· θὰ εἶναι λέγω τέτοιος, διατὶ ἔγινατε ἀφ' τρὶς τὸν τοῦρκον κόμον τῆς θαλάσσης, καὶ ἔκεισ εἶναι κύριος τῆς θαλάσσης εἶναι καὶ τῆς ξηρᾶς· διατὶ ἀνάμεσα εἰς τοὺς ὀδόξους σας τῶν τριῶν Νάσων ἤρθαν θαλασσινοὺς, ὅπου μὶ τὰ ἐμπορικάτον πλοῖα ἤμπαθον τὰ πατεινόσειν τοῦ ἱτεζηρδίου καὶ ἀκόμον ἀσπόνδου ἐλθόσας Σουλτάνου, τοὺς κολοσαίους γόλους, ὁ Θεὸς, ὅτιτις σᾶς ἀγαπᾶ καὶ σᾶς βοηθεῖ, ἐξαπεστείλεν εἰς σᾶς ὡς ἐξουσιαστὴν καὶ τὸν πολεμικὸν καὶ τελευταῖον Κόχραν. διατὶ τίλος πάντων τὰ ἔθνεσιάσας, εἰ κόπεισας, ὁ ζεσμὸς τῶν ὀστεῶν σας, τὸν ὑποστατικὸν σας, τὰ ἀκριβὰ σπαρμὶ καρπῶν τῶν ἐθνῶν ἐρώτων, τῶν συγγενῶν σας, καὶ τῶν φίλων σας φωνὰ ἐπαρίθμησις· ἔπον ἐφθάσετε εἰς τὸν ἀξιοθάυμαστον κατάστασιν τοῦ νὰ σᾶς ὀνομάζωνται τίνα τῶν ἀνυχῶν, κατέχοσι· ἐπὶ ὅλον ἀρμόζει εἰς Ἑλλάδα, εἰ· ἔνα λαὸν ἐπαίστον, εἰς κατείνους ὅπου ἀνατείλον τὸν ζωτικὸν ἀέρα τῆς ἱερᾶς σας γῆς, καὶ γεννήθηκαν εἰς τὸν κόλπον ἔκεισ ἀγωνάρηκαν εἰ φιλόσοφοι, εἰ ἥρωες, εἰ θάνατοι τ. ἀ. ἰσας. αὐτὰ ὅλα ἤγειραν σεμναντικότατα τὰ σκλάγγνα τῶν Σελῶν Δυνάμεων τὴς χρισιανικῆς Εὐρώπης, διὰ εἰς ἀντάμειβον ὅλων αὐτῶν ἀπεφάσισαν ἀμετατρέπτως νὰ χορεύσουν ἀκλονήτως τὴν δικαιοτάτην σας Ανεξαρτησίαν· ποῖος ἄλλος λοιπὸν θὰ εἶναι εὐτυχέστερος; ἀπὸ σᾶς; οὐδὲ εἰς βέβαια οὐδὲ εἰς.

Ο τεμὴν ὅμως χρόνος, ὅπου θὰ νομίζεται μὲ δίκαιον τρόπον νέος, ἀκαστεῖ ἐπ μόνος καὶ ἀπὸ ἐφημερίδα, ὅπου νὰ λαλήσῃ ὄχι ὅσὰν ὁ ψεύτης, εἰς ὅπου λαλεῖ ἄν τὸν λαλοῦν, καὶ λαλεῖ ὅ,τι τὸν λαλοῦν, ἀλλὰ νὰ λαλήσῃ ὅ,τι εἶναι ἀνάγκη καὶ πρέπει νὰ λαλήσῃ. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅπου φανερώνεται εἰς φῶς ἡ Ανεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος, ἀνεξάρτητος μόνον ἀπὸ τὴν μονάρχην μοναρχικὴν καὶ ἀριστοκρατικὴν ἐπιρροὴν. (1) εἶναι ἰδικάτας, ἀγαπάσετέ την διατὶ σᾶς ἀγαπᾶ, ὑπερασπίσετέ την διατὶ ὑπερασπίζετε τὴν Ἀλη[illegible] ἐκείνοι ἴδιον ὅλων ἔχουν ἀδρ[illegible], καὶ ἐτεμένοις ἴδιον τὸν Ἑλλήνων ἔτοῦ μάχονται καὶ θυσιάζονται διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

(1) Ἰδοὺ, ἀλεγρμένοι ἀλφάβητοι ἡ ἐξάρτησις τῆς ἀνεξαρτησίας

ποδίστρια[4]. Στις 10 Απριλίου 1828, σε πιεστήριο που κατασκεύασε ο εξ Ιωαννίνων Θωμάς Κακαγιάννης, κυκλοφόρησε η «Ανεξάρτητος Εφημερίς της Ελλάδος». Στα άρθρα της, όπου ταραχοποιοί και επικίνδυνοι τυχοδιώκτες στηλιτεύονται με σφοδρότητα, καταγγέλλεται επίμονα η διαφθορά του κρατικού μηχανισμού, η κατάληψη δημόσιων θέσεων από αναξιόπιστους κι ανίκανους ανθρώπους. Η έκδοση του «Ανεξάρτητου» στην Αίγινα, πάντως, σταμάτησε αιφνίδια στις 29 Μαΐου 1828. Το τελευταίο αιγινήτικο φύλλο αναφέρεται στην επιτυχή από την Κυβέρνηση αντιμετώπιση της επιδημίας της πανώλης, που είχε πλήξει τα νησιά του Σαρωνικού και την Πελοπόννησο.

Ο Κυβερνήτης πήρε άμεσα δραστικά μέτρα εναντίον της μάστιγας, που «μας

1 Since 1829 it was published also in French under the name Courrier de la Gréce

2 "Spitara" and "Magazara" were adjacent buildings owned by the Logothetis family. C Koulikourdis, Aegina III, p 87

3 GGG 1828, p. κc'

4 IEE. P. 464

4 ΓΕΕ 1828, σ. κγ΄

2

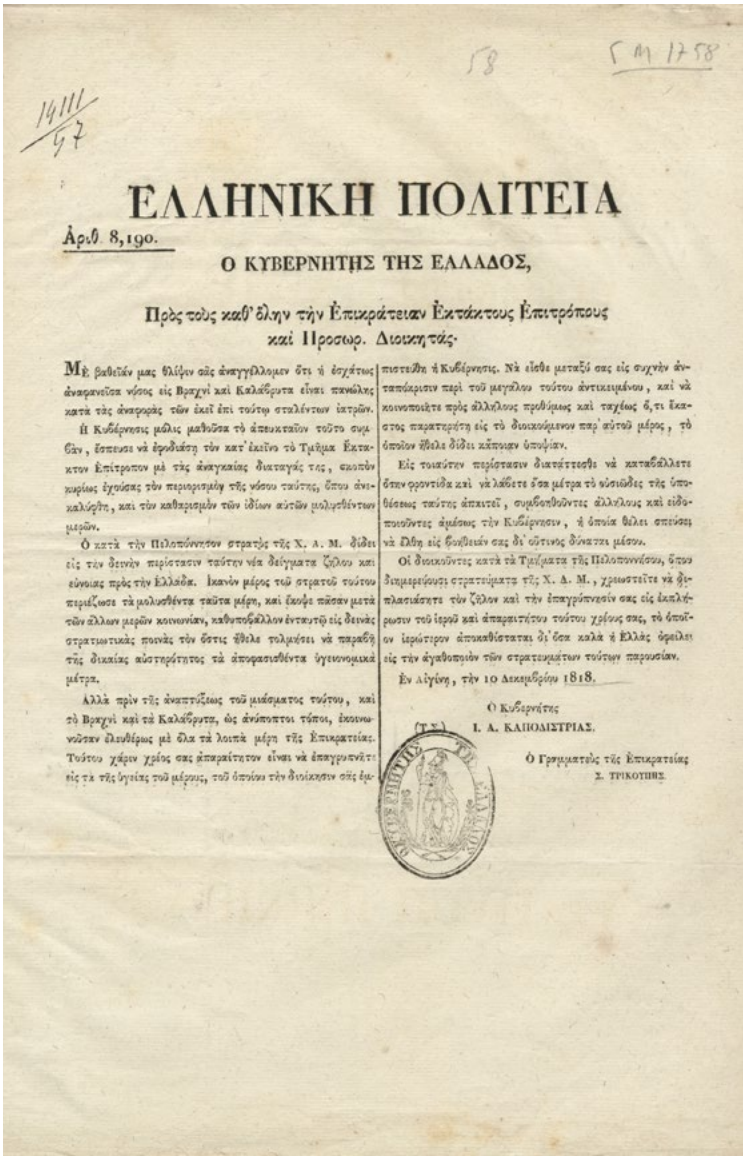

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἀριθ. 8,190.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Πρὸς τοὺς καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρ. Διοικητάς.

Μὲ βαθεῖάν μας θλίψιν σᾶς ἀναγγέλλομεν ὅτι ἡ ἐσχάτως ἀναφανεῖσα νόσος εἰς Βραχνὶ καὶ Καλάβρυτα εἶναι πανώλης κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ἐκεῖ ἐπὶ τούτῳ σταλέντων ἰατρῶν.

Ἡ Κυβέρνησις μόλις μαθοῦσα τὸ ἀπευκταῖον τοῦτο συμβὰν, ἔσπευσε νὰ ἐφοδιάσῃ τὸν κατ' ἐκεῖνο τὸ Τμῆμα Ἔκτακτον Ἐπίτροπον μὲ τὰς ἀναγκαίας διαταγάς της, σκοπὸν κυρίως ἐχούσας τὸν περιορισμὸν τῆς νόσου ταύτης, ὅπου ἀνεκαλύφθη, καὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰδίων αὐτῶν μολυσθέντων μερῶν.

Ὁ κατὰ τὴν Πελοπόννησον στρατὸς τῆς Χ. Α. Μ. δίδει εἰς τὴν δεινὴν περίστασιν ταύτην νέα δείγματα ζήλου καὶ εὐνοίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ἱκανὸν μέρος τοῦ στρατοῦ τούτου περιέζωσε τὰ μολυσθέντα ταῦτα μέρη, καὶ ἔκοψε πᾶσαν μετὰ τῶν ἄλλων μερῶν κοινωνίαν, καθυποβάλλον ἐνταυτῷ εἰς δεινὰς στρατιωτικὰς ποινὰς τὸν ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ παραβῇ τῆς δικαίας αὐστηρότητος τὰ ἀποφασισθέντα ὑγειονομικὰ μέτρα.

Ἀλλὰ πρὶν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μιάσματος τούτου, καὶ τὸ Βραχνὶ καὶ τὰ Καλάβρυτα, ὡς ἀνύποπτοι τόποι, ἐκοινωνοῦσαν ἐλευθέρως μὲ ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας. Τούτου χάριν χρέος σας ἀπαραίτητον εἶναι νὰ ἐπαγρυπνῆτε εἰς τὰ τῆς ὑγείας τοῦ μέρους, τοῦ ὁποίου τὴν διοίκησιν σᾶς ἐμπιστεύθη ἡ Κυβέρνησις. Νὰ εἶσθε μεταξύ σας εἰς συχνὴν ἀνταπόκρισιν περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀντικειμένου, καὶ νὰ κοινοποιῆτε πρὸς ἀλλήλους προθύμως καὶ ταχέως ὅ,τι ἕκαστος παρατηρήτῃ εἰς τὸ διοικούμενον παρ' αὐτοῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ἤθελε δίδει κἄποιαν ὑποψίαν.

Εἰς τοιαύτην περίστασιν διατάττεσθε νὰ καταβάλλετε ὅσην φροντίδα καὶ νὰ λάβετε ὅσα μέτρα τὸ οὐσιῶδες τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀπαιτεῖ, συμβοηθοῦντες ἀλλήλους καὶ εἰδοποιοῦντες ἀμέσως τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία θέλει σπεύσει νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν σας δι' οὗτινος δύναται μέσου.

Οἱ διοικοῦντες κατὰ τὰ Τμήματα τῆς Πελοποννήσου, ὅπου διημερεύουσι στρατεύματα τῆς Χ. Α. Μ., χρεωστεῖτε νὰ διπλασιάσητε τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐπαγρύπνησίν σας εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ καὶ ἀπαραιτήτου τούτου χρέους σας, τὸ ὁποῖον ἱερώτερον ἀποκαθίσταται δι' ὅσα καλὰ ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει εἰς τὴν ἀγαθοποιὸν τῶν στρατευμάτων τούτων παρουσίαν.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 10 Δεκεμβρίου 1818.

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

3

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ
ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ
ΚΑΙ
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ,
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ
ΥΠΟ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΑΖΗ
ΤΟΥ ΕΚ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ,
ΠΡΩΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ, ΜΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΑΡΧΟΥ
ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ.
ΑΦΙΕΡΟΘΕΙΣΑ ΔΕ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ
ΤΩΙ ΣΕΒΑΣΤΩΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΙ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.
Μ. Κ.
ΕΝ ΑΙΓΙΝΗΙ,
ΕΝ ΤΗΙ ΕΘΝΙΚΗΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΙ
ΔΙΕΤΘΥΝΟΜΕΝΗΙ ΠΑΡΑ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΗ.
1828.

4

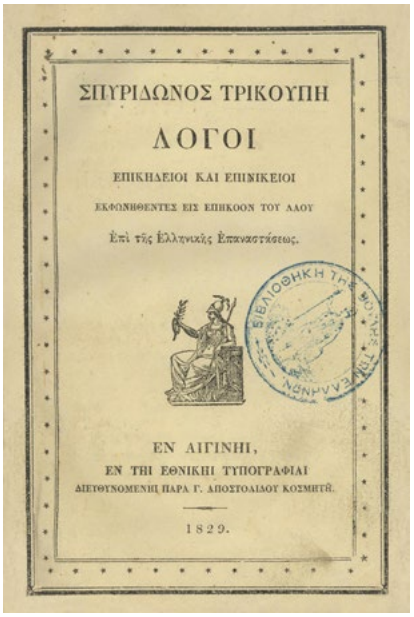

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗ
ΛΟΓΟΙ
ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΝΙΚΕΙΟΙ
ΕΚΦΩΝΗΘΕΝΤΕΣ ΕΙΣ ΕΠΗΚΟΟΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
Ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.
ΕΝ ΑΙΓΙΝΗΙ,
ΕΝ ΤΗΙ ΕΘΝΙΚΗΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΙ
ΔΙΕΤΘΥΝΟΜΕΝΗΙ ΠΑΡΑ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΗ.
1829.

1. Ανεξάρτητος εφημερίς της Ελλάδος 1828. / Ανεξάρτητος εφημερίς της Ελλάδος 1828.

2. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Έκτακτους Επιτρόπους για την αντιμετώπιση της πανώλης, Αίγινα 10.12.1828. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο*. / Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Έκτακτους Επιτρόπους για την αντιμετώπιση της πανώλης, Αίγινα 10.12.1828. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

3-4. Εκδόσεις της Εθνικής Τυπογραφίας στην Αίγινα. / Εκδόσεις της Εθνικής Τυπογραφίας στην Αίγινα.

εφίλευσεν ο Ιμβραήμ»: διόρισε έκτακτες επιτροπές υγείας στην Αίγινα, στο Ναύπλιο και στον Πόρο· η Ύδρα και οι Σπέτσες μπήκαν σε αυστηρό ναυτικό αποκλεισμό υπό την επιτήρηση του φιλέλληνα Κάρολου Φαβιέρου· ο ίδιος ο Κυβερνήτης επόπτευσε την κατάσταση στα γύρω νησιά. Επιστρέφοντας στην Αίγινα, μπήκε και αυτός σε καραντίνα στην Περιβόλα του Βούλγαρη και έστειλε στις Σπέτσες και στην Ύδρα δύο πλοία με τρόφιμα και χρήματα για τους φτωχότερους κατοίκους. Τα αυστηρά μέτρα παρέλυσαν το εμπόριο και προκάλεσαν αντιδράσεις εναντίον του.

Ο αδελφός του Βιάρος, έκτακτος Επίτροπος των Δυτικών Σποράδων, προσπάθησε να καθησυχάσει τους κάτοικους της Αίγινας με προκήρυξή του: «Φίλοι Αιγινήται, δεν αγνοεί η Κυβέρνησις και δεν αγνοώ ούτε εγώ ότι τα υγειονομικά καταστήματα είναι αυστηρά και προξενούσι έξοδα και αφαιρούσιν κέρδη των

on a printing press which was made by Thomas Kakayiannis from Ioannina. The newspaper published articles which heavily stigmatized troublemakers and dangerous adventurers, persistently denouncing the corruption of the state apparatus and the holding of public positions by unreliable and incompetent people. However, the circulation of the "Independent" was abruptly stopped in Aegina on the 29th of May 1828. Its last Aeginetan edition featured the Government's successful handlings of the plague which had afflicted the Saronic islands and the Peloponnese.

1. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831). Λιθογραφία «εκ του πολυχρωμολιθογραφείου του Ι.Δ. Νεράντζη», Λειψία χ.χ. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831). Λιθογραφία «εκ του πολυχρωμολιθογραφείου του Ι.Δ. Νεράντζη», Λειψία χ.χ. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

2. Το πρώτο Τυπογραφείο της Ελλάδας στην Αίγινα. Φωτογραφία: *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Το πρώτο Τυπογραφείο της Ελλάδας στην Αίγινα. Φωτογραφία: Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

3. Σφραγίδα με το αρχικό του Ιω. Καποδίστρια. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Σφραγίδα με το αρχικό του Ιω. Καποδίστρια. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

4. Σφραγίδα με ξύλινη λαβή του Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Σφραγίδα με ξύλινη λαβή του Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

ανθρώπων. Φίλοι Αιγινήται, θαρρείτε εις τον Θεόν και την Κυβέρνησιν και μη φοβηθήτε ζημίας, διότι άτομα ολίγα εις λαόν ευνομούμενον κακόβουλα και άτακτα, τον όλεθρόν των μόνον προξενούσι[5]».

Τα αυστηρά μέτρα απέδωσαν, η εξάπλωση της επιδημίας περιορίστηκε αισθητά. Στην Αίγινα σε διάστημα εννέα ημερών από τους 45.000 κατοίκους δεκατρείς μόνο πέθαναν και μόνο τριάντα ασθένησαν[6]. Όμως κρούσματα εμφανίζονταν σε άλλες περιοχές. Ο Κυβερνήτης, πιστός χριστιανός αλλά και επιστήμονας γιατρός, με το ψήφισμα «Περί υγειονομικών διατάξεων» (15/20.8.28) όρισε: «Υποχρεούνται οι κάτοικοι να μένουν εις τα ίδια. Εμποδίζεται πάσα θρησκευτική τελετή. Δεν σημαίνονται οι κώδωνες».

Οι εξελίξεις στον ελλαδικό χώρο ελκύουν το ενδιαφέρον των Δυνάμεων. Όπως διαπιστώνεται στη Γενική Εφημερίδα, «πλήθος πολεμικών πλοίων συνέρρευσαν εις τον όρμον της νήσου μας». Στο φύλλο 33 της 9ης Μαΐου 1828 καταγράφεται εντυπωσιακή εικόνα από δέκα αγκυροβολημένα γύρω από την Αίγινα πολεμικά πλοία: εκτός από φρεγάτες, τη γαλλική "Ήρα", την αγγλική "Αδριανή", μία αμερικανική και τη ρωσική "Ελένη", ήταν αγκυροβολημένα δίκροτα,

5 Ό. π., αρ. 38/26 Μαΐου 1828

6 ΓΕΕ έτος Γ΄, αρ. 31/ 2 Μαΐου 1828

❸

❹

The Governor took immediate and drastic measures against the scourge, which "Ibrahim gifted to us": he appointed emergency health committees in Aegina, Nafplion and Poros. Both Hydra and Spetses entered into a strict naval blockade under the supervision of Philhellene Karolos Favieros. Kapodistrias himself reviewed the situation in the surrounding islands sending two ships to Spetses and Hydra with money and food supplies for the people. Upon returning to Aegina, he went into quarantine in the Perivola of Voulgaris. However, these tough measures paralyzed trade causing an outrage among the people.

His brother Viaros, the Extraordinary Commissioner of Western Sporades, issued a proclamation, which attempted to ease the fears of the people of Aegina: "Aeginetan friends, neither the Government nor I disregard the fact that the health measures are severe, creating costs and retrieving profits from the people. Aeginetan friends, trust in God and in the Government and do not fear for the damages incurred, because the few who act maliciously and disorderly, from among the law abiding people, bring destruction only upon themselves[5]».

The strict measures paid off and the spread of the epidemic was reduced significantly. In Aegina, within a period of nine days, out of a population of 45.000 only thirteen people died and thirty fell ill[6]. But cases did occur in other areas. The Governor, who was a faithful Christian but also a medical doctor, issued a resolution "On health regulations" (15/20/8/28) stipulating that: "people must stay in their households. All religious ceremonies are prohibited and churches will not ring their bells."

Meanwhile the developments in Greece attracted the interest of the Powers. In the General Gazette it was reported that "a big number of warships have gathered in the bay off our island." Issue 33 of May 9 1828 recorded an impressive account of ten warships which were at anchor around Aegina. These included four frigates, namely the French "Hera," the English "Adriani," the Russian "Eleni," and an anonymous American frigate. Also at anchor were two Russian doubles, the "Azov" and the

5 Ό. π., αρ. 38/26 Μαΐου 1828

6 Ibid, no 38/26 May 1828

1. «Η απόβασις του Γαλλικού στρατού στον Μοριά». Λιθογραφία από: ΓεώργιοςΤσούλιος, Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως, τ.2, Αθήνα 1970. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / «Η απόβασις του Γαλλικού στρατού στον Μοριά». Λιθογραφία από: ΓεώργιοςΤσούλιος, Ιστορικόν λεύκωμα της Ελληνικής Επαναστάσεως, τ.2, Αθήνα 1970. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Βεβαίωση του Καποδίστρια οτι έλαβε οικονομική βοήθεια 50000 φράγκων από τη γαλλική κυβέρνηση, συνυπογράφει ο Γενικός Γραμματέας Επικρατείας Σπυρίδων Τρικούπης. Αίγινα 21/08/1828. / Βεβαίωση του Καποδίστρια οτι έλαβε οικονομική βοήθεια 50000 φράγκων από τη Γαλλική Κυβέρνηση, συνυπογράφει ο Γενικός Γραμματέας Επικρατείας Σπυρίδων Τρικούπης.Αίγινα 21/08/1828.

"Alexander Nevski," the English destroyer "Warspite" and the gun-brig "Mastiff", the French brig ship "Alakritis" and the Austrian brig ship "Veneton" and the schooner "Agrypnos[7]."

Causing panic to the Turks, the Russian army had crossed the Danube and was advancing on Constantinople. In August, by order of the three Powers, French general Maison arrived in the Peloponnese with a force of 14.000 men to force the withdrawal of Ibrahim's troops. During the same time, the Treaty of Alexandria was signed in Egypt (August 9, 1828) and two ships, a French and an English, transported to Aegina the first hundred and ninety four (194) freed hostages[8]."

Philhellenes from abroad tried to alleviate the suffering of the Greek people by sending shipments of food and clothing. From New York alone, a shipment arrived with: "1.310 garments, 2.300 pairs of shoes, 270 yards of cloth, 30 woollen covers, a ton of Calico[9], Russian cloth, and iron hardware products such as scissors, buttons etc., as well as wire, needles and chevrons[10]." The Philhellene physician, Dr Samuel G. Howe, travelled from the United States to Aegina, "the seat of the government," accompanying a cargo of food supplies and clothing, which was sent by the American Philhellenes, and which was so large that he hired three boats, employed eighteen workers and

7 GGG year C' no 31/2 May 1828
8 Ibid no. 33/9 May 1828
9 Woollen white cloth from Calcutta
10 GGG, year C', no. 56/4 August 1828

❷

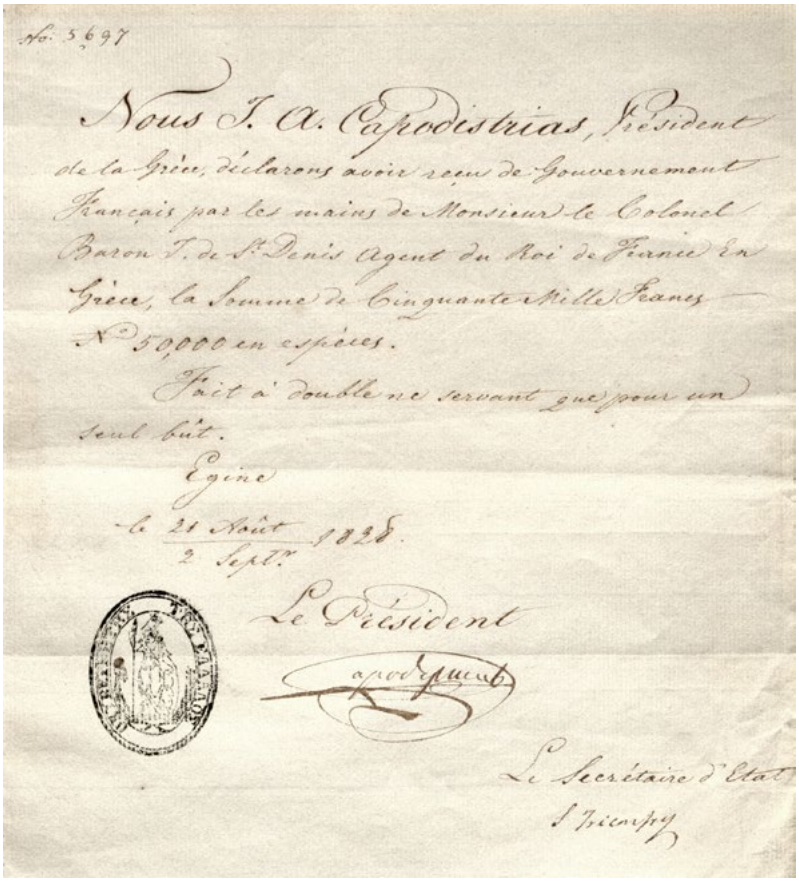

No. 5697

Nous J. A. Capodistrias, Président de la Grèce, déclarons avoir reçu du Gouvernement Français par les mains de Monsieur le Colonel Baron T. de St Denis Agent du Roi de France en Grèce, la Somme de Cinquante Mille Francs N° 50,000 en espèces.

Fait à double ne servant que pour un seul but.

Egine

le 21 Août / 2 Sept.r 1828.

Le Président

Capodistrias

Le Secrétaire d'Etat

S. Trikoupis

rented warehouses in order to distribute it[11]. Problems of distribution such as thefts, abuse or injustices were relatively minor compared to the major dangers threatening the aid missions, such as pirate ambushes and transatlantic voyages.

The Greek regions which had revolted (against the Turks) expected that they be included in the Free State. But were very disappointed when the London Protocol (November 4, 1828) only included the Peloponnese and the Cycladic islands. And were equally displeased with the next Protocol (March 10, 1829) particularly the boundary along the Pagasitikos – Amvrakikos line, the large annual tribute to the Sultan, and the imposition of a hereditary

11 Samuel Howe, Diaries from the Struggle 1825-1829, ed. Karavias Dion., Athens 1971 p.192

δύο ρωσικά, το "Αζόφ" και το "Αλέξανδρος Νιέφσκι" και το αγγλικό "Ουάρσπιτ", όπως και μπρίκια, το αγγλικό "Μάστιφ", το γαλλικό "Αλακριτή" και το αυστριακό "Βένετον" αλλά και μια γολέττα, η αυστριακή "Άγρυπνος"[7].

Προκαλώντας πανικό στους Τούρκους, ο ρωσικός στρατός είχε διαβεί τον Δούναβη και προέλαυνε προς την Κωνσταντινούπολη. Στην Πελοπόννησο τον Αύγουστο, με εντολή των τριών Δυνάμεων, είχε φτάσει ο Γάλλος στρατηγός Μαιζών με 14.000 άνδρες, για να υποχρεώσει σε αποχώρηση τα στρατεύματα του Ιμπραήμ. Παράλληλα, στην Αίγυπτο υπογράφτηκε η Συνθήκη της Αλεξάνδρειας (9 Αυγούστου 1828) και στην Αίγινα έφτασαν δύο πλοία, ένα γαλλικό και ένα αγγλικό, με τους πρώτους εκατόν ενενήντα τέσσερις αιχμάλωτους, που είχαν ελευθερωθεί[8].

Από το εξωτερικό φιλέλληνες προσπαθούσαν με αποστολές σε ρουχισμό και τρόφιμα να ανακουφίσουν τους πάσχοντες. Μόνο από τη Νέα Υόρκη είχαν φτάσει «1.310 ενδύματα, 2.300 ζυγαί υποδημάτων, 270 υάρδαι πανίου, 30 μάλλινα σκεπάσματα, εις τόμος καλίκου[9], πανίον ρωσικόν, σιδηρικά είδη, οίον ψαλίδια, κομβία κλπ, καθώς και σύρμα, βελόναι και σειρήτια[10]». Ο φιλέλληνας γιατρός Σάμουελ Γ. Χάου επέστρεψε από την Αμερική στην Αίγινα, «έδρα της Κυβερνή-

7 Ό. π. , αρ. 33/9 Μαΐου 1828

8 Ό. π. , αρ. 67/ 12 Σεπτεμβρίου 1828

9 Βαμβακερό λευκό ύφασμα από την Καλκούτα

10 ΓΕΕ, έτος Γ΄, αρ. 56/ 4 Αυγούστου 1828

❶

Ἀρ. 2306

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν Γενικὸν Ἀρχηγὸν τῶν Πελοποννησιακῶν ὅπλων Κύριον Θεόδωρον Κωλοκοτρώνην.

Η Κυβέρνησις, [illegible] τῆς, ὑπ' Ἀρ. 2,227 Διαταγῆς της, σὲ προητοίμασεν [illegible] ὁποίας σήμερον σὲ διευθύνει λεπτομερεῖς ὁδηγίας [illegible] τοῦ τρόπου, καθ' ὃν νομίζει ὅτι διατάττουσα τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον στρατιωτικὰ θέλει φθάσει εἰς τὸν διπλοῦν σκοπὸν τοῦ νὰ προφυλάξῃ, ὅσον εἶναι δυνατὸν, τὸν πολυπαθῆ λαὸν ἀπὸ τὰ μεγάλα δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα θέλει ἐπιφέρει τὸ μελετώμενον κίνημα τῆς ἀπελπισίας τοῦ Ἰβραχίμη, καὶ τοῦ νὰ ματαιώσῃ κατὰ μέρος τὰς ἐλπίδας τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ ὁποίου ὁ σκοπὸς εἶναι βέβαια νὰ θρέψῃ τὰ στρατεύματά του ἀπὸ τοὺς καρποὺς, τοὺς ὁποίους μὲ τόσους ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὁ ταλαίπωρος Ἕλλην ἡτοίμασε, διὰ νὰ προφθάσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς πεινώσης οἰκογενείας του.

Ἡ περίστασις καὶ ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἑνὸς προσεχοῦς κινήματος τοῦ ἐχθροῦ δὲν συγχωροῦν τὸν τακτικὸν ὀργανισμὸν χιλιαρχιῶν, οὐδὲ τὸν ἀκριβῆ κανονισμὸν τῆς ποσότητος τῶν στρατιωτῶν, τοὺς ὁποίους κατ' ἀναλογίαν πρέπει νὰ χορηγήσῃ ἕκαστον τῶν Τμημάτων τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ πεῖρα πρὸς τούτοις ἀπέδειξεν ὅτι ὁ συγκεντρισμὸς εἰς ἓν γενικὸν στρατόπεδον πολλῶν χιλιάδων στρατιωτῶν λαμβανομένων κατ' ἀναλογίαν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, ὄχι μόνον δὲν ἔφερε κἀνὲν καλὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ἀπέβη καὶ ἐπιζήμιος: ἁ διότι, ὅπου ἐσυστήθη τοιοῦτον πολυάριθμον στρατόπεδον, δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ προμηθευθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὰς τροφὰς, αἱ ὁποῖαι διὰ τὴν ἐρήμωσιν τοῦ τόπου ἦτον ἀδύνατον νὰ προμηθευθῶσιν ἀπὸ τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον μέρη· καὶ διὰ τὴν στέρησιν τῶν ἀναγκαίων μέσων ἦτον ἐπίσης ἀδύνατον νὰ μετακομισθῶσι τακτικῶς ἀπὸ τὰς ἀποθήκας, καὶ ἂν ὑπῆρχον εἰς αὐτάς· β, διότι ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐμποδίσθη ποτὲ εἰς τὰ κινήματά του, ἀλλὰ μάλιστα φερόμενος μὲ τακτικὴν ἐπιτηδειότητα ποτὲ μὲν εἰς τὰ πλάγια, ποτὲ δὲ εἰς τὰς ὄπισθεν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου ἐπαρχίας, ἔφερε πάντοτε τὴν διάλυσίν του, ἑπόμενον φυσικὸν τῆς ἀνάγκης, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο οἱ στρατιῶται τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἰσέβαλεν ὁ ἐχθρὸς, νὰ τρέξουν διὰ νὰ ἀσφαλίσουν τὰ γυναικόπαιδά των, καὶ νὰ τὰ σώσουν ἀπὸ τὸν κίνδυνον.

Ἡ σημερινὴ τῶν πραγμάτων κατάστασις δὲν μᾶς συγχωρεῖ νὰ ἐλπίσωμεν διαφορετικὰ ἀποτελέσματα, ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὴν αὐτὴν μέθοδον τοῦ συγκεντρισμοῦ πολυαριθμων στρατοπέδων. Διότι καὶ οἱ στρατιῶταί μας εἶναι οἱ αὐτοὶ, καὶ ὁ τόπος ἐξ ἴσου ἐρημωμένος, καὶ τὰ μέσα τῆς μετακομίσεως τῶν τροφῶν ὄχι ὀλιγώτερον δυσκολοπρομήθευτα· εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς ἄλλην μέθοδον, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀκόλουθος.

Α. Ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς κρατεῖ σήμερον μίαν γραμμὴν εἰς τὴν παραλίαν τ[illegible] Μεσσηνίας, καὶ εἶναι ἄγνωστον πρὸς ποῖον [illegible] ἐνηθῇ, εἶναι ἀνάγκη νὰ συστήσωμεν μίαν ἄλλην γρα[illegible] ἐδὸν παράλληλον εἰς τὸ ἐνδότερον, καὶ αὕτη θέλει [illegible] ἀπὸ τὰ πέριξ τῆς Καλαμάτας ἕως εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀγουλινίτσαν. Τὰ Τμήματα, τὰ ὁποῖα θέλει διασχίζει αὕτη ἡ γραμμὴ, εἶναι τὰ τῆς Ἄνω, καὶ Κάτω Μεσσηνίας· ἀμέσως δὲ ὄπισθεν τούτων τὸ Κεντρικὸν Τμῆμα τῆς Ἀρκαδίας. Ἡ δύναμις λοιπὸν, τὴν ὁποίαν αἱ περιστάσεις καὶ τὰ μικρότατα μέσα, τὰ ὁποῖα σήμερον ἔχει ἡ Κυβέρνησις, τὴν συγχωροῦν νὰ κρατῇ εἰς κίνησιν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθῇ προσωρινῶς ἀπὸ ταῦτα τὰ Τμήματα· τὸ μὲν, διότι αὐτὰ πρῶτα φοβερίζονται ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ, τὸ δὲ, διότι οἱ στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι θέλουν συγκροτεῖ ταύτην τὴν δύναμιν, δὲν θέλουν ἀναγκασθῇ νὰ σκορπισθοῦν, ἐὰν ὁ ἐχθρὸς προχωρήσῃ ἀπὸ ὁποιονδήποτε μέρος τῆς γραμμῆς διὰ νὰ εἰσβάλῃ εἰς ἄλλο Τμῆμα.

Σχηματισμὸς τῆς εἰς κίνησιν Δυνάμεως.

Β. Αὕτη ἡ εἰς κίνησιν δύναμις θέλει συντεθῇ κατὰ τὸ παρὸν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδας ἐκλεκτῶν στρατιωτῶν, καὶ θέλει διαιρεθῇ εἰς τρία σώματα, τὸ ἓν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Δ. Πλαπούτα, τὸ ἄλλο ὑπὸ τὴν τοῦ στρατηγοῦ Νικήτα Σταματελοπούλου, καὶ τὸ τρίτον ὑπὸ τὴν τοῦ Γενναίου Κωλοκοτρώνη.

Γ. Ἕκαστον τῶν τριῶν σωμάτων θέλει διαιρεθῇ εἰς ἑκατοντάδας, ἢ εἰς, ὡς ἔγγιστα τῶν ἑκατοντάδων, μικρὰ σώματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλουν ἐκλεχθῇ καὶ διορισθῇ προσωρινῶς οἱ εἰς τὰς προλαβούσας περιστάσεις φανέντες πολεμικώτεροι μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν.

Δ. Τὰ εἰς κίνησιν τρία σώματα θέλουν λαμβάνει τακτικῶς τὰς μερίδας καὶ τὰ σιτηρέσιά των, ὅπως ἐδιωρίσθησαν διὰ τὰς χιλιαρχίας, κατὰ τὴν ὑπ' Ἀρ. 180 Διάταξιν, ἀφοῦ πρῶτον ἐπιθεωρηθῶσιν ἀπὸ τὸν ἐπὶ τούτῳ διωρισμένον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ καταστρωθῶσιν [illegible] στικοὶ [illegible] ἕκαστον σώματος κατὰ τὴν τάξιν.

Οἱ ἀρχηγοὶ [illegible] ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται αὐτῶν τῶν σωμάτων θέλουν ὁρκισθῇ τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον.

Θέσις καὶ τόπος ἐνεργείας τῶν κινητῶν σωμάτων.

Ε. Ἕκαστον τῶν σωμάτων θέλει τοποθετηθῇ εἰς τὴν ἁρμοδιωτέραν θέσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας προείπομεν γραμμῆς: δηλαδὴ ἀπὸ τὰ περὶ τὴν Καλαμάταν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀγουλινίτσαν.

ΣΤ. Οἱ τρεῖς ἀρχηγοὶ τῶν σωμάτων θέλουν συνεννοηθῇ καὶ μεταξύ των καὶ μὲ τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους τῶν ἐπὶ τῆς γραμμῆς Τμημάτων, ὥστε νὰ φυλάττεται μεταξύ των ἡ συγκοινωνία, νὰ γνωστοποιῶνται ἀμοιβαίως καὶ αὐτὰ τὰ μικρότερα κινήματα τοῦ ἐχθροῦ, [illegible] νὰ δίδεται ἢ λαμβάνεται ἡ ἀνήκουσα βοήθεια.

Ζ. Οὔτε ὁ σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε κατ' ὀρθὸν λόγον δυνατὸν εἶναι, κἀνὲν τῶν τριῶν σωμάτων μεμονωμένον νὰ δεχθῇ τὴν προσβολὴν ἢ ὁλοκλήρου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, ἢ μέρους αὐτοῦ ἀνωτέρας δυνάμεως, καὶ ἱκανοῦ νὰ κυριεύσῃ τὴν θέσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Κάθε μάχη, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἤθελον ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην φυγῆς βιαίας, καὶ ἑπομένως ζημίας μεγάλης εἰς φονευμένους ἢ αἰχμαλώτους, εἶναι ἀσύμφορος, καὶ οἱ ἀρχηγοὶ ὀφείλουν νὰ τὴν ἀποφεύγουν ἐκ προμελέτης. Χρέος των δὲ εἶναι νὰ μεταχειρίζωνται τὰς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των ἑκατοντάδας, ἢ μικρὰ σώματα, εἰς ἐνέδρας συνεχεῖς καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τοῦ εἰς κίνησιν ἐχθρικοῦ στρατοῦ· νὰ καταλαμβάνουν τὰς στενὰς διόδους, διὰ τῶν ὁποίων διαβαίνει ἢ μέλλει νὰ διαβῇ ὁ ἐχθρὸς νὰ ἐπιτίθενται εἰς τὰ μεμονωμένα σώμ[illegible] του, ὅπου καὶ ἂν τὰ ἀπαντῶσι, τόσον εἰς τὰ [illegible] εἰς τὰς ἐμπροσθοφυλακὰς καὶ ὀπισθοφυλακὰς [illegible] νὰ ἀρπάζουν τὰς ὁποίας ἤθελε δυνηθῇ νὰ συνάξῃ τροφάς· νὰ ὑπερασπίζωνται τοὺς ἀδυνάτους κατοίκους, καὶ νὰ ἀπασχολοῦν τὸν ἐχθρὸν, διὰ νὰ δώσουν εἰς τούτους καιρὸν νὰ τραβιχθοῦν καὶ ν' ἀσφαλίσουν τὰ γυναικόπαιδά των: καὶ ὅταν μόνοι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὸ κάμουν, νὰ εἰδοποιοῦν καὶ τὰ πλησιέστερα κινητὰ σώματα, καὶ τὴν ἔνοπλον δύναμιν τοῦ Τμήματος, διὰ νὰ ἑνόνωνται μὲ αὐτοὺς, καὶ νὰ συντελῶσιν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπερασπίσεως· ἐν ἑνὶ λόγῳ εἰς κάθε μέρος νὰ συνακολουθοῦν τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ κάμνουν ἓν εἶδος κλεπτικοῦ πολέμου, ὅστις, ἐνῷ θέλει προξενεῖ μεγάλην βλάβην εἰς τὸν ἐχθρὸν, θέλει φέρει ὀλιγωτάτην ζημίαν εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των σώματα.

Διατάττεσαι λοιπὸν, ἅμα λάβῃς τὴν παροῦσαν, νὰ διορίσῃς τοὺς τρεῖς ὀνομασθέντας ἀρχηγοὺς τῶν εἰς κίνησιν σωμάτων, νὰ συνθέσωσι χωρὶς κἀμμίαν ἀναβολὴν καιροῦ τὰ σώματά των. Θέλεις δώσει εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀντίγραφον τούτων τῶν ὁδηγιῶν, καὶ δι' ἄλλων ἰδιαιτέρων σου θέλεις ἐκτανθῇ καὶ ἐξηγηθῇ πρὸς αὐτοὺς περὶ τῶν θέσεων, τὰς ὁποίας συμφέρει νὰ καταλάβουν κατὰ πρῶτον, καὶ εἰς τὰς ὁποίας θέλουν καταμετρηθῇ ἀπὸ τοὺς ἐπὶ τούτῳ διωρισμένους παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Θέλεις τοὺς διορίσει προσέτι νὰ προσέξουν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀξιωματικῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα διὰ σοῦ θέλουν παρουσιάσει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ οἱ ὁποῖοι, ἐὰν εἰς ταύτην τὴν περίστασιν φερθοῦν καλῶς, θέλουν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προτιμηθῶσιν εἰς τὴν μέλλουσαν σύστασιν τῶν ἀεικινήτων χιλιαρχιῶν.

Ἀπὸ τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον τῆς πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους ἐγκυκλίου τῆς Κυβερνήσεως βλέπεις, ὁποῖα μέτρα διορίζονται οὗτοι νὰ λάβουν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς ἐντὸς ἑκάστου Τμήματος ἐνόπλου δυνάμεως, καὶ ποῖα εἶναι τὰ χρέη τῆς δυνάμεως ταύτης. Θέλεις δώσει καὶ ταύτης ἀντίγραφον εἰς ἕκαστον τῶν ἀρχηγῶν τῶν τριῶν σωμάτων, διὰ νὰ ἠξεύρωσι πῶς ἔχουν νὰ συμπράξωσι μὲ αὐτὴν ἐν καιρῷ χρείας.

Ἐνόσῳ ὁ Ἰβραχίμης μένει εἰς ἡσυχίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἤδη κρατεῖ γραμμῆς, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κινητῶν σωμάτων θέλουν περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ παρατηροῦν τὰς θέσεις του, νὰ προσέχουν εἰς κάθε του κίνημα εἰδοποιοῦντες τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως διὰ σοῦ καὶ διὰ τῶν πλησιεστέρων Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ ἐνθαῤῥύνωσι τοὺς κατοίκους νὰ συνάξωσιν ὅσον μέρος τῶν καρπῶν των δύνανται, καὶ νὰ τὸ ἀποθέσωσιν εἰς ἀσφαλῆ μέρη. Χρεωστοῦν δὲ νὰ ἐνεργήσωσι τὰς ἀνωτέρω ὁδηγίας, καὶ ὅσα [illegible] συμφώνους μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν βάσιν α[illegible] ἤθελες τοὺς δώσει, ἅμα [illegible] τὰ σώματα [illegible] εἰς κίνησιν· καὶ τότε ἀπὸ αὐτοὺς κρέμαται νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπολήψεως τῆς Κυβερνήσεως, ἄξιοι τῶν ἐπαίνων ὅλου τοῦ κόσμου, ἄξιοι τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῶν κατοίκων, τοὺς ὁποίους θέλουν ὑπερασπισθῇ εἰς μίαν τόσον κρίσιμον περίστασιν.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 9 Μαΐου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρ[illegible]

❷

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ.

Ο Πληρεξούσιοί σας ἐπανέρχονται εἰς τὰς ἑστίας των, συνεπιφέροντες καὶ τὴν συλλογὴν τῶν πρακτικῶν τῆς Συνελεύσεως, ὡς ἀναντίρρητον δεῖγμα τοῦ ἔμφρονος ζήλου, δι' οὗ ἐξετέλεσαν τοὺς σκοπούς σας καὶ ἐδικαίωσαν πληρέστατα τὴν ἐμπιστοσύνην μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐτιμήσατε. Μερικὰ τῶν πρακτικῶν τούτων ἀφορῶσιν ἰδιαιτέρως τὰ συμφέροντα τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τὰ τῆς ἀξιοσεβάστου τῶν γεωργῶν τάξεως.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπεφορτίσθη νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἐκ συμφώνου μὲ τὴν Γερουσίαν, ὥστε νὰ προσδιορισθῇ εἰς ἑκάστην τῶν ἐπαρχιῶν ἔκτασις γῆς ἀνάλογος μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων της.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβεν ὡσαύτως τὸ νὰ προδιαθέσῃ καὶ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ σημερινοῦ περὶ δοσιμάτων κανονισμοῦ, καὶ, ἅμα ἀρχομένου τοῦ προσεχοῦς ἔτους, νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα μέλλουν νὰ ἀποφασισθοῦν. Τὸ τριτοδέκατον θέλει καταργηθῆ, χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο νὰ στερηθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἡ Ἐπικράτεια τοὺς ὁποίους ἐξ αὐτοῦ ἀποκαρποῦται πόρους.

Τὰ οἰκονομικὰ, ὁ τόσον σημαντικὸς οὗτος κλάδος τῆς διοικήσεως, θέλουν τροποποιηθῆ μὲ διαφόρους μεταρρυθμίσεις, τῶν ὁποίων ἀντικείμενον θέλει εἶναι ἡ σύστασις τρόπου εἰσπράξεως, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ βαρύνῃ παντάπασι τοὺς πολίτας, νὰ εἶναι ἐν ταὐτῷ καὶ πορισμικώτερος εἰς τὴν Ἐπικράτειαν.

Ἐπειδὴ ὅμως μέχρι τοῦ ἐρχομένου ἔτους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γένῃ κἀμμία μεταβολὴ, οἱ ὑπάρχοντες κανονισμοὶ θέλουν ἐνεργεῖσθαι ἕως τότε ἀκριβέστατα, καὶ οἱ δημόσιοι ὑπουργοὶ θέλουν ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τούτῳ μὲ τὴν ἐνδεχομένην προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν.

Ἡ Συνέλευσις ἔδωκε προσέτι τὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ προμηθεύσῃ διὰ δανείων εἰς τὸ ἔθνος τοὺς χρηματικοὺς πόρους, τῶν ὁποίων ἔχει κατεπείγουσαν ἀνάγκην.

Διὰ τῶν πόρων τούτων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ ὁποῖοι θέλουν εἶσθαι τὸ ἀποτέλεσμα προνοητικῆς καὶ δικαίας διοικήσεως, αἱ ἐπαρχίαι θέλουν ἀπολαύσει τὰ βοηθήματα, ὅσα χρειάζονται ἀφεύκτως, διὰ νὰ ἀνεγείρουν τὰς παρὰ τοῦ ἐχθροῦ κατεδαφισθείσας πόλεις, νὰ βελτιώσωσι τὴν γεωργίαν, καὶ νὰ ἀνεζωπυρήσωσι τέλος πάντων τὴν φιλοτεχνίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Ἐπὶ πᾶσιν ἡ ἐμψύχωσις τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς, ἡ σύστασις σχολείων τυπικῶν ἐν καιρῷ δὲ τῷ δέοντι καὶ σχολείων ἀνωτέρας τάξεως εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ἔδωκαν αἰτίαν νὰ γενῇ ἰδιαίτερον ψήφισμα, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις θέλει σπεύσει νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν.

Ἐκ τούτων πληροφορεῖσθε ὅτι ἡ θεραπεία τῶν δεινῶν σας καὶ ἡ εὐδαιμονία σας ὑπῆρξαν τὸ ἀντικείμενον τῶν βουλευμάτων τῶν Ἀντιπροσώπων σας καὶ τῆς κηδεμονίας τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ νὰ ἀποκτήσουν ὅμως οἱ ἀγῶνές των καὶ τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλονται ἐνεργητικότητα, πρέπει νὰ ἑνωθῆτε, ὥστε, χρείας τυχούσης, ν' ἀποκρούσετε τὰς ψευδολογίας καὶ δολίους μηχανουργίας, ὅσας ἤθελον ἀγωνισθῆ νὰ διαπλέξουν καὶ νὰ διασπείρουν ἀναμεταξύ σας ὅσοι ἐθελοκακοῦντες δὲν θέλουν νὰ γνωρίσουν τὰ ἀληθῆ τῆς πατρίδος συμφέροντα.

Ἐνδυναμωμένοι τοιουτοτρόπως, θέλετε ἠμπορέσει, ἕκαστος ἀναλόγως μὲ τὴν σφαῖραν τῶν καθηκόντων του, νὰ συντελέσετε ἰσχυρῶς εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναπλάσεώς σας.

Καὶ ἐπομένως δὲν θέλετε παύσει νὰ φαίνεσθε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἄξιοι τῶν εὐεργεσιῶν, ὅσας ἡ θεία πρόνοια ηὐδόκησε νὰ σᾶς χορηγήσῃ, καὶ τῆς εὐγενοῦς καὶ μεγαλοψύχου εὐνοίας, τὴν ὁποίαν ἔδειξαν πρὸς τὸν ἀγῶνά σας αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις καὶ οἱ χριστιανοὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων.

Ἐν Ἄργει, τὴν 6 Αὐγούστου 1829.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ.

1. Οδηγίες του Καποδίστρια προς τον Γενικό Αρχηγό των Πελοποννησιακών όπλων Θ.Κολοκοτρώνη για τη δημιουργία επίλεκτης στρατιωτικής δύναμης με στόχο την αντιμετώπιση του Ιμπραήμ, Αίγινα 9.5.1828. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Οδηγίες του Καποδίστρια προς τον Γενικό Αρχηγό των Πελοποννησιακών όπλων Θ.Κολοκοτρώνη για τη δημιουργία επίλεκτης στρατιωτικής δύναμης με στόχο την αντιμετώπιση του Ιμπραήμ, Αίγινα 9.5.1828. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

2. Προκήρυξη του Κυβερνήτη της Ελλάδος «προς τους Έλληνες», μετά την λήξη των εργασιών της Δ΄Εθνοσυνέλευσης στο Άργος, Αίγινα 23.8.1829. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Προκήρυξη του Κυβερνήτη της Ελλάδος «προς τους Έλληνες», μετά την λήξη των εργασιών της Δ΄Εθνοσυνέλευσης στο Άργος, Αίγινα 23.8.1829. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Le Globe.
Archives des initiations anciennes et modernes.
LE MARÉCHAL MAISON
Pair de France
Ancien Grand Officier d'Honneur
du Grand Orient de France

Ο στρατηγός μετέπειτα στρατάρχης Νικόλαος - Ιωσήφ Μαιζών (1771-1840), αρχηγός του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο. Λιθογραφία. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* /
Ο στρατηγός μετέπειτα στρατάρχης Νικόλαος - Ιωσήφ Μαιζών (1771-1840), αρχηγός του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος στην Πελοπόννησο. Λιθογραφία. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

σεως», συνοδεύοντας «ολόκληρον φορτίον επιτηδείων και ενδυμάτων», βοήθεια του αμερικάνικου κομιτάτου, που, για να τα διανείμει, νοίκιασε αποθήκες και για την εκφόρτωση μίσθωσε τρεις λέμβους και δεκαοκτώ εργάτες[11]. Οι δυσχέρειες της διανομής, οι φόβοι κλοπής, κατάχρησης ή αδικίας ήταν ασήμαντα πράγματα μπροστά στους κίνδυνους που έκρυβαν για τις εθελοντικές αποστολές το υπερατλαντικό ταξίδι και οι πειρατικές ενέδρες.

Οι επαναστατημένες ελληνικές περιοχές προσδοκούσαν ότι θα συμπεριλαμβάνονταν όλες στο ελεύθερο κράτος. Όμως η απογοήτευση ήταν μεγάλη, όταν, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου (4 Νοεμβρίου 1828), οι Δυνάμεις αποφάσισαν ότι στο νέο κράτος περιλαμβάνονταν μόνο η Πελοπόννησος και οι Κυκλάδες. Αλλά και το επόμενο Πρωτόκολλο (10 Μαρτίου 1829) δυσαρέστησε τους Έλληνες, καθώς καθόριζε περιορισμένα σύνορα στη γραμμή Παγασητικού-Αμβρακικού, μεγάλο ετήσιο φόρο στον Σουλτάνο και εκλογή κληρονομικού ηγεμόνα ερήμην του ελληνικού λαού, κατόπιν συνεννόησης των Δυνάμεων και της Πύλης! Η είδηση προκάλεσε την οργή του συγκεντρωμένου πλήθους στην παραλία της Αίγινας και ακούσθηκαν βαριές κατάρες για τους ξένους «προστάτες».

Οι αφίξεις γηγενών και ξένων παραγόντων στο νησί, συνήθως, περνούσαν διακριτικά, με σύντομες ανακοινώσεις στη Γενική Εφημερίδα. Κάθε εκδήλωση που επέφερε έξοδα ήταν απαγορευμένη από τον Κυβερνήτη. Όμως για την άφιξη του στρατηγού Μαιζών, που έδιωξε τον Ιμπραήμ από την Πελοπόννησο, οι δρόμοι φωτίστηκαν και η αγορά έξω από το σπίτι του Λογιωτατίδη, όπου κατοικούσε ο αντιπρέσβης της Γαλλίας, στολίστηκε με δάφνες και μυρσίνες (26 Απριλίου του 1829). Ο Κυβερνήτης πρώτος κάλεσε σε δείπνο τον υψηλό επισκέπτη και την επομένη το Πανελλήνιον προσκάλεσε τον στρατάρχη και τους αξιωματικούς των τριών Δυνάμεων στο Ορφανοτροφείο. Έξω από αυτό, μετά το δείπνο, «συνεκροτήθη χορός στρατιωτικός ελληνικός[12]».

Αλλά και ο Αλέξανδρος Κοντόσταυλος, διευθυντής του Νομισματοκοπείου, διοργάνωσε επίσημο χορό προς τιμήν του Γάλλου Μαρεσάλου και προκάλεσε μεγάλη εντύπωση με το μέγεθος της νεόκτιστης κατοικίας του, τα κομψά έπιπλα, την αγγλική μουσική και, κυρίως, την «κατ' Ευρωπαίους» τυπωμένη πρόσκληση[13]. Η άφιξη ξένων είχε αλλάξει τις συνήθειες των ντόπιων. Ένας ευρωπαϊκός αέρας έπνεε, που ξένιζε τον απλό κόσμο, καθώς έβλεπε τους άνδρες να φροντίζουν την εμφάνισή τους τόσο, ώστε και οι γυναίκες κοκκίνιζαν βλέποντας «τοιούτον καινοπρεπές φαινόμενον[14]». Στον Μαιζώνα «ως τεκμήριον της προς αυτόν ευγνωμοσύνης του Έθνους» ο εξοχότατος Κυβερνήτης πρόσφερε δύο σπαθιά, ένα βυζαντινό «χρυσοποίκιλτον και αδαμαντοκόλλητον», που του είχε χαρίσει η Μαντώ Μαυρογένους, κι ένα του στρατηγού Καραϊσκάκη[15].

11 Σάμουελ Χάου, Ημερολόγιο από τον Αγώνα 1825-1829, εκδ. Καραβίας Διον., Αθήνα 1971 σ. 192
12 Το Πανελλήνιον στεγαζόταν τότε στο Ορφανοτροφείο. Βλ. Γ. Κουλικούρδη, ό.π., σ. 133
13 Κωνσταντινόπουλου Χρήστου, Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια. Αθήνα 1968, σ. 71
14 Ανεξάρτητος Εφημερίς της Ελλάδος, Αίγινα, αρ. . 40/29 Μαΐου 1828
15 ΓΕΕ έτος Δ΄ αρ. 38-39/ 22 Μαΐου 1829

Prince to rule Greece, which would be selected by the Powers and the High Gate without the participation of the people in this procedure. The news enraged the crowds which were gathering on the beach and cursers were shouted out against the foreign "protectors".

The arrivals of native and foreign officials on the island were usually discreet and were reported in short announcements in the General Gazette. Any event which would incur costs was forbidden by the Governor. But when General Maison, who had forced Ibrahim Pasha out of the Peloponnese, arrived on the island the streets were lit and the market outside the house of Logiotatidis, where the deputy French ambassador lived, was adorned with laurels and myrtles (April 26, 1829). The Governor invited the French General to dine with him. The following evening, the Panhellenion invited the Commander And the officers of the three Powers and after dinner, there was Greek military dancing outside the orphanage[12]."

Also, the Director of the Mint, Alexandros Kontostavlos, organized a dance in the honour of the French Marshal impressing his guests with the size of his newly built house, elegant furniture, English music and above all with the printed invitation in "the European fashion.[13]" The arrival of foreigners had changed local customs. A European air was blowing and it was confusing for common people to see men take so much care of their appearance that women blushed at the sight of "such a novel phenomenon[14]." "As a token of the Nation's gratitude," the Governor offered to General Maison two swords, a byzantine "gold-plated and diamond studded" sworn which was a gift from Manto Mavrogenous, and one which belonged to general Karaiskakis[15].

The following month, Aegina paid tribute to another great philhellene, albeit in a different

12 At the time the Panhellenion was premised at the Orphanage. C. Koulikourdis,p.133
13 Christos Konstantinopoulos, Aegina in the years of Kapodistria, Athens 1968 p. 71
14 Independent Newspaper of Greece, Aegina, no. 40/29 May 1828
15 GGG year D'no. 38-39/22 May 1829

way. The body of Frank Abney Hastings, the founder of the Hellenic Navy, who had died from an injury at Aitolikon the year before, was embalmed and transferred to Aegina by order of the Governor Kapodistrias. The coffin was placed in an ancient tomb in the Orphanage[16]. On 20 May, 1829 the funeral ceremony was held at the Church of the Saviour in the Orphanage with the magnificence that the English admiral deserved and as a token of gratitude for his offices which greatly benefited Greece since the beginning of the revolution. Then, his body was carried on his ship "Karteria", the first steam powered warship of the Greek navy whose construction was ordered by the selfless philhellene, and accompanied by the Governor Kapodistrias, the Foreign Minister Spyridon Trikoupis and other state authorities was transported to Poros for burial[17].

Despite the great construction activity, the housing problem persisted in the city. In a letter to supreme commander Sir Church, the Governor writes that no residence in Aegina can be inhabited unless repaired first and readied by those willing to live in it. This was the reason he had not been urging anyone to come to Greece where "the sky is truly beautiful but the land lay barren, bearing flocks of refugees and beggars[18]."

Regardless, the recapture of the Mesolonghi (2 May 1829) was celebrated with magnificence in the Kapodistrian Aegina. By order of the Governor, a doxology was held at the Metropolitan church attended by the government and crowds of people. Secretary of State Spyridon Trikoupis delivered a moving, ceremonial speech to celebrate the liberation of his home city. At night, the city was lit and the Governor and the officials, both Greek and foreign, without invitation went to the house of Trikoupis where they danced and celebrated. In the two rooms of the ministerial mansion "under the windows, there was a couch or sofa on which the ladies were seated," and they were dressed in the traditional dresses

16 Kapodistrias had advised him in a letter (22 April 1828) to take precaution from "the new scourge, the plague."!

17 GGG ibid

18 I.A.Kapodistria, Letters (trasl. M.C. Shinas). Athens 1841 – 1843, v 1, p.365

❶

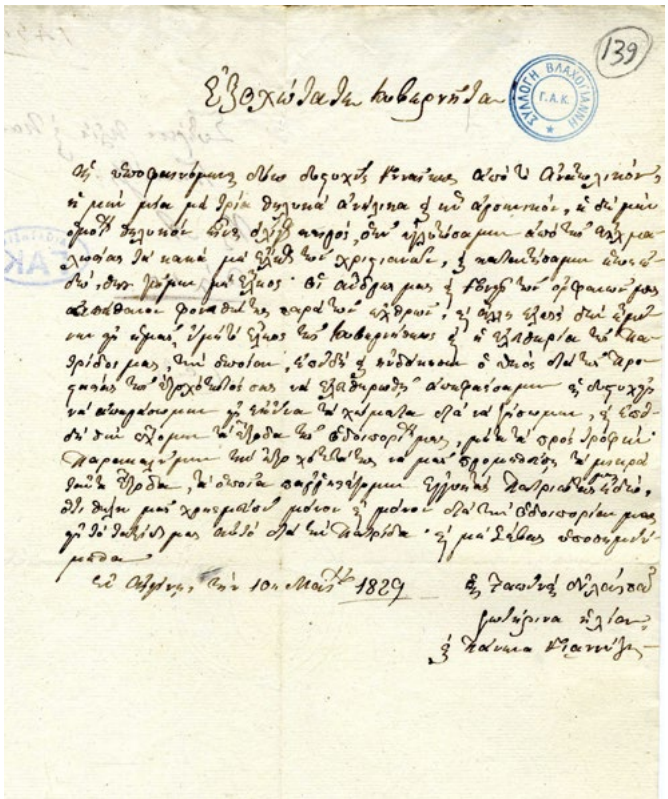

Τον επόμενο μήνα ένας άλλος μεγάλος φιλέλληνας τιμήθηκε στην Αίγινα με διαφορετικό, πάντως, τρόπο. Ο Φραγκίσκος Άστιγξ είχε πεθάνει πριν ένα χρόνο, μετά από τραυματισμό του στο Αιτωλικό και, με εντολή του Καποδίστρια, βαλσαμωμένος είχε μεταφερθεί και είχε τοποθετηθεί σε αρχαίο τάφο στο Ορφανοτροφείο[16]. Στις 20 Μαΐου 1829, στον ναό του Σωτήρος έγινε μεγαλοπρεπής επικήδεια τελετή, δείγμα τιμής και εθνικής ευγνωμοσύνης προς τον Άγγλο ναύαρχο, που από την αρχή του Αγώνα είχε προσφέρει επωφελέστατες υπηρεσίες στην Ελλάδα. Η σορός του, συνοδευόμενη από τον Κυβερνήτη, τον Τρικούπη και άλλους εκπρόσωπους της πολιτείας, επιβιβάστηκε στην «Καρτερία», στο πρώτο ατμοκίνητο πλοίο του ελληνικού στόλου, τη ναυπήγηση του οποίου είχε παραγγείλει ο ανιδιοτελής φιλέλληνας και κυβερνήτης του, για να μεταφερθεί και να ταφεί στον Πόρο[17].

Το πρόβλημα της εύρεσης στέγης στην πόλη παρέμενε οξύ, παρά τη μεγάλη οικοδομική δραστηριότητα. Όπως γράφει ο Κυβερνήτης σε επιστολή του προς τον αρχιστράτηγο Τσωρτς, καμία κατοικία της Αίγινας δεν μπορεί να κατοικηθεί, αν δεν την επισκευάσει και δεν τη συγυρίσει όποιος ενδιαφέρεται να την κατοικήσει. Γι' αυτό και δεν παρακινούσε κανένα να έλθει στην Ελλάδα, «διότι ο μεν ουρανός είναι πάγκαλος αληθώς, η δε γη στενάζει άγονος, αχθοφόρος σμήνους προσφύγων και επαιτών[18]».

16 Ο Καποδίστριας με επιστολή του (22 Απριλίου 1828) τον συμβούλευε να προφυλαχθεί «από την νέαν μάστιγα, την πανώλην»!

17 ΓΕΕ ό. π.

18 Καποδίστρια Ι. Α., Επιστολαί, (μετφρ. Μ.Γ. Σχινά). Αθήναι 1841-1843, τ. 1, σ.365

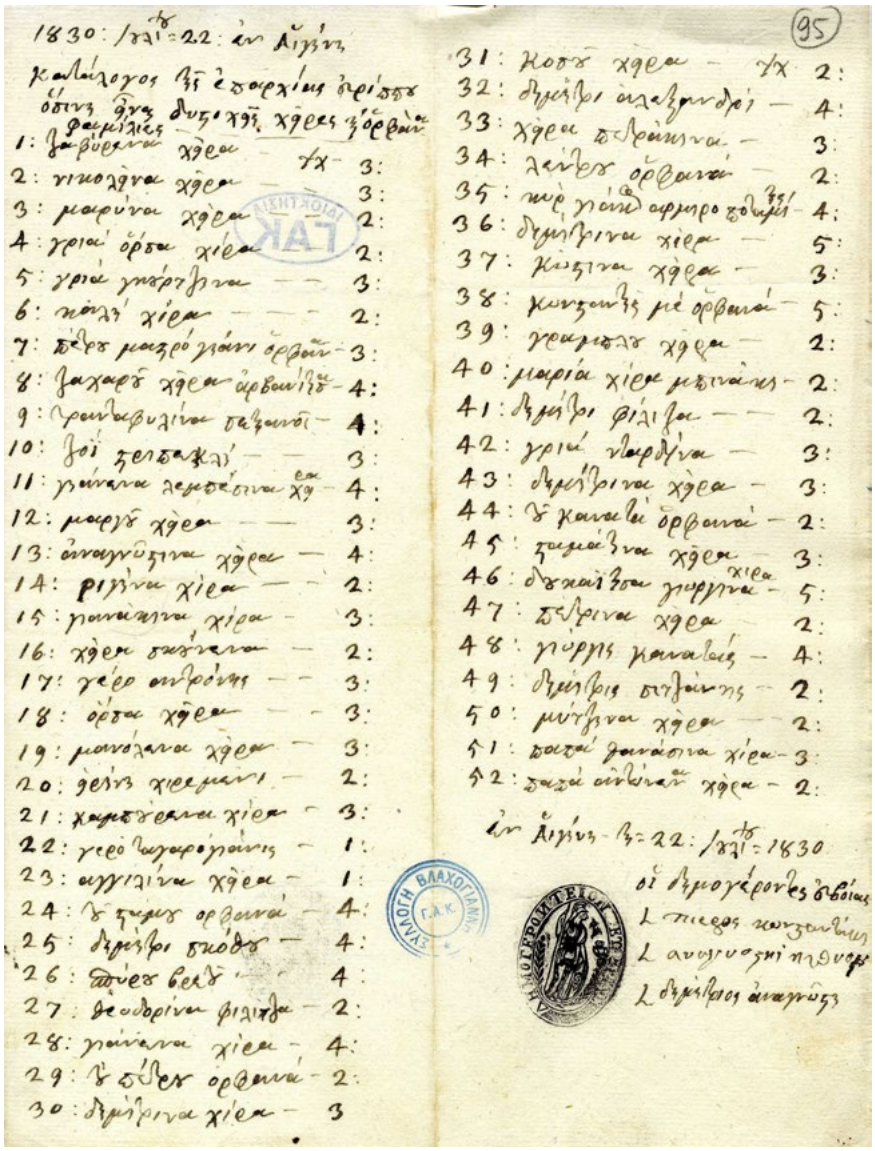

1. Επιστολή δύο χηρών από το Ανατολικό προς τον Ιω.Καποδιστρια με την οποία ζητούν οικονομική βοήθεια για να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, Αίγινα 10/5/1829. *ΓΑΚ – Κεντρική Υπηρεσία.* / Επιστολή δύο χηρών από το Ανατολικό προς τον Ιω.Καποδιστρια με την οποία ζητούν οικονομική βοήθεια για να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, Αίγινα 10.5.1829. ΓΑΚ – Κεντρική Υπηρεσία.

2. Κατάλογος χηρών και ορφανών της επαρχίας Ευρίπου, Αίγινα 22/7/1830. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Κατάλογος χηρών και ορφανών της επαρχίας Ευρίπου, Αίγινα 22.7.1830. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Πάντως, η ανακατάληψη του Μεσολογγίου (2 Μαΐου 1829) γιορτάστηκε με λαμπρότητα στην καποδιστριακή Αίγινα. Με εντολή του Κυβερνήτη έγινε δοξολογία στη Μητρόπολη, όπου παρέστησαν η Κυβέρνηση και πλήθος λαού. Ο γραμματέας της Επικράτειας Σπυρίδων Τρικούπης εκφώνησε συγκινημένος τον πανηγυρικό λόγο για την απελευθέρωση της ιδιαίτερης πατρίδας του,. Τη νύχτα η πόλη φωτίστηκε και ο Κυβερνήτης και οι επίσημοι, Έλληνες και ξένοι, πήγαν αυτόκλητοι στο σπίτι του Τρικούπη, όπου χόρεψαν και διασκέδασαν. Στα δύο δωμάτια του υπουργικού μεγάρου «υπό τα παράθυρα, έκειτο ανάκλιντρον ή σοφάς, εφ' ου εκάθηντο συσσωρευμέναι αι δέσποιναι», φορώντας φέσια, φακιόλια, μπόλιες, όπως συνήθιζαν να ντύνονται στις επαρχίες τους[19].

19 ΓΕΕ έτος Δ΄, αρ. 35/ 8 Μαΐου 1829

and headpieces of their respective provinces[19].

The majority of the people lived in "poverty and hardship." The Governor, showing respect to the sufferings of the country, lived in admirable austerity, refusing to receive salary or any luxury. The only "distinguishing jewellery" that he permitted himself to wear was a blue and white belt that was a gift from Mrs Eynard[20]."

Aided by those devoted to him, he tried to organize every sector of the state. However, the measures he had taken afflicted the traditionally powerful groups (notables, chiefs etc.) who had begun to lose their influence on the topical populations[21]." Opposition against him started in 1828 and he was accused of being a despotic administration, favouring friends and relatives, and serving Russian interests. But, with the support of the people and having control over the administration, he secured the consensus of the Fourth National Assembly (11 July – 6 August 1829) which convened in the ancient theatre of Argos. For the first time, the Assembly members were directly elected. The Assembly endorsed Kapodistrias's state policies. The Governor managed to marginalize his political opponents by excluding them from the newly formed "Senate" which

19 GGG year D', no. 35/8 May 1929

20 Letters I.A.Kapodistria, A', Konstantinos Rallis Press 1841 p. 285

21 Kapodistrias.digitalarchive.gr/thedigitalarchive.php. Opposition against the Governor

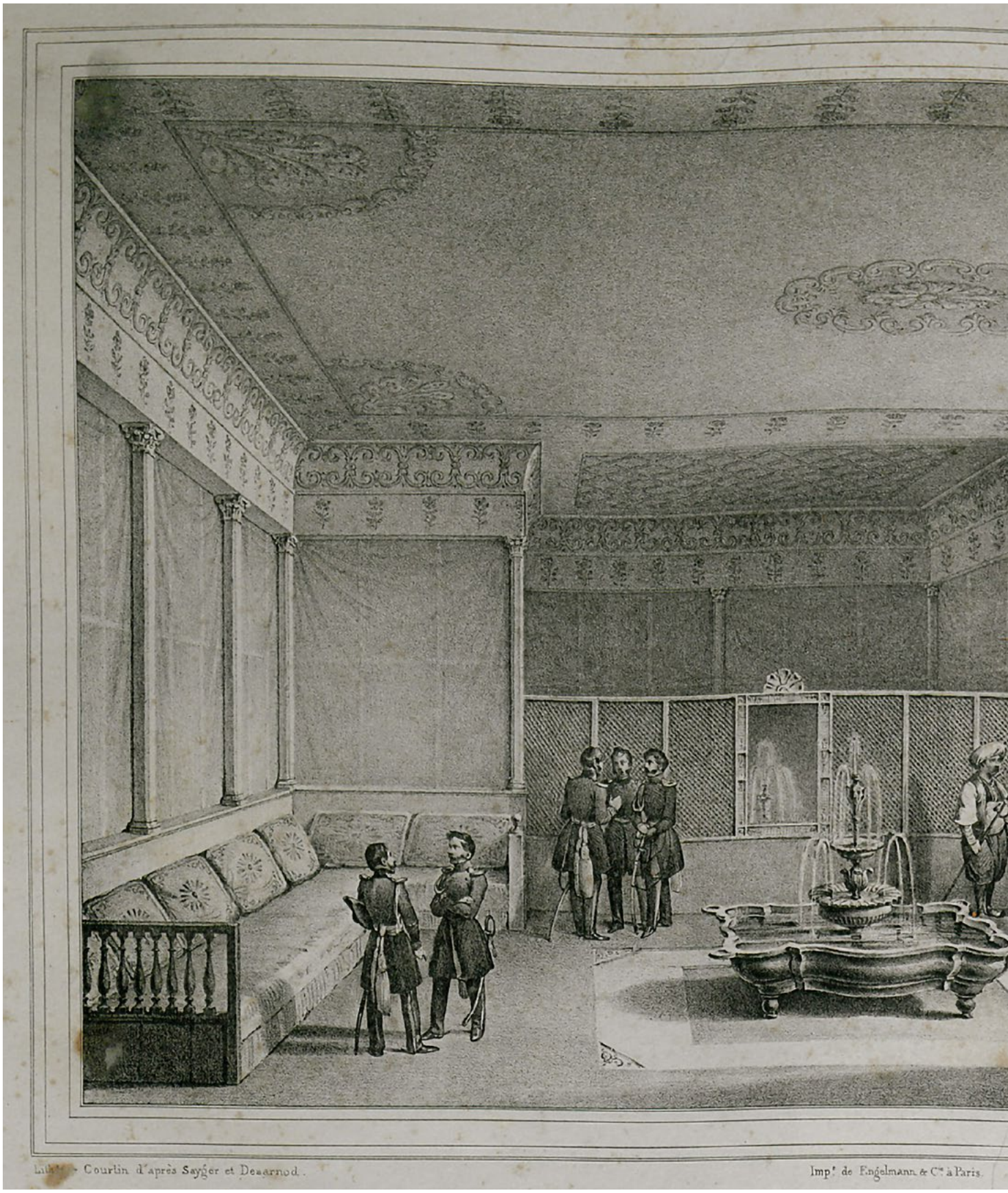
Lith.ie Courtin d'après Sayger et Desarnod.
Imp.r de Engelmann & C.ie à Paris.

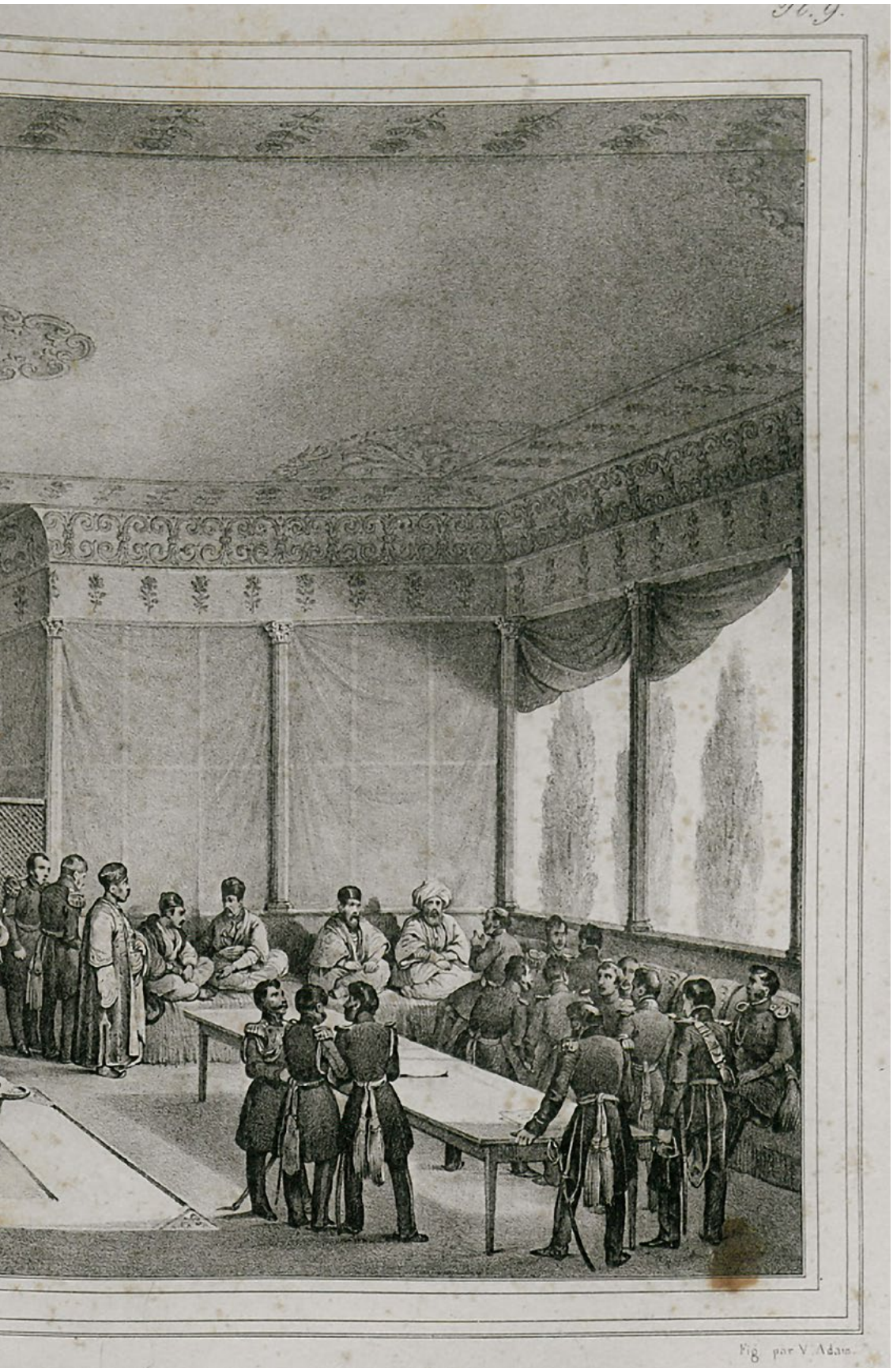

Η υπογραφή της συνθήκης της Ανδριανούπολης (2/14.9.1829). Λιθογραφία από S.Sayer & Desarnod, Παρίσι 1834. *Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασσκαρίδη.* / Η υπογραφή της συνθήκης της Ανδριανούπολης (2/14.9.1829). Λιθογραφία από S.Sayer & Desarnod, Παρίσι 1834. Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασσκαρίδη.

replaced the "Panhellenion," and by making a new law, which abolished the right of the Councils of the Elders to be elected, mandating that the latter be appointed and employed by the Governor.

In May, G. Logiotatidis, Sp. Markellos and M. Mallokaes were elected members of the Aeginetan Council of Elders.[22] But when the Governor returned to Aegina, after the Fourth National Assembly ended its sessions, it was just the Psarian Elders and students who triumphantly welcomed him as a political reformer[23].

The Russo-Turkish war, meanwhile, had come to an end. With the Russian forces almost outside of the Constantinople, the Sultan was forced to sign the Treaty of Adrianople (September 14, 1829) accepting all the terms of the London Treaty as well as the Greek-Turkish borders on the Pagasitic-Amvrakikos. Greek expectations were revived. In Aegina, the Governor, the state authorities and the foreign officials attended a doxology held by Russians in the Metropolitan church, while the Russian ships in the harbour fired their cannons, and at night the city was lit[24].

Without any warning, on Wednesday, October 9 1829, the General Gazette reported in a short article published in the inside pages of the journal, that the Senate, the Secretariat of the State, and various other ministries had been relocated to Nafplion and the Governor Ioannis Kapodistrias boarded on Sunday the steamship "Hermes" and was traveling for Nafplion "which was temporarily restored as the seat of the Government[25]."

The era of Kapodistrias in Aegina ends here. The events that took place and have been preserved by the historical sources, as well as the emblematic buildings, which are located in and around the city, are testament to the era of the first Governor making Aegina the first and undisputed capital of Greece during this small but crucial period (January 1828 – October 1829).

22 GGG year C', no 56/4 August 1828

23GGG year C', no 58/24 August 1829

24 Ibid no. 63/18 September 1829

25 Ibid no 69/9 October 1829

Το πλήθος των κατοίκων ζούσε σε «ένδεια και κακοπάθεια». Ο Κυβερνήτης σεβόταν τη δυστυχία του τόπου, ζούσε σε θαυμαστή λιτότητα, είχε αρνηθεί κάθε μισθό και κάθε πολυτέλεια. Το μόνο «διασταλτικόν επικόσμημα» που επέτρεπε στον εαυτό του, ήταν η κυανόλευκη ζώνη, που του είχε χαρίσει η κ. Εϋνάρδου[20]. Με ανθρώπους αφοσιωμένους στο πρόσωπό του προσπάθησε να οργανώσει το κράτος σε κάθε τομέα. Όμως, τα μέτρα που έλαβε έθιξαν τις παραδοσιακά ισχυρές ομάδες (πρόκριτους, οπλαρχηγούς κλπ), που έχαναν την επιρροή τους στους πληθυσμούς[21]. Η εναντίον του αντίδραση ξεκίνησε από το 1828. Οι αντιπολιτευόμενοι τον κατηγόρησαν ότι η διοίκησή του ήταν δεσποτική, ότι ευνοούσε φίλους και συγγενείς, ότι εξυπηρετούσε τα ρωσικά συμφέροντα.

Εκείνος, έχοντας την υποστήριξη του λαού αλλά και ελέγχοντας τη διοίκηση, μπόρεσε να εξασφαλίσει την πλήρη συναίνεση στο έργο του από τη Δ' Εθνοσυνέλευση (11 Ιουλίου - 6 Αυγούστου 1829), που συνήλθε στο αρχαίο θέατρο του Άργους. Οι 236 πληρεξούσιοι, εκλεγμένοι για πρώτη φορά με άμεση ψηφοφορία, ενέκριναν την πολιτική του σε όλους τους τομείς. Ο Κυβερνήτης πέτυχε να απομονώσει τους πολιτικούς του αντιπάλους, να τους αποκλείσει από τη νεοσύστατη «Γερουσία», με την οποία αντικατέστησε το «Πανελλήνιον», και θέσπισε ο ίδιος στο εξής να διορίζει και να μισθοδοτεί τους δημογέροντες. Στην Αίγινα τον Μάιο δημογέροντες είχαν εκλεγεί οι Γ. Λογιωτατίδης, Σπ. Μάρκελλος και Μ. Μαλλοκάης[22]. Τον Κυβερνήτη, όμως, κατά την επιστροφή του στο νησί, μετά το πέρας της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης, υποδέχθηκαν θριαμβευτικά ως πολιτικό μεταρρυθμιστή οι Ψαριανοί δημογέροντες και μαθητές [23].

Ο ρωσοτουρκικός πόλεμος εν τω μεταξύ είχε φτάσει στο τέλος του. Οι ρωσικές δυνάμεις, έξω σχεδόν από την Κωνσταντινούπολη, ανάγκασαν τον Σουλτάνο να υπογράψει τη Συνθήκη της Αδριανούπολης (14 Σεπτεμβρίου 1829) και να αποδεχθεί όσα ως τότε δεν δεχόταν: την Ιουλιανή Συνθήκη αλλά και τα σύνορα Ελλάδας- Τουρκίας στη γραμμή Παγασητικού- Αμβρακικού. Οι προσδοκίες των Ελλήνων αναπτερώθηκαν. Στην Αίγινα, σε ευχαριστήρια δοξολογία που τέλεσαν Ρώσοι στη Μητρόπολη, παρευρέθηκαν ο Κυβερνήτης, οι αρχές του κράτους και ξένοι επίσημοι, ενώ τα ρωσικά πλοία στο λιμάνι κανονιοβόλησαν και η πόλη φωταγωγήθηκε το βράδυ[24].

Ωστόσο, χωρίς καμιά προειδοποίηση, την Τετάρτη, 9 Οκτωβρίου 1829, η Γενική Εφημερίδα της Ελλάδας, με ένα σύντομο δημοσίευμα εσωτερικής σελίδας, ανακοίνωνε ότι είχαν ήδη μεταφερθεί στο Ναύπλιο η Γερουσία, η Γραμματεία της Επικρατείας και διάφορα υπουργεία και ότι την Κυριακή, με το ατμοκίνητο "Ερμής", είχε αναχωρήσει και ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας για το Ναύπλιο, το οποίο πλέον «αποκαθίσταται προσωρινώς καθέδρα της Κυβερνήσεως»[25].

Η Καποδιστριακή περίοδος της Αίγινας σταματάει εδώ. Τα γεγονότα, που διαδραματίστηκαν σ' αυτήν και διασώζουν οι ιστορικές πηγές, καθώς και τα εμβληματικά κτήρια, που βρίσκονται μέσα και γύρω από την πόλη, μαρτυρούν το έργο που ασκήθηκε από τον πρώτο Κυβερνήτη στην Αίγινα και την καθιστούν αδιαμφισβήτητη πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας στο μικρό αλλά κρίσιμο αυτό διάστημα του ιστορικού βίου της (Ιανουάριος 1828 - Οκτώβριος 1829).

20 Επιστολαί Ι. Α. Καποδίστρια Α΄, Αθήνησιν, Τύποις Κωνσταντίνου Ράλλη 1841, σ. 285

21 Kapodistrias.digitalarchive.gr/thedigitalarchive.php. Η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη

22 ΓΕΕ έτος Γ΄, αρ. 56/ 4 Αυγούστου 1828

23 ΓΕΕ έτος Δ΄, αρ. 58/ 24 Αυγούστου 1829

24 Ό.π. αρ. 63/ 18 Σεπτεμβρίου 1829

25 Ό.π. αρ. 69/ 9 Οκτωβρίου 1829

NUMÉRO XXI. II.e ANNÉE.

COURRIER D'ORIENT

Journal politique, commercial et littéraire,

PARAISSANT UNE FOIS PAR SEMAINE A DES JOURS INDÉTERMINÉS.

ÉGINE, dimanche 23 août 1829.

PARTIE OFFICIELLE.

QUATRIÈME CONGRÈS NATIONAL.

TRADUCTION.

PREMIER DÉCRET.

Le Congrès a pris connaissance des documents diplomatiques que le Président lui a fait communiquer par le secrétaire des affaires étrangères,

Il a fixé plus particulièrement son attention,

1°. Sur la note en date du 6 (18) mai, que M. Dawkins, résident de S. M. B., a adressée au nom des Cours alliées, au gouvernement grec en lui transmettant le protocole du 22 mars;

2° Sur l'office de LL. EE. les ambassadeurs d'Angleterre et de France, signé à Smyrne le 9 juin;

3°. Enfin sur les réponses en date des 11 et 24 mai, faites à toutes ces communications par S. Exc. le Président.

Considérant qu'en s'acquittant de la tâche si importante et si difficile de répondre à ces communications, le gouvernement s'est fait un devoir de ne point s'écarter des bases que le Congrès d'Epidaure a posées relativement à la restauration de la Grèce, dans les instructions du 14 avril 1826 dont il avait muni sa commission diplomatique;

Considérant que les instructions sus mentionnées expriment d'une manière positive les vœux que forme et que formera invariablement la Grèce sur ses intérêts les plus graves, et que ces vœux sont légitimés par les engagements qu'elle a contractés devant Dieu, ainsi que devant le monde, tant envers elle-même comme nation, qu'envers chacun des Hellènes qui ont sacrifié leurs foyers et leur fortune, et versé leur sang pour la cause sacrée de la patrie;

Considérant que ces engagements sont et doivent demeurer inviolables, attendu que l'honneur et la religion les ont prescrits et les sanctionnent;

LE QUATRIÈME CONGRÈS NATIONAL

Arrête:

Art. 1.er Les principes que le Président a suivis dans les réponses qu'il a soumises à la justice des Cours alliées par sa note du 11 (23) mai, et par son mémoire du 24 du même mois (5 juin), sont approuvés.

Art. 2. Le Président est autorisé à prendre part aux négociations auxquelles il plaira aux Cours alliées de l'inviter, à l'effet de convenir des arrangements relatifs à l'exécution du traité de Londres, en se conformant toutefois aux principes indiqués dans l'art. 1.er, et en s'appuyant sur les bases posées par le Congrès d'Epidaure dans les instructions du 14 avril 1826.

Art. 3. Les arrangements dont les Cours alliées et le Président pourront convenir ne seront obligatoires pour la Grèce, que lorsque ses députés plénipotentiaires en auront pris connaissance et les auront ratifiés.

Art. 4. Le présent décret sera transcrit sur le registre à ce destiné, puis adressé au gouvernement, pour être publié par la voie de la presse, et mis à exécution.

Argos, le 22 juillet (5 août) 1829.

Le président de l'Assemblée
G. SISSINI.
Les secrétaires
J. RIZO. N. CHRYSOGELOS.

DEUXIÈME DÉCRET.

Ayant mûrement approfondi les motifs qui ont légitimé l'acte du Conseil législatif en date du 18 janvier 1828;

Ayant pris en considération le compte rendu du gouvernement, en date du 11 courant, ainsi que tous les décrets qui sont relatifs à l'organisation provisoire actuelle de l'Etat;

Reconnaissant que, vu les circonstances graves dans lesquelles la patrie se trouvait en janvier 1828, ce n'était qu'au moyen d'un système provisoire que l'Etat pouvait être administré;

Considérant enfin que, dans la crise où est la nation au moment où elle semble toucher au terme de ses longues souffrances et de ses grands sacrifices, ce n'est encore que par la continuation du même système provisoire, convenablement modifié, qu'elle peut atteindre le but de tous ses efforts, c'est-à-dire, la mise en vigueur de lois fondamentales posées sur des bases solides;

LE QUATRIÈME CONGRÈS NATIONAL

Arrête:

Art. 1.er L'acte du Conseil législatif, donné à Egine le 18 janvier 1828, est confirmé sauf les modifications suivantes:

Art. 2. Le Panhellénium ayant cessé ses fonctions conformément à l'article 1.er du décret du 20 janvier, qui institue le gouvernement provisoire, ce conseil est remplacé par un autre également composé de 27 membres, et portant le titre de *Sénat*.

Art. 3. Vingt-un des membres du sénat seront choisis par le Président de la Grèce sur une liste de soixante-trois candidats que lui proposera le Congrès.

Le choix des six autres membres est entièrement laissé au Président.

Art. 4. Les membres du sénat qu'il faudra remplacer pour cause de mort ou de démission, le seront par des nominations émanées du Président et faites en conformité de l'article précédent.

Art. 5. Le sénat émettra son opinion sur tous les décrets qui ne seront pas purement administratifs.

A cet effet le gouvernement, avant de les rendre, lui en communiquera les projets.

Ces décrets auront provisoirement force de loi.

Art. 6. Dans le cas où le sénat ne partagerait pas l'opinion du gouvernement, le décret pourra néanmoins être exécuté, et pour lors toute la responsabilité devant le Congrès national pèsera sur le gouvernement.

Art. 7. Il est fait exception à l'article précédent pour toute circonstance où il s'agirait de dispositions relatives aux domaines nationaux, ou à quelqu'autre mesure que ce soit, ayant trait à la fortune ou aux ressources financières de l'Etat.

Aucun décret sur ces objets ne sera exécutoire s'il n'a été consenti par le Sénat.

Art. 8. Provisoirement l'ordre judiciaire sera maintenu d'après le système actuel, sauf les modifications que l'expérience pourra conseiller.

Le gouvernement devra pourvoir à ce que dans le temps, les places de juge soient données à vie, et que le ministère public soit organisé.

Art. 9. Toutes les autres branches de l'administration intérieure de l'Etat resteront provisoirement établies comme elles le sont, pour tout ce à quoi il n'est point dérogé par les dispositions ci-dessus; mais il pourra y être fait les modifications que l'expérience réclamera.

Art. 10. Le gouvernement est autorisé à organiser son ministère et le sénat actuel de la manière qu'il jugera la plus propre à hâter le moment où la nation sera régie par des lois constitutionnelles et définitives.

Art. 11. Le gouvernement recevra les avis du sénat pour la révision des actes constitutionnels, pour la rédaction du projet de statut fondamental et pour celle des projets des codes.

Art. 12. Le gouvernement y procédera en suivant les bases indiquées dans la pièce ci-dessous, il convoquera le Congrès national actuel aussitôt qu'il aura terminé ces travaux.

Art. 13. Si (ce qu'à Dieu ne plaise), le Président venait à décéder avant que le Congrès eût été convoqué, la réunion en serait immédiatement ordonnée par une Régence que le Président instituera pour ce cas, et à laquelle il aura déféré ses pouvoirs par un acte en double original, écrit, signé, daté de sa main, et scellé de ses armes.

Ces deux pièces devront être déposées, l'une sur le bureau du Sénat, l'autre entre les mains du secrétaire d'Etat.

Art. 14. Le Congrès fait des vœux pour que le Président lègue à la Régence le tracé détaillé du plan qu'il suit pour la restauration de la patrie.

Art. 15 Le présent décret sera transcrit sur le registre à ce destiné, sanctionné, puis adressé au gouvernement pour être publié par la voie de la presse et mis à exécution.

Bases d'après lesquelles le gouvernement devra procéder à la révision des actes constitutionnels d'Astros, d'Epidaure et de Trézène, ainsi qu'à la préparation du statut fondamental de l'Etat et des autres lois définitives.

Art. 1.er Le gouvernement se conformera, dans la révision des actes constitutionnels, aux principes adoptés par les Congrès d'Astros, d'Epidaure et de Trézène.

Art. 2. Les conditions et les formes de la naturalisation tant pour les Hellènes non indigènes que pour les étrangers seront définitivement arrêtées.

Art. 3. Les conditions requises chez les citoyens pour qu'ils exercent le droit de suffrage, ainsi que les formes d'après lesquelles ils feront usage de ce droit, seront déterminées d'une manière précise et uniforme.

Art. 4. Un Sénat, partagé en deux Chambres, exercera le pouvoir législatif avec la coopération du pouvoir exécutif.

Le nombre des sénateurs, le mode d'après lequel les provinces concourront à leurs élection, l'organisation de deux Chambres, et la part que, conjointement avec le pouvoir exécutif, chacune d'elle devra prendre à la confection des lois, seront clairement déterminés.

Art. 5. Le pouvoir judiciaire sera constitué définitivement en prenant en considération l'expérience qui sera due au système provisoire actuel.

Les juges seront nommés à vie, et le ministère public dont les officiers seront amovibles, sera organisé.

Art. 6. Le pouvoir exécutif sera établi selon la pensée qui a dicté les actes de Trézène, sauf les modifications que les plénipotentiaires de la nation, croiront devoir adopter par suite des arrangements qui seront relatifs à l'exécution du traité de Londres.

Argos, le 22 juillet (5 août) 1829.

Le président de l'Assemblée
G. SISSINI.
Les secrétaires
J. RIZO. N. CHRYSOGELOS.

2. Φύλλο της γαλλόφωνης εφημερίδας Courrier d' Orient σχετικά με τη λήξη των εργασιών της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης στο Άργος, Αίγινα 11.7.1829. *Βιβλιοθήκη της Βουλής.* / Φύλλο της γαλλόφωνης εφημερίδας Courrier d' Orient σχετικά με τη λήξη των εργασιών της Δ΄ Εθνοσυνέλευσης στο Άργος, Αίγινα 11.7.1829. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Το Κυβερνείο. Παλιά Φωτογραφία από σχολική εορτή την εποχή (δεκαετίες ΄40, ΄50, ΄60) που το Κυβερνείο λειτουργούσε ως δημοτικό - γυμνάσιο. / Το Κυβερνείο. Παλιά Φωτογραφία από σχολική εορτή την εποχή (δεκαετίες ΄40, ΄50, ΄60) που το Κυβερνείο λειτουργούσε ως δημοτικό - γυμνάσιο.

Το έργο του Ιωάννη Καποδίστρια στην Αίγινα

THE GOVERNORSHIP OF IOANNIS KAPODISTRIAS IN AEGINA

Η εκλογή του Ιωάννη Καποδίστρια ως πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας αποφασίζεται την 3η Απριλίου 1827 από την Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. Ο Κυβερνήτης φθάνει στην Αίγινα στις 11 Ιανουαρίου 1828, όπου γίνεται δεκτός με εκδηλώσεις ενθουσιασμού από τους άρχοντες και τον λαό. Η χώρα βρισκόταν σε κατάσταση αποσύνθεσης. Η Επανάσταση κινδύνευε να αποτύχει. Ο Ιμπραήμ είχε καταλάβει μεγάλο μέρος της Πελοποννήσου και οι Τούρκοι κατείχαν τη Στερεά Ελλάδα. Υπήρχαν χιλιάδες άστεγοι, πρόσφυγες, ανάπηροι και ορφανά, που χρειάζονταν κρατική περίθαλψη. Η ύπαιθρος και η θάλασσα μαστίζονταν από ληστές και πειρατές. Γαλλία και Αγγλία αντιμετώπιζαν εχθρικά τον Καποδίστρια, που τον θεωρούσαν δέσμιο των ρωσικών συμφερόντων. Η εικόνα που αντίκρυσε αποτυπώνεται στα λόγια του: «Ως ψάρι εις το δίκτυ σπαράζει εις πολλούς κινδύνους ακόμη η ελληνική ελευθερία. Μου εδώσατε τους χαλινούς του κράτους. Τίνος κράτους; Μετρούμε εις τα δάκτυλά μας την επικράτειά μας... Πού το θησαυροφυλάκιον του έθνους; Ακούω επουλήσατε και την δεκατιάν του φετινού έτους, πριν καν σπαρθεί το γέννημα· ο τόπος είναι χέρσος, σπάνιοι οι κάτοικοι, σκόρπιοι εις τα βουνά και εις τα σπήλαια, το δημόσιον είναι πλακωμένον εις το χρέος, η γη υποθηκευμένη εις τους Άγγλους δανειστάς[1]».

Ο Καποδίστριας βλέποντας απέναντί του φατρίες να οδηγούν τη χώρα σε εθνικό αλληλοσπαραγμό, συνειδητοποίησε πως για ένα κράτος, που δεν ήταν ακόμα ουσιαστικά ανεξάρτητο, το Σύνταγμα ήταν πρόωρο. Σκοπός του Κυβερνήτη ήταν να οικοδομήσει ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος. Κάτω από τις πρωτόγνωρες συνθήκες που βρήκε, η Βουλή με ψήφισμά της την 20ή Ιανουαρίου 1828 ανέστειλε το Σύνταγμα της Τροιζήνας, διαλύθηκε και στη θέση της συγκροτήθηκε ένα γνωμοδοτικό συμβούλιο, που ονομάσθηκε συμβολικά «Πανελλήνιον», με 27 μέλη. Ο Καποδίστριας, όπως ο Σόλων στην αρχαία Αθήνα, προχωρούσε στη σύσταση κράτους. Τα επιτεύγματά του ήταν εντυπωσιακά: εγκαθίδρυσε θεσμούς δημόσιας εκπαίδευσης, πάταξε την πειρατεία, αναδιοργάνωσε τις ένοπλες δυνάμεις, έκοψε εθνικό νόμισμα, ίδρυσε στατιστική υπηρεσία, αντιμετώπισε την επιδημία της πανώλης, στήριξε την αγροτική παραγωγή και τη σίτιση των πολιτών, αντιμετώπισε τη διαφθορά.

1 Ευδοξίας Αυγουστίνου, «Καποδίστριας. Η καρδιά που χτυπούσε για την Ελλάδα», Απολύτρωσις, 896-7 (Αύγ. – Σεπτ. 2020), σελ. 202.

❶

ΓΜ 1733

Ἀρ. 8,268.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Μολονοτι οἱ συνταγματικοὶ νόμοι τοῦ Ἄστρους, τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ τῆς Τροιζῆνος, διέταξαν ὅλην σύστασιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ἐξ αἰτίας πολυαρίθμων καὶ συνεχῶν συμφορῶν ἀνεβλήθη καὶ αὐτή·

Αἱ μέχρι τοῦδε Κυβερνήσεις δὲν ἐδυνήθησαν νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ὁποίαν εἶχε τὸ ἔθνος ἀνάγκην τῶν Δικαστηρίων· ὅλαι ἐπροσπάθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἔλλειψιν ταύτην μὲ εἰδικὰς καὶ ἐκτάκτους ἐπιτροπάς·

Ἀφοῦ ἐλάβαμεν τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως, ἠναγκάσθημεν νὰ προστρέξωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ ἴδιον καταφύγιον, ἀλλὰ δὲν ἠγνοήσαμεν τὰ ἐκ τούτου παρεπόμενα ἀτοπήματα·

Μόνη θεραπεία εἶναι ἡ σύστασις τακτικῶν Δικαστηρίων, ἀλλὰ διὰ τοῦτο προαπαιτοῦνται δοκίμια, διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐφαρμογὴ ἀνάλογος μὲ τὰς χρείας καὶ τὰ μέσα τοῦ ἔθνους·

Θέλοντες νὰ ἐξομαλίσωμεν τὴν ὁδὸν τελειοτέρας δικαστικῆς τάξεως, τὴν ὁποίαν ἡ Συνέλευσις θέλει διατάξει ὁριστικῶς, καὶ νὰ πληρώσωμεν, ὅσον αἱ περιστάσεις συγχωροῦν, τῆς ἐπιθυμίας τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων τμημάτων·

Ἀκολουθήσαντες τὸ πνεῦμα τῆς περὶ διοργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων ὑπ' Ἀρ. ιγ' καταχωρημένης εἰς τὸν Κῶδηκα τῶν Νόμων διατάξεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπροσπαθήσαμεν νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον·

Ἀκτύσαντες τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου καὶ τὸ δοθὲν παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Τμήματος τῶν Ἐσωτερικῶν σχέδιον·

ΨΗΦΙΖΟΜΕΝ.

Περὶ τοῦ Διοργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων.

Διατάξεις Γενικαί.

Ἀρθ. 1. Ἡ διοίκησις τῆς Πολιτικῆς, Ἐμπορικῆς, Διορθωτικῆς, καὶ Ἐγκληματικῆς δικαιοσύνης ἐμπιστεύεται εἰς τακτικὰ Δικαστήρια.

2. Ἡ σύνθεσις, ἡ ἁρμοδιότης, καὶ ἡ δικαιοδοσία ἑκάστου αὐτῶν, διαλάσσουσι ἀπὸ τὸ παρὸν Ψήφισμα.

3. Ἐκτὸς τῶν Δικαστηρίων, τὰ μέρη δύνανται νὰ ἐπιλέψουν, ὁσάκις συμφωνήσουν, τὴν κρίσιν τῶν πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν διαφορῶν των εἰς αἱρετοὺς κριτάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῶν Πολιτικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Δικαστηρίων

Τμῆμα πρῶτον.

Περὶ τῶν Εἰρηνοδικῶν.

4. Ὅπου εἶναι ἕνας δημογέρων, ἐκτελεῖ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Εἰρηνοδίκου, ὅπου δὲ εἶναι πλείονες ἐξ αὐτῶν, ἐκλέγει ἕνα ἡ Κυβέρνησις.

5. Ἂν τύχῃ ἐμπόδιον, ἀπουσία, ἡ ἐξαίρεσις, ὅπου εἶναι ἕνας δημογέρων, ἐκπληροῖ τὰ ἔργα ταῦτα ὁ πλησιέστερος τῶν γειτονικῶν δημογερόντων, ὅπου δὲ εἶναι πλείονες, ὁ γεροντότερος τῶν συνδημογερόντων.

6. Ὁ Εἰρηνοδίκης, τοῦ μὲν χωρίου κρίνει ἀνεκκλήτως μέχρι ποσότητος τριῶν διστήλων, τῆς δὲ κωμοπόλεως μέχρι πέντε, καὶ τῆς πόλεως μέχρις ἑπτά.

7. Κρίνουσι δὲ ἐκκλητῶς, τῆς μὲν κωμοπόλεως μέχρι τεσσαράκοντα διστήλων, τῆς δὲ πόλεως μέχρις ἑξήκοντα.

8. Ὅσαι δὲ ὑποθέσεις ὑπερβαίνουν τὴν ποσότητα τῆς ἁρμοδιότητος αὐτῶν, ἀναφέρονται εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην, μόνον διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰ μέρη, ἂν ἠμπορῇ.

9. Ἂν δὲν κατορθωθῇ ὁ συμβιβασμὸς, δύναται νὰ κάμῃ τὰς ἀναγκαίας ἐξετάσεις, ἐπισκέψεις, δοκιμίας, καὶ ὅλας τὰς διαδικαστικὰς ἐργασίας, τὰς προπαρασκευαστικὰς τῆς κρίσεως, καὶ νὰ τὰς παραπέμψῃ πρὸς τὸ Πρωτόκλητον Δικαστήριον.

10. Ἐκπληροῖ τὰς τῶν ἀνωτέρω Δικαστηρίων διαταγὰς τὰς ἀναγκαίας πρὸς διόρθωσιν, ἢ ἀποπλήρωσιν τῆς προκειμένης διαδικασίας.

Τμῆμα δεύτερον.

Περὶ τῶν Πρωτοκλήτων Δικαστηρίων.

11. Εἰς ἕκαστον Τμῆμα διορίζεται ἓν Πρωτόκλητον Δικαστήριον.

12. Σύγκειται ἀπὸ ἕνα Πρόεδρον καὶ δύο Συνδικαστάς.

13. Ἑκάστη ἐπαρχιακὴ δημογεροντία θέλει συνθέσει κατάλογον πέντε ἀνδρῶν ἐκτὸς τῶν δημογερόντων, καὶ ἀπὸ τὸ ὅλον τῶν καταλόγων τῶν ἐπαρχιακῶν δημογεροντιῶν ἑκάστου τμήματος ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐκλέξει δύο Δικαστὰς καὶ δύο Παρέδρους, οἱ ὁποῖοι γραμμένοι μὲ τὸν Πρόεδρον σχηματίζουν τὸ Πρωτόκλητον Δικαστήριον τοῦ Τμήματος.

14. Ἔχει ἕνα Γραμματέα διορίζομενον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

15. Οἱ Πάρεδροι ἀναπληροῦν εἰς περίστασιν ἐλλείψεως τοὺς Δικαστὰς, καὶ τότε μόνον ἔχουν ψῆφον ἀποφασιστικήν.

16. Κρίνει ἀνεκκλήτως τὰς διαφορὰς, ὅσαι δὲν ὑπερβαίνουν τὰ ἑξήκοντα δίστηλα.

17. Ἂν ἡ τιμὴ τοῦ περὶ οὗ ἡ κρίσις πράγματος δὲν ἠμπορῇ νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν φύσιν του, ὁ ἐνάγων δύναται νὰ τὸ ἐκτιμήσῃ διὰ ἑξήκοντα, ἢ ὀλιγώτερα δίστηλα, καὶ νὰ τὸ ἀφήσῃ εἰς τὸν ἀντίδικόν του διὰ ταύτην τὴν τιμὴν, τότε τὸ Δικαστήριον δὲν τὴν ἀναβιβάζει περισσότερον.

18. Αἱ ὑπερβαίνουσαι τὰ ἑξήκοντα δίστηλα ὑποθέσεις, ἐκκαλοῦνται.

Τμῆμα τρίτον.

Περὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαστηρίου.

19. Διορίζεται Ἐμπορικὸν Δικαστήριον εἰς τὴν Σύραν.

20. Χρείας τυχούσης, ἡ Κυβέρνησις συσταίνει καὶ ἄλλου Ἐμπορικὰ Δικαστήρια.

21. Ὅπου δὲν ὑπάρχει Ἐμπορικὸν Δικαστήριον, ἀναπληρόνεται ἀπὸ τὸ Πρωτόκλητον, μὴ ὑπερβαίνον τὴν οἰκίαν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν τῆς τιμῆς· τὸ αὐτὸ δὲ μετέρχεται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ὅσα ἀποδίδει εἰς αὐτὸ ἡ διαδικασία.

22. Τὸ Ἐμπορικὸν Δικαστήριον ἔχει ἕνα Πρόεδρον διοριζόμενον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, τέσσαρας Συνδικαστὰς ἐκλεγομένους ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπον ἐμπόρους, καὶ ἕνα Γραμματέα, τὸν ὁποῖον διορίζει τὸ Δικαστήριον.

23. Οἱ ἐκλεγόμενοι συνδικασταὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους, τοὺς μετελθόντας τιμίως τὸ ἐπάγγελμά των τοὐλάχιστον δέκα ἔτη.

24. Τὸ Ἐμπορικὸν Δικαστήριον κρίνει ἀνεκκλήτως μέχρις ἑκατὸν εἴκοσι διστήλων.

25. Ἂν ἡ τιμὴ τοῦ περὶ οὗ ἡ δίκη πράγματος δὲν προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν φύσιν του, ὁ ἐνάγων δύναται νὰ τὸ ἐκτιμήσῃ δι' ἑκατὸν εἴκοσι ἢ ὀλιγώτερα δίστηλα, καὶ ἀκολουθεῖται ἡ διάταξις τοῦ 17 ἄρθρου.

26. Ὅταν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι δίστηλα, ἢ ὅταν δὲν προσδιορισθῇ ἡ τιμὴ τοῦ πράγματος, ἡ κρίσις ἐκκαλεῖται εἰς τὸ Ἀνέκκλητον Κριτήριον.

Τμῆμα τέταρτον.

Περὶ τοῦ Ἀνεκκλήτου Κριτηρίου.

27. Συσταίνεται Ἀνέκκλητον Κριτήριον.

28. Ἔχει ἕνα πρῶτον Πρόεδρον, ἕνα Ἀντιπρόεδρον, ἑπτὰ Κριτὰς, ἕνα Δημόσιον Συνήγορον, καὶ ἕνα Γραμματέα, διοριζομένους ὅλους ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα.

29. Τρεῖς τοπικοὶ δημογέροντες διορίζονται πάρεδροι.

30. Κρίνει ὅσας ὑποθέσεις τὸ Πρωτόκλητον καὶ τὸ Ἐμπορικὸν Δικαστήριον ἀποφασίσουν ἐκκλητῶς.

31. Κατὰ τὰς χρείας ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ συστήσῃ καὶ ἄλλο, ἢ ἄλλα Ἀνέκκλητα Κριτήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν Διορθωτικῶν καὶ Ἐγκληματικῶν Δικαστηρίων.

Τμῆμα πρῶτον.

Περὶ τῆς Διορθωτικῆς Δικαιοσύνης.

32. Οἱ Εἰρηνοδίκαι κρίνουν ἑκατόν, εἰς τὴν περιφέρειάν του:

1 Τὰς καταπατήσεις τῶν συνόρων, τὰς ἁρπαγὰς τῶν πωτιστικῶν νερῶν, καὶ τὰς ζημίας τὰς γεωμένας ἀπὸ ἀνθρώπους, ἢ ζῶα εἰς χαράκια, ἀμπέλια, περιβόλια, ἢ κήπους ἐντὸς τοῦ ἔτους.

2 Τὰς ὕβρεις, τὰ μαλώματα, καὶ τοὺς βαρμοὺς, ὅσοι δὲν κατήντησαν εἰς πληγὰς ἢ βαρία κτυπήματα.

3 Ὅλα τὰ πταίσματα, ὅσα τιμωροῦνται μὲ ζημίαν ἢ φυλακήν.

33. Αἱ ἀποφάσεις των ἐκκαλοῦνται, ἂν ἡ ποινὴ εἶναι βαρυτέρα ἀπὸ μιᾶς ἕως πέντε ἡμερῶν φυλακὴν, ἢ ἀπὸ δύο διστήλων ζημίαν, ἢ ἂν ἡ ἀποζημίωσις ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ δίστηλα.

34. Τὸ Πρωτόκλητον Δικαστήριον κρίνει ἀνεκκλήτως τὰς παρὰ τῶν εἰρηνοδικῶν δεδικασμένας διορθωτικὰς ὑποθέσεις.

Τμῆμα δεύτερον.

Περὶ Ἐγκληματικῆς Δικαιοσύνης.

35. Εἰς πρώτην κατηγορίαν ἐγκλήματος, τὸ Πρωτόκλητον Δικαστήριον διορίζει ἕνα τῶν συνδικαστῶν του ἐξεταστὴν δικαστήν.

36. Ἔπειτα ἐξαιρεῖν τούτου, παραλαμβάνει συνδικαστὰς τοῦ, δύο παρέδρους του, καὶ κρίνει τὸν ἐγκαλούμενον ἐκκλητῶς.

37. Ἂν γένῃ ἔκκλησις, τὸ Ἀνέκκλητον Κριτήριον κρίνει παρεδιεχόμενον συνδικαστὰς τοὺς τρεῖς παρέδρους του.

Ἄρθρα Συμπληρωτικά.

38. Τὰ Δικαστήρια ἀκολουθοῦν, εἰς μὲν τὰ πολιτικὰ, τοὺς νόμους τῶν Λύτεκρατόρων, περιεχομένους εἰς τὴν πρόχειρον Ἐξάβιβλον τοῦ Ἁρμενοπούλου, εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ, τὸν τῆς Γαλλίας Ἐμπορικὸν Κῶδηκα.

Ἕως οὗ ἐκδοθῇ ὁ παρασκευαζόμενος ποινικὸς κῶδηξ, εἰς τὰ διορθωτικὰ καὶ ἐγκληματικὰ, κρίνουν κατὰ τὸ Ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν, καὶ κατ' ἐπιείκειαν.

39. Ἀναβάλλονται αἱ Εἰρηνοδικίαι καὶ τὰ Πρωτόκλητα Δικαστήρια εἰς ὅσας ἐπαρχίας ἡ Γενήματα αἱ περισσάσεις τοῦ πολέμου δὲν συγχωρήσουν πρὸς καιρὸν τὴν σύστασίν των.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 15 Δεκεμβρίου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

❷

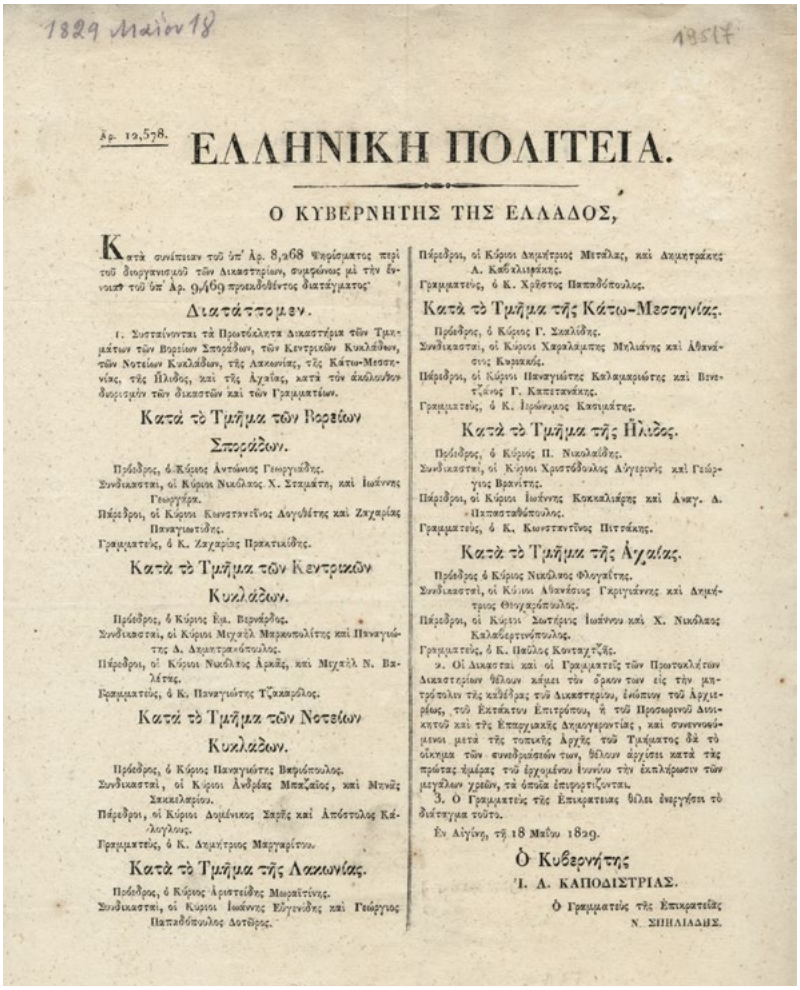

1829 Μαΐου 18

18517

Ἀρ. 12,578.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Κατὰ συνέπειαν τοῦ ὑπ' Ἀρ. 8,268 Ψηφίσματος περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, συμφώνως μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὑπ' Ἀρ. 9,469 προεκδοθέντος διατάγματος·

Διατάττομεν.

1. Συσταίνονται τὰ Πρωτόκλητα Δικαστήρια τῶν Τμημάτων τῶν Βορείων Σποράδων, τῶν Κεντρικῶν Κυκλάδων, τῶν Νοτείων Κυκλάδων, τῆς Λακωνίας, τῆς Κάτω-Μεσσηνίας, τῆς Ἤλιδος, καὶ τῆς Ἀχαΐας, κατὰ τὸν ἀκόλουθον διορισμὸν τῶν δικαστῶν καὶ τῶν Γραμματέων.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῶν Βορείων Σποράδων.

Πρόεδρος, ὁ Κύριος Ἀντώνιος Γεωργιάδης.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Νικόλαος Χ. Σταμάτη, καὶ Ἰωάννης Γεωργάρα.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Κωνσταντῖνος Λογοθέτης καὶ Ζαχαρίας Παναγιωτίδης.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Ζαχαρίας Πρακτικίδης.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῶν Κεντρικῶν Κυκλάδων.

Πρόεδρος, ὁ Κύριος Ἐμ. Βερνάρδος.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης καὶ Παναγιώτης Δ. Δημητρακόπουλος.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Νικόλαος Ἀρκᾶς, καὶ Μιχαὴλ Ν. Βαλέτας.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Παναγιώτης Τζακαρόλος.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῶν Νοτείων Κυκλάδων.

Πρόεδρος, ὁ Κύριος Παναγιώτης Βαφιόπουλος.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Ἀνδρέας Μπαζαῖος, καὶ Μηνᾶς Σακκελαρίου.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Δομένικος Σαρῆς καὶ Ἀπόστολος Κάλογλους.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Δημήτριος Μαργαρίτου.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῆς Λακωνίας.

Πρόεδρος, ὁ Κύριος Ἀριστείδης Μωραϊτίνης.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Ἰωάννης Εὐγενίδης καὶ Γεώργιος Παπαδόπουλος Δοτῶρος.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Δημήτριος Μετάλας, καὶ Δημητράκης Λ. Καβαλιεράκης.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Χρῆστος Παπαδόπουλος.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῆς Κάτω-Μεσσηνίας.

Πρόεδρος, ὁ Κύριος Γ. Σκαλίδης.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Χαραλάμπης Μηλιάνης καὶ Ἀθανάσιος Κυριακός.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Παναγιώτης Καλαμαριώτης καὶ Βενετζάνος Γ. Καπετανάκης.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Ἱερώνυμος Κασιμάτης.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῆς Ἤλιδος.

Πρόεδρος, ὁ Κύριος Π. Νικολαΐδης.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Χριστόδουλος Αὐγερινὸς καὶ Γεώργιος Βρανίτης.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Ἰωάννης Κοκκαλιάρης καὶ Ἀναγ. Δ. Παπασταθόπουλος.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Κωνσταντῖνος Πιττάκης.

Κατὰ τὸ Τμῆμα τῆς Ἀχαΐας.

Πρόεδρος ὁ Κύριος Νικόλαος Φλογαΐτης.
Συνδικασταὶ, οἱ Κύριοι Ἀθανάσιος Γκριγιάννης καὶ Δημήτριος Θεοχαρόπουλος.
Πάρεδροι, οἱ Κύριοι Σωτήριος Ἰωάννου καὶ Χ. Νικόλαος Καλαβερτινόπουλος.
Γραμματεὺς, ὁ Κ. Παῦλος Κονταχτζῆς.

2. Οἱ Δικασταὶ καὶ οἱ Γραμματεῖς τῶν Πρωτοκλήτων Δικαστηρίων θέλουν κάμει τὸν ὅρκον των εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς καθέδρας τοῦ Δικαστηρίου, ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως, τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου, ἢ τοῦ Προσωρινοῦ Διοικητοῦ καὶ τῆς Ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας, καὶ συνεννοούμενοι μετὰ τῆς τοπικῆς Ἀρχῆς τοῦ Τμήματος δὰ τὸ οἴκημα τῶν συνεδριασεών των, θέλουν ἀρχίσει κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἐρχομένου Ἰουνίου τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν μεγάλων χρεῶν, τὰ ὁποῖα ἐπιφορτίζονται.

3. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας θέλει ἐνεργήσει τὸ διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 18 Μαΐου 1829.

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ.

1. Ψήφισμα «Περί του διοργανισμού των δικαστηρίων», Αίγινα 15.12.1828. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Ψήφισμα «Περί του διοργανισμού των δικαστηρίων», Αίγινα 15.12.1828. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

2. Διάταγμα περί συστάσεως δικαστηρίων και διορισμός δικαστών και γραμματέων στις περιοχές Βορείων Σποράδων, των Κυκλάδων και της Πελοποννήσου, Αίγινα 18.5.1829. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Διάταγμα περί συστάσεως δικαστηρίων και διορισμός δικαστών και γραμματέων στις περιοχές Βορείων Σποράδων, των Κυκλάδων και της Πελοποννήσου, Αίγινα 18.5.1829. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας έμεινε στην Αίγινα 22 μήνες (11-1-1828 έως Οκτώβριο 1829). Τα εντυπωσιακά επιτεύγματά του κατά την περίοδο αυτή θα τα παρουσιάσουμε αδρομερώς ανά τομείς:

Ι. ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Την 22ᵃ Ιανουαρίου 1828 εκδίδει διάταγμα με το οποίο καθορίζει τον Διοργανισμό της προσωρινής κυβέρνησης, τα καθήκοντα των μελών του «Πανελληνίου» και τον τρόπο λειτουργίας του. Την 23ᵑ Ιανουαρίου 1828 ιδρύει με ψηφίσματα το «Πολεμικόν Συμβούλιον», το «Υπουργικόν Συμβούλιον» και την «Εκκλησιαστικήν Επιτροπήν». Γραμματέα της Επικρατείας (Πρωθυπουργό) διορίζει τον Σπυρίδωνα Τρικούπη. Την 26ᵑ Ιανουαρίου 1828, στις 10 το πρωί, ορκίζονται στη Μητρόπολη της Αίγινας ο Κυβερνήτης και η Κυβέρνηση.

Ο Καποδίστριας χώρισε την Επικράτεια σε 13 διοικητικές περιφέρειες, στις οποίες διόρισε Κυβερνητικούς Επιτρόπους. Τον Δεκέμβριο του 1828 με το ψήφισμα «Περί Διοργανισμού των Δικαστηρίων», έθεσε τις βάσεις για την απονομή της δικαιοσύνης, με βάση την Εξάβιβλο του Κωνσταντίνου Αρμενόπουλου (Βυζαντινορωμαϊκό Δίκαιο). Συγκρότησε, επίσης, Ειρηνοδικεία σε χωριά και πόλεις, πρωτόκλητα δικαστήρια στους νομούς και ανέκλητα δικαστήρια καθώς και ένα Εμποροδικείο στη Σύρο.

ON THE 3RD OF APRIL 1827 the Third National Assembly in Trizina elected Ioannis Kapodistrias as the first Governor of Greece. The Governor arrived in Aegina on the 11th of January 1828 and was enthusiastically welcomed both by the notables and the people. The country was in decay. The Revolution was failing. A great part of the Peloponnese had been seized by Ibrahim while Central Greece was occupied by the Turks. There were thousands of homeless people, refugees, war invalids and orphans who were in need of intensive state support. Piracy and robbery plagued the sea and the land. France and England were hostile to Kapodistrias believing him to be serving the interests of Russia. Reflecting on the grim reality he was faced with Kapodistrias noted: "Like fish in a net, we are still fighting for liberation through many dangers, toils and snares. You have given me the reigns of the state. What state? The regions that make up our state (at present) can be counted on the fingers of one hand .... Where is the national treasury? I hear you sold this year's tithe before the seed was even sown. The land is barren. The people are few and scattered across mountains and caves. The country is plunged into debt, the land is mortgaged to the English lenders[1]"

1 Evdoxia Avgoustinou, "Kapodistrias. The Heart

1. Ο Μητροπολιτικός Ναός της Αίγινας. / Ο Μητροπολιτικός Ναός της Αίγινας.

2. Ανδρέας Μουστοξύδης (1785-1860). Λιθογραφία από: Μαρίνος Π. Βρετός, Εθνικόν Ημερολόγιον δια το έτος 1862, Παρίσι 1861. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Ανδρέας Μουστοξύδης (1785-1860). Λιθογραφία από: Μαρίνος Π. Βρετός, Εθνικόν Ημερολόγιον δια το έτος 1862, Παρίσι 1861. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Kapodistrias understood that a constitutional democracy would be premature. The country had not yet become fully independent, whereas the opposing factions were leading it into civil war. Although his initial aim had been to create a modern European state he realized that the time was not ripe. Therefore, on the 20th of January 1828, the Members of Parliament issued a resolution suspending the Constitution of Trizina and formally ending Parliament. A 27-member advisory body, symbolically named the "Panhellenion," replaced Parliament. Like Solon in Ancient Greece, Kapodistrias undertook formation of the state. His achievements were impressive. He introduced a public educational system, successfully supressed piracy, reorganized the army, introduced a national currency, established the statistical service, stamped out a big typhus outbreak, invested in farming and agriculture as a means to feed the people and fought corruption.

which was beating for Greece", Apolytrosis 896-7 (August – September 2020), p. 202.

ΙΙ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο Κυβερνήτης, μόλις έφθασε στην πατρίδα, ενδιαφέρθηκε και για τα εκκλησιαστικά ζητήματα. Άλλωστε, είναι γνωστή η θερμή πίστη του και η αφοσίωσή του στην Εκκλησία. Η διοίκηση της Εκκλησίας (οι αρχιερείς), λόγω της οθωμανικής κυριαρχίας, είχε διακόψει τους στενούς δεσμούς της με το κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, υπήρχε μεγάλη δυσκολία στην επιλογή και χειροτονία αρχιερέων και λοιπών κληρικών, η διοίκηση ενοριών και μονών και η διαχείριση των περιουσιών τους εμφάνιζαν σοβαρές ελλείψεις.

Την 23η Ιανουαρίου 1828, ο Κυβερνήτης με το Δ' Ψήφισμα συνιστά Εκκλησιαστική Επιτροπή, με σκοπό «να προμηθεύη εις την Κυβέρνησιν όλας τας παρ' αυτής αιτουμένας πληροφορίας, περί της καταστάσεως και των χρειών της Εκκλησίας». Την Επιτροπή απετέλεσαν 5 αρχιερείς: ο Αιγίνης Γεράσιμος (Ράλλης), ο Τριπόλεως Δανιήλ (Παναγιωτόπουλος), ο Ταλαντίου Νεόφυτος (Μεταξάς), ο Ανδρούσης Ιωσήφ (Νικολάου) και ο Δαμαλών Ιωνάς. Οι πέντε περιόδευσαν στην επικράτεια, επισκέφθηκαν τις μονές, συνάντησαν τους κληρικούς, επικοινώνησαν με τους πιστούς και εξέθεσαν γραπτώς στον Κυβερνήτη τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις τους.

Ο Καποδίστριας φαίνεται ότι δεν επιθυμούσε την αποκοπή της Εκκλησίας από το Φανάρι. Διαπίστωνε, όμως, τις δυσκολίες και δυσλειτουργίες και προσπαθούσε να εξεύρει τρόπους για την επίλυσή τους, ανεξάρτητα από τον προσωπικό συναισθηματικό δεσμό του με την Κωνσταντινούπολη[2].

2 Τ. Γριτσόπουλου, «Η υπό του Καποδίστρια διορισθείσα πενταμελής Εκκλησιαστική Επιτροπή

❷

III. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Ορφανοτροφείο

Με χορηγίες Ελλήνων του εξωτερικού και φιλελλήνων, σε οικόπεδο που προσέφερε η Δημογεροντία της Αίγινας, θεμελιώθηκε την 8η Οκτωβρίου 1828 το Ορφανοτροφείο, για να περιθάλψει τα απροστάτευτα αγόρια των θανόντων αγωνιστών. Εγκαινιάστηκε την 9η Απριλίου 1829. Στον χώρο του λειτούργησαν: αλληλοδιδακτικό σχολείο, εργαστήρια χειροτεχνίας, χορωδία, ορχήστρα, βιβλιοθήκη (η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος), μουσείο, βιβλιοδετείο, τυπογραφείο διδακτικών βιβλίων. Τη διεύθυνση του Ορφανοτροφείου ανέλαβε αρχικά ο αδελφός του Κυβερνήτη Βιάρος και στη συνέχεια ο Ανδρέας Μουστοξύδης. (Από το 1880 έως το 1984 το κτήριο χρησιμοποιήθηκε ως φυλακή. Σήμερα ανήκει στο Υπουργείο Πολιτισμού και έχει αρχίσει η επισκευή του)[3].

και το έργον αυτής», Εκκλησία 30-31 (1954), σσ. 72. Εμμ. Κωνσταντινίδη, Ιωάννης Καποδίστριας και η εκκλησιαστική του πολιτική, Αθήνα 2001.

3 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια, Αθήνα 1968, σσ. 21-24. Αικατερίνης Κορδούλη, «Το αρχείο του Ορφανοτροφείου Αιγίνης της ΕΒΕ. Πρόδρομη ανακοίνωση», Πρακτικά του Β΄ Διεθνούς Συνεδρίου Πελοποννησιακών Σπουδών. Πάτραι, 25-31 Μαΐου 1980 (Πελοποννησιακά, Παράρτημα 8), εν Αθήναις 1981-1982, σσ. 401-432. Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα. Πρώτη πρωτεύουσα της νεότερης Ελλάδας, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2002, σελ. 121.

Ioannis Kapodistrias remained in Aegina for the duration of 22 months (11.1.1828 until October 1829). His impressive achievements will be presented in depth in the following sections:

I. ADMINISTRATION

Through a decree issued on the 22nd of January 1828, Kapodistrias outlined the organizational structure of the provisional government, the duties of the members of the "Panhellenion" and its functions. Through a host of resolutions issued on the 23rd of January 1828 he founded the "War Council," the "Ministerial Council" and the "Church Committee." He appointed Spyridon Trikoupis as Secretary of State (Prime Minister). On the 26th of January, at 10 o'clock in the morning, the Governor and the Government took the oath of office. The inaugural ceremony was held at the Diocese in Aegina.

Kapodistrias divided the country into 13 administrative regions and appointed a Government commissioner for each region. In December 1828, he issued a Resolution "On the Organization of the Courts", which laid the foundations for the administration of justice based on the Hexabiblos, a Law book in six Volumes (Byzantine Roman Law) by Konstantinos Armenopoulos. District civil courts were established in towns and villages and First Instance and Appellate Courts were established in the prefectures. A Commercial Court was established in Syros.

II CHURCH

As soon as the Governor, who was a devout Christian, arrived in Aegina he took an interest in the matters of the Church. Being under the Ottoman rule, the Administration of the Church (the high priests) had severed ties with the Ecumenical Patriarchate. This ensued in difficulties in the selection and ordination of high priests and the clergy, and in the administration of the parishes and monasteries, principally in the management of their estates which revealed wide-ranging shortcomings.

As per the issuance of Resolution D of the 23rd of January 1828, the Governor appointed a Church Committee with the purpose of "providing the Government with the necessary information on the condition and needs

Το αλληλοδιδακτικό σχολείο της Κορίνθου χτισμένο μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Κορίνθου. Φωτογραφία, 1902. *Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση – Αδάμη.* / Το αλληλοδιδακτικό σχολείο της Κορίνθου χτισμένο μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Κορίνθου Φωτογραφία, 1902. Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση – Αδάμη.

❶

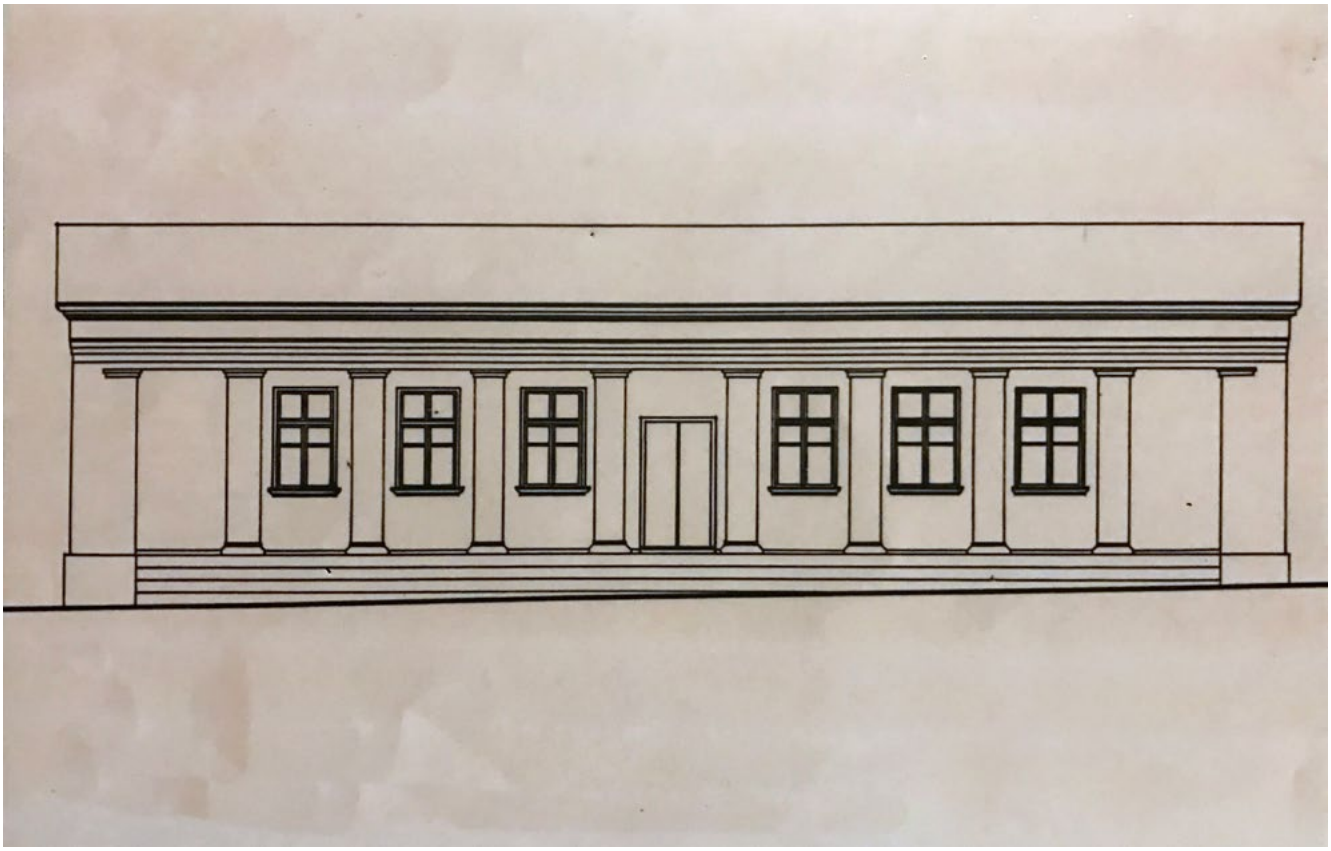

❷

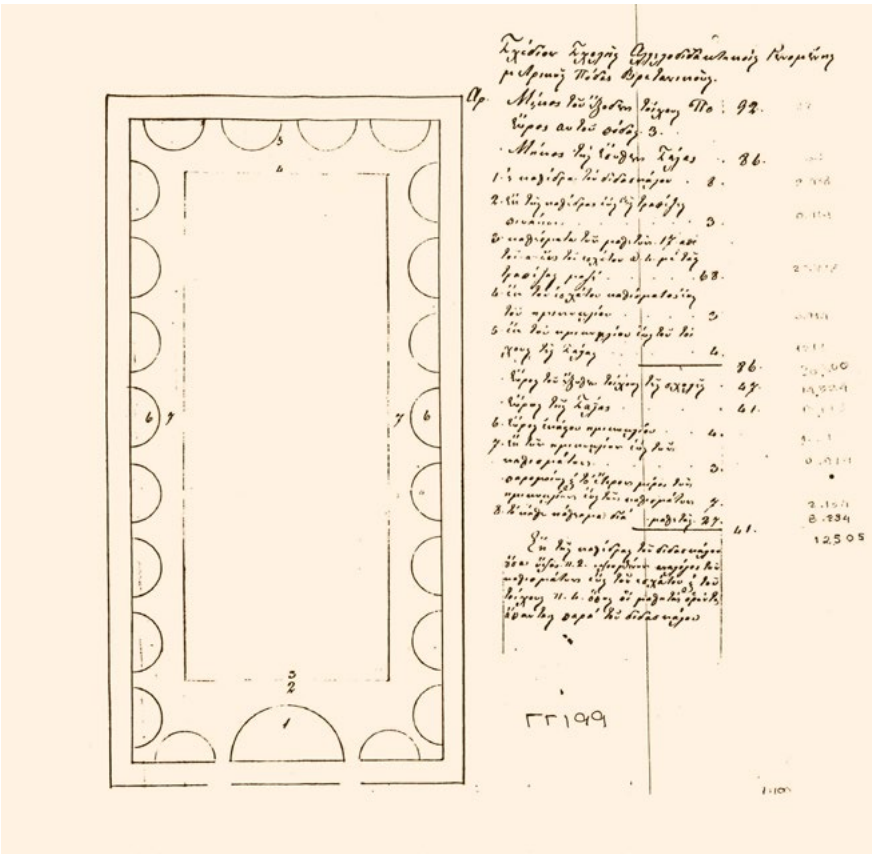

1. Το Κεντρικό Σχολείο της Αίγινας. Σχέδιο με πενάκι. *Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη.* / Το Κεντρικό Σχολείο της Αίγινας. Σχέδιο με πενάκι. Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση- Αδάμη.

2. Σχέδιο – υπόδειγμα για την κατασκευή αλληλοδιδακτικού σχολείου. *ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.* / Σχέδιο – υπόδειγμα για την κατασκευή αλληλοδιδακτικού σχολείου. ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.

3. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους δασκάλους των αλληλοδιδακτικών σχολείων, Αίγινα 25.4.1828
ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία. / Θγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους δασκάλους των αλληλοδιδακτικών σχολείων, Αίγινα 25.4.1828. ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.

❸

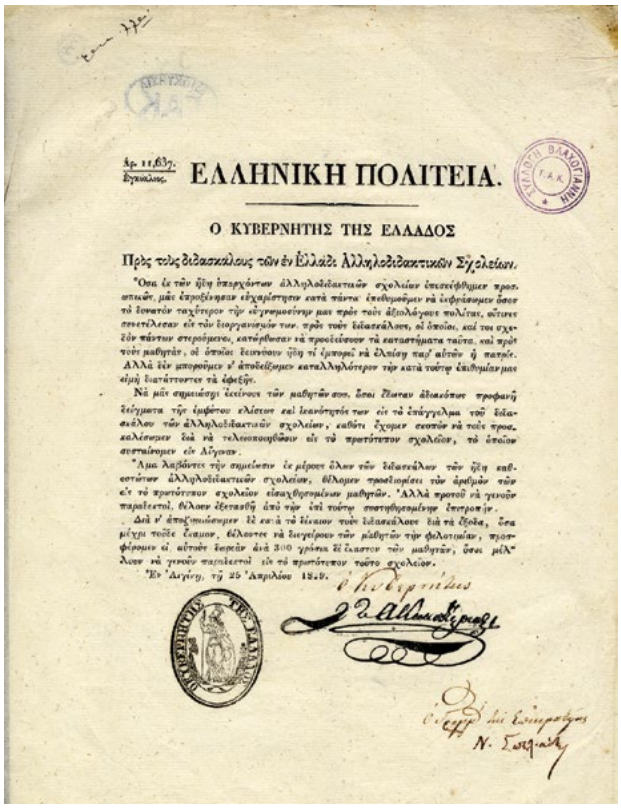

Αρ. 11,637. Εγκύκλιος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν ἐν Ἑλλάδι Αλληλοδιδακτικῶν Σχολείων.

Ὅσα ἐκ τῶν ἤδη ὑπερχόντων ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων ἐπιστεύθημεν προσωπικῶς, μᾶς ἐπροξένησαν ἐξαιρέτην κατὰ πάντα ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐνδρύσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον τὴν εὐγενεστέραν μας πρὸς τοὺς ἀξιολόγους πολίτας, οὕτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν διοργάνωσίν του. πρὸς τοὺς διδασκάλους, οἱ ὁποῖοι, καὶ τὸν σχεδὸν πάντων στερούμενοι, κατόρθωσαν νὰ προκόψουσι τὰ καταστήματα ταῦτα. καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς, οἱ ὁποῖοι δεικνύουν ἤδη τί ἐμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ παρ' αὐτῶν ἡ πατρίς.

Ἀλλὰ εἰν μποροῦμεν ν' ἀποδείξωμεν καταλληλότερον τὴν κατὰ τοῦτο ἐπιθυμίαν μας εἰμὴ διατάττοντες τὰ ἑξῆς.

Νὰ μὲν σημειώσῃ ἐκείνους τῶν μαθητῶν σας, ὅσοι δίδουσιν ἀποκόπτον προφανῆ δείγματα τῆς ἐμφύτου ἐλέσεως καὶ ἱκανότητός των εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, καθότι ἔχομεν σκοπὸν νὰ τοὺς προσκαλέσωμεν διὰ νὰ τελειοποιοῦσιν εἰς τὸ πρωτότυπον σχολεῖον, τὸ ὁποῖον συστήσομεν εἰν Αἴγιναν.

Ἅμα λαβόντες τὴν σημείωσιν ἐκ μέρους ἑκάστου τῶν διδασκάλων τῶν ἤδη καθεστώτων ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, θέλομεν προσδιορίσει τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς τὸ πρωτότυπον σχολεῖον εἰσαχθησομένων μαθητῶν. Ἀλλὰ προτοῦ νὰ γενοῦν παραδεκτοί, θέλουν ἐξετασθῆ ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ συστηθησομένων ἐπιτρόπων.

Διὰ ν' ἀποζημιώσωμεν τὸ κατὰ τὸ δίκαιον τῶν διδασκάλων διὰ τὰ ἔξοδα, ὅσα μέχρι τοῦδε ἔκαμον, θέλουσιν νὰ δικαιοῦσιν τῶν μαθητῶν τὴν φιλοτιμίαν, προσφέρουσι οἱ αὐτοὶ ἐφεξῆς ἀνὰ 300 γρόσια ἕκαστον τῶν μαθητῶν, ὅσοι μέλλουν νὰ γενοῦν παραδεκτοὶ εἰς τὸ πρωτότυπον τοῦτο σχολεῖον.

Ἐν Ἀιγίνῃ, τῇ 25 Ἀπριλίου 1829.

Ο Κυβερνήτης

Ο Γραμ. του Εκκλησίας

Ν. Σοφ.ιάδης

Το Αλληλοδιδακτικό Σχολείο
Λειτούργησε στον χώρο του Ορφανοτροφείου. Περιλάμβανε «τρεις κλάσεις», δηλαδή τρεις τάξεις μαθητών, με βασικό στόχο την απόκτηση γραμματικών γνώσεων. Βασικοί παιδευτικοί στόχοι ήταν η ελληνοχριστιανική παράδοση, η γραμματική, η σωματική αγωγή, η μουσική και η ιχνογραφία. Διευθυντής του ήταν ο Ν. Νικητόπουλος[4].

Το Πρότυπο Σχολείο
Λειτούργησε στον χώρο του Ορφανοτροφείου. Περιλάμβανε τριετή εκπαίδευση, την οποία παρακολουθούσαν οι απόφοιτοι του αλληλοδιδακτικού και οι άριστοι μαθητές των άλλων αλληλοδιδακτικών σχολείων του κράτους. Ένας από τους σκοπούς του ήταν να καταρτίσει δασκάλους της αλληλοδιδακτικής μεθόδου[5].

Το Προκαταρκτικό Σχολείο
Ήταν η ενδιάμεση βαθμίδα μεταξύ αλληλοδιδακτικού και Κεντρικού και είχε σκοπό να προετοιμάζει «όσους νέους δεν ήταν σε θέση να παρακολουθήσουν τα μαθήματα του Κεντρικού». Πιθανολογείται ότι στεγάστηκε στο κτήριο που βρίσκεται νότια της Μητρόπολης (το οποίο σήμερα χρησιμοποιείται ως Δημοτικό Θέατρο)[6].

Το Κεντρικό Σχολείο
Στον περίβολο του Ορφανοτροφείου στεγάστηκε αρχικά το Κεντρικό Σχολείο, με έναρξη λειτουργίας την 2α Ιανουαρίου 1830. Η φοίτηση ήταν τριετής και σ' αυτό φοιτούσαν οι καλύτεροι απόφοιτοι των προαναφερθέντων σχολείων, που

4 Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, ό.π. σσ. 119-120.

5 Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, όπ. σ. 127.

6 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα, ό.π. σσ. 26-27.

of the Church." The Committee comprised 5 Priests of the Highest Position: Gerasimos (Rallis) of Aegina, Daniel (Panayiotopoulos) of Tripolis, Neofytos (Metaxas) of Talantion, Iosif (Nicolaou) of Androusa, and Ionas of Damala. The members of the Church Committee travelled across the State visiting monasteries and meeting with the clergy and the people for the purpose of creating a document for the Governor with their findings and suggestions. It is clear that Kapodistrias did not wish for the Church to server ties with the Phanar. Regardless of his emotional ties with the Constantinople, he did understand the difficulties and the malfunctions facing that Greek Church and made efforts to solve them[2].

III. EDUCATION

The Orphanage
The construction of the orphanage for the boys of Greek fighters killed in the uprising began on the 8th of October 1828 on a plot of land donated for this purpose by the Aegina Council of Elders. The orphanage was concluded with donations from Philhellenes and overseas Greeks. The official inauguration of the orphanage took place on the 9th of April 1829.

Apart from a home for the orphaned boys, the Orphanage housed a school of mutual teaching, handicraft workshops, a choir and an orchestra, a library (The National Library of Greece) a museum and a workshop that printed and bind textbooks. The Governor's brother, Viaros, was appointed director of the orphanage. In this position, he was later succeeded by Andreas Moustoxiydis. During 1880 – 1984 the orphanage was turned into a prison. Today it belongs to the Cultural Ministry. Currently, it is undergoing restoration work[3].

2 T. Gritsopoulou, "The 5-member Church Committee which was formed Kapodistrias, and its works," Ekklesia 30 – 31 (1954), p 72. Emm. Konstantinidis, Ioannis Kapodistrias and his Church Policy, Athens 2001.

3 Chr. Konstantinopoulos, Aegina in the years of Kapodistrias, Athens 1968, pp 21-24. Aikaterini Kordouli, "The NLG Archives of the Aegina Orphanage. Preliminary Announcement", Proceedings of the B' International Conference on Peloponnesian Studies, Patra, 25 – 31 May 1980 (Peloponnesian, An-

The Mutual Teaching School

The Mutual Teaching School had three grades. The curriculum included Greek Christian Tradition, Greek Grammar, Physical Education, Music and Drawing. The Headmaster of the Mutual Teach School was N. Nikitopoulos[4].

The Pilot School

The Pilot School was also housed in the Orphanage. It lasted three years and was attended by the children who lived in the orphanage and graduated from the Mutual School as well as by boys from across the country who has graduated from Mutual Schools with top marks. A principal objective of the school was to educate students on the mutual teaching method in order to become teachers[5].

The Preliminary School (the Middle School)

The preliminary school served as the alternative for "those young men who were not in a position to attend the central school." It is probable that it was housed in the building located south of the Diocese (which is currently the Municipal Theatre)[6].

The Central School

The Central School began its operation on the 2nd of January 1830. It lasted three years and was attended by the top graduates of the schools previously mentioned. Georgios Yennadios was the Principal of the Central School, which initially was housed on the grounds of the orphanage. The Swiss banker Jean-Gabriel Eynard, a philhellene and close friend of the Governor's, financed the construction of a new building for the Central School on the designs of architects S. Kleanthis and E. Schaubert. The school was named the Eynard (Central) School. Its classroom could accommodate 200 students and was divided in three sections. There were twelve busts of Ancient Greek sages, 22 desks, a blackboard, a cupboard, the teacher's desk

❶

κρίνονταν ικανοί για ανώτερη μόρφωση. Με δωρεά του Ελβετού φιλέλληνα τραπεζίτη και στενού φίλου του Κυβερνήτη Ιωάννη Γαβριήλ Εϋνάρδου και σε σχέδια των αρχιτεκτόνων Κλεάνθη και Σάουμπερτ χτίστηκε νέο κτήριο, το Εϋνάρδειο, στο οποίο μεταφέρθηκε το Κεντρικό Σχολείο. Διευθυντής του ήταν ο Γεώργιος Γεννάδιος. Η αίθουσα ήταν διαιρεμένη σε τρία τμήματα και χωρούσε περίπου 200 μαθητές. Στον χώρο είχαν στηθεί 12 προτομές αρχαίων σοφών, ενώ υπήρχε ο απαραίτητος εξοπλισμός: 22 θρανία, ένας μαυροπίνακας. ένα ντουλάπι, η δασκαλοκαθέδρα και μικρή εικόνα του Κυβερνήτη. Στον ανατολικό τοίχο του κτηρίου τοποθετήθηκε πλάκα με την επιγραφή: Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΕΟΛΑΙΑ ΕΔΕΙΜΑΤΟ ΕΝ ΕΤΕΙ 1830. (Αργότερα το κτήριο χρησιμοποιήθηκε ως Δημοτικό Σχολείο Αρρένων, Εθνική Βιβλιοθήκη, Σχολαρχείο και Αρχαιολογικό Μουσείο. Σήμερα ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας και έχει αποφασισθεί η επισκευή του, με σκοπό να στεγασθεί εκεί η Δημόσια Βιβλιοθήκη Αίγινας)[7].

nex 8), in Athens 1981 -1982 pp. 401-432. Sophia Sfyroera, Aegina. First Capital of modern Greece, Ellinika Grammata, Athens 2002, p.121.

4 Sophia Sfyroera, Aegina, ibid pp. 119-120.

5 Sophia Sfyroera, Aegina, ibid pp. 119-120.

6 Chr. Konstantinopoulos, Aegina, ibid. pp. 26-27.

7 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα, ό.π. σσ. 25-26. Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, ό.π. σελ. 127.

❷

1. Ο Ιωάννης – Γαβριήλ Ευνάρδος σε ώριμη ηλικία. Χαρακτικό. χ.χ. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / Ο Ιωάννης – Γαβριήλ Ευνάρδος σε ώριμη ηλικία. Χαρακτικό. χ.χ. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

2. Σοφί ντε Μπαρμπουά Λεμπρέν, γνωστή και ως Δούκισσα της Πλεκεντίας (1785-1854). / Σοφί ντε Μπαρμπουά Λεμπρέν, γνωστή και ως Δούκισσα της Πλεκεντίας (1785-1854).

Το Σχολείο διά κοράσια

Το 1830 η Sophie Barbé de Marbois duchesse de Plaisance, γνωστή ως δούκισσα της Πλακεντίας, ίδρυσε σχολείο για κορίτσια, στο οποίο φοιτούσαν 30 μαθήτριες[8].

Ο Κυβερνήτης ανέθεσε τη γενική εποπτεία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Αίγινας στον φίλο του Κερκυραίο λόγιο Ανδρέα Μουστοξύδη. Η Αίγινα στην Καποδιστριακή περίοδο αναδείχθηκε σε εκπαιδευτικό κέντρο. Το 1830 στα σχολεία της φοιτούσαν 1082 μαθητές – σπουδαστές απ' όλη την Ελλάδα[9].

Γιάννη Κόκκωνα, Οι μαθητές του Κεντρικού Σχολείου (1830-1834), εκδ. Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, Αθήνα 1997.

8 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα, ό.π. σσ. 60-68. Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, ό.π. σσ. 128-129.

9 Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, ό.π. σελ. 129. Λεπτομερείς πληροφορίες για τα σχολεία στην Αίγινα κατά την Καποδιστριακή περίοδο βλ. στο ειδικό έργο της Ελένης Κούκκου, Ο Καποδίστριας και η παιδεία, 1827-1832. Β΄. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αιγίνης, Αθήναι 1972.

and a small portrait of the Governor. A memorial plaque hang on the east wall of the building, bearing the inscription: IN 1830 THE GOVERNOR FORGED THE GREEK YOUTH (In the following years, the building was used as Elementary School for Boys, National Library, Secondary Education School, and Archaeological Museum. Today it belongs to the Ministry of Education which has authorized repair for the purpose of housing Public Library of Aegina)[7].

The School for girls

In 1830 Sophie Barbé de Marbois, Duchesse de Plaisance, founded a School for girls which was attended by 30 students[8]. The Governor had entrusted the general supervision for all the educational institutions of Aegina to his friend, the Corfiot scholar Andreas Moustoxydis. During the Kapodistrian era, Aegina had become Greece's centre of education. In 1830, a total of 1082 pupils and students from all over Greece attended school in Aegina[9].

7 Chr. Konstantinopoulos, Aegina, ibid. pp. 25-26. Sophia Sfyroera, Aegina, ibid p. 127. Yiannis Kokkonas, The pupils of the Central School (1830 – 1834), Geniki Grammateia Neas Genias, Athens 1997

8 Chr. Konstantinopoulos, Aegina, ibid. pp. 60 - 68. Sophia Sfyroera, Aegina, ibid p. 128 - 129.

9 Sophia Sfyroera, Aegina, ibid p. 129. Detailed Information during the Kapodistrian Period ibid special work by Eleni Koukkou, Kapodistrias and

❶

❷

1. Νομίσματα της Καποδιστριακής περιόδου. *Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο, Τράπεζα της Ελλάδος – Νομισματική Συλλογή, Ιδιωτική Συλλογή.* / Νομίσματα της Καποδιστριακής περιόδου. Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο, Τράπεζα της Ελλάδος – Νομισματική Συλλογή, Ιδιωτική Συλλογή.

2. Σιδερένιες σφραγίδες οπίσθιας όψης αργυρού φοίνικα και εμπρόσθιας όψης χάλκινου μονόλεπτου, έτους 1828, από το Νομισματοκοπείο της Αίγινας. *Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο.* / Σιδερένιες σφραγίδες οπίσθιας όψης αργυρού φοίνικα και εμπρόσθιας όψης χάλκινου μονόλεπτου, έτους 1828, από το Νομισματοκοπείο της Αίγινας. Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο.

IV. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Την 2α Φεβρουαρίου 1828 με το Ζ΄ Ψήφισμα ο Κυβερνήτης ιδρύει την «Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα», με σκοπό την προσέλκυση κεφαλαίων, κυρίως από το εξωτερικό, και την ενίσχυση της εθνικής οικονομίας. Τη διοίκηση ανέλαβε τριμελής επιτροπή αποτελούμενη από τους Γεώργιο Κουντουριώτη, Αλέξανδρο Κοντόσταυλο και Γεώργιο Σταύρου[10].

Την 31η Ιουλίου 1829 ιδρύθηκε το Εθνικό Νομισματοκοπείο και εγκρίθηκε η κοπή του ελληνικού νομίσματος, του φοίνικα. Το Νομισματοκοπείο στεγάστηκε στην Αίγινα, άγνωστο σε ποιο οίκημα. Την Εφορεία του Νομισματοκοπείου άσκησαν διαδοχικά ο Αλέξανδρος Κοντόσταυλος, ο Θεόφιλος Λουκόπουλος και ο Νικόλαος Λεβίδης[11].

10 Λαζάρου Θ. Χουμανίδη, «Περί της υπό του Ιωάννου Καποδιστρίου ιδρυθείσης Εθνικής Χρηματιστικής Τραπέζης», Παρνασσός 36 (1994), σσ. 17-30.

11 Γεωργίου Δ. Δημακοπούλου, «Το Εθνικόν Νομισματοκοπείον της Ελλάδος (1828-1833)», Πελοποννησιακά, 8 (1971), σσ. 15-96. Διον. Χ. Καλαμάκη και Χρ. Π. Μπαλόγλου, «Εθνικό Νομισματοκοπείο Αιγίνης. Το ανέκδοτο αρχείο του Εφόρου Νικολάου Αγγ. Λεβίδη», Η Αιγιναία, 15 (Ιούλ. – Δεκ. 2008), σσ. 101-107.

❸

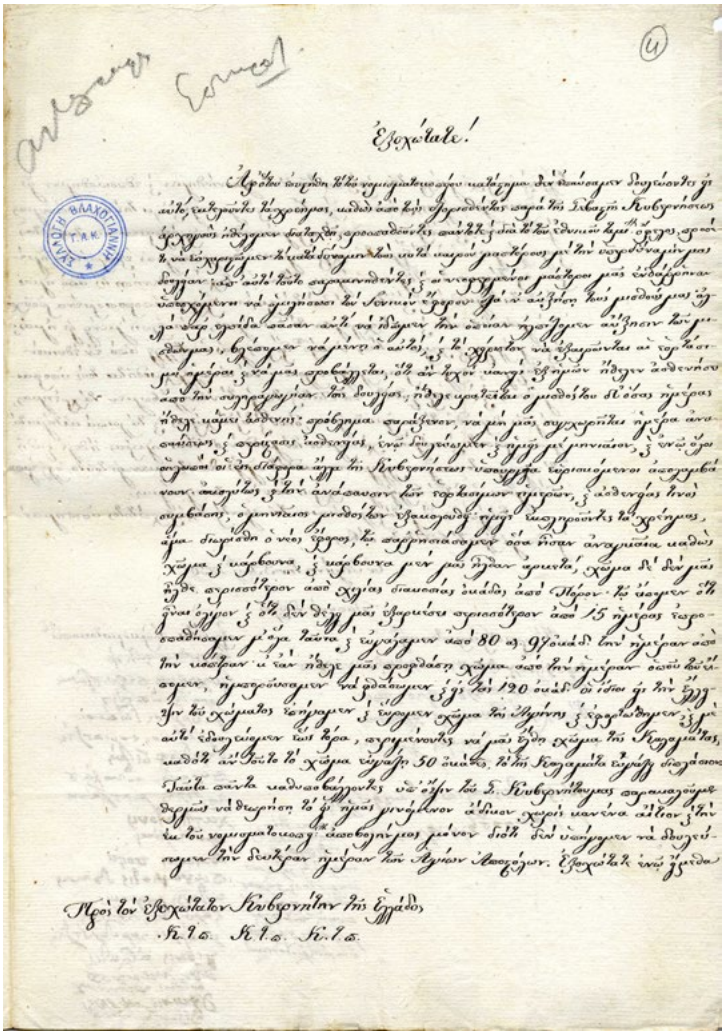

3. Επιστολή εργατών του Νομισματοκοπείου με την οποία ζητούν να τους καταβληθούν τα δεδουλευμένα τους και περιγράφεται ο τρόπος δουλειάς τους, Αίγινα 3.7.1830. *ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.* / Επιστολή εργατών του Νομισματοκοπείου με την οποία ζητούν να τους καταβληθούν τα δεδουλευμένα τους, περιγράφεται ο τρόπος δουλειάς τους, Αίγινα 3.7.1830. ΓΑΚ- Κεντρική Υπηρεσία.

V. ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ο Κυβερνήτης, με την οικονομική συμβολή του Αμερικανού φιλέλληνα γιατρού Σάμουελ Γκρίντλι Χάου, χρησιμοποιώντας πέτρες από τον ναό της Κολώνας, επισκεύασε και διηύρυνε το λιμάνι. Πάνω στο φρούριο Μπούρτζι (σήμερα δεν σώζεται) τοποθέτησε φάρο[12]. Βόρεια του λιμανιού χτίστηκε και το Λοιμοκαθαρτήριο (Υγειονομείο). (Σήμερα τα θεμέλιά του σώζονται έξω από την είσοδο του Αρχαιολογικού Μουσείου).

Με την επίβλεψη του μηχανικού Θεόδωρου Βαλλιάνου, άνοιξε τον πρώτο αμαξιτό δρόμο που συνέδεε την Περιβόλα με την πόλη και μετέφερε μουριές από την Πελοπόννησο, τις οποίες φύτευσε κατά μήκος του δρόμου[13].

Μετά τη χάραξη και κατασκευή των πρώτων δημόσιων δρόμων, ο Κυβερνήτης οργάνωσε και την πρώτη ταχυδρομική υπηρεσία στο νεοσύστατο κράτος.

12 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα ό.π., σσ. 30-32.

13 Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, ό.π. σελ. 117.

IV. ECONOMY

The "National Finance Bank of Greece" was founded on the 2nd of February 1828 through Resolution Z' issued by the Governor and aiming to attract foreign funding to support the national economy. A three=member committee was formed to undertake the Bank's administration. Members of the committee were Georgios Kountouriotis, Alexandros Kontostavlos and Georgios Stavrou[10].

On the 31st of July 1820 the National Mint was founded in Aegina and the striking of the Greek Phoenix coin was approved. Alexandros Kontostavlos, Theofilos Loukopoulos, and Nicolaos Levidis were appointed as Curators of the National Mint[11].

V. PUBLIC WORKS

Through the financial contribution of the American Philhellene and physician Samuel Gridley Howe, the Governor was able to finance the repair and the expansion of the Harbour with stoned which were lifted from the temple of Colona. A beacon was placed on top of the Bourtzi Castle [12] which has not survived to the present. The Infirmary was located north of the harbour. (The foundations of the building of the Infirmary lie on the entrance of the Archaeological Museum).

Education, 1827 – 1832. B' Educational Institutions of Aegina, Athens 1972.

10 Lazaros Th. Choumanidis, "On the National Finance Bank founded by Ioannis Kapodistrias", Parnassos 36 (1994), pp. 17 - 30

11 Georgios D. Dimakopoulos "The National Mint of Greece (1828 – 1833)", Peloponnesiaka, 8 (1971), pp. 15 – 96. Dion. Ch. Kalamaki and Chr. P. Mpaloglou, "The National Mint of Aegina. The anecdotal records of Curator Nicolaos Agg. Levidis," The Aeginean, 15 (Jul. – Dec. 2008), pp. 101 – 107.

12 Chr. Konstantinopoulos, Aegina ibid., pp. 30-32

❶

Ἀρ. 4,280.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ.

Τὸ κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ταχυδρομεῖον θέλει μεθαρμοσθῆ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

Α. Θέλουν προσδιορισθῆ διὰ τὴν Πελοπόννησον εἷς κεντρικὸς ἐπιστάτης, ἓν μικρὸν πλοιάριον, 16 ἔφιπποι καὶ 9 πεζοὶ ταχυδρόμοι.

Β. Τὸ πλοιάριον θέλει παραμένει εἰς Αἴγιναν διὰ νὰ μετακομίζῃ τὰ γράμματα εἰς Ἐπίδαυρον καὶ ἐναλλάξ· ὁ δὲ κεντρικὸς ἐπιστάτης εἰς Ἐπίδαυρον διὰ νὰ τὰ παραλαμβάνῃ καὶ τὰ παραπέμπῃ ὅπου διευθύνονται.

Γ. Οἱ ἔφιπποι καὶ πεζοὶ ταχυδρόμοι θέλουν τοποθετηθῆ:

Εἰς Ἐπίδαυρον	2 ἔφιπποι ταχυδρόμοι	
Εἰς Κόρινθον	2	
Εἰς Ἀκράταν	2	
Εἰς Καλάβρυτα		1 πεζός
Εἰς Ἄργος	1	
Εἰς Ναύπλιον		1
Εἰς Τριπολιτσάν	4	
Εἰς Ἀνδρίτζεναν	1	
Εἰς Καρύταιναν	1	
Εἰς Γαστούνην		1
Εἰς Λεοντάριον	1	
Εἰς Ἀνδρούσαν	1	καὶ 2
Εἰς Μοθώνην		1
Εἰς Μιστρᾶν	1	καὶ 2
Εἰς Ἅγιον Πέτρον		1

Δ. Τὸ πλοιάριον ἀπὸ τὴν Αἴγιναν, οἱ ἔφιπποι καὶ οἱ πεζοὶ ταχυδρόμοι ἀπὸ τὰς εἰρημένας πόλεις θέλουν ἀναχωρεῖ ῥητῶς δὶς τῆς ἑβδομάδος κατὰ τὰς ἐφεξῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.

Τὸ πλοιάριον ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Αἴγιναν τὴν 10 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης, καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπίδαυρον τὴν 8 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου· δύναται δὲ ν' ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν καὶ πρὸ ταύτης τῆς ὥρας ἐὰν φθάσωσι ταχύτερα ἀπὸ τὴν Κόρινθον καὶ τὸ Ἄργος ἀμφότεροι οἱ ὁδηγοί.

Οἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἔφιπποι ταχυδρόμοι ἀναχωροῦσιν ἀμφότεροι τὴν 7 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης, ὁ μὲν διὰ τὴν Κόρινθον, ὁ δὲ διὰ τὸ Ἄργος, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τὴν Ἐπίδαυρον τὴν 6 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς.

Οἱ ἐν Κορίνθῳ ἀναχωροῦσιν ὁ εἷς τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς διὰ τὴν Ἀκράταν, καὶ ὁ ἄλλος τὴν 10 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῶν ἰδίων ἡμερῶν διὰ τὴν Ἐπίδαυρον.

Οἱ ἐν Ἀκράτᾳ ἀναχωροῦσιν ὁ μὲν τὴν 8 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς διὰ τὰς Π. Πάτρας, ὁ δὲ τὴν 8 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς πέμπτης καὶ δευτέρας διὰ τὴν Κόρινθον.

Ὁ πρῶτος ταχυδρόμος μετὰ τὴν ἄφιξίν του εἰς Π. Πάτρας παραμένει ἐκεῖσε, καὶ ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Ἀκράταν τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς πέμπτης καὶ δευτέρας.

Ὁ ἐν Καλαβρύτοις πεζὸς ἀναχωρεῖ τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης διὰ τὴν Βοστίτσαν, καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν τοῦ σαββάτου καὶ τῆς τετάρτης ἀπὸ τὴν Βοστίτσαν διὰ τὰ Καλάβρυτα.

Ὁ ἀπὸ τὴν Ἀκράταν εἰς Π. Πάτρας καὶ ἐναλλὰξ διευθυνόμενος ταχυδρόμος λαμβάνει τὰ γράμματα τῶν Καλαβρύτων καὶ τῆς Βοστίτσης καθ' ἃς ὥρας διαβαίνει ἀπὸ ταύτην τὴν πόλιν.

Ὁ ἐν Ἄργει ἔφιππος ταχυδρόμος ἀναχωρεῖ τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς διὰ τὴν Τριπολιτσάν, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τὸ Ἄργος τὴν ἰδίαν ὥραν τοῦ σαββάτου καὶ τῆς τετάρτης.

Ὁ ἐν Ναυπλίῳ πεζὸς ἀναχωρεῖ διὰ τὸ Ἄργος τὴν 5 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης καὶ τὴν 3 ὥραν ὁμοίως τῆς τρίτης καὶ τῆς παρασκευῆς, καὶ ἀπὸ τὸ Ἄργος διὰ τὸ Ναύπλιον τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς.

Οἱ ἐν Τριπολιτσᾷ ἀναχωροῦσιν οἱ μὲν τρεῖς τὴν 5 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς, ὁ μὲν διὰ τὴν Καρύταιναν, ὁ δὲ διὰ τὸ Λεοντάριον, ὁ δὲ διὰ τὸν Μιστρᾶν, καὶ ὁ τέταρτος τὴν 8 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῶν ἰδίων ἡμερῶν διὰ τὸ Ἄργος.

Οἱ εἰρημένοι τρεῖς ἔφιπποι ταχυδρόμοι μετὰ τὴν ἄφιξίν των εἰς Καρύταιναν, Λεοντάριον καὶ Μιστρᾶν παραμένουσιν ἐκεῖ, καὶ ἀναχωροῦσι διὰ τὴν Τριπολιτσὰν ἀπὸ μὲν τὴν Καρύταιναν καὶ Λεοντάριον τὴν 12 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς πέμπτης καὶ δευτέρας, δηλαδὴ περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀπὸ δὲ τὸν Μιστρᾶν τὴν 6 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῶν αὐτῶν ἡμερῶν.

Ὁ ἐν Καρυταίνῃ ἔφιππος ταχυδρόμος ἀναχωρεῖ τὴν 12 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς διὰ τὴν Ἀνδρίτσεναν ὅπου παραμένει, καὶ τὴν 5 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς πέμπτης καὶ δευτέρας ἀναχωρεῖ ἐκεῖθεν διὰ τὴν Καρύταιναν.

Ὁ ἐν Ἀδριτσάνῃ ἔφιππος ταχυδρόμος ἀναχωρεῖ τὴν 6 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τετάρτης, καὶ τοῦ σαββάτου διὰ τὸν Πύργον, καὶ τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης ἀπὸ τὸν Πύργον διὰ τὴν Ἀνδρίτσεναν.

Ὁ ἐν Γαστούνῃ πεζὸς ἀναχωρεῖ τὴν 8 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου διὰ τὸν Πύργον, καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῶν αὐτῶν ἡμερῶν ἐκεῖθεν διὰ τὴν Γαστούνην.

Ὁ ἐν Λεονταρίῳ ἔφιππος ταχυδρόμος ἀναχωρεῖ τὴν 12 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς διὰ τὴν Ἀνδρούσαν, ὅπου περιμένει, καὶ τὴν 5 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς πέμπτης καὶ δευτέρας ἀναχωρεῖ ἐκεῖθεν διὰ τὸ Λεοντάριον.

Ὁ ἐν Ἀνδρούσῃ ἔφιππος ταχυδρόμος ἀναχωρεῖ τὴν 6 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου διὰ τὴν Μοθώνην, καὶ τὴν 7 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης ἐκεῖθεν διὰ τὴν Ἀνδρούσαν.

Οἱ ἐν Ἀνδρούσῃ πεζοὶ ἀναχωροῦσι τὴν 6 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου ὁ μὲν διὰ τὴν Ἀρκαδίαν, ὁ δὲ διὰ τὴν Καλαμάταν, καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης ἐκεῖθεν διὰ τὴν Καλαμάταν.

Ὁ εἰς Καλαμάταν καὶ ἐναλλὰξ διευθυνόμενος πεζὸς λαμβάνει καὶ τὰ γράμματα τοῦ Νησίου καθ' ἣν ὥραν θέλει διαβαίνει τακτικῶς ἀπὸ ταύτην τὴν πόλιν.

Ὁ ἐν Μοθώνῃ πεζὸς ἀναχωρεῖ τὴν 6 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου διὰ τὴν Κορώνην, καὶ περὶ τὴν 12 ὥραν, δηλαδὴ τὸ μεσονύκτιον τῶν ἰδίων ἡμερῶν ἐκεῖθεν διὰ τὴν Μοθώνην.

Εἷς ἐκ τῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ Προσωρ. Διοικητοῦ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Μοθώνην διὰ τὸ Νεόκαστρον τὴν 5 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου καὶ στρέφει ἀπὸ τὴν Μοθώνην εἰς τὸ Νεόκαστρον ἅμα φθάσῃ καὶ λάβῃ τὰ ἐκεῖθεν γράμματα τὸ αὐτὸ ἑσπέρας χωρὶς ἀναβολήν.

Ὁ ἐν Ἁγίῳ Πέτρῳ πεζὸς ἀναχωρεῖ τὴν 3 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς δευτέρας καὶ πέμπτης διὰ τὴν Τριπολιτσὰν καὶ τὴν 5 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς τρίτης καὶ παρασκευῆς ἐκεῖθεν διὰ τὸν Ἅγιον Πέτρον.

Οἱ ἐν Μιστρᾷ πεζοὶ ἀναχωροῦσι τὴν 8 ὥραν πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς τετάρτης καὶ τοῦ σαββάτου, ὁ μὲν διὰ τὴν Μονεμβασίαν, ὁ δὲ διὰ τὸ Μαραθωνήσιον ἢ τὴν Τζίμοβαν, καὶ τὴν 4 ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς πέμπτης καὶ κυριακῆς ἐκεῖθεν διὰ τὸν Μιστρᾶν.

Οἱ ἐν Ναυπλίῳ, Καλαβρύτοις, Γαστούνῃ, Ἀνδρούσῃ, Μοθώνῃ καὶ Τριπολιτσᾷ πεζοὶ διὰ τὴν μικρότητα τῶν διαστημάτων εἶναι δυνατὸν νὰ μετακομίζωσι γράμματα τῆς Διοικήσεως εἰς Ἄργος, Βοστίτσαν, Πύργον, Νησίον, Κορώνην, Νεόκαστρον, καὶ Ἅγιον Πέτρον καὶ ἄλλοτε, ὄχι ὅμως τὰς διὰ τὰ χρέη τοῦ ταχυδρομείου προσδιωρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας, καθ' ἃς πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὰς θέσεις των ἕτοιμοι ν' ἀναχωρήσωσι.

Ε. Οἱ Γραμματεῖς τῶν Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων καὶ Προσωρ. Διοικητῶν, οἱ Ἀστυνόμοι καὶ ὁποῖοι ἄλλοι δημόσιοι Ὑπουργοὶ ἤθελον ἐπιφορτισθῆ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ ταχυδρομείου κατὰ τὰς εἰρημένας πόλεις καὶ χώρας θέλουν ἑτοιμάζει τὰ γράμματα πρὸ τῆς ἑσπέρας ἢ δύο ὥρας πρὸ τῶν ἡμερῶν καὶ ὡρῶν καθ' ἃς ἀναχωροῦσιν ἐκεῖθεν οἱ ἔφιπποι ἢ πεζοὶ ταχυδρόμοι.

ς. Ὅστις ἀναδεχθῇ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ ταχυδρομείου εἶναι χρεία νὰ δώσῃ ὑπόσχεσιν ὅτι οἱ ἔφιπποι καὶ πεζοὶ ταχυδρόμοι θέλουν ὁδεύει ἀνακτιρρήτως τὰς ἡμέρας ἢ νύκτας, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζονται εἰς τὸ Δ ἄρθρον.

Ζ. Ὁ ἴδιος θέλει εἶναι ὑπόχρεος, ἂν συμπέσῃ ν' ἀσθενήσῃ τις ἀπὸ τοὺς κατὰ τὰς διαφόρους πόλεις ἀνθρώπους ἢ ἵππους, νὰ ἔχῃ εἰς τὰς προσδιωρισμένας ὥρας ἄλλους ἑτοίμους ν' ἀναπληρώσωσι τὸ χρέος των.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 7 Μαΐου 1829.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ.

Α. Καρδαρᾶς.

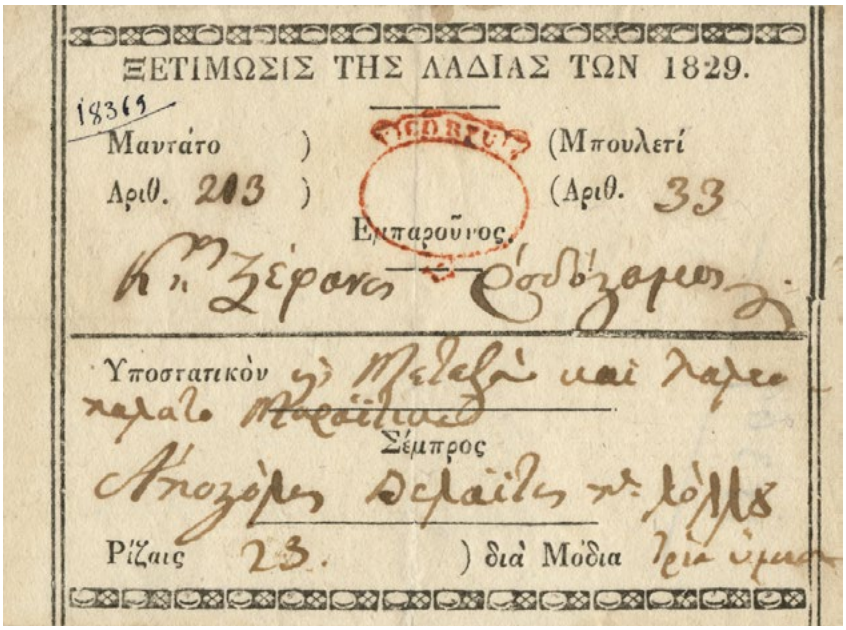
ΞΕΤΙΜΩΣΙΣ ΤΗΣ ΛΑΔΙΑΣ ΤΩΝ 1829.

Μαντάτο) (Μπουλετί

Αριθ. 203) (Αριθ. 33

Εμπαρούνος.

Υποστατικόν Σέμπρος

Ρίζαις 23.) διὰ Μόδια

1. Ψήφισμα για τον οργανισμό ταχυδρομείων. / Ψήφισμα για τον οργανισμό ταχυδρομείων.

2. «Ξετίμωσις της λαδιάς του 1829». *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* / «Ξετίμωσις της λαδιάς του 1829». Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

VI. ΣΤΡΑΤΟΣ

Ο Καποδίστριας δημιούργησε 8 τάγματα τακτικού στρατού. Για να εξασφαλίσει μορφωμένους αξιωματικούς, ίδρυσε την Κεντρική Στρατιωτική Σχολή (μετέπειτα Σχολή Ευελπίδων), η οποία αρχικά στεγάστηκε στον χώρο του Ορφανοτροφείου. Σκοπός του Κυβερνήτη ήταν να πατάξει τη ληστεία και την πειρατεία και να παγιώσει την εσωτερική ασφάλεια[14].

VII. ΓΕΩΡΓΙΑ

Με πρωτοβουλία του Κυβερνήτη και με την επίβλεψη του ιρλανδού φιλέλληνα Γουίλιαμ Μπένετ Στέφενσον, εισήχθη στην Αίγινα η καλλιέργεια της πατάτας, με σκοπό τη διατροφή του προσφυγικού και ντόπιου πληθυσμού του νησιού.

VIII. ΕΘΝΙΚΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ

Από το 1826 είχε μεταφερθεί στην Αίγινα η «Τυπογραφία της Διοικήσεως», που επί Καποδίστρια μετονομάσθηκε σε «Εθνική Τυπογραφία». Η «Εθνική Τυπογραφία» στεγάστηκε αρχικά στο Ορφανοτροφείο και στη συνέχεια στο σπίτι του Λογοθέτη, τη «Σπιτάρα» (σήμερα δεν σώζεται)[15].

14 Σοφίας Σφυρόερα, Αίγινα, ό.π. σελ. 127.

15 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα, ό.π. σσ. 24-25.

The first carriage road, connecting the region of Perivola with the city of Aegina was constructed under the supervision of the mechanic Theodoros Vallianos. Mulberry trees were transported from the Peloponnese and planted by decision of the Governor along the road[13].

VI. MILITARY

Eight Regular Army Units and a Central Military Academy (currently known as the Evelpidon Military Academy) for the training of officers were founded by decision of the Governor. His decision aimed primarily at safeguarding internal security and fighting against thieves as well as destroying piracy[14].

VII. FARMING

At the initiative of the Governor and under the supervision of the Irish Philhellene William Bennett Stephenson, the cultivation of potatoes was introduced in Aegina to provide food for the refugees and local population.

VIII. THE NATIONAL PRINTING HOUSE

During the era of Kapodistrias, the state-run printing house, which operated in Aegina since 1826, was renamed to "National Printing House". In the beginning, it was housed in the Orphanage. Later it was moved to the "Spitara," a house belonging to Logothetis which has not survived to the present[15].

A Columbian press, manufactured in the United States, was purchased from Firmin Didot, the Publishing House of Paris. Kapodistrias requested Georgios Apostolidis Kosmitis, who at the time was in Paris, to become the Director of the National Printing House. Pavlos Patrikios, a Smyrnian Typographer and Member of the Sacred Band undertook the position of Deputy Director.

The General Gazette of Greece, and its French edition, Courrier de la Gréce, as well as the Aeginean, a "philological, scientific and technological" newspaper were printed at the National Printing House. Kapodistrias was an ardent promoter of The Aeginean. He was the newspaper's principal translator and columnist, writing under this own initials.

13 Sophia Sfyroera, Aegina, ibid p. 117

14 Sophia Sfyroera, Aegina, ibid p. 127

15 Chr. Konstantinopoulos, Aegina ibid., pp. 24 - 25

❶

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ά.

Ἄθρον 1.

Ἀπὸ ά Νοεμβρίου τοῦ 182 ἐννάτου ἡ Σχολὴ τῶν Εὐελπιδῶν καὶ ἡ τοῦ Πυροβολικοῦ συναπαρτίζουσι μίαν ἐπ' ὀνόματι Στρατιωτικὴ Κεντρικὴ Σχολή.

2. Αὕτη μὲ τὴν εἰς τὸ σκοπούμενον ἱκανὴν εὐρυχωρίαν θέλει συστηθῇ ἐν Ναυπλίῳ. Οἱ ἐν αὐτῇ μαθηταὶ, μέχρι νεωτέρου Διατάγματος, δὲν θέλουσι περισσεύει τοὺς ἑξήκοντα· οἱ δὲ ἐκπαιδευθέντες θέλουσιν ἀντικαθίστασθαι εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς στρατιωτικῆς λειτουργίας.

3. Οἱ μαθηταὶ θέλουσιν ἐπονομάζεσθαι Εὐελπίδαι, καὶ διαιρεῖσθαι εἰς πρώτης, δευτέρας, καὶ τρίτης τάξεως· οὗτοι μαθητεύοντες οὐχ' ἧττον τῶν τριῶν ἐτῶν, θέλουσι διδάσκεσθαι, τὰ μὲν δύο πρῶτα τὴν θεωρίαν, τὸ δὲ τρίτον τὴν πρακτικήν.

4. Οἱ τῆς πρώτης τάξεως ἐξερχόμενοι τῆς σχολῆς θέλουσιν ἔχει βαθμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ εἰς τὰ σώματα τῆς στρατιᾶς.

5. Ὁ μαθητὴς δὲν θέλ' εἶσθαι ἀπόδεκτος εἰς τὴν σχολὴν, εἰμὴ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους διαταττομένην τὴν πρώτην ἑκάστου Νοεμβρ. καὶ ἐν ταὐτῷ ν' ἀποτελῇ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος, καὶ νὰ μὴν ὑπερβαίνει τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας.

6. Οἱ μαθητιῶντες πρέπει, πρὶν τῆς ά Αὐγούστου ἑκάστου ἔτους, νὰ διευθύνωσι τὰς αἰτήσεις των εἰς τὸν διοικητὴν, τῆς ὁποίας οἰκοῦσιν ἐπαρχίας, καὶ δι' αὐτῶν θέλουσι διαδίδεσθαι πρὸ τῆς 15 τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅστις θέλει φανερώνει τὴν περὶ τούτων ἀπόφασίν του πρὶν τῆς ά τοῦ Ὀκτωβρ.

1

1. Διάταγμα «Περί οργανισμού Στρατιωτικής Κεντρικής Σχολής», Αίγινα 22.2.1829. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Διάταγμα «Περί οργανισμού Στρατιωτικής Κεντρικής Σχολής», Αίγινα 22.2.1829. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

❷

NUMÉRO V. IIe ANNÉE.

COURRIER D'ORIENT,

Journal politique, commercial et littéraire,

PARAISSANT UNE FOIS PAR SEMAINE A DES JOURS INDÉTERMINES.

Patras, lundi 12 janvier 1829.

AVIS.

INTÉRIEUR.

PATRAS.

ORDRE DU JOUR.

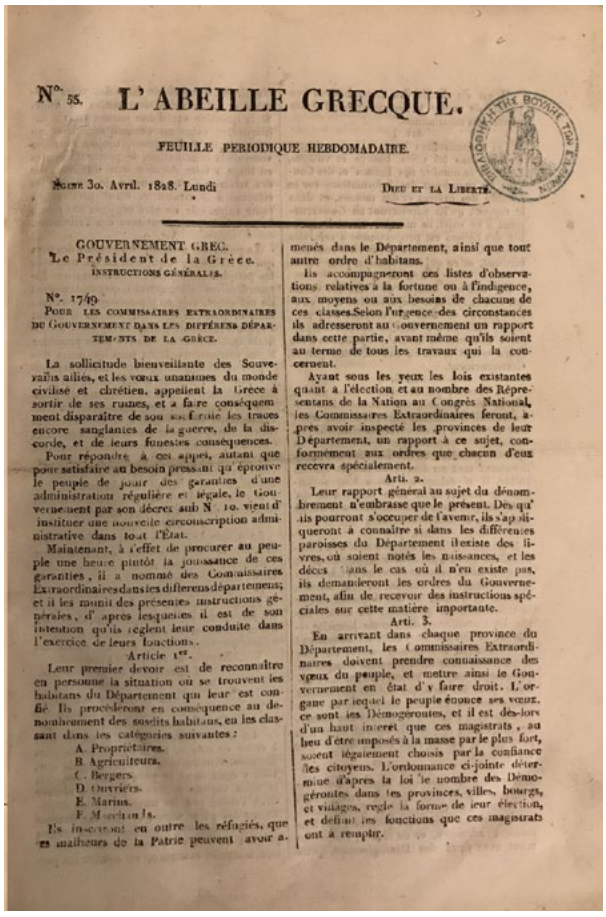

N°. 55. L' ABEILLE GRECQUE.

FEUILLE PERIODIQUE HEBDOMADAIRE.

Egine 30. Avril. 1828. Lundi

DIEU ET LA LIBERTE.

GOUVERNEMENT GREC.
Le Président de la Grèce.
INSTRUCTIONS GÉNÉRALES.

N°. 1749.
POUR LES COMMISSAIRES EXTRAORDINAIRES DU GOUVERNEMENT DANS LES DIFFÉRENS DÉPARTEMENTS DE LA GRÈCE.

La sollicitude bienveillante des Souverains alliés, et les vœux unanimes du monde civilisé et chrétien, appellent la Grèce à sortir de ses ruines, et a faire conséquemment disparaître de son sol fertile les traces encore sanglantes de la guerre, de la discorde, et de leurs funestes conséquences.

Pour répondre à ces appel, autant que pour satisfaire au besoin pressant qu'éprouve le peuple de jouir des garanties d'une administration régulière et légale, le Gouvernement par son décret sub N. 10. vient d'instituer une nouvelle circonscription administrative dans tout l'Etat.

Maintenant, à l'effet de procurer au peuple une heure plutôt la jouissance de ces garanties, il a nommé des Commissaires Extraordinaires dans les differens départemens; et il les munit des présentes instructions générales, d'après lesquelles il est de son intention qu'ils règlent leur conduite dans l'exercice de leurs fonctions.

Article 1er.

Leur premier devoir est de reconnaître en personne la situation où se trouvent les habitans du Département qui leur est confié. Ils procéderont en conséquence au dénombrement des susdits habitans, en les classant dans les catégories suivantes:

A. Propriétaires.
B. Agriculteurs.
C. Bergers.
D. Ouvriers.
E. Marins.
F. Marchands.

Ils accompagneront ces listes d'observations relatives à la fortune ou à l'indigence, aux moyens ou aux besoins de chacune de ces classes. Selon l'urgence des circonstances ils adresseront au Gouvernement un rapport dans cette partie, avant même qu'ils soient au terme de tous les travaux qui la concernent.

Ayant sous les yeux les lois existantes quant à l'élection et au nombre des Représentans de la Nation au Congrès National, les Commissaires Extraordinaires feront, après avoir inspecté les provinces de leur Département, un rapport à ce sujet, conformément aux ordres que chacun d'eux recevra spécialement.

Arti. 2.

Leur rapport général au sujet du dénombrement n'embrasse que le présent. Dès qu'ils pourront s'occuper de l'avenir, ils s'appliqueront à connaître si dans les différentes paroisses du Département il existe des livres, où soient notés les naissances, et les décès; dans le cas où il n'en existe pas, ils demanderont les ordres du Gouvernement, afin de recevoir des instructions spéciales sur cette matière importante.

Arti. 3.

En arrivant dans chaque province du Département, les Commissaires Extraordinaires doivent prendre connaissance des vœux du peuple, et mettre ainsi le Gouvernement en état d'y faire droit. L'organe par lequel le peuple énonce ses vœux, ce sont les Démogerontes, et il est dès-lors d'un haut interet que ces magistrats, au lieu d'être imposés à la masse par le plus fort, soient légalement choisis par la confiance des citoyens. L'ordonnance ci-jointe détermine d'après la loi le nombre des Démogérontes dans les provinces, villes, bourgs, et villages, regle la forme de leur élection, et définit les fonctions que ces magistrats ont à remplir.

❸

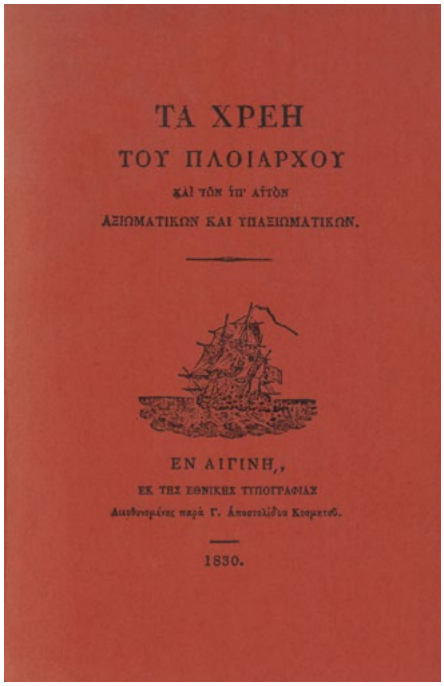

ΤΑ ΧΡΕΗ
ΤΟΥ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠ' ΑΥΤΟΝ
ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ,
ΕΚ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
Διευθυνόμενος παρὰ Γ. Ἀποστολίδου Κοσμητοῦ.
1830.

❹

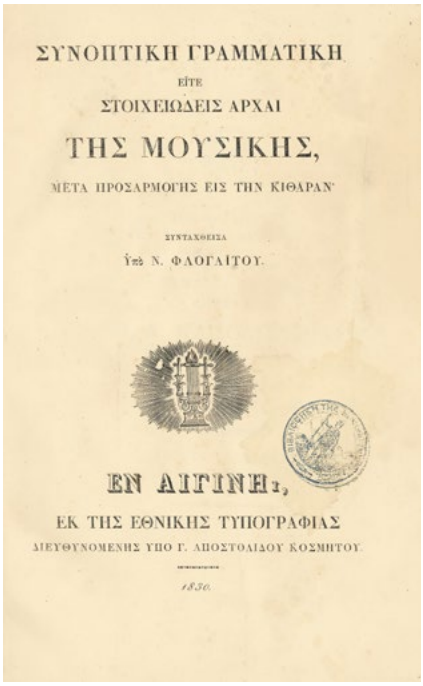

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΕΙΤΕ
ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΑΙ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ,
ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΙΘΑΡΑΝ
ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ
Ὑπὸ Ν. ΦΛΟΓΑΪΤΟΥ.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ,
ΕΚ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ
1830.

2. Οι γαλλόφωνες εφημερίδες που εκδίσονται στην Αίγινα και την Πάτρα αντίστοιχα, 1828, 1829. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Οι Γαλλόφωνες εφημερίδες που εκδίσονται στην Αίγινα και την Πάτρα αντίστοιχα, 1828, 1829. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

3. Τα χρέη του πλοιάρχου και των υπ' αυτόν αξιωματικών. Φωτοανατύπωση της έκδοσης του 1830 (Αίγινα, Εθνικό Τυπογραφείο). *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Τα χρέη του πλοιάρχου και των υπ' αυτόν αξιωματικών. Φωτοανατύπωση της έκδοσης του 1830 (Αίγινα, Εθνικό Τυπογραφείο). Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Ν.Φλογαΐτου, Συνοπτική Γραμματική είτε Στοιχειώδεις Αρχαί της Μουσικής μετά προσαρμογής εις την κιθάραν, Αίγινα 1830. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Ν.Φλογαΐτου, Συνοπτική Γραμματική είτε Στοιχειώδεις Αρχαί της Μουσικής μετά προσαρμογής εις την κιθάραν. Αίγινα 1830. Βιβλιοθήκη της Βουλής

❶

❷

Ninety books were estimated to have been printed during 1828 – 1831 at The National Printing House in Aegina. Among these, were the Political Constitution of Greece, the Biographies of Markos Mpotsaris and Georgios Karaiskakis authored by Anthimos Gazis, the Decree on the Organization of the Central Military Academy, The Captain's Debts: A Diplography Handbook or the short teachings on how to keep diplography records.

IX. LIBRARY

The first Library was created on the grounds of the Orphanage. Copies of books were donated or acquired through purchases, and manuscripts were collected from monasteries and private individuals. A Manuscript Department was created for the collection of the manuscripts. L. Moustoxidis notes: "A collection of 24 manuscripts on parchment and cotton paper were gathered until now, which in all frankness are only a few but satisfactory in numbers if we take into consideration that these have been collected in just a short while and also take into account the fact that many have been stolen by the greedy foreigners and many have been destroyed by neglect and barbarity[16]."

16 Chr. Konstantinopoulos, Aegina ibid, pp. 44 – 45. Triantafyllos Sklavenitis, "National Library of Greece:

Ο Καποδίστριας αγόρασε από τον γαλλικό εκδοτικό οίκο του Παρισιού Firmin Didot το αμερικάνικο πιεστήριο Columbian και κάλεσε από το Παρίσι τον Γεώργιο Αποστολίδη Κοσμητή ως διευθυντή. Υποδιευθυντής ανέλαβε ο Σμυρναίος ιερολοχίτης και τυπογράφος Παύλος Πατρίκιος. Στην Εθνική Τυπογραφία της Αίγινας τυπώνονταν η Γενική Εφημερίς της Ελλάδος, η γαλλική της έκδοση Courrier de la Grèce και η Αιγιναία, εφημερίδα «φιλολογική, επιστημονική και τεχνολογική», που κύριος αρθρογράφος, μεταφραστής και υποκινητής της ήταν ο Ι. Καποδίστριας πίσω από τα αρχικά Ι.Κ.

Στην Αίγινα, στην Εθνική Τυπογραφία, την περίοδο 1828-1831, τυπώθηκαν και περίπου 90 βιβλία. Ανάμεσά τους, το Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος, Βιογραφία Μάρκου Μπότσαρη και Γεωργίου Καραϊσκάκη υπό Άνθιμου Γαζή, Διάταγμα περί οργανισμού Κεντρικής Στρατιωτικής Σχολής, Τα χρέη του πλοιάρχου, Εγχειρίδιον διπλογραφίας ή σύντομος διδασκαλία του πώς να κρατούνται τα κατάστιχα της διπλογραφίας.

❸

❹

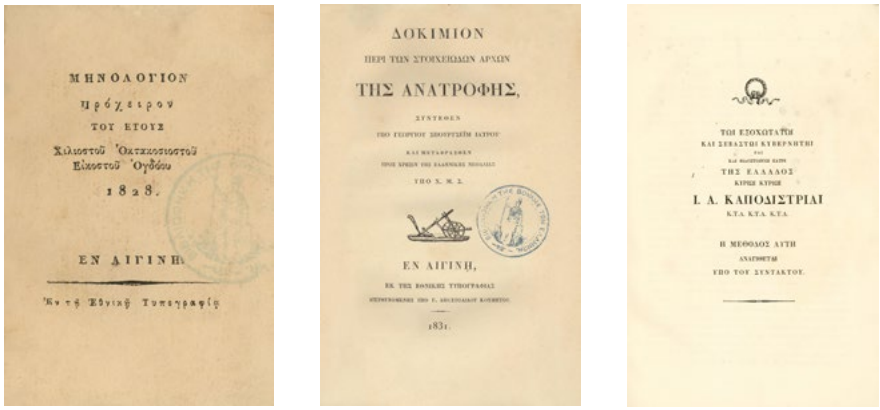

1. Ambroise Firmin Ditot (1790-1876). Ελαιογραφία σε μουσαμά, Wladyslaw Bakalowicz, κ.κ. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Ambroise Firmin Ditot (1790-1876). Ελαιογραφία σε μουσαμά, Wladyslaw Bakalowicz, κ.κ. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

2. Το αμερικανικό πιεστήριο Columbian που παραγγέλθηκε στον οίκο Firmin Didot Freres, 1830. *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο*. / Το αμερικανικό πιεστήριο Columbian που παραγγέλθηκε στον οίκο Firmin Didot Freres, 1830. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

3. Η ΑΙΓΙΝΑΙΑ. Εφημερίς, Φιλολογική, Επιστημονική και Τεχνολογική Εκδιδόμενη άπαξ του μηνός. *Από τη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Αίγινας*. / Η ΑΙΓΙΝΑΙΑ. Εφημερίς, Φιλολογική, Επιστημονική και Τεχνολογική Εκδιδόμενη άπαξ του μηνός. Από το αρχείο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Αίγινας.

4. Εκδόσεις της Εθνικής Τυπογραφίας στην Αίγινα *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Εκδόσεις της Εθνικής Τυπογραφίας στην Αίγινα Βιβλιοθήκη της Βουλής.

IX. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στον χώρο του Ορφανοτροφείου συστήθηκε η πρώτη Βιβλιοθήκη. Τα βιβλία προέρχονταν από αγορές και δωρεές, ενώ υπήρχε και Τμήμα Χειρογράφων που περισυνελέγησαν από ιδιώτες και από μοναστήρια. Γράφει χαρακτηριστικά ο Α. Μουστοξύδης: «Προσετέθησαν μέχρι τοῦδε συναχθέντα καὶ 24 παλαιὰ χειρόγραφα εἰς μεμβράναν καὶ βαμβακοχάρτην, τὰ ὁποῖα κατὰ ἀλήθειαν εἶναι ὀλίγα· ἀλλ' ἀρκετά, ὅταν ἐνθυμηθῶμεν πόσον βραχὺς εἶναι ὁ καιρὸς τῆς συλλογῆς αὐτῶν, καὶ πόσα ἐσφετερίσθη ἡ ἀπληστία τῶν ἀναζητούντων αὐτὰ ξένων, καὶ πόσα ἐφθάρησαν ἀπὸ τὴν ἀγνωσίαν καὶ βαρβαρότητα»[16].

Η βιβλιοθήκη στο Ορφανοτροφείο, από το Μάιο του 1832 λειτουργούσε ως ανεξάρτητο ίδρυμα με την επωνυμία «Εθνική Βιβλιοθήκη» και διευθυντή τον Γεώργιο Γεννάδιο. Το 1834 μεταφέρθηκε στην Αθήνα.

16 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα, ό.π. σσ. 44-45. Τριαντάφυλλου Σκλαβενίτη, «Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος: ιστορικό σχεδίασμα», στο Θησαυροί της Εθνικής Βιβλιοθήκης: κατάλογος έκθεσης, Αθήνα 1999, σσ. κγ΄-υγ΄.

Since May 1832 the Library at the orphanage operated as an independent foundation under the name of "National Library" and under the directorship of Georgios Yennadios. In 1834 it was moved to Athens.

X.MUSEUM

The first Archaeological Museum was founded through the 20th of October 1829 Resolution. It was located on the site of the Orphanage. "During laying out of the foundations, piles of ancient pots were unearthed, their morph and construction technique worthy of archaeological interest. The same were found during road works in the city. An embossed horse and

historic design," in Treasures of the National Library: exhibition catalogue, Athens 1999, pp. κc'-yc'

Ένδεκα φύλλα τράπουλας, η οποία κυκλοφόρησε από φιλελληνικούς κύκλους το 1829 και απεικονίζουν ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης *Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.* /
Ένδεκα φύλλα τράπουλας, η οποία κυκλοφόρησε από φιλελληνικούς κύκλους το 1829 και απεικονίζουν ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Χ. ΜΟΥΣΕΙΟ

Με το ψήφισμα της 20ής Όκτωβρίου 1829 ιδρύθηκε το πρώτο Αρχαιολογικό Μουσείο, το οποίο επίσης στεγάστηκε στο Ορφανοτροφείο. «Ἐνῷ κατωρύττοντο τὰ θεμέλιά του, εὑρέθησαν ἀγγεῖα τινα παλαιὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ μορφὴ εἶναι ἄξια τῆς περιεργείας τῶν ἀρχαιολόγων. Εὑρέθησαν ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν ἐξομαλισμὸν τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ἄλλα τοιαῦτα καθὼς καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ νέου λοιμοκαθαρτηρίου εὑρέθη ἀνάγλυπτον παριστάνον ἵππον μὲ τὸν ἱππokόμον του[17]». Έφορος διορίστηκε ο Ανδρέας Μουστοξύδης. Η σύσταση του Μουσείου συνετέλεσε στον περιορισμό της αρχαιοκαπηλίας και της ανεξέλεγκτης αρπαγής αντικειμένων από ξένους περιηγητές.

17 Χρ. Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα, ό.π. σσ. 45-48.

horseman were found on the grounds of the new quarantine Building[17]". Andreas Moustoxydis was appointed Curator of the Museum. Founding a Museum had helped contain the high levels of archaeological looting and stolen artifacts by foreign travellers.

Philhellene Associates of Kapodistrias

Philhellenism was a movement of sympathy and affection, rooted in European admiration for (mainly the ancient) Greek civilization and compassion for the plight of the enslaved Greeks. During the Greek uprising in particular, philhellenism had taken many manifestations in expressing sympathy for the fighting Greeks. The Philhellenes expressed their support morally, financially and with armed participation in the struggle[18]. The uprising had earned the sympathy of both the Christians and the Liberals worldwide leading to the creation of the Philhellenic Committees, across Europe and the United States, known as the "komitata".

The presence and contribution of the Philhellenes during the time which Kapodistrias

17 Chr. Konstantinopoulos, Aegina ibid, pp. 45 -48

18 Sar. Kargakou General History, Gutenberg, Athens 1976, pp. 628 – 629. Ap. Bakalopoulou, History of the Greek Revolution of 1821, OEDB, Athens 1971, pp. 247 – 270. Tasos Bournas, History of modern and contemporary Greece, Pataki, Athens 2011, v. Á, pp. 95-97

Φιλέλληνες συνεργάτες του Καποδίστρια

Φιλελληνισμός ονομάστηκε το κίνημα αγάπης και συμπάθειας που προήλθε ως αποτέλεσμα του θαυμασμού των Ευρωπαίων για τον ελληνικό πολιτισμό (κυρίως τον αρχαίο) και του οίκτου για τη δεινή κατάσταση των υπόδουλων Ελλήνων. Ειδικότερα, στην περίοδο της Επανάστασης, ο φιλελληνισμός εκδηλώθηκε με ποικίλες μορφές συμπαράστασης προς τους αγωνιζόμενους Έλληνες. Η συμπαράσταση αυτή ήταν ηθική, οικονομική ή ένοπλη συμμετοχή στον αγώνα[18]. Η επανάσταση συγκίνησε χριστιανούς και φιλελεύθερους

18 Σαρ. Καργάκου, Γενική Ιστορία, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1976, σσ. 628-629. Απ. Βακαλόπουλου, Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 1971, σσ. 247-270. Τάσου Βουρνά, Ιστορία της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2011, τ. Α΄, σσ. 95-97.

served as Governor in Aegina was very significant. Among them, was the Swiss banker Eynard who had financed the construction of the Central School (Eynardio) building, among other things. Also, the Duchess of Plaicanse had founded the School for Girls, the American Samuel Howe had contributed to the repair of the harbour, the Irish William Stephenson had supervised the import and cultivation of potatoes in Aegina, Henry Post, the representative of the Greek Committee in New York, had distributed, together with Howe, the aid which had been raised by the American Philhellenes. Especially important was the contribution of the English Frank Abney Hastings who had contributed to the reorganization of the Greek revolutionary navy. Hastings had supervised the construction of the ship "Karteria", which was under his command and had personally financed her naval instruments and maps

These are but a few examples of Ioannis Kapodistrias's achievements during his governorship in Aegina.

Before taking office, Kapodistrias had mortgaged his whole estate in Corfu. Also, he refused to accept state salary. Kapodistrias was an exemplary statesman. He lived modestly. He was devoted to his country, his Church, his fellow men. His only reward was the love and confidence of the people and the unceasing gratitude of the Nation. He had not seized the power by force. People loved him. Nikolaos Kosomoulis noted 'the cheerfulness of the people (and) the melancholy of (only) a few notables." Maintaining that Kapodistrias had been a dictator is a historical mistake committed by those who have no understanding of the times, the conditions and the circumstances which marked his era.

The assassination of the Governor on September 27 1831 in Nafplio, as he went into church, did not allow the implementation of his constitutional proposals. Kapodistrias laid the foundation for the structure and the organization of the Greek State. Former President of the Hellenic Republic Konstantinos Tsatsos noted in his sermon in 1976: "Indeed, Venizelos made the Great Greece but Kapodistrias made Greece."[19]

19 Eudoxia Aygoustinou, ibid page. 204.

❶

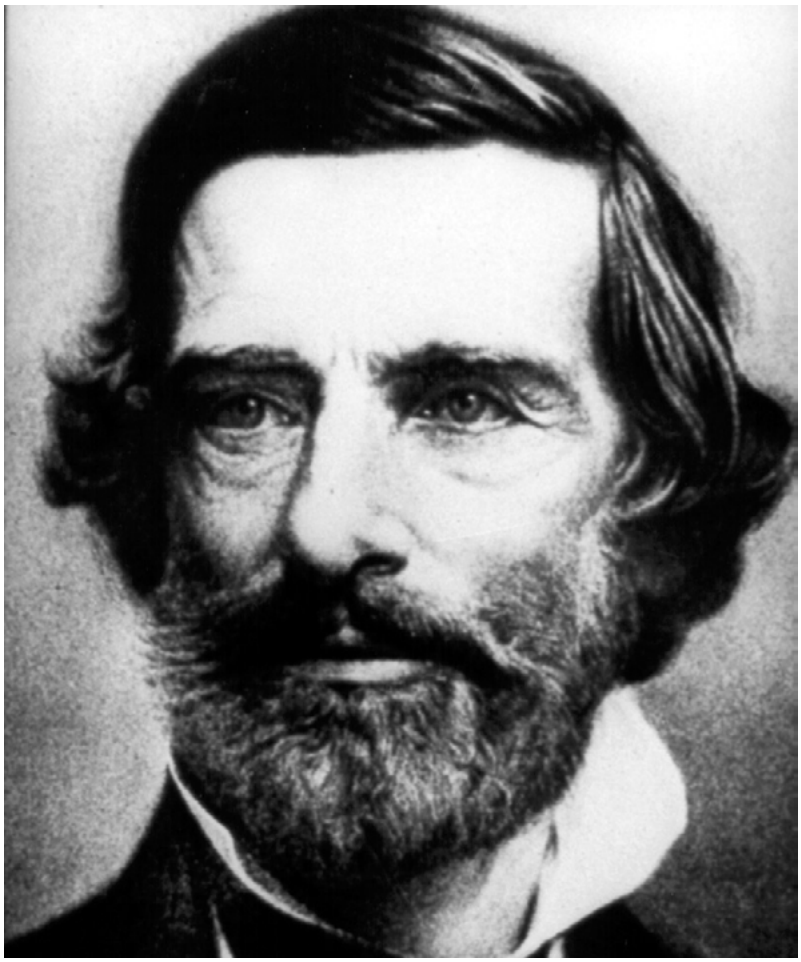

σε όλο τον κόσμο, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν με την έναρξη της επανάστασης στην Ευρώπη και στην Αμερική φιλελληνικές επιτροπές, τα λεγόμενα «κομιτάτα».

Στα χρόνια του Καποδίστρια σημαντική υπήρξε η παρουσία και συμβολή του Ελβετού τραπεζίτη Εϋνάρδου που ανέλαβε, μεταξύ άλλων, τη δαπάνη για την ανέγερση του κτηρίου του Κεντρικού Σχολείου (Εϋνάρδειου), της δούκισσας της Πλακεντίας, που ίδρυσε στην Αίγινα σχολείο για κορίτσια, του Αμερικανού Σάμουελ Χάου, που συνέβαλε στην επισκευή του λιμανιού, του ιρλανδού Γουίλιαμ Στέφενσον, που επέβλεψε την εισαγωγή και καλλιέργεια της πατάτας στην Αίγινα, του Χένρυ Ποστ, εκπρόσωπου της ελληνικής επιτροπής Νέας Υόρκης, ο οποίος στην Αίγινα μαζί με τον Χάου διένειμε βοήθεια που είχαν συγκεντρώσει Αμερικανοί φιλέλληνες. Ιδιαίτερη υπήρξε η συμβολή του Άγγλου Φρανκ Άμπνυ Χάστιγκς (Άστιγξ), ο οποίος συνέβαλε στην αναδιοργάνωση του ελληνικού επαναστατικού ναυτικού. Προμήθευσε με δικά του χρήματα τα ναυτικά όργανα και τους χάρτες στο πλοίο «Καρτερία», του οποίου επέβλεψε τη ναυπήγηση στην Αγγλία και υπήρξε κυβερνήτης.

Αυτά είναι λίγα δείγματα από το έργο του Ιωάννη Καποδίστρια στην Αίγινα.

Πριν αναλάβει την εξουσία, είχε υποθηκεύσει την περιουσία του στην Κέρκυ-

ρα και αρνήθηκε να δεχθεί τον κρατικό μισθό. Αποτελεί υπόδειγμα πολιτικού προσώπου. Έζησε λιτά, αφοσιωμένος στην πατρίδα του, στην Εκκλησία του, στους συνανθρώπους του. Μοναδική ανταμοιβή του ήταν η εμπιστοσύνη και η αγάπη του λαού προς το πρόσωπό του και η διαρκής ευγνωμοσύνη του έθνους προς αυτόν. Δεν άρπαξε την εξουσία με τη βία. Ο λαός τον αγάπησε. Υπήρξε «ευφροσύνη του λαού, μελαγχολία μερικών προκρίτων αριστοκρατών», κατά την μαρτυρία του Νικολάου Κασομούλη. Και αποτελεί ιστορικό ολίσθημα ο χαρακτηρισμός του ως «δικτάτορα», από κάποιους που αδυνατούν να διακρίνουν χρόνους, περιστάσεις, συγκυρίες.

Η δολοφονία του Κυβερνήτη στις 27 Σεπτεμβρίου 1831 στο Ναύπλιο, καθώς προσερχόταν στην εκκλησία, δεν επέτρεψε να δούμε υλοποιημένες τις συνταγματικές προτάσεις του. Ο Καποδίστριας, με τη διακυβέρνησή του έθεσε τις βάσεις για τη δομή και την οργάνωση του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Αυτό δήλωνε σε διάγγελμά του το 1976, ο τότε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τσάτσος: «Ο Βενιζέλος έκαμε πράγματι τη Μεγάλη Ελλάδα. Αλλά την Ελλάδα την έκανε ο Καποδίστριας[19]».

1. Σάμιουελ Γκρίνλεου Χάου (1801-1876). / Σάμιουελ Γκρίνλεου Χάου (1801-1876)

2. Γαλλικά πιάτα με παραστάσεις του Αγώνα που κυκλοφόρησαν για την ενίσχυση της Ελληνικής Επανάστασης. *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Γαλλικά πιάτα με παραστάσεις του Αγώνα που κυκλοφόρησαν για την ενίσχυση της Ελληνικής Επανάστασης. Βιβλιοθήκη της Βουλής.

3. Κοινοποίηση στον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια υπομνήματος Γάλλου εμπόρου μεταξωτών υφασμάτων, ο οποίος ζητά άδεια να δραστηριοποιηθεί στην Ελλάδα, μαζί αποστέλλεται και δειγματολόγιο υφασμάτων, Μεθώνη 14.12.1828. *ΓΑΚ – Κεντρική Υπηρεσία*. / Κοινοποίηση στον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια υπομνήματος Γάλλου εμπόρου μεταξωτών υφασμάτων, ο οποίος ζητά άδεια να δραστηριοποιηθεί στην Ελλάδα, μαζί αποστέλλεται και δειγματολόγιο υφασμάτων, Μεθώνη 14.12.1828. ΓΑΚ – Κεντρική Υπηρεσία.

19 Ευδοξίας Αυγουστίνου, ό.π. σελ. 204.

Σπάνια απόδοση της δολοφονίας του Καποδίστρια μέσα στο ναό του Αγίου Σπυρίδωνα. Ελαιογραφία. ***Μουσείο Καποδίστρια - Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών.***

/ Σπάνια απόδοση της δολοφονίας του Καποδίστρια μέσα στο ναό του Αγίου Σπυρίδωνα. Ελαιογραφία. Μουσείο Καποδίστρια / Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

Η «εντοιχισμένη επιγραφή» στην κεντρική είσοδο του Ορφανοτροφείου. / Η «εντοιχισμένη επιγραφή» στην κεντρική είσοδο του Ορφανοτροφείου.

Τα Καποδιστριακά κτήρια της Αίγινας

XXXXXXXXXX

Η Αίγινα το μικρό νησάκι του Αργοσαρωνικού πολύ κοντά στην Αθήνα, διαθέτει μια πολύ μεγάλη ιστορία, που ξεκινά από τα μυθολογικά χρόνια και φτάνει στο σήμερα. Οι ανατολικές και νοτιοανατολικές ακτές, βραχώδεις και αφιλόξενες, δεν ευνόησαν τη δημιουργία οικισμού, ενώ στις βόρειες οι κρύοι βοριάδες δυσκολεύουν τη ζωή. Έτσι στη δυτική πλευρά, εκεί όπου γη και θάλασσα συναντιούνται αρμονικά, δημιουργήθηκε ήδη από την τρίτη π.Χ. χιλιετία ο πρώτος οικισμός του νησιού.

Στο ίδιο σημείο βρίσκεται χτισμένη και η σημερινή χώρα της Αίγινας που δημιουργήθηκε σταδιακά από τα τέλη του 18ου αιώνα και τις αρχές του 19ου, μετά από ένα μεγάλο διάστημα εγκατάλειψης και παρακμής και παράλληλης ανάπτυξης της Παλαιοχώρας στο εσωτερικό του νησιού, από το φόβο των Σαρακηνών Κουρσάρων.

Το 1827 εγκαθίσταται στην Αίγινα η Αντικυβερνητική Επιτροπή μετά από τις ταραχές του Ναυπλίου. Όταν ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας αποβιβάζεται στην Αίγινα τον Ιανουάριο του 1828, στο νησί εκτός από τη χώρα υπήρχαν ήδη τα περισσότερα από τα χωριά που υπάρχουν σήμερα, ενώ στις πλαγιές των βουνών οι γεωργοί συγκροτούσαν με αναλημματικούς από ξερολιθιά τοίχους, πεζούλες, όπου φύτευαν κριθάρι και δημητριακά και χαμηλότερα συκιές, ελιές, αμυγδαλιές, χαρουπιές. Στις πεδιάδες άρχιζε η καλλιέργεια των αμπελιών[1].

Στη Βαγία, τη Σουβάλα και την Πέρδικα οι κάτοικοι ήταν στην πλειοψηφία τους ναυτικοί. Έτσι εξηγείται η διαφορά του αριθμού του πληθυσμού που αναφέρουν οι ιστορικοί· άλλοι αναφέρουν 45.000, ακόμη και 100.000 χιλιάδες (ο τελευταίος αριθμός είναι οπωσδήποτε υπερβολικός) και άλλοι 10.000 περίπου[2]. Αυτό οφείλεται στο ότι κάποιοι υπολογίζουν το σύνολο του πληθυσμού στο νησί και άλλοι της χώρας.

Στο σύνολό της η χώρα της Αίγινας ήταν κακοχτισμένη με στενά δρομάκια και ελάχιστα μεγαλύτερα σπίτια. Τα πρώτα κτήρια που χτίστηκαν στη σημερινή παραλία λίγο πριν το 1800 ήταν, κατά τον Σπ. Λάμπρου, τρία μαγαζιά, του Ν. Λογοθέτη του Μ. Μοίρα και του Κ. Λυμπερόπουλου.

1 Γ. Κουλικούρδη, Αίγινα Ι, Αθήνα 1990, σ. 175

2 Γενική Εφημερίς της Ελλάδος 2.5 1828

IN TRIZINA, due to lack of large covered spaces, the Third National Assembly, whose proceedings had been interrupted during the previous year, convened on the 19th of March 1827 in a lemon grove. Continuous sessions were devoted to issues of war conduct and organization of the administration.

On the 3rd of April 1827, following successive proposals, first by an anonymous source and then by Theodoros Kolokotronis, the Assembly passed Resolution No 6 appointing Count Ioannis Kapodistrias as "Governor of Greece in the name of the Greek Nation," to "govern the Greek State by the established laws for a seven-year term". The Assembly appointed the Anti-Government Committee, an administrative committee to govern until Kapodistrias' arrival, comprising Georgios Mavromichalis for the Peloponnesians, Ioannis Markís Milaétis for the islanders and Ioannoulis Nakos for Central Greece[1].

Command of the navy and land forces were passed to Admiral Lord Thomas Cochrane and Sir Richard Church respectively. But, they were able to make little headway against the Turks as a day after the unexpected death of Georgios Karaïskakis, on the 23rd of April in Faliro, the Greeks suffered a devastating defeat at the battle of Analatos. Many fighters were taken hostage and more than 1000 men were killed.

1 Archives of Greek Palingenesia (AGP), National Assemblies 1821 – 1833, first volume, Library of the Hellenic Parliament, Athens 1971, p 435

Aeginetans Kyriakos Mourtzis and brothers Georgios and Michalis Karydis-Tselepis were among those killed in battle.

The situation was desperate. The Acropolis, Greece's last stronghold, was surrendered to the Turks and its guard had taken shelter in Aegina where fear and unrest prevailed. In the nick of time and in order to save the Cause, "the Nation turned to its last resort: Ioannis Kapodistrias[2]."

On the 1st of May 1827, the Trizina Assembly approved by vote the "Political Constitution of Greece", under pressing circumstances and despite the fact that it's drafting required "a lengthy and laborious study[3]". It was the most democratic and liberal constitution of its era, the most perfect among all constitutions which were drafted during the Struggle, and a prime example of liberal and democratic constitutional drafting. But, it never went into effect!

On the 5th of May 1827 the National Assembly concluded its sessions, having previously approved by vote, during its 12th meeting, that "the city of Nauplion is appointed seat of the Government and of the Parliament, and (that) the Government must transfer immediately to Nauplion and (that) the Parliament must gather there as soon as possible[4]". But Nauplion had become a "Listarxeion" (a Den of Robbers) and there, Theodoros Grivas who controlled Palamidi was in armed conflict with Nasos Fotomaras who controlled Akronauplia[5]. The Anti-Government Committee, which had been following the armed clashes from Bourtzi, decided to seek a "more suitable place" and therefore decided to move its seat to Aegina.

After the fall of the Acropolis, a new wave of refugees had sought refuge in Aegina hence when the government, the employees and the archives of the state arrived the city was already crammed.

The Anti-Government Committee, just like

2 Alex. I. Despotopoulos Governor Ioannis Kapodistrias and the Greek Liberation MIET. Athens 1966 p.3

3 Ibid p. 423

4 Ibid p 610

5 History of the Greek Nation (IEE), Ekdotiki Athinon AE. Athens 2000 vol IB, p441

1930 περίπου.Ο Πύργος του Μαρκέλλου. Διακρίνεται η πόρτα της οικίας Παπαλεονάρδου. Creator: Thompson Homer A., αρχαιολόγος. / 1930 περίπου.Ο Πύργος του Μαρκέλλου. Διακρίνεται η πόρτα της οικίας Παπαλεονάρδου. Creator: Thompson Homer A., αρχαιολόγος.

Λίγο ψηλότερα είχε ήδη κτιστεί ο πύργος του Μάρκελλου με μορφή ενετικής γκαρδιόλας (παρατηρητήριου) και ακριβώς από πίσω τα σπίτια του Λυμπερόπουλου, του Βαρβάκη και του Ζωγράφου.

Η μορφολογία του Πύργου του Μάρκελλου ίσως να υποδηλώνει ότι το κτήριο προϋπήρχε και ότι το 1802 ανακατασκευάστηκε. Άλλωστε και το Μπούρτζι της Αίγινας, πάνω στο μικρό νησάκι, στην είσοδο του λιμανιού, δείχνει ότι σε κάποια παλιότερη εποχή, ίσως η παραλία ήταν προετοιμασμένη για να προλαμβάνει πειρατικές επιδρομές.

Από την άλλη πλευρά της πόλης το μικρό διώροφο σπίτι του Κανάρη θυμίζει με την μπροστινή τζαμαρία του παλιό αθηναϊκό σπίτι. Δεν είναι απίθανο να κτίστηκε από Αθηναίους πρόσφυγες, που είχαν καταφύγει στην Αίγινα. Παρόμοιας μορφής σπίτια, σύμφωνα με τον αρχαιολόγο Χάνς Βάλτερ, συναντούσες και στον οικισμό της Κολώνας.

Μετά τη μεταφορά της Αντικυβερνητικής επιτροπής στο νησί, πολλές προσωπικότητες του αγώνα όπως ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ο Κωνσταντίνος Κανάρης, ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ο Σκωτσέζος ιστορικός Τζορτζ Φίνλεϊ, εγκαθίστανται στο νησί. Και ακολουθούν οι Σπυρίδων Τρικούπης, Αλέξανδρος Κοντόσταυλος και, λίγο αργότερα, ο Γεώργιος Γεννάδιος.

Μαζί με αυτούς έρχεται και ο Κεφαλλονίτης μηχανικός Θεόδωρος Βαλλιάνος[3], απόφοιτος της Στρατιωτικής Ακαδημίας της Πετρούπολης, αξιωματικός του σώματος των Ιτζενιέρων (μηχανικών), των σωματοφυλάκων του Τσάρου, που γνωρίζει τον Καποδίστρια από τη Ρωσία. Αμέσως μετά την κήρυξη της Επανάστασης ο Βαλλιάνος ζητά άδεια από τον Τσάρο και τον Απρίλιο του 1822 φτάνει στην Ελλάδα, για να θέσει τις υπηρεσίες του στις ανάγκες του Αγώνα. Εκλέγεται μέλος της ειδικής επιτροπής του Στρατιωτικού Σώματος των Επτανησίων και εξοπλίζει και συντηρεί το σώμα των Κεφαλλήνων με δικά του έξοδα. Μετά την εγκατάστασή του στην Αίγινα συμμετέχει ενεργά στην οικοδομική δραστηριότητα της εποχής[4].

Το καλοκαίρι του 1828 ο Βαλλιάνος ασχολείται με μετασκευές και επισκευές σε υφιστάμενα κτήρια, όπως την αποθήκη του Αιγινήτη Λογοθέτη (που μετά τη μετατροπή της στέγασε την επί των Εξωτερικών Γραμματεία) και τις κατοικίες του Γεωργάκη Αϊβαλιώτη, Θωμά Ιατρού, Νικολάου Λίνου, Γεώργιου Λογιωτατίδη, Σταύρου Βρέξη, Καλαμάρα, της Δεσποτίνας και τα εθνικά σπίτια το υπ' αρ. 174 και το λεγόμενο του Δροσίου. Δεν έχουμε, δυστυχώς, καταφέρει να ταυτίσουμε τα κτήρια αυτά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η οικία Φίνλεϊ, το «κόκκινο κάστρο», που πιθανότατα χτίστηκε με υλικό από τον αρχαίο ναό της Κολόνας.

3 Χαρ. Δημακόπουλου, Θεόδωρος Βαλλιάνος, Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας Β΄, 1981-1982, 109-122

4 Μάρως Καρδαμίτση- Αδάμη, Ο Θεόδωρος Βαλλιάνος στην Αίγινα, Πρακτικά Ε΄ Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου, Κεφαλλονιά, Μάιος 1986 (υπό έκδοση)

the Administration Committee in 1826, was housed in the Tower of Markellos. The Parliament held sessions in the Diocese and its committees met in various places, constantly moving from homes to shops to warehouses, all of which were hastily repaired. To deal with the acute shortage of housing the Accommodation Committee was established. Together with the police, the Committee found suitable homes and arranged rent prices for the employees, the members of Parliament, the politicians and the military officers who were complaining for the lack of housing.

The Government leased a number of seaside shops, such as the "magazara" (the big shop) of K Logothetis, to stock ammunition, food items and loot recourses captured during sea operations. Sir Richard Church built a warehouse as did Austrian Consul Georg Christian Gropius. The Metochi (dependency) of Faneromeni was also used as a warehouse[6]. The police undertook responsibility for repairing public roads and for kerosene street lights to keep them lit through the night[7].

Aegina was readying to welcome the Governor and the city was undergoing a process of beautification. There was not enough time to build a Governor's Mansion therefore it was decided that Kapodistrias would stay in the Mansion belonging to the Moiras's family. Its tenant Petrobey Mavromichalis and the refugees which stayed in its outbuildings were asked to leave. Repair work began in the Mansion and Turkish hostages, who were used as street sweepers, took the strain of moving necessary construction materials[8]. In the midst of these events, news of the unanticipated destruction of the Turkish-Egyptian fleet (8th of October 1827) in the Navarino bay on the west coast of the Peloponnese spurred great enthusiasm among the people of Aegina and the whole of Greece.

The messenger of the joyous news was carried through the city in the arms of cheerleaders whose cheers echoed in the sky. The streets were lit, the people were dancing and the wine was flowing. At the Diocese, the gathering crowds were so large that the doxology was

6 C.Koulikourdi, Aegina III, p 146

7 Ibid p 75

8 Ibid p 74

1

Αν και μέχρι στιγμής δεν έχουν βρεθεί συγκεκριμένα τεκμήρια ο Βαλλιάνος πρέπει να είναι ο αρχιτέκτονας της οικίας Φίνλεϊ, καθώς είναι η μόνη που φαίνεται να έχει κτισθεί βάσει σχεδίου. Οι άλλες γνωστές κατοικίες που γνωρίζουμε, όπως η οικία Κοντόσταυλου, η οικία Τρικούπη κ.λπ., πρέπει να χτίστηκαν από ντόπιους μαστόρους. Το ίδιο ισχύει και για το σπίτι του Βούλγαρη στην Περιβόλα, όπου και φιλοξενήθηκε ο Καποδίστριας στην Αίγινα, μια έπαυλη «πυργωτή περιτριγυρισμένη με τοίχο σαν φρούριο», που χτίστηκε το 1769 και ακολουθεί τις προδιαγραφές της λαϊκής αρχιτεκτονικής του νησιού.

Κάποια από τα άλλα σπίτια του οικισμού, δίπατα με εξωτερικής σκάλα και στέγη από κεραμίδια και αυλή που στολίζεται με ξύλινο μπαλκόνι, συναντάμε στα μεσοαστικά σπίτια της χώρας αλλά και σε κάποια χωριά. Μερικές φορές το ξύλινο μπαλκόνι εξελίσσεται σε ανοιχτό χαγιάτι (ή μήπως το αντίθετο;). Κατά τον αρχιτέκτονα Δημ. Βασιλειάδη, που έχει μελετήσει τη λαϊκή αρχιτεκτονική της Αίγινας, αυτά αποτελούν αρχιτεκτονικές μορφές ξένες προς την τοπική παράδοση.

Στην ίδια κατηγορία ανήκει και το σπίτι που κατοίκησε και ο Κυβερνήτης, το Κυβερνείο ή Παλάτι του Μπαρμπαγιάννη, διώροφο, σε σχήμα Γ, με κεραμοσκεπή και μαρμάρινη εξωτερική σκάλα. Οι μικροί φεγγίτες πάνω από το παράθυρο του ορόφου της μικρής πτέρυγας παραπέμπουν σε στερεοελλαδίτικη αρχιτεκτονική.

Τον ίδιο τύπο κτηρίου κατοικίας είχε και το πρώτο τυπογραφείο της Αίγινας (κατεδαφισμένο σήμερα) καθώς και ένα ακόμη κτήριο που σχεδιάζει ο Χρ. Χάνσεν το 1835. Ίσως το τελευταίο να ήταν το Παλάτι του Βιάρου. Στο τυπογραφείο, μάλιστα, ήταν εμφανείς οι ξυλοδεσιές στις στάθμες των ανοιγμάτων, αντισεισμική προφύλαξη που δεν συναντάμε στην τοπική αρχιτεκτονική.

❷

❸

1 Τζορτζ **Φίνλευ (1799 - 1875) Παλιά φωτογραφία.** / Τζορτζ Φίνλευ (1799 - 1875) Παλιά φωτογραφία.

2 Οικία Μαυροκορδάτου **– Φίνλευ (Κόκκκινο Κάστρο).** ***Φωτογραφία: Ανέστης Κορνέζος***. / Τικία Μαυροκορδάτου – Φίνλευ (Κόκκκινο Κάστρο). Φωτογραφία: Ανέστης Κορνέζος

3 Εσωτερικό Κόκκκινου **Κάστρου.** / Εσωτερικό Κόκκκινου Κάστρου

Γενική Τροποποίησις του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης Αίγινας 1898. Αρχείο Υπουργείου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος. *Συλλογική Μάρως Καρδαμίτση Αδάμη*.
/ Γενική Τροποποίησις του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης Αίγινας 1898. Αρχείο Υπουργείου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος. Συλλογική Μάρως Καρδαμίτση Αδάμη.

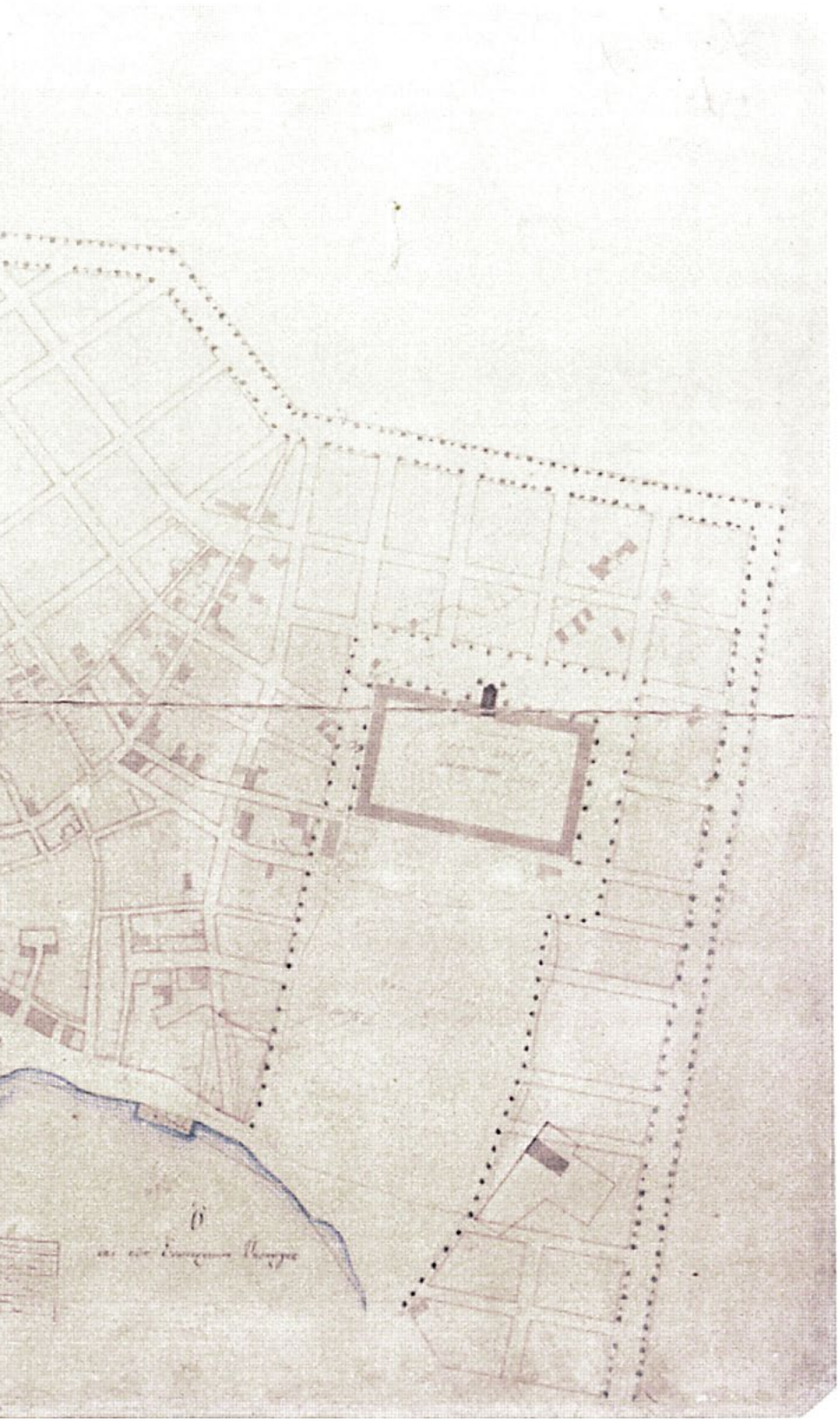

held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian ships, which had hoisted the courtesy British, French and Russian flags to mark the occasion.

The situation, however, remained tragic. Resit Pasha Kioutachi had occupied central Greece and Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remained vulnerable in the face of anarchy, political factions and laTck of monetary resources.

IN TRIZINA, due to lack of large covered spaces, the Third National Assembly, whose proceedings had been interrupted during the previous year, convened on the 19th of March 1827 in a lemon grove. Continuous sessions were devoted to issues of war conduct and organization of the administration.

On the 3rd of April 1827, following successive proposals, first by an anonymous source and then by Theodoros Kolokotronis, the Assembly passed Resolution No 6 appointing Count Ioannis Kapodistrias as "Governor of Greece in the name of the Greek Nation," to "govern the Greek State by the established laws for a seven-year term". The Assembly appointed the Anti-Government Committee, an administrative committee to govern until Kapodistrias' arrival, comprising Georgios Mavromichalis for the Peloponnesians, Ioannis Markís Milaétis for the islanders and Ioannoulis Nakos for Central Greece[9].

Command of the navy and land forces were passed to Admiral Lord Thomas Cochrane and Sir Richard Church respectively. But, they were able to make little headway against the Turks as a day after the unexpected death of Georgios Karaïskakis, on the 23rd of April in Faliro, the Greeks suffered a devastating defeat at the battle of Analatos. Many fighters were taken hostage and more than 1000 men were killed. Aeginetans Kyriakos Mourtzis and brothers Georgios and Michalis Karydis-Tse-

9 Archives of Greek Palingenesia (AGP), National Assemblies 1821 – 1833, first volume, Library of the Hellenic Parliament, Athens 1971, p 435

lepis were among those killed in battle.

The situation was desperate. The Acropolis, Greece's last stronghold, was surrendered to the Turks and its guard had taken shelter in Aegina where fear and unrest prevailed. In the nick of time and in order to save the Cause, "the Nation turned to its last resort: Ioannis Kapodistrias[10]."

On the 1st of May 1827, the Trizina Assembly approved by vote the "Political Constitution of Greece", under pressing circumstances and despite the fact that it's drafting required "a lengthy and laborious study[11]". It was the most democratic and liberal constitution of its era, the most perfect among all constitutions which were drafted during the Struggle, and a prime example of liberal and democratic constitutional drafting. But, it never went into effect!

On the 5th of May 1827 the National Assembly concluded its sessions, having previously approved by vote, during its 12th meeting, that "the city of Nauplion is appointed seat of the Government and of the Parliament, and (that) the Government must transfer immediately to Nauplion and (that) the Parliament must gather there as soon as possible[12]". But Nauplion had become a "Listarxeion" (a Den of Robbers) and there, Theodoros Grivas who controlled Palamidi was in armed conflict with Nasos Fotomaras who controlled Akronauplia[13]. The Anti-Government Committee, which had been following the armed clashes from Bourtzi, decided to seek a "more suitable place" and therefore decided to move its seat to Aegina.

After the fall of the Acropolis, a new wave of refugees had sought refuge in Aegina hence when the government, the employees and the archives of the state arrived the city was already crammed.

10 Alex. I. Despotopoulos Governor Ioannis Kapodistrias and the Greek Liberation MIET. Athens 1966 p.3

11 Ibid p. 423

12 Ibid p 610

13 History of the Greek Nation (IEE), Ekdotiki Athinon AE. Athens 2000 vol IB, p441

1

Δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς και από ποιόν χτίστηκε το Κυβερνείο, πρώην κατοικία του Αιγινήτη αρχιμανδρίτη Γρηγορίου Μοίρα, που είχε προσφέρει η Αντικυβερνητική Επιτροπή για να φιλοξενήσει τον Καποδίστρια. Οπωσδήποτε, ο Θ. Βαλλιάνος, φθάνοντας στην Αίγινα, ανέλαβε την επισκευή και μετατροπή του κτηρίου σε κατοικία του Κυβερνήτη. Ο υπηρέτης του Καποδίστρια, Νικολέτος, που έφτασε στις 23 Δεκεμβρίου του 1827 με την οικοσκευή του, «εδιόριζε τας αναγκαίας υποδιαιρέσεις των δωματίων».

Σύμφωνα με ανέκδοτο χαρτόδετο τετράδιο 128 σελίδων (διαστάσεων 21Χ29,5 εκ.) που εναπόκειται στα ΓΑΚ, ο Βαλλιάνος ασχολήθηκε με την οικοδομή του Παλατίου της Α.Ε. του Κυβερνήτου, την οικοδομή του Παλατίου του κόμητος Βιάρου (δεν έχουμε στοιχεία για το κτήριο αυτό) και την οικοδομή κιοσκίων (αυτά, σύμφωνα με πληροφορίες που έχουμε, πρέπει να βρίσκονταν στην Περιβόλα, όπου συχνά πήγαινε ο Καποδίστριας για να ξεκουραστεί).

Για την επισκευή του Κυβερνείου ξοδεύτηκαν 1.218 ταΐνια (μεροκάματα)και για το Παλάτι του Βιάρου 679 ταΐνια, προς 22 γρόσια το ταΐνι. Για τα δύο κτήρια ξοδεύτηκαν συνολικά 6.000-7.500 γρόσια, που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι επισκευές που έγιναν δεν ήταν μεγάλης κλίμακας.

Από τα έργα του Βαλλιάνου στο διάστημα από την εγκατάσταση του στο νησί μέχρι και την άφιξη του Καποδίστρια, ξεχωρίζει το κατεστραμμένο σήμερα Υγειονομείο, το Λαζαρέτο, που άρχισε να χτίζεται το καλοκαίρι του 1828 και τελείωσε στις αρχές Οκτωβρίου. Κτισμένο πάνω στα ερείπια του αρχαίου θεάτρου της Αίγινας, που κατεδαφίστηκε τον 3ο αιώνα μ.Χ., έκαναν τον Βαλλιάνο να του δώσει ημικυκλικό σχήμα, με την ορχήστρα του να χρησιμεύει ως πλατεία, απ' όπου ξεκινούσαν ακτινωτά εννέα δρόμοι, που οδηγούσαν σε αντίστοιχα κτίσματα, που προορίζονταν για όσους έπρεπε να διαμείνουν ένα διάστημα σ' αυτό, και ένα στη δυτική άκρη για νεκροφυλακείο. Στη θέση της ορχήστρας υπήρχε η κατοικία του Διευθυντή, κάποια γραφεία και στο κέντρο ένα μικρό εκκλησάκι.

❷

1 Οικία Κοντόσταυλου. **Φωτογραφία: Ανέστης Κορνέζος.** / Οικία Κοντόσταυλου. Φωτογραφία: Ανέστης Κορνέζος.

2 Οικία Τρικούπη. **Παλιά φωτογραφία.** / Οικία Τρικούπη. Παλιά φωτογραφία.

3 Οικία Κανάρη. ***Φωτογραφία: Ανέστης Κορνέζος*** / Οικία Κανάρη. Φωτογραφία: Ανέστης Κορνέζος.

❸

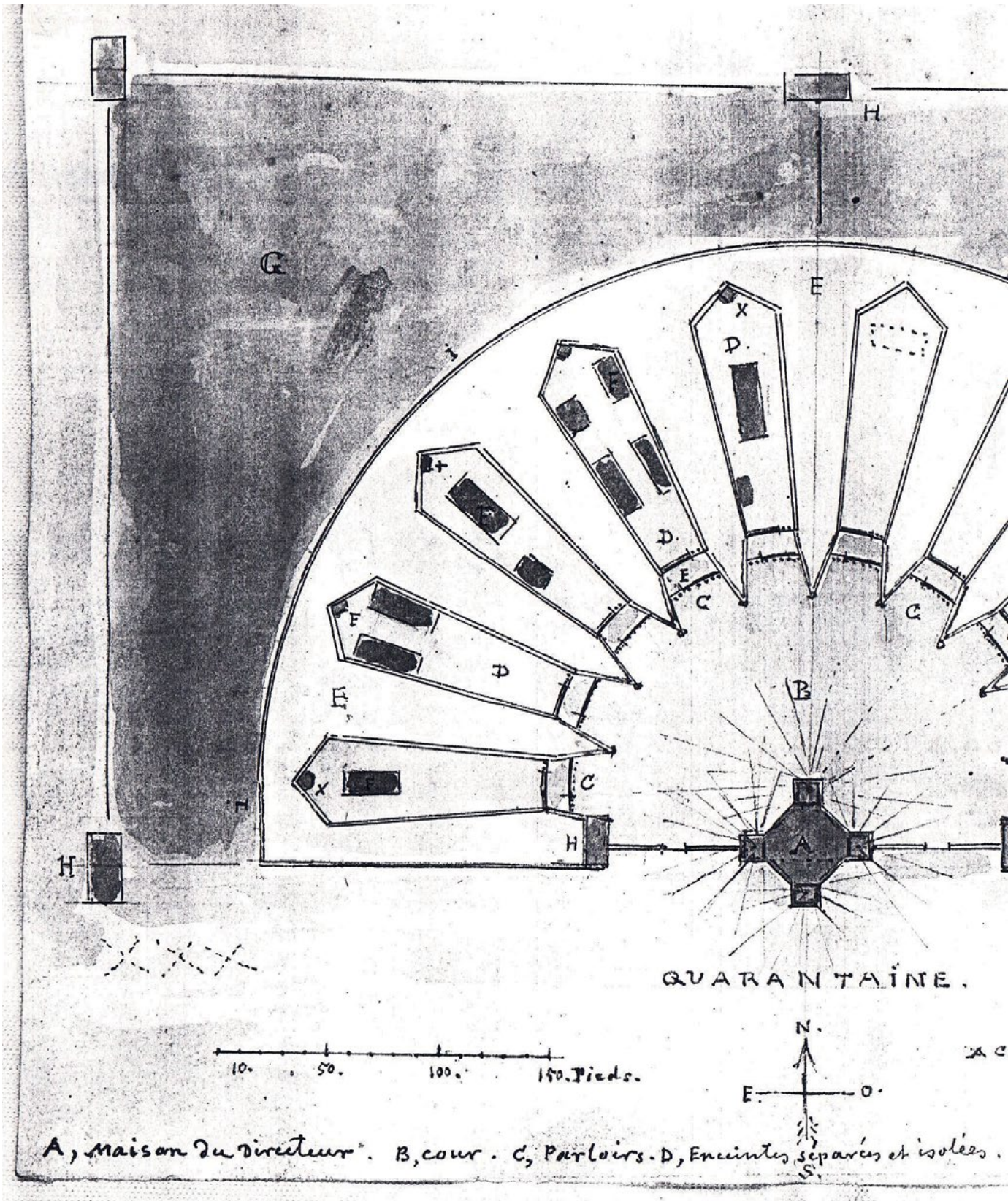

Το Λοιμοκαθαρτήριο της Αίγινας. Σχέδιο - ΓΑΚ. Κάτω από την εικόνα, στο υπόμνημα γράφει: *Α γραφείο Διευθυντή, Β αυλή, C σαλόνια, χώροι υποδοχής, D σουίτες ξεχωριστές και απομονωμένες, F διαμερίσματα και δωμάτια, E κενοί, κλειστοί χώροι. ΓΑΚ – Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση - Αδάμη.*

/ Το Λοιμοκαθαρτήριο της Αίγινας. Σχέδιο - ΓΑΚ. Κάτω από την εικόνα, στο υπόμνημα γράφει: Α γραφείο Διευθυντή, Β αυλή, C σαλόνια, χώροι υποδοχής, D σουίτες ξεχωριστές και απομονωμένες, F διαμερίσματα και δωμάτια, E κενοί, κλειστοί χώροι. ΓΑΚ – Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση - Αδάμη.

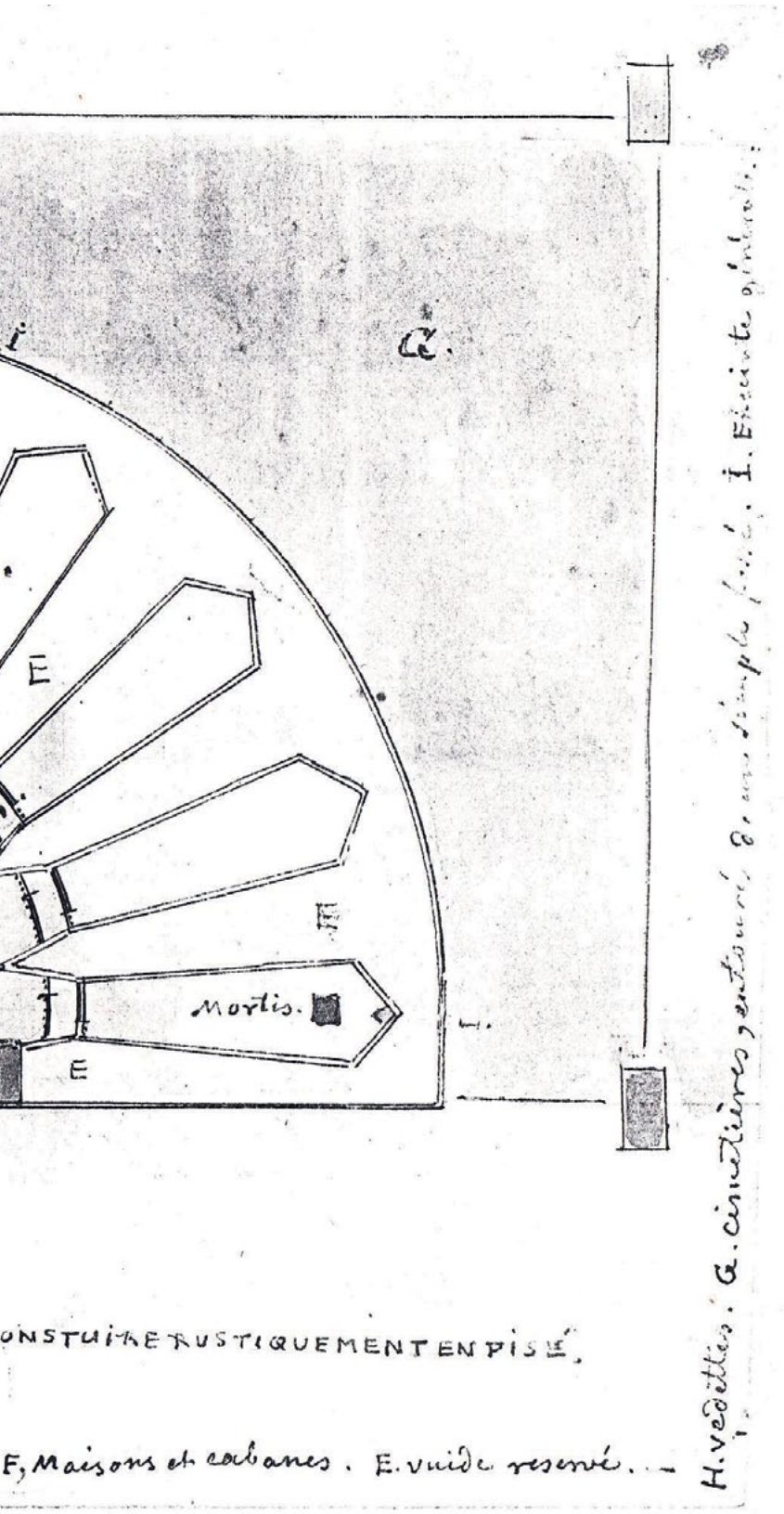

The Anti-Government Committee, just like the Administration Committee in 1826, was housed in the Tower of Markellos. The Parliament held sessions in the Diocese and its committees met in various places, constantly moving from homes to shops to warehouses, all of which were hastily repaired. To deal with the acute shortage of housing the Accommodation Committee was established. Together with the police, the Committee found suitable homes and arranged rent prices for the employees, the members of Parliament, the politicians and the military officers who were complaining for the lack of housing.

The Government leased a number of seaside shops, such as the "magazara" (the big shop) of K Logothetis, to stock ammunition, food items and loot recourses captured during sea operations. Sir Richard Church built a warehouse as did Austrian Consul Georg Christian Gropius. The Metochi (dependency) of Faneromeni was also used as a warehouse[14]. The police undertook responsibility for repairing public roads and for kerosene street lights to keep them lit through the night[15].

Aegina was readying to welcome the Governor and the city was undergoing a process of beautification. There was not enough time to build a Governor's Mansion therefore it was decided that Kapodistrias would stay in the Mansion belonging to the Moiras's family. Its tenant Petrobey Mavromichalis and the refugees which stayed in its outbuildings were asked to leave. Repair work began in the Mansion and Turkish hostages, who were used as street sweepers, took the strain of moving necessary construction materials[16]. In the midst of these events, news of the unanticipated destruction of the Turkish-Egyptian fleet (8th of October 1827) in the Navarino bay on the west coast of the Peloponnese spurred great enthusiasm among the people of Aegina and the whole of Greece.

The messenger of the joyous news was carried through the city in the arms of cheerleaders whose cheers echoed in the sky. The

14 C.Koulikourdi, Aegina III, p 146
15 Ibid p 75
16 Ibid p 74

1Το Λοιμοκαθαρτήριο της Αίγινας. Σχέδιο . / ΤΤο Λοιμοκαθαρτήριο της Αίγινας. Σχέδιο.

2 Θεόδωρος Βαλλιάνος (1799 ή 1801-1857) Προσωπογραφία Δ. Τσόκος. *Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση Αδάμης*. / Θεόδωρος Βαλλιάνος (1799 ή 1801-1857) Προσωπογραφία Δ. Τσόκος. Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση Αδάμης

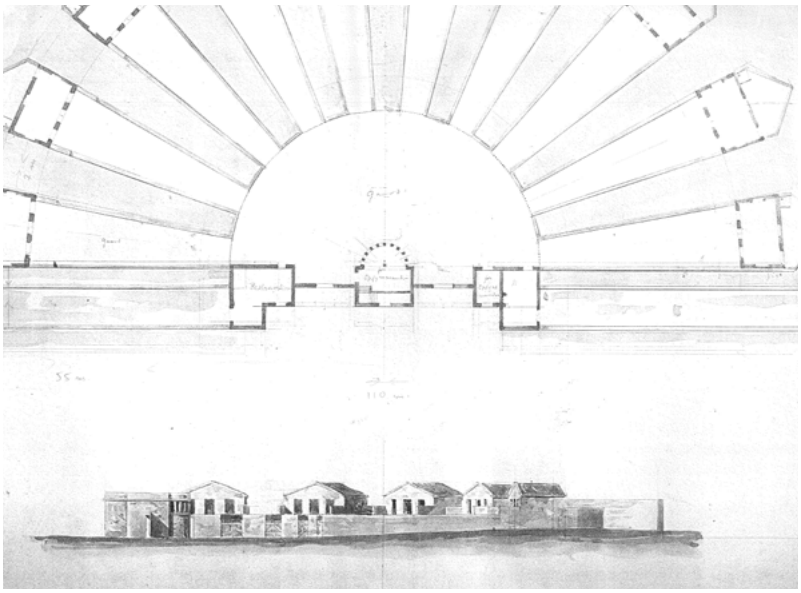

streets were lit, the people were dancing and the wine was flowing. At the Diocese, the gathering crowds were so large that the doxology was held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian ships, which had hoisted the courtesy British, French and Russian flags to mark the occasion.

The situation, however, remained tragic. Resit Pasha Kioutachi had occupied central Greece and Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remained vulnerable in the face of anarchy, political factions and laTck of monetary resources.

decided that Kapodistrias would stay in the Mansion belonging to the Moiras's family. Its tenant Petrobey Mavromichalis and the refugees which stayed in its outbuildings were asked to leave. Repair work began in the Mansion and Turkish hostages, who were used as street sweepers, took the strain of moving necessary construction materials[17]. In the midst of these events, news of the unanticipated destruction of the Turkish-Egyptian fleet (8th of October 1827) in the Navarino bay on the west coast of the Peloponnese spurred great

17 Ibid p 74

Η περίεργη για λοιμοκαθαρτήριο μορφή του συνετέλεσε ώστε αρκετοί αρχιτέκτονες να ασχοληθούν με αυτό. Οι πρώτες όμως που το συνέδεσαν με το αρχαίο θέατρο της Αίγινας ήταν η Ιφιγένεια Δεμουλάκου και η Αρ. Παπανικολάου- Κρίστενσεν[5]. Ενδιαφέρον στοιχείο είναι, επίσης, ότι ο Βαλλιάνος χρησιμοποίησε μάρμαρα από τις κερκίδες του θεάτρου ως ανώφυλλα των θυρών στο Ορφανοτροφείο και, πιθανότατα, και στην κλίμακα του Κυβερνείου.

Αμέσως μετά την άφιξή του ο Καποδίστριας αναθέτει στον Βαλλιάνο την επιστασία και την κατασκευή της μεγάλης οδού που συνδέει την Αίγινα με την Περιβόλα, του πρώτου έργου οδοποιΐας της νεότερης Ελλάδας, την επιστασία των εργασιών της φυτείας των γεωμήλων (είναι γνωστή η ιστορία της πρώτης αυτής φυτείας γεώμηλων στην Ελλάδα) και τον σχεδιασμό και την ανέγερση του Ορφανοτροφείου.

Το Ορφανοτροφείο[6] άρχισε να χτίζεται τον Οκτώβριο του 1828 και εγκαινιάστηκε τον Απρίλιο του 1829[7]. Το μεγάλο ορθογώνιο οικοδόμημα εξωτερικών διαστάσεων (140 Χ 80 μ.) με μεγάλη εσωτερική αυλή (58Χ33μ.) ακολουθεί τις προδιαγραφές που επικρατούσαν τόσο στον Ευρωπαϊκό χώρο όσο και στην Ανατολή για κτήρια με παρόμοιες λειτουργίες, σχολεία, οικοτροφεία, μοναστήρια κ.λπ. Γύρω από την εσωτερική αυλή αναπτύσσονται οι χώροι διδασκαλίας, η βιβλιοθήκη και οι κοιτώνες των μαθητών, ενώ στο μέσο της βορειανατολικής πλευράς κτίζεται μικρός ναός αφιερωμένος στον «Σωτήρα της Ελλάδος Θεόν». Εκατέρωθεν του ναού δύο μεγάλες στοές, που προορίζονταν για την παρακολούθηση της λειτουργίας από τους μαθητές, φιλοξένησαν το πρώτο αρχαιολογικό μουσείο της χώρας.

5 Ιφιγένειας Δεμουλάκου- Αριστέας Παπανικολάου- Κρίστενσεν, Το θέατρο της αρχαίας Αίγινας, ΕΔΑΕ 5, Ιούνιος 1989

6 Ιωάννου Καποδίστρια, Επιστολαί, 4 τόμοι, μετάφρ. Μ. Γ. Σχινά, Αθήναι 1841-1843, σ.371

7 Μάρως Καρδαμίτση- Αδάμη, Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, Ενημερωτικό Δελτίο της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας (υπό εκτύπωση). Ελένης Κούκκου, Ο Καποδίστριας και η Παιδεία. Τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Αθήνας, Αθήνα 1972

❷

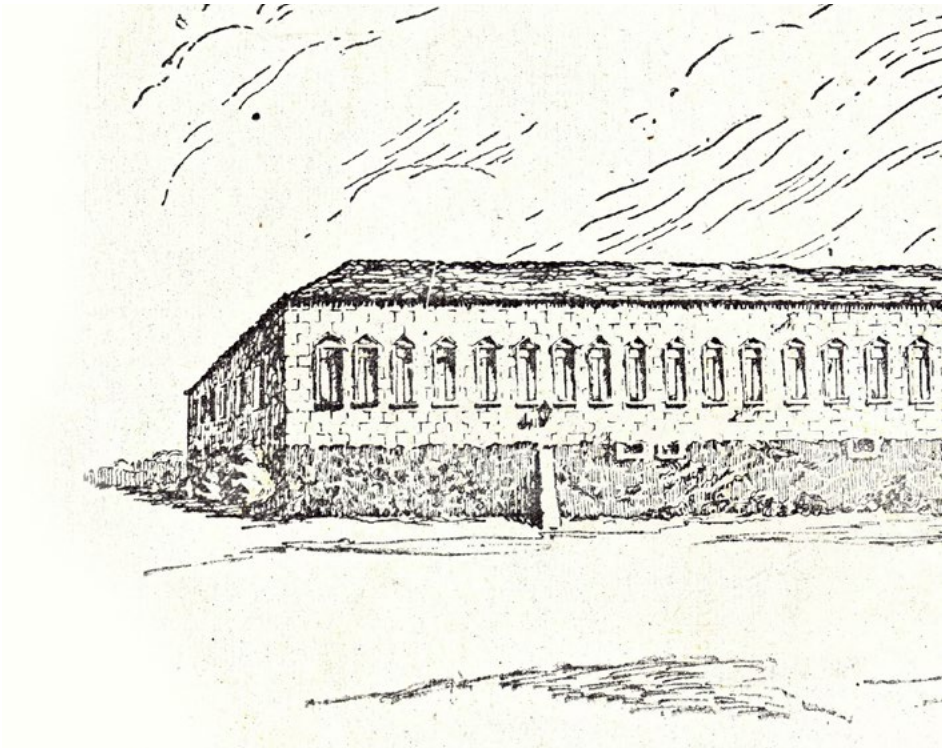

Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας. Σκίτσο: Γ. Διομήδης από: Μάρω Καρδαμίτση – Αδάμη, «Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας», Μέντωρ 26 (1903). *Βιβλιοθήκη της Βουλής*. / Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας. Σκίτσο: Γ. Διομήδης από: Μάρω Καρδαμίτση – Αδάμη, «Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας», Μέντωρ 26 (1903). Βιβλιοθήκη της Βουλής.

enthusiasm among the people of Aegina and the whole of Greece.

The messenger of the joyous news was carried through the city in the arms of cheerleaders whose cheers echoed in the sky. The streets were lit, the people were dancing and the wine was flowing. At the Diocese, the gathering crowds were so large that the doxology was held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian ships, which had hoisted the courtesy British, French and Russian flags to mark the occasion.

The situation, however, remained tragic. Resit Pasha Kioutachi had occupied central Greece and Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remained vulnerable in the face of anarchy, political factions and laTck of monetary resources.
decided that Kapodistrias would stay in the Mansion belonging to the Moiras's family. Its tenant Petrobey Mavromichalis and the refugees which stayed in its outbuildings were asked to leave. Repair work began in the Mansion and Turkish hostages, who were used as street sweepers, took the strain of moving nec-

Πάνω από την κεντρική είσοδο στο μέσον της νοτιοδυτικής πλευράς «εντοιχισμένη επιγραφή γράφει: «Ο Κυβερνήτης το Ορφανοτροφείον τόδε ανήγειρεν το 1828».

Εκτός από τους χώρους που ήδη αναφέραμε, στους ημιυπόγειους χώρους του κτηρίου στη νοτιοδυτική και τη βορειοδυτική πλευρά ήταν ιδρυμένα εργαστήρια βιβλιοδετικής, ραπτικής, ξυλουργικής, τορνευτικής και πλεκτικής, καθώς και τυπογραφείο (μεταφέρθηκε σε ανεξάρτητο κτήριο έξω από Ορφανοτροφείο), δίνοντας στους υποτρόφους τη δυνατότητα να μαθητεύουν στις αντίστοιχες τέχνες.

Μπροστά απ' το Ορφανοτροφείο απλωνόταν μεγάλος υπαίθριος χώρος[8], που έφτανε μέχρι τη θάλασσα και χρησιμοποιείτο ως κήπος και ως χώρος άθλησης και αναψυχής των παιδιών (σήμερα ο χώρος εκεί φιλοξενεί το γήπεδο και σχολείο της Αίγινας).

Απλό και λιτό κτήριο το Ορφανοτροφείο αποτελεί ένα λαμπρό δείγμα συνάντησης της Ελληνικής αρχιτεκτονικής παράδοσης και ενός πρώιμου ρομαντικού κλασικισμού. «Λαμπρά οικοδομή» χαρακτηρίζεται από τους σύγχρονους Έλληνες και ξένους περιηγητές. Το Λοιμοκαθαρτήριο και το Ορφανοτροφείο, και τα δύο έργα του Βαλλιάνου, είναι χωρίς αμφιβολία δύο από τα σημαντικότερα κτήρια της Καποδιστριακής περιόδου.

Την ίδια εποχή έρχονται στην Αίγινα ο αρχιτέκτονας Δημήτρης Σταυρίδης[9] με σπουδές στο Πολυτεχνείο της Βιέννης, όπου έζησε εννέα χρόνια, ως βοηθός του Θ. Βαλλιάνου στην οικοδομή Ορφανοτροφείου και ο Ολλανδός βαρόνος Κάρολος de Schaumburg, με πλούσια προϋπηρεσία στο ρωσικό μηχανικό, για

8 Χρήστου Κωνσταντινόπουλου, Η Αίγινα στα χρόνια του Καποδίστρια, Αθήνα 1968, σ.21

9 Μάρω Καρδαμίτση- Αδάμη, Οι πρώτοι Έλληνες μηχανικοί, Τεχνικά Χρονικά Α΄, τ. 8, τεύχ. 4, 1988, σ. 70-72

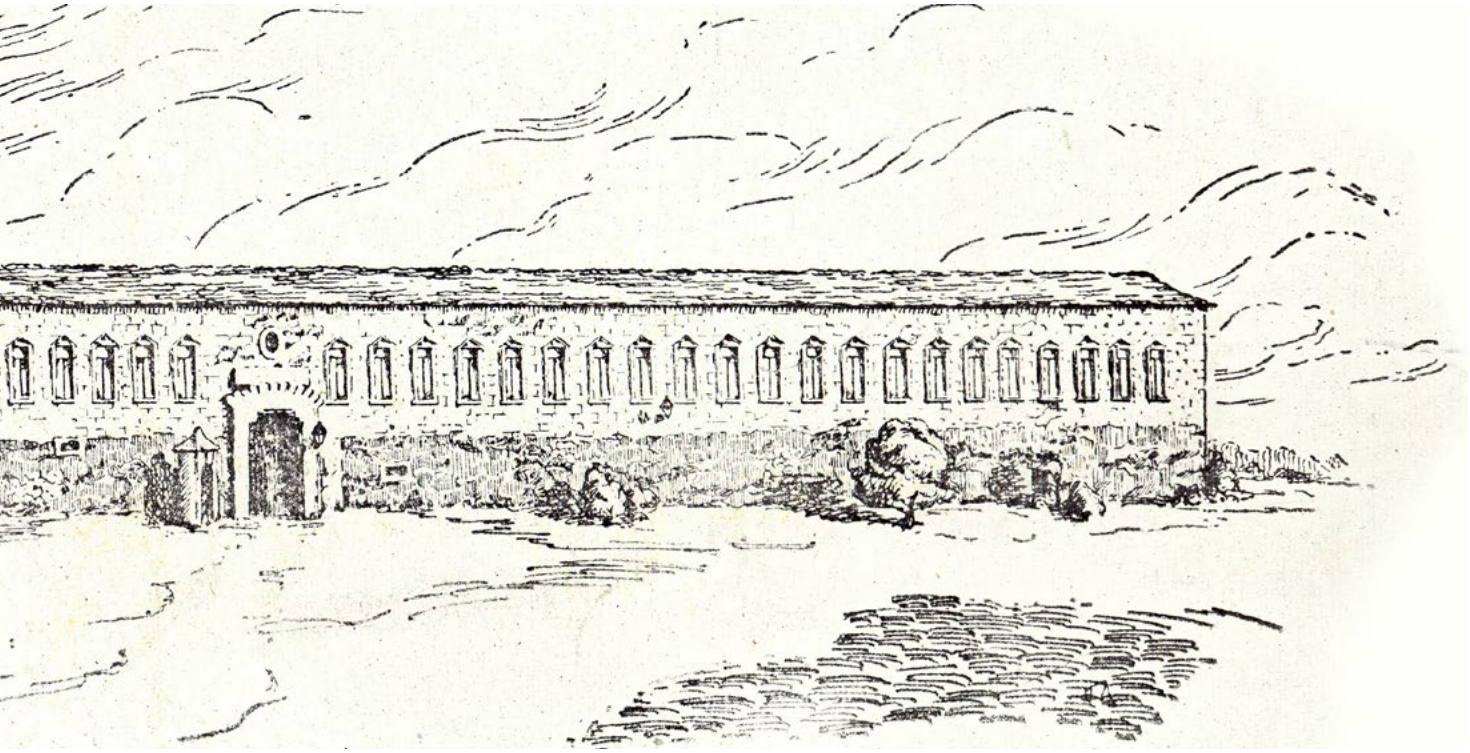

να παράσχει τεχνική βοήθεια στον Αμερικανό γιατρό και φιλέλληνα Samuel Howe στην κατασκευή του «αμερικάνικου μόλου» του νησιού, της νέας προκυμαίας, και στον γενικότερο εξωραϊσμό του. Ο Schaumburg ήταν εξ αγχιστείας συγγενής του Καποδίστρια, καθώς είχε παντρευτεί λίγους μήνες πριν την κερκυραία ξαδέλφη του Μαρία Καρτάνου.

Για την κατασκευή του μόλου χρησιμοποιήθηκε υλικό από τον ναό της Αφροδίτης στην Κολόνα. Ο ίδιος ο Howe γράφει: «εξηγάγομεν μεγάλους τετράγωνους λίθους και τους προσφέραμεν εις την παραλίαν, όπου ειδικοί εργάτες άρχισαν την ανέγερση του τείχους[10]».

Εδώ θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ούτε οι Howe και Schaumburg, ούτε ο Βαλλιάνος, αλλά ούτε και ο Καποδίστριας δεν φαίνεται να δείχνουν καμιά ευαισθησία σχετικά με τη χρησιμοποίηση του αρχαίου υλικού τόσο στον μόλο όσο και στο Λοιμοκαθαρτήριο ή στο Ορφανοτροφείο. Απ' όσο μάλιστα γνωρίζω, ούτε ο Ανδρέας Μουστοξύδης ενδιαφέρθηκε γι' αυτό, παρόλο που ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το μουσείο του Ορφανοτροφείου και, όπως γράφει: «Η μόνη μου διαφυγή είναι οι ανασκαφές» ή αλλού «οι διασκεδάσεις μου είναι οι ανασκαφές και οι αρχαιότητες, οποίες αυτή η Αγία Γη είναι γεμάτη[11]».

Αξίζει να σημειώσουμε, πάντως, ότι, όταν ο Κερκυραίος αρχαιολόγος Ανδρέας Μουστοξύδης εγκαθίσταται στην Αίγινα και αναλαμβάνει Διευθυντής του Ορφανοτροφείου, γράφει σε φίλο του στη Βενετία: «Έχω ένα ωραίο σπίτι στην Αίγινα, που θα το ζήλευαν και στην Βενετία».

Ο Βαλλιάνος και ο Σταυρίδης και, στη συνέχεια, ο Schaumburg επάνδρωσαν το Σώμα των Οχυρωματοποιών, που ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1829, με πρώτο Διοικητή τον Βαλλιάνο. Τον τελευταίο διαδέχθηκε τον Μάιο του

10 Σάμουελ Χάου, Ημερολόγιο από τον Αγώνα. 1825-1829, εκδ. Διον. Καραβία, Αθήνα 1971

11 Αρχείο Μουστοξύδη, φακ. 3, έγγ. 237, 3 Ιανουαρίου 1830. Μουσείο Μπενάκη

essary construction materials[18]. In the midst of these events, news of the unanticipated destruction of the Turkish-Egyptian fleet (8th of October 1827) in the Navarino bay on the west coast of the Peloponnese spurred great enthusiasm among the people of Aegina and the whole of Greece.

The messenger of the, the gathering crowds were so large that the doxology was held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian shiand Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remained vulnerable in the face of anarchy, political factions and laTck of monetary resources.

decided that Kapodistrias would stay in the Mansion belonging to the Moiras's family. Its tenant Petrobey Mavromichalis and the refugees which stayed in its outbuildings were asked to leave. Repair work began in the Mansion and Turkish hostages, who were used as street sweepers, took the strain of mov-

18 Ibid p 74

❶

Α. ΜΟΥΣΤΟΞΙΔΗΣ.
Ὁ Εἰλικρινὴς καὶ
ἔνθερμος πρεσβευτὴς
ὑπὲρ τῶν Δικαιωμάτων
τοῦ Ἰονικοῦ λαοῦ
The Zealous and sincere
asserter of and supplicant
for the rights of the
Ionian People.

1831 ο Schaumburg, ενώ ο Σταυρίδης διορίστηκε καθηγητής και, αργότερα, διοικητής της Σχολής των Ευελπίδων.

Το Δεκέμβριο του 1829 ή στις αρχές του 1830 φτάνουν στην Ελλάδα με συστατική επιστολή του Έυδεκ προς τον Καποδίστρια οι δύο νεαροί αρχιτέκτονες Σταμάτης Κλεάνθης και Έντουαρντ Σάουμπερτ, με στόχο να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο νεοσύστατο κράτος. Εγκαθίστανται στην Αίγινα, όπου μετά από προφορική συνεννόηση με τον Μουστοξύδη[12] μελετούν την κατασκευή ενός κτηριακού συγκροτήματος πάνω σε λόφο: ένα διώροφο κτήριο στο κέντρο, που προορίζεται για το Κεντρικό Σχολείο (το διδασκαλείο δηλαδή) της Αίγινας, και εκατέρωθεν δύο μονώροφα κτήρια προορισμένα για να στεγάσουν τη Βιβλιοθήκη και το Μουσείο. Απ' ό,τι μπορούμε να συμπεράνουμε από τον προϋπολογισμό και την πρόχειρη περιγραφή των κτηρίων, των οποίων η μορφολογία ακολουθούσε τον νεοκλασικό ρυθμό, είναι μια μικρή τριλογία, πρόδρομος της Αθηναϊκής Τριλογίας (Πανεπιστήμιο, Βιβλιοθήκη, Ακαδημία), που χτίστηκε τα μεταγενέστερα χρόνια.

Το φιλόδοξο αυτό σχέδιο δεν εγκρίνεται από τον Κυβερνήτη καθώς οι δαπάνες που απαιτούνται για την οικοδόμησή του ήταν υπέρογκες για τα οικονομικά του κράτους. Έτσι το μόνο κτήριο από τα τρία που πραγματοποιείται είναι το Κεντρικό Σχολείο της Αίγινας, το «Εϋνάρδειο», που χτίστηκε με τη χορηγία του Ελβετού τραπεζίτη Ιωάννη Γαβριήλ Εϋνάρδου. «Το νέο οικοδόμημα απλής δωρικής αρχιτεκτονικής, του οποίου το πρόσωπον στολίζεται από μίαν στοάν αι δε πλευραί στολίζονται με αετώματα, διαιρείται σε δύο αίθουσες ακροατήρια». Στους τοίχους δε «διαπρέπουσιν αι προτομαί των αρχαίων ποιητών, ρητόρων, ιστορικών, φιλοσόφων». Τι έγιναν οι προτομές αυτές είναι άγνωστο. Γεγονός, πάντως, είναι ότι και τους πεσσούς του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου της Αθήνας κοσμούν παρόμοιες προτομές. Το Εϋνάρδειο είναι το πρώτο καθαρά νεοκλασικό κτήριο της ελεύθερης Ελλάδας.

Το καλοκαίρι του 1830 οι δύο αρχιτέκτονες διορίζονται επισήμως «Αρχιτέκτονες της Κυβερνήσεως» με έδρα την Αίγινα και μισθό 160 φοίνικες τον μήνα. Τους μήνες που ακολουθούν χτίζουν το «καμπαναριό και το ωρολόγιον[13]» της Μητρόπολης της Αίγι-

1 Ανδρέας Μουστοξύδης. Συλλογή *Μάρως Καρδαμίτηση - Αδάμη.* / Ανδρέας Μουστοξύδης. Συλλογή Μάρως Καρδαμίτηση - Αδάμη.

2 Το Ευνάρδειο. *Φωτογραφία Ανέστη Κορνέζου.* / Το Ευνάρδειο. Φωτογραφία Ανέστη Κορνέζου.

3 Σταμάτης Κλεάνθης (1802-1862). Παλιά φωτογραφία. / Σταμάτης Κλεάνθης (1802-1862). Παλιά φωτογραφία.

12 Αρχείο Μουστοξύδη φάκ. 234 επιστολή στον Emilio Typaldo 1 Δεκ. 1829. Μουσείο Μπενάκη

13 Αρχείο Μουστοξύδη Κέρκυρας φάκ. 2 δεσμίς 15. Υποθετικός λογαριασμός του καμπαναριού και το

1 Έντουαρντ Σάουμπερτ (1804 - 1860). Παλιά φωτογραφία. / Έντουαρντ Σάουμπερτ (1804 - 1860). Παλιά φωτογραφία.

2 Σχέδιο του Σ. Κλεάνθη για μετατροπή του Μπούρτζι σε φυλακή, Αίγινα 1830. *Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση - Αδάμη.* / Σχέδιο του Σ. Κλεάνθη για μετατροπή του Μπούρτζι σε φυλακή, Αίγινα 1830. Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση - Αδάμη.

ing necessary construction materials[19]. In the midst of these events, news of the unanticipated destruction of the Turkish-Egyptian fleet (8th of October 1827) in the Navarino bay on the west coast of the Peloponnese spurred great enthusiasm among the people of Aegina and the whole of Greece.
doxology was held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian shiand Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remai doxology was held outside the church. Spyridon rounds of cannon salutes were fired from the Psarian shiand Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, the Greek Government which remai
doxology was held outside the church. Spyridon Trikoupis delivered the ceremonial speech as rounds of cannon salutes were fired from the Psarian shiand Egyptian Saltan Imbrahim Pasha controlled the Peloponnese. Among the freed territories only Poros, Aegina, Eleusina, Megara and a few other islands recognized the Greek Government which remai

νας και επισκευάζουν και μετατρέπουν τον βενετσιάνικο πύργο Μπούρτζι σε φυλακές (το Μπούρτζι γκρεμίστηκε μαζί με το Τυπογραφείο, τη «Σπιτάρα» του Λογοθέτη το 1905).

Άγνωστος είναι, όμως, ο αρχιτέκτονας της Μητρόπολης της Αίγινας «της Μεγάλης Εκκλησίας», που χτίστηκε το 1806, καθώς και της οικοδομής στο πλάι του ναού, που στέγασε το αλληλοδιδακτικό σχολείο της χώρας. Η Μητρόπολη είναι τρίκλιτη βασιλική και τρισυπόστατη. Το κεντρικό κλίτος είναι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, το δεξί στον Άγιο Διονύσιο, πολιούχο της Αίγινας, και το αριστερό στον Άγιο Ιωάννη Θεολόγο. Ο ναός χρησιμοποιήθηκε για εκλογές της Δημογεροντίας, ως προσωρινή στέγη του πρώτου αλληλοδιδακτικού σχολείου αλλά και ως Βουλευτήριο. Εδώ ορκίστηκε ο Ι. Καποδίστριας στις 26/1/1828 -το στασίδι του διατηρείται απέναντι από το δεσποτικό-, ο οποίος δώρισε στην εκκλησία μια μεγάλη καμπάνα κατασκευασμένη στη Ρωσία (δεν υπάρχει πια) και το ηλιακό ρολόι που βλέπουμε και σήμερα.

Μετά την αποπεράτωση του Εϋναρδείου οι Κλεάνθης και Σάουμπερτ, με έδρα πάντα την Αίγινα, περιοδεύουν τις Κυκλάδες και συλλέγουν αρχαιότητες που μεταφέρουν στο Μουσείο, ενώ παράλληλα ασχολούνται με μικρότερα έργα στο νησί (επισκευή κεραμοκαμίνων, έργα οδοποιίας κ.λπ.). Από το καλοκαίρι του 1831 εγκαθίστανται στην Αθήνα και ασχολούνται με την αποτύπωση και το σχέδιο πόλεώς της, πάντα με διαταγή του Καποδίστρια.

Το Σεπτέμβριο του 1831 έξω από τον ναό του Αγίου Σπυρίδωνα στο Ναύπλιο ο Κυβερνήτης δολοφονείται. Η Αίγινα θα εξακολουθήσει να παραμένει το εκπαιδευτικό και πνευματικό κέντρο της χώρας μέχρι την επίσημη κήρυξη της Αθήνας ως «καθέδρας και πρωτεύουσας» της Ελλάδας, οπότε αρχίζει η σταδιακή παρακμή της.

19 Ibid p 74

ωρολόγιον. Εν Αιγίνη 4 Δεκ, 1830
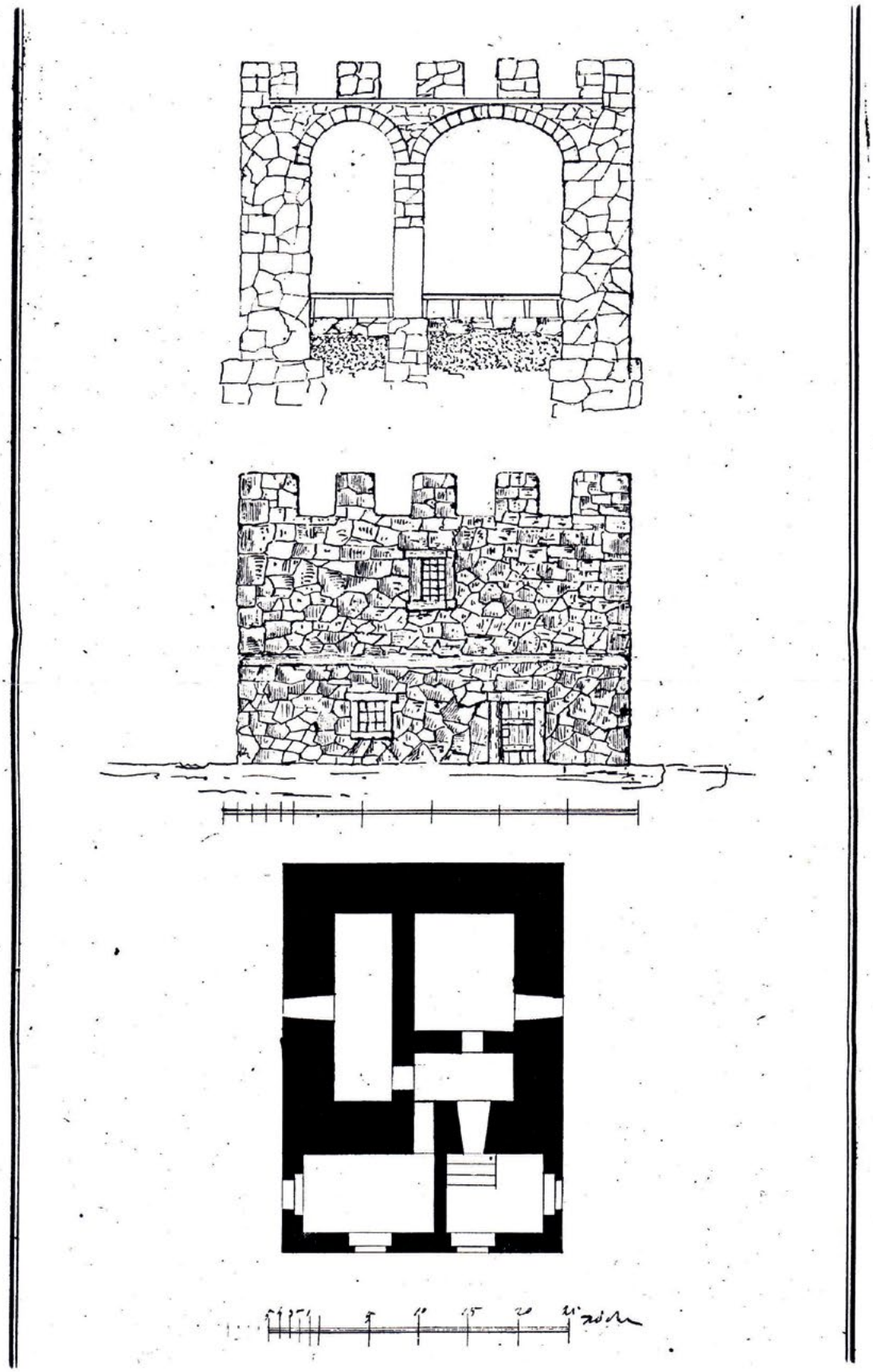
❷